

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

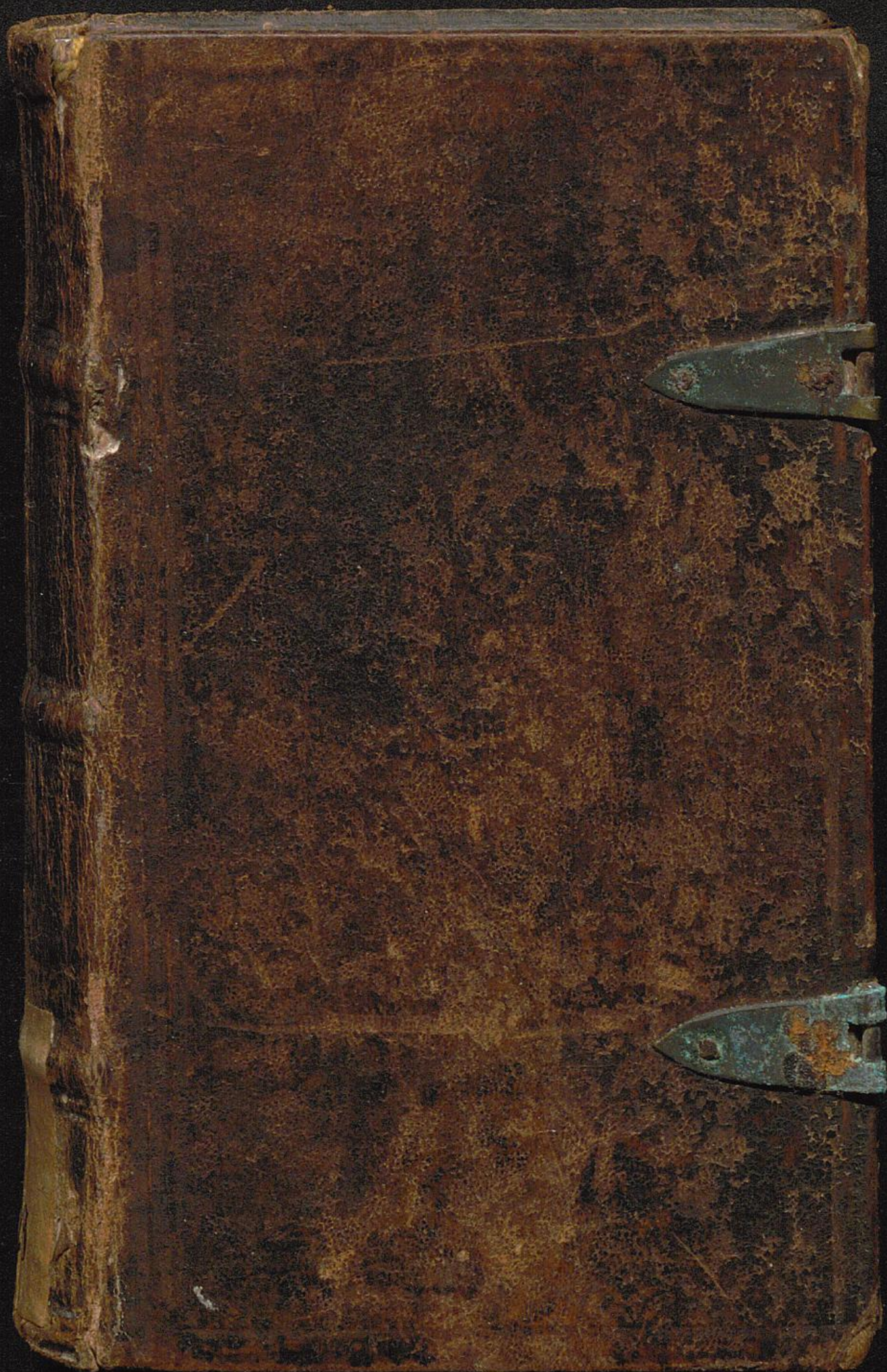
Horologium Spirituale Scholasticorum Societatis Jesu

Dirckinck, Johann

[Osnabrugi, 1696]

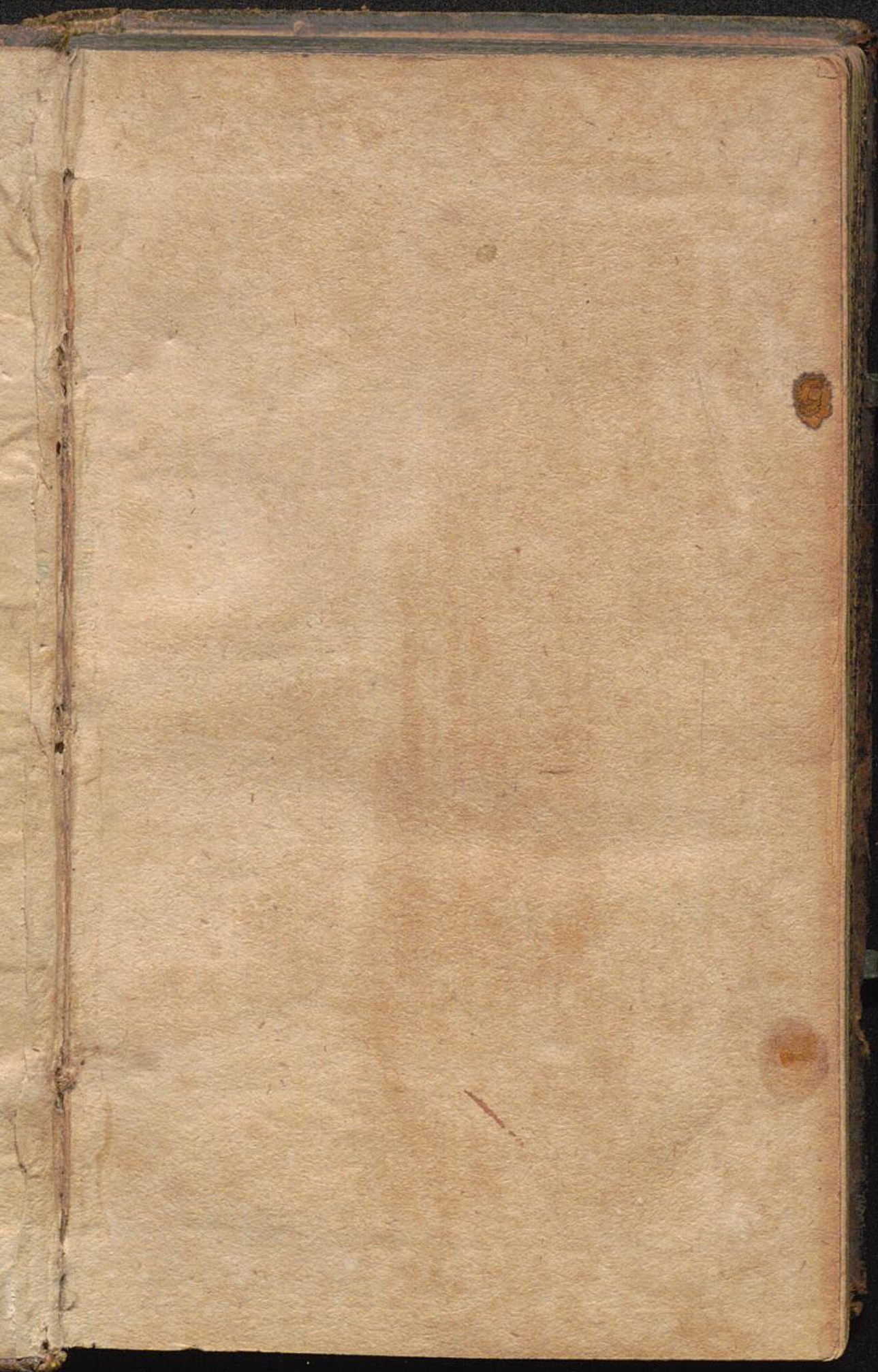
Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55025](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55025)

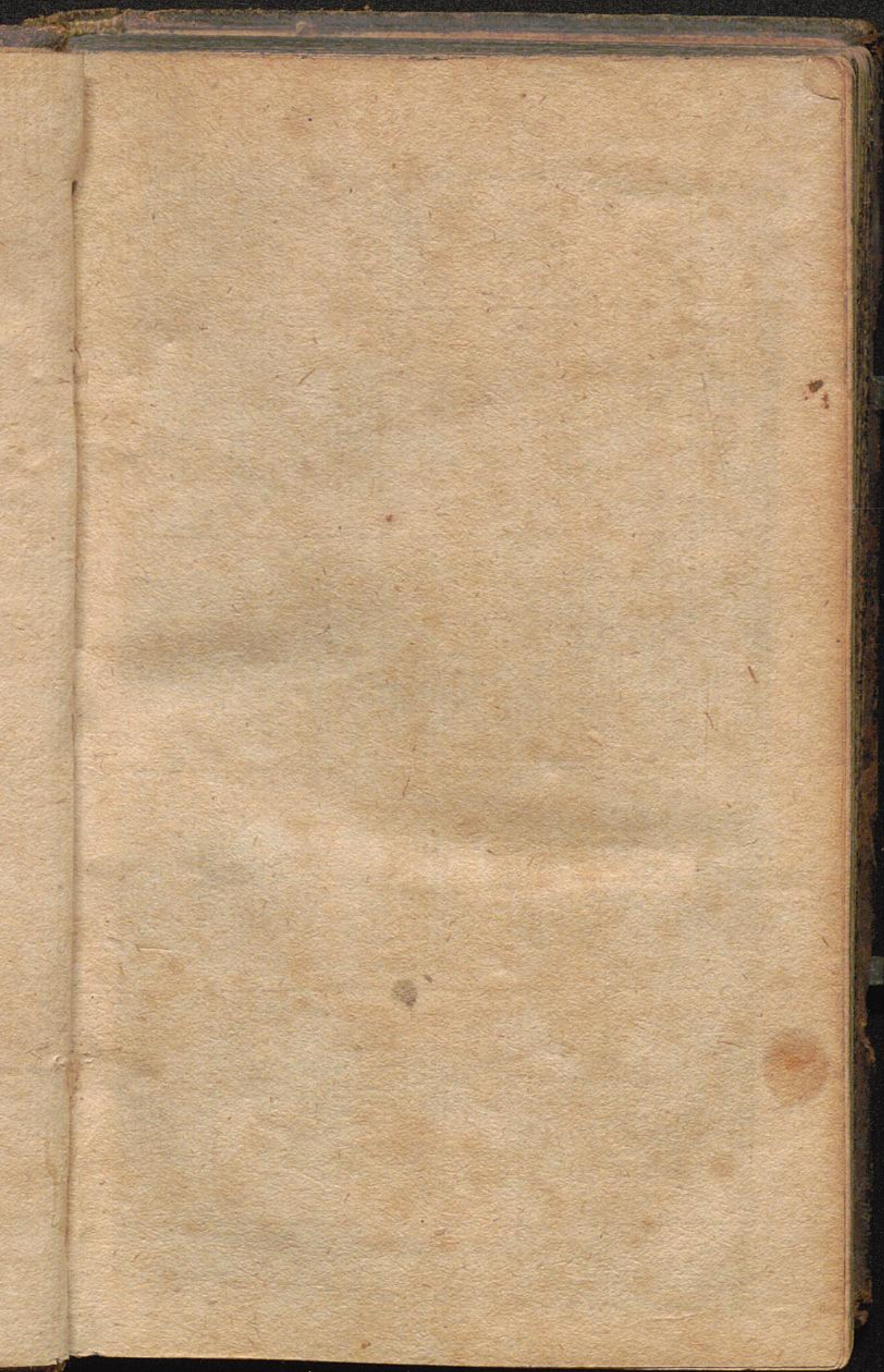

Th. 3279.

f. II
35.

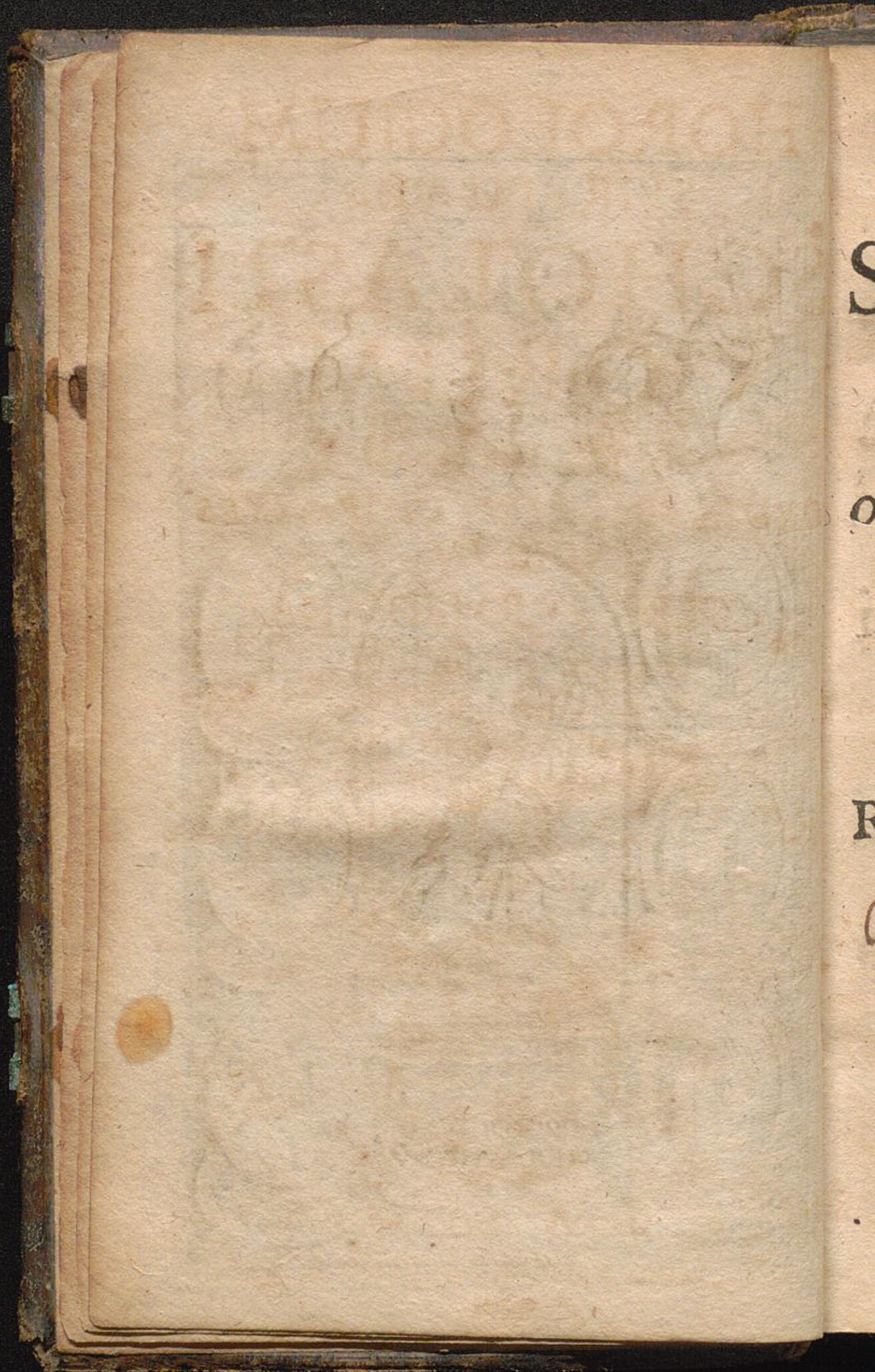

HOROLOGIIUM
SPIRITUALE
SCHOLASTI-
CORUM

Societatis JESU

ORDINEM DIEI ET PRAXES
INDICANS

OPERA QUOTIDIANA

exactè perfectèq;

obeundi

CONCINNATUM.

à

R.P. JOANNE DIRCKINCK

è Societate JESU.

Collegii S. I.

Paderborna 1697

ANNO M DC XCVI.
Cum Facultate Superiorum.

Non defrauderis à
die bono,

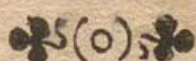
&

Particula boni doni
non te prætereat.

Ecclesiastici c. 14.

v. 14.

PRÆFATIO

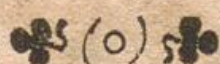
Ad Scholasticos

Societatis JESU.

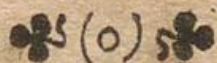
Rogatus crebrò à nonnullis vestrum, Patres & Fratres in Christo dilectissimi, ut quemadmodum Sacerdotibus Ecclesiasticis, ita & vobis paulò accommodatius HOROLOGIUM spirituale concinnarem, annui libens: movit enim me I. Quia cum Apostolo, omnibus, & vel maxime Vobis Fratribus meis debitor sum. II. Quia finis & regula Societatis in perfectionem proximorum (quos inter vos primas tenetis) impense me jubet incumbere. III. Quia hoc labore exiguo, salutem propriam & gloriam Dei, etiam post fata, unice promovere desidero: nam ut divinitus edocta fuit S. Gertrudis L. 4. cap. 13. In sin. divin. piet.

A

Quan-

Quandocūq; aliquis scribit vel alios
docet, eā intentione, ut laus Dei
per hoc promoveatur, & profectus,
animarum; tunc omnis profectus,
quem quis unquam ex illa Scriptu-
ra vel doctrina, etiam per mille an-
norum millia consequitur, totaliter
cedit in illius salutem, qui suā inten-
tione hoc Domino primitus prae-
bavit. *Hec autem aliquo modo, pro
tenuitate mea, praestiturus mihi vi-
deor, si ordinem dici ac methodum
opera quotidiana (in quibus perfectio
cujusq; consistit) exactè perfectèq;
juxta prototypon Christi Domini, &
SS. Patrum nostrorum ectypon obeun-
di, vobis exhibeam; id quod in Libel-
lo praesente conabor: non eā mente, ut
omnia in usum vestrum deducatis; sed
quemadmodum in mensa lautè instru-
cta, non omnia; sed quae palato magis
arrient, quisque delibat; ita hic,*
quod

quod sapit, seligatis, ac constanter degustetis.

Hac ratione I. Vitam cum Christo, in Deo absconditam ducetis : id est opera vestra ordinaria, non ordinariè, sed perfectè, sanctèq; coram Deo, clam mundo, peragetis : & IESU Imperatoris nostri, ac SS. Patrum ac Ducum nostrorum imaginem simillimam, tam mentis, quàm corporis functionibus, seu Iesu vitam, verè Iesuite exprimetis. II. Tempus nobilissimum & particulas Diei pretiosas, à nonnullis negligi solitas, utiliter impendetis ; atq; ingentes thesaurorum cœlestium camulos pro æternitate vobis comparabitis : verè enim asseruit S. Scholastica : Dies unus bene impensus obsequio Dei, plus valet, quàm millia annorum, ad obtinendum mundum universum. III. Ex voluntate S. Patriarchæ nostri, maiorem Dei gloriam mirificè in vobis,

*alijsq; promovebitis ; ac Dominum
Deum nostrum assidue laudabitis : re-
cte enim scripsit S. Augustinus: Quid-
quid egeris , bene age , & laudasti
Deum totâ die. IV. Deniq; perfe-
ctionem ipsam , gloriamque cælestem
pretiosam illam margaritam , cuius spe
omnia dimisimus , & speciosam illam
Rachelem , cuius amore , totâ vitâ la-
boramus , absq; magna difficultate as-
sequemini. Quod vobis & mihi ani-
mitus opto & apprecor.*

*Geistæ Anno 1696. 20.
Ianuarii.*

Omniū servus in Christo

J. D. S. J.

INSTRUCTIO

PRÆVIA

De perfectione operum.

Totum hoc HOROLOGIUM, nil nisi thesaurum in agro cordis absconditum indicat: nil nisi modum vitæ cujusdam absconditæ sonat: quem qui teneat, licet foris & coram hominibus, vitam communem aliorum Collegarum more ducere videatur; intus tamen & coram Deo ac Sanctis ejus, vitam sublimem, perfectam, sanctamq; instituat: ad quam nos Christus Dominus hortatur Matth. 5. *Estote perfecti.* Et Spiritus S. per os Eccles. *In omnibus operibus tuis præcellens esto.* Et 1. Pet. 1. *Secundum eum, qui vocavit vos, sanctum; & ipsi in omni conversatione sancti sitis.* Quem in finem requiritur ordo diei, operum accuratio, fervor, cubiculi custodia, intentio pura, aliâq; media.

§. I. De ordine Diei.

Primum perfectionis adminiculū est, operum quotidianorū in singulas diei horas ordinata distributio, quæ, nisi obedientia, charitas, zelus aut necessitas aliud exigat, non perturbetur. A 3 I.

I. Ordinatum hujusmodi temporis partitionem in suis Corinthiis Apostolus inculcat nobis. 1. Cor. 4. *Omnia honestè & secundum ordinem fiant in vobis.* Ut enim docet Sapiens Eccle. 2. *Omnia tempus habent.* Hanc laudat S. Greg. Naz. S. Bernardus, Cassianus; aliique PP. mirè commendant, ac præ cæteris S. Laurent. Justin. L. de disc. c. 10. *Singuli, inquit, Deo famulantes studeant proprias interioris atq; exterioris hominis loco & tempore digerere actiones, ne anteponenda postponant, & agenda prætereant.* Maximi procul dubio periculi est, prout suggerit animus, velle degere.

II. Nec oblitus est, S. Patriarcha noster Ignatius hunc ordinem, temporisq; definitionem præscribere: nam 3. p. Const. c. 3. Vult singulos præfinitum sibi tempus rebus spiritualibus impendere cum omni diligentia in Domino: atq; ut nobis præscripsit, ita ipse quoque eundem semper tenorem tenuit in rebus gerendis, & perpetuatè in omni vita. Hausit hanc methodum à S. Patre P. Claudius Jajus, unus è decem primis sociis. Ut legitur in Hist. Soc. p. 1. L. 12. n. 36. Hausit quoq; P. Vinc.

Vinc. Carraffa, qui ut L. 2. vitæ c. 6. refertur, cum æris campani sonum aliquò vocantem audiret, extemplò quasi Numinis vocem in aëre formatam audisset, abjectis omnibus eò se conferebat; ita, ut vel sub tonsoris manibus dato ad examen signo, etiam semi-rasus, mox in genua procumberet. Hos aliòsq; innumeros Societatis illustres viros æmulemur, & omne tempus fructuosè, jucundèq; collocabimus. *Sic dies transeat, scribit S. Hieronymus ad Lætam; Sic nox inveniat laborantem. Orationi lectio, lectioni succedat oratio.* Breve videbitur tempus, quod tantis operum varietatibus occupatur.

§. II. De operum externorum
accuratione.

I. **A**lterum vitæ absconditæ & abditæ sanctitatis mysteriũ est; non ut extraordinaria, sublimia, admiranda & mundi æstimatione magna, verum ut opera ordinaria, etiã minima, non ordinariã sed exquisitã accuratione & diligentia peragamus. Exemplo Christi Domini Archistrategi nostri, in omnibus ordinariis operibus etiam minimis accuratissimi. O

si licuisset vel per rimulam intueri ; quâ methodo, quâ modestiâ, quo exteriore decore in Nazarethana domo vel preces funderet, vel cibum caperet, vel matri obediret, vel cum nutritio suo laboraret, vel alia exteriora vitæ communis exercitia perageret ! quis sensus , quæ admiratio , quæ devotio mentes nostras occupasset ?

II. Hoc Domini exemplum S. Fundator noster toto vitæ suæ religiosæ tempore sectari studuit. Moribus enim ita fuit compositis, ut nec oculum, nec manum sine causa & ratione moveret, & in statu, incessu, accubatione & sessione, mirè teneret. Cæterum in externis operibus præter exactum ordinem, decentem compositionem, & exquisitam accurationem, nihil in eo nisi cuius Societatis Sacerdoti commune à vulgo notabatur. Adeò ut cum prima vice de ejus beatificatione ageretur, miratus quidam è summis Ecclesiæ verticibus dixerit : quid cogitaret Societas, quòd hominem, in quo ipse nihil, nisi ordinarium notâsset, ad Sanctorum honores promoveri postularet ? Responsum verò fuit ; inter cætera præclara enarrata, hoc plu-

plurimū momenti adterre ad honores Beato conferendos; quòd cum talia ac tanta fecisset Ignatius, vitæ tamē absconditæ amore sanctitatē suam adeò dextrè occultasset.

III. Atq; hanc accuratationem non in gravioribus solūm, verūm etiam in minimis, minutissimisque circumstantiis postulabat S. P. noster Ignatius. Sic pro meditationibus, minutissima in libello exercitiorum præscripsit: & ne hæc oblivioni traderentur, de iisdem examen particulare instituendum præcepit. Et cum in Constitutionibus, p. 3. c. 1. §. 21. materias exhortationum domesticarum indicasset: scil. de abnegatione, charitate, reliquisq; virtutibus; in textu Hispanico, quo Constitutiones conscripsit; modum hæc explicandi ait esse debere; à *menudo*, id est, minutissima quæq; proponenda esse. Et p. 6. Const. c. 1. ait: *No perder punto de perfeccion*: id est, in absoluta omnium Constitutionum observatione, nec punctum prætermittendum.

IV. Eodem spiritu imbutus extitit P. Jacobus Laynez (cui Societatem in Europa tantum debere dicebat Ignatius, quan-

• con-

tum in Indiis Xaverio) hic inquam tantus vir, cum à S. Patre jussus esset modestiæ regulas domesticis promulgare: mirâ sermonis efficaciam in exhortatione regularum minimarum observantiam commendavit, & insigni facundiam magnum coram Deo valorem rerum, hominum judicio minimarum proposuit; quales sunt, quæ à S. Ignatio, post multas preces & lacrymas profusas, in regulis modestiæ præscribuntur. Quæ omnia S. Basilii quoque in Constit. Monast. hisce confirmat verbis: *Nihil est minutum quod Dei causa fiat, sed grande & spirituale, & ejusmodi quod cælum nobis & præmia cælestia conciliet.* Quisquis igitur hæc parvi ducit, errorem corrigat, & quemadmodum stellæ primo intuitu putantur minimæ; at ratione mox corrigente errorem habetur magnæ, ita parva in obsequio Dei minimi æstimated, judicio correctio, magna existimemus.

§. III. De interna operum perfectione.

I. **P**otissimum vitæ absconditæ arcenum est; opera externa non cum Religiosorum vulgo nudè peragere; sed

eadem internis virtutum actibus, sublimibus ac purissimis intentionibus, eximiis intensæ charitatis actibus & suspiriis amorosis animare. Atq; hoc est secretum illud soli Deo notum, à S. Maria Magdalenâ de Pazzis c.6. vitæ tantopere commendatum: ut nimirum perfectionis sublimioris amator, exterius quidem vitam communem ducat; sed interiùs insignes quosdam virtutum actus; occultas sui victorias, abnegationes sui, passionum & sensuū mortificationes, in falsis delationibus, & injuriis silentium, in adversis, molestisq; patientiam heroicè exerceat, aliâq; hominibus cunctis ignota, soli Deo perspecta. De talibus verè dicit sponsus. Cant.4. *Sicut fragmen mali punici, ita genæ tuæ, absq; eo quod intrinsecus latet.* Quasi diceret: Pulchræ sunt, ô Sponsa! genæ tuæ, sicut cortex mali punici; pulchra sunt opera exteriora, quæ videntur; sed quod intrinsecus latet, est longè pulchrius.

II. Quanta verò hinc meritorum & coronarum cœlestiū seges exsurgat, ex eo liquet: manet quispiam in religione viginti & pluribus annis, accedit anno vicecesimo

fimo Stanislaus aliquis, unius anni Tiro ; & Veterano palmam virtutum præripit : unde hoc nisi à vita abscondita, ab internis ferventibus virtutum actibus ? qui velut lux intra humilitatis lucernam clausa, foris quidem ad exempli boni sufficientiam luceant ; sed intus magis ardeant & splendescant ? Degunt eodem in Collegio quadraginta & plures Collegæ, similes stellis eidem Ordinis firmamento infixis, eundem cursum, eadem opera videntur peragere ; & tamen sicut stella à stella differt claritate, magnitudine, motu ; ita hi inter se dissident ; tantumque intercedit discrimen, quantum inter diem & noctem. Pulsetur omnibus hisce ad unam meditationem, faciunt eodem tempore, & quandoque loco ; unus tamen inardescit, & virum alium induit ; alter manet in glacie & antiqua pelle. Idem de studiorum labore, corporis refectione cæterisque actionibus dictum velim ; è quibus unus trigesimum, alter centesimum, fructum refert. Unde verò disparitas nisi ab interno spiritu, & latente fervore & amore ?

III. Hic spiritus, hic fervor, & amor abs-
con-

conditus tantopere Christi Domini opera, licet aliàs foris communia, extulit. O si mentis nostræ oculis in animæ ejus arcana penetrare, & vel in præsepio jacentis, vel in Ægypto latentis, vel in oratione pernoctantis, ardorem, affectus & flagrantia suspiria intueri licuisset, quæ mentis teneritudo, quæ devotio sancta nos afflasset? Idem hic latens in corde ardor, Beatissimæ Dei Genitricis; S. Ignatii, S. Xaverii, aliorumq; sexcentorum Societatis nostræ heroum pectora succendebat. Dum B. Aloysium mira in cælo gloria coruscantem, Anno 1600. 4. Aprilis S. Maria Magdalena de Pazzis in raptu conspiceret; tota attonita exclamabat: *O quantam habet gloriam Aloysius Ignatii filius! nunquam id credidissem, nisi id Jesus meus mihi ostendisset.* Moxque causam addebat: *Habet gloriam tantam ob actus internos, quibus in vita totus deditus fuit, & quia obediens erat divinis inspirationibus.* O quantum amavit in terris! ideo fruitur Deo, pleno amore in cælis; & sagittæ in cor Verbi ab illo directæ, nunc in corde ejus requiescunt. O si pretium, vim & præstantiam internorum virtutum actuum

actuum, probè intelligeremus! Verè externorum cum internis, nulla est comparatio. Hæcenus illa: ut p. i. vitæ ejus c. 69. recēsetur.

§. IV.

De interno mentis fervore.

I. **U**T clariùs, quis ille fervor sit, qui opera nostra animare debet, intelligas, adverte, quod in vita P. Balthasaris Alvarez scribit Pater de Ponte c. 31. scilicet fervorem esse duplicem: unus est Juvenum & Tironum, qui ollarum instar ad magnum ignem appositarum, vehementer fervent, & quod intus habent, cum strepitu quodam exteriùs effundunt. Alter fervor est perfectorum, estq; gravis, substantialis, planè pacatus, instar ollæ ad moderatum ignem ferventis, meliùsque coquantis id, quod continet; qui fervor etiam est diuturnior. An verò tu, & qualem fervorem habeas, ex analogia alicujus non phlegmaticè & frigidè, sed ferventer, & cum quadam animi accensione disputantis aut concionantis collige.

II. Nam fervor i. ex parte animi operantis habet ignitum quoddam desiderium,

rium. *Tanquam leones ignem spirantes*, ait S. Chrysostomus. 2. Ex parte objecti, fervens, cum promptitudine omnes remoras, ac difficultates perumpit, quantumvis ardua generosè & igneè aggreditur, licet sint amoris proprio molesta. *Quis nos separabit à charitate?* Rom. 8. 3. Ex parte continuationis, fervens non fatigatur operando, non retrocedit; sed quo plus agit & patitur, eò amplius agere & pati desiderat. *Ignis nunquam dicit sufficit.* Prov. 30. 4. Ex parte subjecti operantis, fervens etià subinde in corpore sentire solet alterationem. Sic S. Ignatius orare incipiens, dum vel mensæ benediceret, vel gratias ageret, mox quodammodo totus ignescebat, & color aliàs subfuscus in rubicundum mutabatur. Ribad. L. 5. vitæ c. 1. Tres primæ fervoris conditiones corpori haud nocent; quarta nocere solet Tironibus indiscretis, si non ex Dei impulsu, sed conatu proprio, vel Dæmonis tentatione, vel superbiæ instinctu, quasi cogant naturam. Agendum itaq; cum fervore, sed non absq; discretionem.

III. Ex hoc stabili fervore, oritur constant-

stantia in ordine diei, in operibus ordinariis perfectè obeundis, atq; in omnibus reliquis virtutum actibus. Fervor enim, animi mobilitatem firmat, molestias occurrentes vincit, atq; in arduis robur addit. Quantâ constantiâ fuit Eruditissimus noster P. Franciscus Suarez in explenda integrè meditationis hora, ut diceret, si è duabus altera necessitas imponeretur, vel solitam ritu Societatis orandi horam, vel quæsitam tot annorum labore scientiam amittendi, æquiori se laturum animo, hujus, quàm illius jacturam? Quanta constantia P. Francisci Labata, in observantia regularum; ut in publica concione de se dicere sit ausus, se per 40. annos in Societate, nullam regulam cum plena advertentia fuisse transgressum. Lancic. op. 8. c. 10. Taceo alios Societatis Viros illustres penè innumeros: quos ut imitemur, extimulet nos Apostoli admonitio 1. Cor. 15. *Itaq; Fratres mei dilecti, stabiles estote & immobiles, abundantes in omni opere Domini, scientes, quòd labor vester, non est inanis in Domino.* Ut verò idipsum impetremus, simus, *Spiritu ferventes* 1. Cor. 12. *Qui*

currunt? quærit S. Bernardus Serm. 23. in Cant. *Spiritu ferventes animæ. Quæ amat ardentius, currit velocius, & citius pervenit.* Amemus igitur, & ferveamus, non secus, ut ait P. Nierenberg. de adorat. L. 2. c. 5. Ac si hodie omnes homines simul creati essent, quorum unus solùm salvandus, reliqui omnes damnandi, is scilicet, qui ad ferventiorē charitatem pertingeret.

§. V.

De impedimentis perfectæ operationis.

FErvor, ut dictum, omnia impedimenta perfectionis perrumpit: præcipua sunt,

I. Impedimentum operationis perfectæ est *Prudentia carnis*, in amore sui fundata, quæ sectatur blanda, averfatur difficilia, horret ad ardua, & laborum certamina ideòq; opera nec integrè nec perfectè obit.

II. Impedimentum est *levitas animi*, alia & alia agenda ingerens, mentemq; per diversa distrahens, atq; ad cursim & præproperè omnia peragenda inclinans, ut ad alia perveniatur.

III.

III. Impedimentum est *Spes vana*, præsentem negligentiam vel dilationem, postea refarciendi: cum tamē actio semel imperfectè peracta, nunquam possit fieri melior, & quod in illa meriti aut gloriæ divinæ periit, æternū perierit.

IV. Impedimentum est *exigua negotii presentis aestimatio*, quod tamen tanquam gloriæ æternæ comparandæ mediū à Providentia Divina tibi suppeditatur.

V. Impedimentum, & gravissimus perfectæ operationis hostis est *Respectus humanus*. Quem omni studio debellare satage, atq; ut id præstes, cogita. 1. An non Deus est præstantior, utilior tibi, magisq; necessarius, ac major Benefactor, quàm ullus mortalium? quanta ergò stultitia est, Deū homuncioni postponere? 2. Omnes homines respectu Dei, minus sunt, quàm lumbricus respectu hominis: quanta ergò dementia, malle offendere Patrem, & summum Benefactorem, quàm terræ lumbricum? 3. Longè majora bona sunt, quibus te ob respectum humanum privas, quàm ab ullo mortalium expectare queas: & longè graviora mala sunt, quæ incurris, quàm

quàm illa quæ ab homine metuis. Talia sunt, offensa Dei, animæ conspurcatio, Spiritûs Sancti contristatio, animæ vulneratio, profectus spiritualis retardatio, conscientie remorsus, mortis amaritudo, lucri æterni neglectus, & pœnarum purgatorii incredibilis acerbitas. An non igitur pro viribus hæc pestis eliminanda, & cum Apostolo dicendum: *Si adhuc hominibus placerem, Christi servus non essem?* Ad Gal. c. i. Et illud S. Hieronymi Epist. 26. *Prima virtus monachi est, iudicia hominum contemnere.*

§. VI.

De intentione operum.

I. **I**ntentio bona est actus voluntatis, opus ad finem supernaturalem dirigens. Bona est ex metu pœnæ orta: melior ex spe præmii cœlestis profecta; optima est, ex amore benevolentie & amicitie erga Deum procedens. Pura est, nihil terrenum, nihil humanum aut vanum admiscens, sed solam Dei gloriam, aut ejus gustum, ac beneplacitum spectans.

II. Intentio duplex est, actualis & virtualis.

tualis. Actualis est, quam quis actu perceptibiliter elicit: Virtualis verò est, quæ ex vi intentionis antè elicitæ moraliter influit, & quasi imperceptibiliter perseverans, causat actionem præsentem. Atque hæc minimum ad valorem & meritum operis requiritur. Cum verò intentioni facile vanitas aliqua, vana gloria, aliudve peccatum veniale admisceatur; atq; ita hæc destruat & quodammodo revocetur; laudabile & tutius est, intentionem actualem crebrius renovare.

III. Perfectionis cupidi imitentur accuratiores Dei servos, singulis actionibus, præsertim notabilioribus, actualem intentionem præfigendo; paucis saltem verbis: Propter Te Deus. Hoc præscribit Apostolus 1. Cor. 10. Omnia in gloriam Dei facite. Et S. P. Noster 3. p. Const. c. 1. Vult nos rectam habere intentionem circa res omnes particulares. Excelluit in eo R. P. Nicolaus Lancicius, famam sanctitatis clarus; qui dono Dei eò devenerat, ut singulos passus, dum incederet, & singulos characteres, dum scriberet, actuali intentione Deo offerret, in mente dicens: *Propter te*. Idemq; aliis faciendum suadebat. IV.

IV. Quò autem intentio evadat perfectior, quadruplicem habeat dimensionem, quam in charitate requirit Apostolus ad Ephes. 3. Sit itaq; I. Latitudo ejus tanta, ut complectatur totam actionem, & minimas ejus circumstantias; totū hominem & omnes ejus potentias; omnia motiva omnium virtutū, omnem intensiōem, & extensionē omnem fervorem, devotionem & amorem possibilem; omnem deniq; fructum, meritum, impetratorium, satisfactorium Extendat se ad multa, v.g. preces, corporis afflictationes. Offer pro omnibus hominibus, pro omnibus peccatoribus & hæreticis convertendis. Exemplo Christi Domini orantis, laborantis, & morientis pro omnibus, & volentis omnes homines salvos fieri. Et exemplo Apostoli 1. Tim. 2. Optantis orationes fieri primū pro omnibus hominibus. Sic enim amplior & universalior exercetur charitas, plūsque promeretur. Extendat se intentio etiam ad opera vilissima, quod P. Lancicius probat ex S. Chrysostomo Hom. 9. in Epist. ad Coloss. & ex S. Hieronymo, v. g. ad sputa jacienda, ad purgamenta narium dejicienda.

B

Omni

Omnia enim vilia cum charitate facta, fiunt aurea atq; divina, ut docet S. Anselmus in c. 3. Epist. 1. ad Corinth. — Præxin 20. intentiones seu 20. diversarum virtutum motiva conjungendi, vide in Heliotropio P. Alphonsi Gianotti S. J. & in P. Lancicio opusc. 11. c. 1. Sed omnia referenda ultimò ad præstantissimum motivum charitatis, quæ est origo omnium virtutum, ut docet S. August. de moribus Eccl. cap. 1.

2. Longitudo extendat se ad omnia totius vitæ momenta, ad totam æternitatem & ultrà ; si quid ultrà possibile foret. Ad volendum & faciendum aliquid semel pro semper : atq; ad retractandum omne tempus præteritum malè transactum.

3. Profunditas se porrigat ad humiliationem sui profundissimam, ad compensationem & retractionem omnis mali, tam à se, quàm ab aliis commissi. Volendo laudem Deo denegatam supplere pro omnibus.

4. Sublimitas elevetur ad conjunctionem sui cum Christo, B. Virgine, & omnibus Sanctis, omnia offerendo per illum &

& in illo, ut sint ad gustum Divinæ majestatis, perpetuumq; ejus sacrificium, ipsi tanquam vitæ ac mortis Domino debitum; & quia ipse est summū Bonum. — Quomodo verò opera nostra cum operibus Christi conjungenda, docuit & fecit P. Ludovicus de Ponte, ut refertur in vita ejus L. 2. c. 2. Idem præstitit P. Stredonius, ut in vita c. 13. legitur.

§. VIII.

Media perfectè operandi.

I. **P**Ræter exactam ordinis Diei observationem, de qua antè dictum; primum medium est seria & totius animi integra applicatio, ad agendum, quod agis: nam pluribus intentus minor est ad singula sensus. Neq; festinandum, v. g. sub oratione, vel horarum recitatione, ut ad studia veniatur: sed opus præsens ita peragendum, ac si ultimum vitæ foret, nec aliud restaret.

II. Alterum medium est observatio accurata omnium quæ vel Institutum nostrum, vel Superiorum instructio, aut ordinatio præscribit; vel ipsa mens tua aut ra-

tio dicat. Hoc enixè, curabat B. Aloysius, ut mentis suæ lumen factis æquaret. L. 2. vitæ c. 7.

III. Præstantissimum medium opera singula bene peragendi est; vel memoria præsentis S. Angeli Custodis, vel memoria S. Ignatii Fundatoris; vel potius fides viva Dei præsentis, omnia spectantis, ac te accuratè observantis: quæ sanè plus apud te, quàm ipsiusmet Superioris oculus, valeat necesse est. Quî autem ageres? quî orares in cubiculo, si P. Generalem, aut Provincialè per rimam ostii tibi invigilare nō flēs?

IV. Memoria mortis, iudicii, brevitatis vitæ, & æternitatis, plurimùm juvat ad rite instituenda opera. In omnibus cogitationibus, locutionibus, sive actibus tuis, dic; ait S. Bernardus: *Itâne ageres*, si hanc scires pro certo novissimam vitæ tuę horam? *In form. hon. vitæ*

V. Juvat quoq; ad bene perfectèq; operandum crebra aspirationum, & piorum suspiriorum ante, sub, & post opus usurpatio, de qua suprà §. 3. jam petendo gratiam, jam mentem ad Deum elevando, jam Sanctorum patrocinia implorando, jam pro

pro successu gratias agendo. Excelluit in his actibus mirè Pater noster Didacus Martinez, Peruanæ Provinciæ lumen, eximie sanctitatis, miraculis ante & post obitum clarus, qui multos centenos, imò millenos hujusmodi affectus amorphos eliciebat. Ut in processu de eo, in Sanctorum numerum referendo legitur.

VI. His mediis sedulò utendo, id assequeris 1. Ut non negligenter & obiter; sed ut S. Pater noster exigit; omnia peragas cum omni diligentia in Domino. Et pudore suffunderis, si te triplo majorem diligentiam, conatum, studium adhibere notes ad profana, quàm ad spiritualia in oculis Dei pretiosiora: si te advertas audire, legere, vel tractare studia humaniora aut philosophica avidius, quàm sacra; si diligentius te præpares ad disputationem, defensionem, concionem, quibus ages cum hominibus; quàm ad meditationem, orationem, communionem, quibus ages cum Deo & Cœlitibus. 2. Omnia & singula ages exactè, cum cœlesti quodam decore, virgineâ modestiâ, & sincerâ, non fucatâ omnium membrorum compositione; sive publicè, sive privatim ea peragas. B 3 S.

§. VIII.

Motiva perfectè operandi.

I. **M**otivum primū est voluntas Dei: *Hæc est voluntas Dei, sanctificatio vestra.* 1. Thess. 4. Ut scilicet in omni conversatione & actione sancti sitis.

II. Æterna Dei electio. *Elegit nos in ipso, ante mundi constitutionem, ut essemus sancti & immaculati in conspectu ejus in charitate.* Ad Ephes. 1.

III. Prædestinatio divina: *Quos præscivit & prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui.* Rom. 8. Signum ergo prædestinationis est, vitam, & actiones Christo conformare.

IV. Creatio nostra. *Homo ad imaginem Dei conditus est, ut imitator esset sui Authoris.* ait S. Leo, Serm. 1. de Jejun.

V. Redemptio nostra, Christi; Incarnatio, vita, passio, mors. Quæ omnia Christus præstitit; ut tum gratiam nobis mereretur, tum, ut exemplum bene vivendi præberet. *Seipsum tradidit, ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam aut rugam, aut aliquid hujusmodi, sed ut sit sancta & immaculata.* Eph. 5.

VI. Præter hæc communia, nobis peculiaris est vocatio ad Societatem JESU: quo enim fine nos vocavit? ut scilicet; *Secundum eum, qui vocavit vos, sanctum, & ipsi in omni conversatione sancti sitis.* 1. Pet. 1. Vocavit enim nos Deus ad Societatem, in primo etiam nū flore vernantem, tanquam ad Scholam insignem perfectionis; in qua & ipsi disceremus vitam sanctam, eamq; alios doceremus. Si igitur turpe est literarum studio sub finem anni, non majorem, quàm sub initium, scientiā acquisivisse: quàm id turpe erit Religioso in Schola tam illustri? Cū ut docet S. Bernardus: *In Religioso debeat esse angelica in corpore conversatio, in corde prophetica expectatio,* (beatitudinis promissæ Matth. 19. 29.) *in utroq; Apostolica perfectio.* Ser-mone 2. de alto & basso.

VII. Taceo, quòd Angeli Tutelares orationes & actiones nostras offerant Deo: quomodo verò imperfectionibus scatentes præsentare audebunt? Taceo, quòd operum telam quotidie texamus, ut ex ea nobis aurea vestis nuptialis contexatur, quā induti in nuptiis agni comparebimus;

quàm ergo indecens est aureæ vesti, attexere lacinias & fila cannabina? ut Deus revelavit Patri Balthasari Alvarez. Denique cum tantus sit numerus in mundo, (utinam non etiam in ordinibus religiosis) imperfectè, tepidèq; viventium & agentium: an non saltem nobis, qui JESU Socii dicimur, & sumus, Jesu vitam perfectam æmulari, par est, ut numero paucorum selectorum Dei amicorum accenseamur? vel certè an non saltem eâ perfectione nobis est agendum pro cœlesti regno, seu potius Deo ipso, summo Bono nostro; quàm Mundani opifices laborant pro mundo, & lucro tetreno? *Utinam Fratres, sic nos essemus cupidi gratiæ spiritualis, quemadmodum seculares homines pecunia temporalis!* exclamat S. Bernardus.

§. IX.

Exempla perfectè operantium imitanda.

I. **E**Xemplum primum & longè perfectissimum est Deus ipse: nam *Dei perfecta sunt opera.* Deut. 32. Deus perfectissimè agit, & operatur magna æquè ac par-

parva: tantam enim perfectionem habet in sua specie formica, quantam elephas in sua: tantam passer, quantam aquila, tantam trigla, quantam balena. *Estote ergo vos perfecti, sicut & Pater vester caelestis perfectus est.* Matth. 5.

II. Exemplū perfectæ operationis excellentissimum præbet nobis Redemptor noster Christus, idea & prototypon nostrū, identidem inspiciendum. Quantò quisq; se ei in virtutis imitatione hīc conformare studuerit, tantò ei in primā gloria & claritate appropinquabit. ait S. Bonaventura in form. Novit. p. 1. c. 32. ubi & ita hortatur: *Describe tibi in corde tuo mores & actus Christi: quā humiliter se habuit inter homines, quā benignus inter discipulos, quā modestus in edendo & bibendo: quā misericors super pauperes. Quomodo nullum sprexit vel horruit, etiam si erat leprosus. Quomodo divitibus non adulabatur. Quā liber fuerit à curis mundi; nec anxius pro corporis necessitatibus. Quā verecundus in visu, quā patiens ad contumelias, quā mitis in responsis; non enim studuit se vindicare verbo mordaci & amaro; sed blando*

& humili responso alterius malitiam sanare. Quomodo mulierum familiaria colloquia vitavit causâ exempli; unde etiam Discipuli mirabantur, quando solus cum Samaritana loquebatur; eò quòd quasi insolitum videbatur in ipso. &c. Hæc sit sapientia tua, hæc meditatio tua & studium semper aliquid de ipso cogitare, unde & provoceris ad imitandum eum, & afficiaris ad eum amandum.

III. Exemplum exhibet Beatissima Virgo, à Christo Sole justitiæ illustrata, velut Luna perfecta & plena: quæ maxime gratiæ perfectissimè cooperata, eò pervenit ut omnes Sanctos & Angelos gratiâ & gloriâ superârit. Ut hortatu Patris Martini Gu-tierii (cui B. V. spectabilis propterea gratias egit) docuit P. Franciscus Suarez L. 9. de gra. c. 6.

IV. Exemplū offert nobis S. Patriarcha noster Ignatius, miram in omnibus actionibus suis accurationem, ordinem, decorem fervorem, constantiam, & intentionis puritatem procurans, nil nisi Dei majorem gloriam spectans (quod ultimum in constitutionibus, 242. vicibus repetens valde
no.

nobis inculcat) huic perfectioni , præsentem diem cum hesterno conferens, & cum profectu ptofectum , indies tanta incrementa adjecit, ut suum illum Manresanum statum (in quo mirabilibus donis fuit illustratus) extremâ jam ætate , prima rudimenta & lineamenta appellaret, quæ quotidie in se Deus expoliret atq; perficeret. Atq; hujus internæ sanctitatis testes erant radii lucis cœlestis, foris promicantes, quos S. Philippus Neri, Joannes Paschalius, Alexander Perronius, & P. Oliverius Manaræus observavêre ; sed in primis P. Ludovicus Consalvus Domus Professæ Romanæ Minister, qui quotiescunq; orantem S. Ignatium in cubiculo adiit ; quod accidit sæpissimè, cœlesti splendore radiantem conspexit. Teste P. Lancicio opusc. 18. de gloria S. Ignatii.

Hæc exempla luculenta crebrò intueamur, tanquam specula fulgidissima, & imitari conemur ; ut Jesu vitam, veri Jesuitæ, vitâ nostrâ exprimamus cum P. Ludovico de Ponte L. 2. vitæ c. 3. sæpe dicentes: *Eo modo orabo, docebo, colloquia instituam, aut cibum sumam, quos Christus Dominus,*
B.

B.V. S. Ignatius) *Angelus vel Sanctus
quispiam e cœlo redux id perageret.*

§. X.

De cubiculi Custodia.

Perfectionis compendium, est vita abscondita, & silentii, cubiculique custodia: quæ, quantum fieri potest, & per officium ac charitatem licet, se à strepitu humano abstrahit & in cubiculi sui solitudine se recondit: hæc enim ut docet S. Basilii, est cœlestis doctrinæ Schola, divinarum artium disciplina: illic Deus totum est, quod discitur. Quam vitam Christus ipse triginta annorum spatio præclare nos docuit.

I. Cubiculum teste S. Laurentio, Justiniano, est Sponsi cœlestis reclinatorium, Schola scientiæ, cœli scala, quâ liberè in vastissima cœlorum spatia conscenditur. Cella enim amanti cœlum est. Mihi oppidum carcer est, solitudo paradisus, scribit ad Rusticum S. Hieronymus. Hic igitur quiesce, hic stude, lege, ora, & absconditis cœli deliciis fruere.

II. Certè nihil unquam egregium sperari potest à Religioso nimis vago, & cubiculi custodiam negligente. Cella enim est officina heroicorum operum, P. Jacobus Alvarez Tom. 2. l. 3. p. 5. verè scribit: *Nunquam vidisti aliquem virum spiritua-lem, sanctitatis amatorem, qui non esset amicus cellæ, publici, (in quantum poterat) declinator, silentii sectator.* Si enim tu, ultra id, quod status tuus requirit, & necessitas exigit, discursus amas, per atria Domûs, imò & per vicos & plateas ambulas, quærens non quem diligit anima tua; sed quem cupit curiositas tua, & confabulationibus variis occuparis; nec vir spiritualis efficiaris, nec te sanctitatis amatorem ostendes. Causam reddit; quia mentis puritas, in officina puritatis, nempe in cella comparatur; & spiritus pacatus & quietus, spiritus fervens & ignitus non in foris, non in negotiis sæcularibus, sed in loco spiritualibus apto, scilicet cubiculo, conquiratur.

III. Quantum igitur obedientia sinit, quantum charitas, zelus & salus proximi permittit; ab humanis solatiis, evagationibus

nibus & confabulationibus abstrahere, fuge portam, fuge domos & plateas, atque in cubiculi tui penetralibus abdere. Bonus cellita, ait Thomas de Kempis L. 1. de doctr. claustr. c. 7. Civis est cœli, amicus Dei, socius beatorum Angelorum, cognitor secretorum, inspector supernorum, victor tentationum, expulsor Dæmonum, bellator vitiorum, contemptor mundanorum, neglector curarum, possessor quietis, obtentor pacis, amator scripturarum, speculator veritatis, gustator puritatis, continuator orationis. . . Custos cellæ est custos linguæ, non audit detractiones, non percipit rumores, non videt vanitates, non trahitur ad levitates.

IV. Quod si præstiteris & in cubiculo tuo velut virtutum ac meritorum officinâ, multa pro gloria Dei elucubraveris, & velut bombyx inclusus, nobile sericum confeceris, aut velut Apelles quidam intra cortinas, opera (ut prædictis paragraphis descripsimus) accurata, fervida, præstantia, atque æternitati commendanda, elaboraveris: in illo die, quidquid egeris in cubiculis, prædicabitur in tectis: in illo, inquam

quā, die magno, quando Deus innume-
 ra mundi lumina, quæ sub modio abscon-
 dita latuere, producet, ut toti mundo pa-
 teant. Quando extrahet tot millenos è
 cryptis Martyres; quando educet tot mil-
 lenos ex eremis Anachoretas: quando pro-
 ducet è deserto Baptistam, è carcere Pe-
 trum, ex ergastulo Paulum, ex Pathmi exi-
 lio Joannem, è specu Manrefano Ignatium,
 è tugurio Sanciano Xaverium, Lainium &
 Salmeronem è secessu Vicetano, eosque in
 publicum gloriæ cœlestis theatrum addu-
 cet. Tunc & te simili honore beabit: tunc
 è serico, quod clām parasti vestem immor-
 talitatis tibi contextet: pro picturis elegan-
 ter elaboratis, gloriæ suæ similitudinem
 concedet: vocemque illam, unā cum aliis,
 audire mereberis: *Mortui estis (mundo)*
& vita vestra abscondita est cum Christo in
Deo: sed cū Christus apparuerit vita ve-
stra, tunc & vos apparebitis cum ipso
in gloria. Ad Coloss. 3.

vers. 4.

HORO.

HOROLOGII

SCHOLASTICORUM.

HORA IV.

Matutina.

AUdito campanæ signo alacriter surge: hoc enim signum magni Regis est, signum obedientiæ & vox dilecti est: ac proinde ne tergiverferis, aliàs diem ab imperfectione & inobedientia auspicaris, gratiaq; divinæ obicem nonnullū ponis. Surge igitur velociter, more R.P. Stredonii, qui audito manè regulari ad surgendum signo, exiebat sine mora. cap. 5. vite. Vince te, diem perfectè inchoa, & hanc tui victoriam, velut diei primitias Deo immola: quò multum conferet temperans & modica diei præcedentis ccena.

P R A X I S I.

Religiosè surgendi.

I. **E**Xpergefactus, statim exclusis omnibus aliis cogitationibus, animum applica ad id, quod paulò post meditaturus es. Ita præscribit S. Pater noster in Lib. Exercit. addit. 2. jam te velut reum, jam tanquam

I quam vinctum Judici sistendum cogita. Et his vel aliis pro meditandarum rerum genere cogitationibus imbutus, vestes indue. Vel, si placet;

II. His rite peractis, sacra nomina inclama: Jesus Maria, Joseph, Ignatius, Xaverius, adeste! Deinde in sequentes affectus ferventer erumpe: Deus Deus meus ad te de luce vigilo: Cor meum & caro mea exultaverunt in Deum vivum: sitivit in te anima mea, quàm multipliciter tibi caro mea. Psal. 62.

III. In nomine Domini nostri Jesu Christi crucifixi surgo; qui me pretioso suo sanguine redemit; ille me benedicat, regat, custodiat & ad vitam perducatur æternam. Gloria Patri, qui creavit nos, gloria Filio, qui redemit nos; gloria Spiritui sancto, qui sanctificavit nos. Benedicta sit sancta & individua Trinitas nunc & semper, & per infinita sæcula sæculorum. Amen.

IV. Dum vestes induis, nisi materiã meditationis ruminandã occuperis. A Deo Patre, pete, ut induas novum hominem, quod S. P. N. requirit in Constit.

Fac me, Pater æterne, exuere *veterem*

homo-

hominem cum actibus suis, & induere novum, qui secundum Deum creatus est in justitia & sanctitate veritatis. Ad Ephes. 4.

A FILIO DEI.

Pete indui ejus insignibus, ut optat
S.P.N. c. 4. Exam.

INduc me Jesu Christe, Rex gloriæ, virtutum tuarum insignibus, ut impleam illud Apostoli tui: Induimini Dominum nostrum Jesum Christum. Rom 1.

A SPIRITU SANCTO.

Pete tibi imprimi legem charitatis, ut cupit S.P.N. reg. 1. summar.

O Divine Spiritus: obsecro te internam amoris tui legem cordi meo inscribe, ut regulas exactè servem, & cum propheta dicā: *Viam mandatorum tuorum cucurram cum dilatasti cor meum.* Ps. 118.

A B. VIRGINE.

Pete reliquas virtutes, à S. P. N. in Constit. desideratas.

Contege me, ô mater misericor-

cordiæ fragrantibus Filii tui vestimentis, ut tanquam electus Dei, ac dilectus induam viscera misericordiæ, benignitatem, modestiam, paupertatem, castitatem & obedientiã; ut patris cœlestis benedictionem obtineam.

A S. ANGELO CUSTODE

Pete arma militis Christiani, à S. P. N. in form. Instituti præscripta.

MUni me sancte mi Angele Tutelaris armaturâ Dei, lorica justitiæ, galeâ salutis, scuto fidei & gladio spiritûs, ut possim stare adversus insidias Diaboli, & omnia tela nequissimi ignea extinguere. Ephes. 6.

V. Dum sotanam induis, exemplo Joannis Bergmanni & aliorum, eam osculare, indignum te eâ judicans. Et more S. Francisci Borgiæ, ter osculare terram, Deo te penitus subjiciens, & mortalitatis tuę memoriam refricans. L. 4. vite, c. 4.

VI. Dum caput peccatis: Repelle à me
Do.

36 *Horologii Scholast. hora IV. Matutina.*

Domine spiritum superbię & immunditię, & orna caput meum corona cœlestis glorię.

VII. Dum cubiculo exis: cum Alexandro Lusagio, Fronti, ori, & cordi signum crucis imprimens, dic: JESUS crucifixus fit in omnibus meis cogitationibus, verbis, & operibus. Amen. Adde, quod docet S. Chrysostomus Hom. 8. ad pop. Ant. ut quoties januę limen sumus transgressuri, crucem fronti imprimamus, & hoc prius verbum loquamur: Abrenuntio tibi, Sathana, & adhæreo tibi Christe, qui es via, veritas & vita.

VIII. Dum faciem & manus lavas. ora: Pie pelicane, Jesu Domine, me immundum munda tuo sanguine! Amplius lava me, & ab iniquitate mea munda me. Psal. 50.

PRAXIS II.

Persolvendi preces matutinas.

Circa primum quadrantem, visita Venerabile Sacramentum, si opportunitas sit; aliàs, vultum & cor illuc dirige, & ante arulam tuam in sequentes affectus ferventer erumpe.

ORA.

ORATIO I. ad Sss. Trinitatem.

Sis Gratus, & cum S. Xaverio ores.

L. 2. ep. no. 2.

OMnipotens sempiterne Deus,
tu creasti me, & dedisti mihi
corpus & animam, & quidquid ha-
beo: tu solus & non alius plasmasti
me ad imaginem & similitudinem
tuam, aliisque beneficiis innumeris
me cumulasti: Reddo tibi; mi Deus,
gratias, & laudes infinitas, præfer-
tim quod tribueris notitiam fidei,
& legis veræ JESU Christi; in ejus
Societatem me adlegeris, & hac
nocte tam paternè custodieris. *Be-
nedictio & claritas & sapientia &
gratiarum actio honor & virtus &
fortitudo Deo nostro in secula seculo-
rum. Amen. Apoc. 7.*

ORATIO II. ad Deum Patrem.

Cor offer, cum S. Ignatio in Lib. Exercit.

Hebd. 4.

SUscipe Domine universam meam
liber-

libertatem. Accipe memoriam, intellectum atq; voluntatem omnem. Quidquid habeo, vel possideo, mihi largitus es: id tibi totum restituo, ac tuæ prorsus voluntati trado gubernandum. Amorem tui solum cum grata tua mihi dones, & dives sum satis, nec aliud quidquam ultra posco. Ad omnem nutum & beneplacitum tuum. *Paratum cor meum Deus, paratum cor meum.* Ps. 56. Domine quid me vis facere? Act. 9.

ORATIO III. ad Dei Filium.

Opus dispone futurum, cum S. F. Borgia.
Tract. 2. de Christ. oper.

OJESU amantissime! firmiter statuo, hodiernâ die, te aspirante regulas meas exactè servare, meditationem & examina accuratè instituere, perfectè officium divinum persolvere, & sanctissimum missæ sacrificium sanctè offerre. Omnia denique opera mea, cum Deo & in Deo

Deo peragere, & ad solam Dei gloriam referre : atq; ut gratiora evadant, cum tuis operibus conjuncta Patri cœlesti offerre, ut quæ per se, nullius ad beatitudinem momenti sunt, tuis meritis & gratiâ in DEI conspectum admittantur. *Vias tuas, Domine, demonstra mihi, & semitas tuas edoce me.* Psal. 24.

ORATIO IV. ad Spiritum S.

Vita peccatum, & cum P. de Ponte propone L. 6. med. 6.

O Divine Spiritus ! adeone cæcus & religiosæ perfectionis & obligationis oblitus, in pristinas hodie imperfectiones & negligentias, sensualitates & vanitates relabar ? præsertim has (NN. Exam. part.) tantopere tibi disciplentes ? Absit hoc à me, Domine ; magnum concipio propositum, discedendi ab omni genere culpæ gravioris, imò & levioris, & cujuscunq; defectûs &

& imperfectionis, quin etiam omnis
 odoris ejus, quantum mihi possibile
 erit cum gratia tua. Tu precor titu-
 bantem corrobora, qui spopondi-
 sti: *Super aspidem & basiliscum am-
 bulabis, & conculcabis leonem, & dra-
 conem.* Psal. 90.

ORATIO V. ad SS. Patronos.

Subsidiūmq; pete, cum P. Petro Fabro,
 Lib. 2. vitæ c. 5. & 6.

Succurrite mihi, Clienti vestro,
 Shodie fideliter, ô SS. Patroni mei
 N. N. N. cum omnibus sanctis, ac
 præsertim hodierna die celebribus;
 & me contra omnes hostes, visibi-
 les & invisibiles, strenuè defendite:
*non enim solum mihi est colluctatio
 adversus carnem & sanguinem; sed &
 adversus principes & potestates, ad-
 versus mundi Rectores tenebrarum
 harum.* Ephes. 6.

Deinde commenda te B. Virgini cum
 P. Canisio: O Domina mea, sancta Ma-
 ria,

Oratio Rhythmica.

41

ria, me in tuam benedictam fidem &c. Et
cum B. Aloysio L. 2. vitæ c. 3. Commenda
te S. Angelo custodi, dicendo: Angele
Dei qui custos es mei. Vel cum P. de Pon-
te Lib. 6. med. 34. Salve Angele Dei, Prin-
ceps nobilissime. Commenda quoque te
Sanctis ac Beatis Societatis nostræ.

1. **A**Ve, Ignati, pervium
Vitæ meæ refugium:
Tua præstet oratio,
Ne perdat me damnatio.
2. In Dei sim servitio,
Tuo fervens auxilio:
Nec animum vis impia
Depellat à constantia.
3. Vivat in corde puritas;
Regnet in ore veritas:
Tuâque præstet bonitas;
Ne factis insit vanitas!
4. Leges sanctè custodiam;
Promissis satisfaciam;
Ut mundo & mihi mortuus
Sim Christo servus strenuus!
5. Et tu XAVERI Gentium,
Ave Doctor errantium,

C

Per

- Per te nanciscar cœlitus,
Fervorem tui Spiritûs !
5. Humilitatis speculum,
Ornans BORGIA sæculum,
Mundum doce me spernere,
Deûmq; solum quærere!
7. O castitatis lilium
ALOYSI, similium
Amator, castos pectoris,
Da motus, atque corporis !
8. Tu STANISLAE nobilis,
Constantiâ immobilis;
Nos veros JESU Socios,
Fac & MARIÆ filios !
8. Confessores sanctissimi,
Et Martyres fortissimi,
Rogate nobis auream,
Vestræ coronæ lauream.
9. Sit TRINITATI gloria,
Quæ me suâ clementiâ,
Ereptum mundi scopulis,
Suis adjunxit famulis!

ORATIO ad DEUM.

DEUS qui me à sæculi vanita
te conversum ad braviu su
per

pernae vocationis accendis, pectori
meo purificando illabere; & gratiã
quã in te perseverem infunde; ut
protectionis tuæ munitus præfidiis,
& mei propositi executor effectus,
ad ea, quæ tibi fervientibus, & in te
perseverantibus, promittere digna-
tus es, pertingere valeam: Per Chri-
stum Dominum nostrum. Amen.

ORATIO R. P. Caroli Spinolæ Jap.

Martyris, c. 3. vitæ.

DIgnare, benignissime JESU,
per hoc tuum sanctũ nomen
tuum, esse mihi JESUS, & dare mi-
hi spiritum Societatis JESU. Inscere,
quæso, cordi meo hoc amabile no-
men tuum, ut ejus dulcedine pascar,
ejusq; amore ita ardeam, ut moriar
in te, JESU mi dulcissime, JESU mi
suavissime, JESU mi dilectissime, in-
vocato semper hoc jucundissimo,
hoc mellifluo, hoc salutifero nomi-
ne tuo, JESU, JESU, Amen.

ORATIO similis ad B.M.V.

O Clemens! ô pia! ô dulcis Virgo MARIA! Esto mihi quæso MARIA & mater misericordiæ: impetra mihi spiritum Societatis Filii tui; infere, quæso, cordi meo, tuum amorem, & hoc amabile nomen tuum MARIA, ut ejus dulcedine pascar; ejus quoque amore ita ardeam, ut moriar in te MARIA, matre mea dulcissima, Matre mea suavissima, Matre mea jucundissima, repetito hoc amabili nomine tuo, MARIA, MARIA, Amen.

PRAXIS III.

Intentionum particularium
pro singulis hebdomadæ diebus.

INTENTIO DIE DOMINICÆ.

I. **O** Mnia mea verba, cogitationes & opera offero SS. Trinitati, ad majorem ejusdem gloriam, gustum ac beneplacitum: Item Christi Domini gloriosius resurgentis & omnium Sanctorum. 2. In gratiarum actionem pro omnibus beneficiis

ciis, ac præcipuè, prædestinationis, creationis & conservationis. 3. In satisfactionem pro omnibus peccatis, præsertim adolescentiæ meæ. 4. Pro extirpatione vitiorum, præcipuè, proprii iudicii. 5. Ad obtinendum ardens & insatiabile perfectionis desiderium. 6. Pro exaltatione S. Matris Ecclesiæ, & Indorum, Chinesium, Japonum, Brasilorum, Turcarum & Tartarorum aliorumq; populorum infidelium conversione. Patroni hodie erunt, actionesque nostras SS. Trinitati offerent omnes sancti, in cœlo triumphantes.

FERIA II.

I. **O**Mnia offero DEO Patri, ad maiorem ejus gloriam, gustum ac beneplacitum : & Christi Domini pro nobis incarnati & nati : nec non S. Ignatii, S. Xaverii, S. Borgiæ, B. Aloysii, B. Stanislai, omniumque è Societate in cœlo regnantium. 2. In gratiarum actionem pro omnibus beneficiis, ac præcipuè vocationis ad Societatem. 3. In satisfactionem pro omnibus peccatis, præsertim in Societate commissis. 4. Ad extirpandum perfectè respectum humanum. 5. Ad impetrandum

C 3

verum

verum spiritum Ignatianum, seu Societatis nostræ, & perseverantiam in vocatione.

6. Pro omnibus fidelibus defunctis, præsertim iis, quibus magis obstrictus sum: ut Patre, Matre, Fratribus &c. ut vicissim mihi plenarias in morte indulgentias, & liberationem à purgatorio impetrare dignentur. Patroni hodie erunt SS. Patriarchæ, & Prophetæ Veteris Testamenti, cum S. Ignatio, aliisque Beatis à Societate.

FERIA III.

I. **O** Ffero omnia ad maiorem gloriam Filii Dei, Redemptoris nostri Iesu Christi, triginta annis vitam occultam agentis, & S. Angeli Tutelarisi mei, omniumque SS. Angelorum. 2. In gratiarum actionem pro omnibus beneficiis, ac præcipuè veræ fidei, & custodiæ angelicæ. 3. In satisfactionem pro omnibus peccatis, præsertim cogitationis. 4. Ad vincendas strenuè omnes mundi, Carnis & Dæmonis tentationes. 5. Ad obtinendū duplicem spiritū, orationis & mortificationis. 6. Pro toto Imperio Romano, & in primis pro hac civitate & patria. Patroni erunt S. Angelus Custos, cum S. Michaële, Gabriele, Raphaële, cæterisque Angelis. FE.

FERIA IV.

I. **O**ffero omnia ad honorem Spiritûs sancti, & Christi Domini triennio Evangelizantis regnum Dei: Nec non SS. Patronorû, S. Joannis Baptiste, S. Josephi, S. Petri, S. Pauli, S. Joannis Evangeliste, Patroni Patriæ, Ecclesiæ, nominis &c. S. Joachim, S. Annæ, aliorumq; de cognatione Christi, & B. V. 2. In gratiarum actionem pro omnibus beneficiis, præsertim corporalis & spiritualis sustentationis, aliisq; beneficiis privatis. 3. In satisfactionem pro omnibus peccatis præsertim loquelæ. 4. Ad extirpandam omnino sensualitatem. 5. Ad impetrandum ardentem amorem Dei & proximi. 6. Pro parentibus, Cognatis, Amicis, Benefactoribus, Superioribus, subditis. Patroni erunt prædicti sancti cum reliquis Apostolis & discipulis Domini.

FERIA V.

I. **O**ffero omnia ad majorem Dei gloriam, sanctissimi Sacramenti; uti & Sanctorum Pontificum, Episcoporum, Sacerdotum, & Confessorum. 2. In gratiarum actionem pro omnibus beneficiis, præsertim institutionis hujus Venerabilis

Sacramenti, & sanctificationis. 3. In satisfactionem pro omnibus peccatis, præsertim operis, & circa hoc Sacramentum commissis. 4. Ad vincendam perfectè curiositatem. 5. Ad impetrandam singularem fidem, spem, charitatem & reverentiam hujus admirabilis Sacramenti. 6. Pro Pontifice, Episcopis & Prælati Ecclesiæ, uti & pro Imperatore, Regibus & Principibus. Patroni erunt antedicti Pontifices, Episcopi, Sacerdotes & Confessores, præsertim huic amabili Sacramento specialiter addicti.

FERIA VI.

I. **O**ffero omnia ad majorem gloriam Christi crucifixi, SS. ejus quinque Vulnerum, & S. Stephani, S. Laurentii aliorumque Martyrum. 2. In gratiarum actionem pro omnibus beneficiis, præsertim Redemptionis. 3. In satisfactionem pro omnibus peccatis, præsertim occultis, alienis & oblivioni datis. 4. Ad perfectè eradicandam superbiam & vanam gloriam. 5. Ad impetrandum ardentem amorem Christi crucifixi, & desiderium fervens imitandi ejus paupertatem, castitatem, obe-

obedientiam, humilitatem, patientiam, charitatem & zelum animarum. 6. Pro conversione Peccatorum obstinatorum, hæreticorum, Ethnicorum, Judæorum & Atheorum, ac pro meis quóque & Societatis inimicis. Patroni erunt supradicti SS. Martyres.

SABBATO.

I. **O**ffero omnia ad maiorem gloriam Christi Domini pro nobis sepulti, uti & Beatissimę Virginis Marię sine macula conceptę, aliarumque sanctarum Virginum & Viduarum. 2. In gratiarum actionem pro omnibus beneficiis, præcipuè per B. M. V. nobis collatis. 3. In satisfactionem pro omnibus peccatis, præcipuè ingratitude, negligentię & omissionis. 4. Ad eliminandam omnem inconstantiam & tepiditatem. 5. Ad impetrandũ amorem tenerum & devotionem singularem erga B. V. Donum castitatis angelicę, & sanctam mortem. 6. Pro singularibus Dei-parę Cultoribus, item toto orbe, tentatis, afflictis, periclitantibus, nascentibus & agonizantibus. Patronę erunt B. V. & reliquę SS. Virgines & Viduę.

PETITIO BENEDICTIONIS.

Dignare Domine JESU, cum Patre & Spiritu Sancto mihi dare tuam sanctam benedictionem, uberemque gratiam te semper amandi, voluntatem tuam exequendi, in sancta vocatione perseverandi, & juxta ejus institutum perfectè vivendi, ut te pane Angelorum dignè fruar in vita, meta, & patria.

Dilecta Mater, quæso te, mihi bene precare: optòque ut hac die Deo fideliter serviatur ab omnibus, nullusque sit ita infelix, ut tuam & filii tui offensam incurrat, Amen.

Nos cum prole pia, benedicat
Virgo Maria.

Motibus internis
regitur

In meditatione mea exardescet ignis.

MEDIO V.

MEDITATIO.

Cum meditatio vel maximè Religiosis Societatis necessaria sit, tanquam panis quotidianus cor hominis confirmans, & ne Spiritus, studiis, aliisque negotiis intepescat: diligentissimè semper te ad eam præpara, eamq; exactissimè institue; ut cum Propheta dicere valeas: *Concaluit cor meum intra me, & in meditatione mea exardescet ignis.* Psal. 38. Ignis, inquam, veræ pietatis, devotionis, fervoris, zeli & charitatis.

§. I.

Ante meditationem observanda.

I. **V**Esperi, sub quadrante, ut vocamus, canonico, prælege diligenter meditationis puncta, ex aliquo meditationum Libro: excellunt meditationes Patris de Ponte; quas inter summas Imperii curas ita triverat Ferdinandus II. Imperator; ut auditus sit dicere, se illas memoriâ tenere. Et Lugduno ex Gallia Provincialis Franciscanorum, Ludovici visendi causâ Vallisoletum venit, narrans miracula mutationum in hominibus factarum, per me.

meditationes, aliosq; Libros illius. In vita,
L. I. c. 9. Si verò hæ meditationes proli-
xiores videantur, punctum unum, aut pun-
cti partem accipe. Compendium ejus pa-
rem succum non habet.

II. Ante somnum, modico temporis
spatio, quo recitaretur semel angelica salu-
tatio, cogita de hora quâ surgendum, &
exercitio faciendo. S. P. N. in Lib. Exercit.
Addit. 1.

III. Expergesctus statim exclusis om-
nibus aliis cogitationibus, animum ad il-
lud applica, de quo paulò pòst meditan-
dum. Addit. 2.

IV. Medio circiter quadrante, ante me-
ditationem, eadem puncta, ut vivaciùs oc-
currant, relege.

V. A loco meditationis uno vel gemi-
no passu distans, per tantillum tempus, quo
percurri oratio Dominica posset, animo
fursus elevato considera, Dominum Je-
sum, præsentem & spectantem quid agas,
eiq; cum humili gestu reverentiam exhi-
be. Ibid. Addit. 3. Elevandi igitur mentis
oculi ad Divinam Majestatem, eliciendo
actum fidei, v. g. cum Elisæo 4. Reg. 3.

Vivit Dominus exercituum, in cuius conspectu sto. Vel cum Abraham Gen. 18. Loquar ad Dominum meum, cum sim pulvis & cinis. Vel ad SS. Trinitatem. Ad Patrem, qui fons est bonarum cogitationum memoriam replentium. Ad filium, qui est primum principium veritatum, intellectum illustrantium. Ad Spiritum S. qui est prima origo affectuum, voluntatem accendentium. Atque hoc actu fidei elicitō (ut suadet P. de Ponte in Duce Spir. Tr. 1. c. 1.) breves affectus ad SS. Trinitatem adjungi queunt.

O Pater sancte reple memoriam meam sanctis cogitationibus, roburque & constantiam in iis præbe!
O Fili Dei Unigenite, illustra intellectum meum lumine tuarum celestium veritatum, & altissimum mihi earum sensum tribue! O Spiritus Sanctissime, accende cor meum ferventibus tuis affectibus, eosque semper ita fove, ut nunquam in iis tepescam.

§. II.

In ipsa meditatione præstanda.

I. **D**ato campanæ signo, juxta regulam, in puncto incipe; ne ab imperfectione meditationem malè auspiceris; atque ita alicui illustrationi, aut gratiæ obstaculum ponas. Imitare B. Aloysium, & P. Stredonium, qui audito signo, rapi ad orationem non ferri videbatur. c. 5. vitæ.

II. Situm corporis S. P. N. liberum quidem reliquit. Addit. 4. Ut nunc prostratus humi, nunc flexis genibus, aut stans, aut eo modo, quo speras te facilius consecuturum, quod optas, meditationem instituas; annotatione tamen 3. monet in affectibus voluntatis, cum voce aut mente cum Deo vel sanctis colloquimur; majorem à nobis exigi reverentiam; quàm dum per usum intellectus circa intelligentiam moramur: Tu itaque eligere poteris situm ad pietatem & humilitatem aptiorem. P. Ludovicus de Ponte, P. Bernardinus Realinus, P. Mauritius de Büren, aliq; ferventiores, quàm plurimi, flectebant in medio cubiculi, absq; scabello aut fulcro.

Ali-

Aliquid enim mortificationis myrrhe, thuri orationis semper addendum, ut hæc sit Deo gratior & efficacior. Deambulatio ordinariè minùs convenit; quia mentem defigere vix finit, ac faciliè animum distrahit.

III. Præmittitur oratio præparatoria, quâ (ut ait S.P.N. I. Hebd. Exercit. I.) petimus à Domino gratiam, ut vires atq; operationes nostræ omnes sincerè ad ejus gloriam & cultum tendant. Servire poterit oratio: Actiones nostras, quæsumus Domine, aspirando præveni. Vel cum S. Xaverio recitari ferventer, Hymnus: Veni Creator Spiritus.

IV. Præludium primum est ratio quædam componendi loci, per visionem quandam imaginariam, quâ v. g. phantasia sibi repræsentat templum, aut montem. Lib. Exercit. l. c.

V. Præludium secundum erit, ut à Domino postulem id, quod exopto, juxta propositæ meditationis argumentum. Nimirum si de Christi resurrectione fuerit meditandum, petenda erit lætitia, quâ gaudenti Christo congaudeam. Si de passionem

sione; lacrymas, poenas, angores petam ad compatiendum Christo patienti. L. c.

VI. Quando autem de historia aliqua, v.g. vitæ Christi meditatio instituitur, præludium tertium addendum est, & duobus antedictis præmittendum; quo puncta præcipua historię considerandæ, breviter recensentur. L. c.

Omnia hæc, licet cuipiam fortasse minuta videantur, studiosè tamen exactèque, observanda sunt: cum enim S.P. Ignatius, Deo ipso revelante, ac B.V. Maria docente, Libellum Exercitiorum scripserit, ut refert P. Lancicius opusc. 18. c. 5. & ab iis modum meditandi hauserit, quem nobis Filiis suis tradidit; non est nobis ab ejus præscripto, vel in minimo deflectendum.

VIII. Memoria, post hæc operari incipit; cujus operatio, non est solum simplex quædam reminiscencia, aut intuitus veritatis ad meditandum propositæ, seu sola prima mentis apprehensio; verum etiam est judicium, imò & fidei supernaturalis assensus. Ac proinde ad completum hujus potentię, in hac meditandi methodo, exerci-

exercitium, requiritur. 1. ut res meditanda attentè & vivacissimè oculis mentis per quandam simplicem reminiscentiam proponatur; ita ut nihil lateat eorum, quæ ad rei propositæ veritatem percipiendam requiruntur. 2. Accedit deinde actus fidei, seu iudicium fidei divinæ; quo rem memoriæ propositam, firmissimo assensu credimus, propter infallibilem Dei revelantis auctoritatem. 3. Requiritur (ut docet P. Gaudier.) lumen practicum; quia hoc iudicium fidei, non tam debet mentem illustrare ad sterilem cognitionem speculativam; quàm voluntatem fecundo quodam calore, quem virtute in se continet, ad omne opus virtutis inflammare; ad quod lumen practicum deservit. Hoc autem memoriæ exercitium est veluti basis & fundamentum totius meditationis, ex quo conclusiones practicæ eruendæ. Conandum proinde, ut hic actus firmus & intensus sit.

VIII. Intellectus deinde operari pergit, cujus officium in eo consistit, ut per rationationem, & discursum deducat ex præcedenti fidei actu & lumine practico, tanquam

quam ex principio, conclusiones practicas, ad morum & virtutum perfectionem accommodatas; quæ in priori actu, tanquam in semine fructus, includuntur. Hunc discursum juvat quidem sapientia, intellectus, & alia dona naturalia, quibus motiva varia, causæ, effectus, aliæq; circumstantiæ: Quis, quid, ubi &c. expenduntur. Præcipue tamen juvat sapientia & prudentia supernaturalis; cujus munus est, ex fidei principiis conclusiones practicas elicere, & quotidianis vitæ actionibus, materiam, finem, modum, & absolutam rectitudinem præscribere: & quæ verè bona, quæ mala; quæ optanda, quæ timenda; quæ amanda, quæ fugienda sunt, ostendere. Idem docere & illustrare; quæ sui sint partes officii, quomodo se erga Deum, erga se, erga proximum gerere debeat. Unde nihil facilius est intellectui, hac sapientiæ luce perfuso, & lumine practico præsentem; quàm practicas per discursum conclusiones elicere, elicitasq; voluntati proponere; præsertim si accedat pius aliquis voluntatis affectus erga Deum, ejusq; cultum.

IX. Voluntas tandem ex fidei principiis,

piis, per evidentissimum discursum, & certissimam conclusionem, excitata; prorumpit, pro naturali, quam habet, cum intellectu, connexionem, in varios affectus prosecutionis, vel fugæ; amoris vel odii, laudis vel execrationis, aliósve similes, ac proposita format in posterum servanda. Denique adjungit varia colloquia ore vel mente solum, ad Deum, ad coelites, ad se, vel ad alias Creaturas, orando, deprecando, postulando, increpando, adhortando &c.

§. III.

Alia quædam pro ipsa meditatione notanda.

I. **N**Ota non sufficere per discursum, voluntatis affectum inclinare ad virtutem aliquam in communi, v. g. patientiam, humilitatem, charitatem; sed ad particulares, & illius potissimum diei actiones descendendum esse; quomodo in hac vel illa occasione, cum hoc vel illud ages, te gerere, aut superare debeas; quam in eo negotio humilitatem, patientiam, charitatem exercere oporteat.

Nota II. Religioso Societatis Jesu, pro
fine

fine vocationis suæ, etiam proximi salutem habente, non esse sistendum in sola Dei contemplationis abundantiam in actiones proximo utiles emanare oportere.

Nota III. Cum gratia orationis & meditationis singulare Dei donum sit; illud crebrò ferventerq; à Deo petendum esse: ut scilicet spiritum gratiæ & precum, donum intellectûs & sapientiæ, in excellentiore gradu à Spiritu S. obtineas.

Nota IV. Memoriam divinæ præsentie plurimùm conferre ad bonam meditationem: si nimirum, fide vivâ credas; Deum, qui ubique præsens est, in te quoq;, & in anima tua intimè præsentem esse, eamque sicut aqua spongiam, & sicut anima corpus, penetrare. Præsertim si hæc Dei præsentia, orationis tempore suaviter continuetur.

Nota V. Nonnulla proposita; quæ in meditatione concipienda, in examine discutienda, num executioni mandata sint. Talia esse possunt hæc: 1. Nunquam deinceps deliberatè peccare. 2. Rarò etiam peccare indeliberatè. 3. Nunquam voluntariè peccare in cultu divino. 4. Nunquam
inci-

incidere in peccata periculosa. 5. Nullam regulam transgredi advertenter. 6. Semper loqui de spiritualibus, aut saltem ore religioso dignis. 7. Fugere conversationem cum laxioribus. 8. Opera quotidiana facere diligenter. 9. Abstinere à jocis, clamoribus, cachinnis. 10. Conversari cum magis spiritualibus. 11. De nulla re conqueri. 12. Nullius mores censurare, sed omnia bene interpretari. 13. Omnia injuncta sine excusatione exequi. 14. Nullum officium, vel gradum eligere, aut optare; sed prout s. obedientia disponet, acceptare. 15. Non querere speciosa & altiora. 16. Post communionem saltem mediam horam impendere. 17. Intervalla temporum in piis affectibus impendere. 18. Opera singula Deo offerre. 19. Amare, optare, & pati omnes, quæ eveniunt, adversitates, patienter, libenter, hilariter. 20. Sæpe renovare memoriam rerum æternarum, ut ad illas omnia dirigas, non ad applausus humanos. 21. Ob humanos respectus nihil agere mali, nihil boni omittere. 22. Semper niti ad perfectiora, & Deo gratiora, amorique proprio insipida.

23. Ita saltem procurare profectum in virtutibus ; sicut alia corpori necessaria. 24. Sæpe reflectere, ut opere facias, sicut Sanctus aliquis ea faceret.

Nota VI. Summa comitum orationis mentalis hæc est ; ex quorum defectu ordinariè malum successum orationis ortum esse deprehendes. 1. Locus aptus absque strepitu, in quo sine teste vel interpellatore cum Deo loquaris. 2. Tempus aptum matutinum vel vespertinum. 3. Situs corporis humilis attentioni & reverentiæ accommodatus. 4. Diffidentia sui ipsius, & in solum Deum fiducia, sine quo intellectus, nec affectus quicquam valet, teste experientiâ. 5. Magna & intima reverentia, ita ut coram Domino pavens ac tremens astes ; quam assequeris, infinitam Dei majestatem, & tuam vilitatem perpendendo. Diligentissima attentio ad ea, quæ meditaris, causarumque distractionis amotio, in præsentia Dei. 7. Strenuitas & sollicitudo adhibenda toto tempore meditationis, tanquam in negotio maximi momenti. 8. Ordo servandus in meditando ; ut apta statui ; & profectui tuo in considerationem

nem adducas; lac infantibus, & solidos cibos adultis natura providit: Sic & Lex, Spiritus, alias meditationes incipientibus, alias proficientibus & perfectis assignat. 9. Ratio ea meditandi tenenda, quæ tuam magis perfectionem provehit, nunc tecum loquendo, nunc cum Deo aut Sanctis, nunc divinam vocem excipiendo. 10. Intellectus moderatè cohibendus est, & magis movendæ voluntati & affectibus virtutum insistendum; cùm consideratio omnis, non sit finis orationis, sed mediū, non rei substantia, sed instrumentum. 11. Meditationibus & affectibus postulationes jungendæ, præsertim cùm quis ad postulandum incitari se sentit: inclinant enim illæ misericordiam Dei ad dandum, quod petitur. 12. Tandem spiritum compunctionis & lacrymarum, si Deo placuerit, dignusque fueris, concupisces, copiosamque effusionem, quam si ex Dei benignitate susceperis; hoc irriguo superiori & inferiori donatus, suavius & efficacius virtutum donis, quæ lacrymæ obtinent, locupletaberis, & per orationis itinera usque ad arcem contemplationis, in qua cum perfectione desponseris ascendes. §. IV.

Agenda post meditationem.

I. S. P. N. in libello Exercitiorum addit :
 §. præscribit, ut per quadrantem ho-
 re dispicias, quæ meditatio successerit: si
 malè, causas inquire, cum dolore & emen-
 dationis proposito: si bene, gratias age &
 eundem modum postmodum serva. Si ve-
 rò à meditatione mox ad sacrum pergen-
 dum sit, breviter saltem in itu successum
 examina, vel in examine generali postea,
 id præsta.

II. P. Gaudier, aliq; Ascetæ suadent,
 non tantum ariditates, distractiones, aliòsq;
 defectus, & eorum causas inspiciendas esse;
 verum etiam lumina coelitus immissa, de-
 sideria pia, eorumque incitamenta, propo-
 sita, affectus. Deinde sollicitè providen-
 dum, quomodo & quibus occasionibus,
 ejusmodi à Deo communicatas illustratio-
 nes, & cœlestes impulsus, illo die in opus
 redigere valeamus. Quem in finem mul-
 tum conducet, per aspirationes aliquas, in-
 terdiu sæpius animum sollicitare, eaque
 in memoriam revocare: & in utroque

generali examine executionem discutere

III. Suadent quoque Asceleos periti, & Sanctorum exempla; breviter annotando esse, illustriora lumina, ardentiores affectus aliosq; cœlestes favores ac solatia; ut tempore relegi queant, & veluti prunæ continuo mentem calefaciant, ut agebat Balthasar Alvarez. Hanc praxin diligenter servavit S.P. Ignatius, P. Petrus Faber magni Spiritûs vir, & S. Borgia, qui ut refert Historia Societatis p. 3. L. 8. n. 141. plurimos Libellos è charta, ex acceptis epistolis decerptâ, rudi filo ipse consuit, tanquam vitæ suæ ephemerides, in quibus sensus suos & lumina, totum denique cum Deo negotium annotavit. Hos imitati sunt Balthasar Alvarez, P. de Ponte, Joann. Bergmannus, & alii; quorum & tu levestigia, & laboris te non poenitebit.

MEDIO VI.

Praxis orandi ad trinum campanæ pulsationem, manè, quando Christus resurrexisset creditur.

I. **R** Regina cœli lætare, Alleluja. Ave Maria. II. Quia quem merui

portare, alleluja. Ave II. resurrexit sicut dixit, alleluja. Ave. Vers. Gande & lætare Virgo Maria, alleluja. & Quia surrexit Dominus verè. alleluja. Subjungitur: Oratio paschalis: Deus qui per resurrectionem Filii tui &c. In quadragesima, omittitur alleluja. Vel servatur praxis, quæ meridie, vel vesperi præscribitur.

INSTRUCTIO

De auditione Sacri.

PRAXIS I.

Audiendi devotè Sacrum.

I. **P**remittenda semper quadruplex intentio, sacrumq; offerendū. 1. Tanquam sacrificium latreuticum, ad cultum, laudem, & gloriam Dei omnipotentis. 2. Tanquam Eucharisticum, in gratiarum actionem pro beneficiis. 3. Tanquam propitiatorium pro peccatis. 4. Tanquam impetratorium, pro obtinendis beneficiis, plurèsq; aliæ primariæ & secundariæ intentiones conjungi, præfigiq; sacro possunt, cum sacerdote ante descensum intentionem suam formante.

II. Praxis prima, & meo judicio optima foret

foret (modò tempus pro officio B.V. vel rosario extra missam recitandi suppeteret quod Magistros non rarò deficit) ut auditor sacri unà cum Sacerdote, tam ea quæ alta voce legit, quàm quæ submissè, simul recitaret; & affectus in verbis & orationibus missæ latentes corde exprimeret; v.g. cum Sacerdote recitans tacitè *Confiteor* contritionem eliceret. Ad *Kyrie eleison* Dei misericordiam imploraret; ad *Gloria* Deum laudaret, glorificaret, benediceret. Ad *Evangelium*, tanquam Christi verbum audiens, sedulò auscultaret, quid loqueretur Dominus. Cum elevante Hostiam Christum crucifixum patri offerret, cum communicante spiritualiter communicaret, & gratias ageret. Hæc inquam praxis est nobilissima. Cum verò missale semper ad manum habere nequeat, posset missæ aliqua, v.g. de SS. Trinitate, vel omnibus Sanctis cum Canone missæ in Libello descripta circumferri. Hæ enim preces missæ ab Ecclesia institutæ, selectissimæ sunt & sublimes affectus continent: quibus meliores vix invenies.

III. Vel certè, dum Sacerdos submissè orat

orat, posset sacri auditor, pii quidpiam meditari, attendendo ad varia mysteria: Incarnationis, passionis, mortis, resurrectionis in missa representata. Ea verò, quæ altâ voce Sacerdos pronuntiat, cum eodem submissa voce recitaret: hac ratione Libello, aut sacri descriptione haud indigeret.

IV. Hunc verò modum audiendi sacrum expresse commendavit P. Claudius Aquaviva, in binis responsis ad duas Gallicę Provincias datis. Et quidem 1. Anno 1588. 15. Nov. P. Provinciali Aquitanix ita scripsit: De rosario missę tempore recitando, nostrum quidem desiderium & voluntas esset, ut omnes nostri, tempus illud adeò sanctum meditationi potius tanti mysterii, impenderent, quàm vocali ulli orationi: sed tamen., si cui danda est licentia, ut aliquid recitet, debet fieri cum delectu, qui significatur 4. p. Constit. ut scilicet pro ingeniorum & temporum ratione, Superiores judicent, quid sit melius. Atque hoc ipsum intelligendum est tantum, dum sacerdos submissâ voce utitur, ut Constitutiones expresse indicant: nam in reliquâ parte missæ non est permit-

tendum. Deinde Anno 1609. 16. Martii ad Provinciam Lugdunensem, idem scribit: Rosaria quæ nostris injunguntur a catalogo precum, & in suffragiis, non debent tempore sacri recitari, sed alio. Hæc igitur est mens P. Claudii, fundata in Constitutionibus.

PRAXIS II.

Audiendi Sacrum.

I. **T**emplum ingressus mox Christum in Venerabili Sacramento absconditum adora; dicens: adoro te devotè latens Deitas. Et intentionem præmitte.

II. Animum reflecte ad præcipua fidei nostræ mysteria in sacrificio missæ adumbrata v. g. Sub *introitu* & *confiteor* cogita peccatum primorum parentum. Sub *Kyrie* Patres in Limbo ad Messæ adventum anhelantes. Sub *Gloria*, Christi nativitatem. Sub *Evangelio* prædicationem, sub *elevatione* crucifixionem. Sub *communione* sepulturam. Sub *benedictione*, ascensionem in cælum. Sub *Evangelio S. Joannis*, reditum ad judicium. Simulq; mysteriis hisce convenientes affectus excita.

III. Post *Sanctus*, exemplo S. Francisci Borgiæ, sub memento vivorum, tu quoq; eorundem memento, & in sanctas quinq; Christi plagas commenda sequentes. —

I. O amantissime Jesu in vulnus sacratissimum dexteræ manus tuæ, commendo tibi Pontificem, Cardinales, Archiepiscopos, Episcopos, Pastores, Sacerdotes, omnesq; Clericos ac Religiosos, præsertim Societatis nostræ, & hujus Collegii. 2. In vulnus sinistræ manûs tuæ, commendo Tibi Imperatorem nostrû, Reges ac Principes Christianos. 3. In vulnus dexteri pedis tui, comendo Tibi Parentes meos, Fratres, Sorores, Cognatos, Amicos & Benefactores. 4. In vulnus sinistri pedis commendo Tibi omnes infideles, Hæreticos, & Peccatores, præsertim agonizantes. 5. In vulnus sacratissimi lateris tui, commendo tibi, ô Jesu! corpus & animam meam, vivens

& moriens. Ac per sanctissima vulnera tua te rogo atque obtestor, ut mihi, prædictisq; omnibus, gratiam copiosam, charitatem perfectam, de hostibus visibilibus & invisibilibus victoriam, & felicitatem æternam largiri digneris Amen.

IV. Ad sacræ hostiæ elevationem, pectus tundens, dic: Adoro te Domine mi Jesu Christe, & benedico tibi, quia per sanctam crucem ruam redemisti mundum. Hoc suggerit S. Xaverius L. 2. ep. nov. ep. 2. Deinde subjunge: O Jesu dilectissime! per gloriosum corpus tuum miserere mei & pascue me. Per sanctissimam animam tuam, miserere mei & sanctifica me! Per sanctissimam divinitatem tuam miserere mei & salva me.

*Ave verum corpus natum
De Maria Virgine,
Verè passum, immolatum
In cruce pro homine;
Cujus latus perforatum.
Unda fluxit & sanguine
Esto nobis prægustatum.
In mortis examine,*

O JESU! ô pie Fili Mariæ, miserere nobis. Quando elevatur sacer calix, tunc pectus tundens, dic: Adoro te sanguis sacratissime Domini mei Jesu, qui fuisti effusus in cruce ad salvandos peccatores & me. S. Xaver. l. c. *Deinde*

O Jesu amantissime! per pretiosissimum sanguinem tuum miserere mei, & lava me. Per sacrosancta vulnera tua, miserere mei, & sana me. Per dolorosissimam mortem tuam, miserere mei & vivifica me.

Subnecte

Salve nobilis & pretiose sanguis de vulneribus Domini mei JESU Christi profluens, & peccata totius mundi abluens, abflue, sanctifica & custodi animam meam in vitam æternam. Amen.

V. Ad memento defunctorum, præter animas propinquorum & Benefactorum, in SS. Christi vulnera commenda 1. Animas liberationi proximas. 2. Animas suffragiis maximè destitutas. 3. Jesu & Mariæ amori singulariter addictas. 4. Diutiùs in purgatorio aliàs detinendas. 5. Animas maximè Deum cœlo glorificaturas, ut virtute & meritis hujus sacrificii, ad amabilissimum

DEI conspectum protinus admittantur.

VI. Communio spiritualis, de qua S. Thomas 3. p. q. 73. a. 3. ait: Potest autem aliquis in Christum mutari & etiam incorporari voto mentis, etiam sine huius Sacramenti participatione. Fit autem hæc communio spiritualis (de qua etiam agit Concil. Trid. Sess. 13.) sive sumptio spiritualis huius Sacramenti per votum, vel desiderium ex viva fide, quæ per dilectionem operatur, & quod ex amore unionis profiscitur; sic enim parit fructum spirituales majoris unionis cum Christo.

Praxis autem hac esse potest.

1. *Agnus Dei.* Contritionem & fervens Christum Dominum suscipiendi desiderium elice dicens cum S. Bernardo: Desidero te millies, Mi Jesu quando venies. 2. *Ad Domine non sum dignus.* Agnosce indignitatem tuam, ob infinitam Dei maiestatem, ob tuam vilitatem, ob peccatorum multitudinem, eamque indignitatem percussione profiteri. 3. Sacerdote hostiam sacram sumente, renova desiderium Christum sumendi, eidemque te intimè uniendo, & amando, voluntatēque tuam cum

eo conformando, te eidem spiritu conjun-
ge, & aspira :

Credo in te, ô suprema Veritas!

Spero in te, ô æterna Felicitas!

Amo te, ô infinita Bonitas!

Adoro te, ô immensa Majestas!

Gratias ago, ô summa Liberalitas!

Subjunge oratiunculam S. Ignatio fami-
liarem : Anima Christi sanctifica me. Et
ex consilio S. Xaverii, orationem pro con-
versione infidelium : Æterne rerum om-
nium effector Deus. L. 2. ep. nov.

VII. Sub benedictione Sacerdotis, tan-
quam ab ipso Christo, in cœlum conscen-
dente benedictionem accipe. Et sub Evan-
gelio S. Joannis pro incarnationis benefi-
cio gratias age, cor tuum ad Christum re-
cipiendum offer, lumen à Luce Mundi pe-
te, & gloriam ejus, quasi Unigeniti à Pa-
tre te aliquando visurum spera.

HORA VI.

Praxis orandi ad horæ sonum.

I. **R** Ecita salutationem angelicam. 2.
More S. Ignatii & S. Caroli Bor-
romei, reflecte ad labeculas horâ illâ elapsa
con-

contractas, & breviter dolorem elice, cum Publicano dicens : Deus propitius esto mihi peccatori ! 3. Precare horam felicem vivis : Omnipotens faustam donet mortalibus horam ! 4. Precare requiem defunctis : Et fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace ! 5. Renova affectum examinis particularis. Si sit de vitio aut defectu, renova propositum emendationis, excita odium vitii, pete gratiam emendandi. Si verò sit de virtute, elice unum vel plures actus. Atque hæc quinque puncta sufficiunt. Nonnulli tamen etiam, cum P. Carraffa & S. Borgia, ex mysteriis passionis Dominicæ in horas diei distributas, unum ordine recolunt : alii cum P. Mauritio de Büren ex SS. Patronis in horas diei ordinatis unum colunt, gratiamque horam illam utiliter transigendi postulant.

Perfectior & recollectior addere poterit sequentia ex P. Lancicio, quæ præcipuos ad Deum & divina affectus comprehendunt.

1. Benedicamus Patrem & Filium cum S. Spiritu, laudemus & superexaltemus eum in sæcula. 2. Expurga nos omnipotens & misericors Deus ab omnibus cul-
pis,

pis, pœnis & peccatorū reliquiis. 3. Converte quàm plurimos à vita impia ad piam, & à pia ad apicem perfectionis. 4. Fac nos, mi Deus vivere & mori ad amussim perfectissimæ sanctitatis. 5. Ad laudem & gloriam tuam, dirigantur omnia nostra verba, cogitationes & opera in odorem suavitatis. 6. Agimus tibi gratias, misericors Deus, pro omnibus beneficiis tuis, manifestis & occultis. 7. Domine miserere omnibus preces meas desiderantibus, præsertim amicis. 8. Omnes sancti & sanctę Dei intercedite pro nobis. Adjuva nos, omnipotens Deus, in omnibus necessitatibus animæ & corporis. 10. Et benedictio tua ✝ sit super nos semper, præsertim in hora mortis!

Hęc prima specie videntur multa, sed qui bene tenet memoria, & habitum nonnullum contraxit, celerrime, sine jactura temporis, ea pronuntiat, præsertim si sit solus. Ut constat experiētiā.

Omnibus salutationem angelicam ad horę sonū recitantibus, Urbanus IV. indulgentiam 30. dierum concessit, quem Joannes XXII. confirmavit & duplicavit: Leo X. autem, indulgentiam mille dierum tribuit, & Paulus V. stabilivit.

PRA-

Non clamor sed amor regnat in aure Dei

Henr. Causs. sculp.

Septies in die laudem dixi tibi, psal: 118.

P R A X I S

Orandi horas vel officium B.M.V.

§. I.

Præstanda ante officium.

I. **P**ropheta Regius septies in die laudem Domino dixit, psal. 118. Ecclesia quoque septena orandi tempora instituit & S. Clemens, secundus post S. Petrum Pontifex ordinavit Lib. 8. Const. Apost. c. 34. Preces vestras facite diluculo, tertia hora, sexta, nona, vespere, & in galili cantu; idque ob varia, quæ indicat, beneficia, & passionis Dominicæ mysteria.

II. Modus orandi insinuatur ab eodem Propheta regio, psal. 46. ubi quinquies reperit *psallite*, innuens, psallendum distinctè, attentè, intelligenter, ferventer, & reverenter.

III. Non satis est oratiunculam aliquam vocalem præmittere, maximè si fiat cursim, hæc enim non est sat efficax ad mentem colligendam; sed juvat aliquam brevem considerationem præmittere, quæ & mentem recolligat, & devotionem accendat: qualis est, si viva fide Deum te audiens

dientem & aspicientem, oculis mentis intuearis, simulq; infinitam ejus magnitudinem paulisper expendas. Vel si tuam vilitatem & peccatorum multitudinem consideres; vel S. Angelum Custodem invites, ut te ad devotionem excitet, Dæmones arceat, preces Deo offerat.

IV. Recita ferventer orationem ex Breviario, Aperi Domine os meum. Deinde præfige varias intentiones. P. Petrus Faber unus è decem primis S.P.N. sociis de nos omnino fines horarum recitationi præponebat. Hujus & aliorum exemplo præxi aliquam confice, quâ iconibus vel schedulis inscriptâ, & ante horas singulas in Breviario aut officio B.V. collocata, utare. Si alia non suppetat, utere sequente.

INTENTIO

Ad matutinum generalis.

Offero tibi, ô sacrosancta Trinitas! hoc servitutis meę obsequium ex puro amore amicitię ac benevolentię in te Deum verum & vivum, in unione meritorum & intentionis D.N. Jesu Christi, B.V. & omnium Sanctorum i. Ad gustum &

ad matutinum generalis.

81

& gloriam tuæ divinæ majestatis. 2. In gratiarum actionem pro omnibus beneficiis. 3. In satisfactionem pro omnibus peccatis. 4. Adimpletionem perfectissimam Divinæ tuæ voluntatis.

Hæc intentio Generalis ante singulas horas repeti potest, vel tota, vel contracta in unum suspirium, dicendo, ad quatuor fines prædictos.

Intentio specialis ad matutinum.

Ad honorem Domini nostri Jesu Christi, in horto sanguinem sudantis, ejusque sanctissimæ Matris, pro exaltatione S. Matris Ecclesiæ, omniumq; membrorum ejus perfectione.

Ad Laudes.

Ad honorem Christi Domini, pro nobis ligati & accusati, Sanctorumq; Angelorum. Pro Romano Pontifice & toto ordine Ecclesiastico & religioso, ut dignè suo statu vivendo ac piè orando, assidue Deum laudent, & ego præcipue juxta obligationem statûs mei.

Ad Primam.

Ad honorem Christi ad columnam ligati & flagellati, itemq; SS. Patriarcharum
&

& Prophetarum, ac Sanctorum veteris Testamenti. Pro conversione peccatorum, ut cessent Jesum peccatis suis flagellare, & in primis ego.

Ad Tertiam.

Ad honorem Christi spinis coronati, & SS. Apostolorum: pro Imperatore, Regibus ac Principibus Christianis, ut in iustitia & clementia populum regant, & subditi patienter obediant.

Ad Sextam.

Ad honorem Christi crucifixi & SS. Martyrum, pro omnibus mihi singulariter commendatis, ut in latere Christi mecum salutis asylum inveniant; unâq; pro omnibus graviter tentatis & afflictis, ut patientes sint, & vincant; ii præsertim, qui quoquo modo ad me pertinent.

Ad Nonam.

Ad honorem Christi expirantis & SS. Confessorum, pro felici morte mihi & commendatis impetranda; itémque pro omnibus hodie agonizantibus.

Ad Vesperas.

Ad honorem Christi lancêa transfixi, & Venerabilis Sacramenti, vespere Instituti,

nec

nec non SS. Virginum & Viduarum, pro
augenda fide & cultu hujus Sacramenti &
hæreticorum conversione.

Ad Completorium.

Ad honorem Sepulture Christi. Item-
que S. Angeli Custodis & SS. Patronorum,
eorumq; Sanctorum, qui sine speciali cul-
tu in terris occulti manserunt. Pro libe-
randis animabus è purgatorio; iis præser-
tim, qui magis pertinuerunt ad me.

§. II.

Præstanda sub ipso officio.

I. **P**ietatem & attentionem, reveren-
tiâque valde promovet, memoria
seu fides divine præsentia, antè elicitâ, &
suaviter continuata, vel subinde renovata.
Attentio vel actualis vel saltem virtualis
conservanda, distractionesque & earum
causæ removendæ. S. Ludgerus Proto-Epi-
scopus Monasteriensis, in itinere noctu,
non procul à foco cum Clericis matuti-
num cùm decantaret, & prunæ fumum in
faciem ejus exhalarent, tanquam nihil sen-
tiens mente & corpore immotus stetit;
Clericum verò, focum componere conan-
tem,

tem, ac prono corpore insufflantem, man-
acriter reprehendit, & dierum aliquot
pœnitentiam injungens, Clericos docuit,
in laudibus divinis distractiones cavere &
attenta mente persistere. Surius in c. 27.
Deinde adsit oranti spes & fiducia fir-
ma, nixa Christi promissis & meritis. Co-
mitetur quoque singularis reverentia, quâ
mirè excelluit P. Ludovicus de Ponte, ut
refertur in vita c. 8. Dum horas coram Ve-
nerabili Sacramento, flexis genibus pro-
more recitaret.

II. Pietatem promovet intelligentia
psalmorum, ut sensus reconditos intelli-
gamus; quem in finem legendi psalmo-
rum Interpretes, Bellarmius, Le Blanc,
& alii. P. Leonardus Lessius singulorum
psalmorum sensus literales, anagogicos,
tropologicos & allegogicos probè calle-
bat, hinc tanta ejus devotio, facilitas & ob-
lectatio. Mirabaturque divinum officium
à nonnullis desultoriè percurri, in vita
c. 10.

III. S. Augustinus conc. 3. in psal. 30.
pro augenda pietate, suadet, ut Davidem
in psalmis præeuntem in affectus, sequa-
mur,

mur, ut scilicet cum timente timeamus, cum laudante laudemus, amemus cū amante, cum petente petamus. Præcipuè verò conandū, ut ad voces crebrius recurrentes, v.g. *Deus, Dominus, alleluja*. Convenientes affectus eliciamus, nempe adorationis, gratitudinis, reverentiæ, submissionis, amoris, laudis, ad voces verò, *nos, homines* vel *miserias humanas* indicantes, affectus, humilitatis, contritionis compassionis excitemus.

§. III.

Præstanda post officium.

I. **C**OMMISSOS defectus breviter examina, contritionem elice, atq; eosdem mox expia recitatione psalmi, Laudate Dominum omnes Gentes, vel orationis è Breviario; Sacrosanctæ & individuae Trinitati. Quam devotè recitanti Leo X. defectus & culpas in officio persolvendo ex humana fragilitate contractas indulgit.

II. Offer SS. Trinitati peractum officium cum meritis Christi, B.V. & Sanctorum; uti quoque licebit precatiunculâ, quam

quam, ut refert Blosius in Monili Spir. c. 3.
Christus S. Gertrudem docuit.

Bone JESU, propitius esto mi-
hi peccatori. Ego tepidum, distra-
ctum & imperfectum servitium
meum commendo mellifluo cor-
di tuo, emendandum & perficien-
dum: tibi que ipsum offero ad sa-
lutem omnium, in unione illius at-
tentissimæ orationis, quâ tu Patrem
orâsti & laudâsti in terris. Respon-
de quæso, satisfac & supple pro
me plenissimè.
Amen.

c. 3.
mi-
stra-
tium
cor-
cien-
d sa-
is at-
trem
pon-
ro

DE

INSTRUCTIO De confessione Sacramentali.

§. I.

Præstanda ante Confessionem.

I. **C**um Sacramentum poenitentiae, sit
fons ille, qui à Deo per Zachariam
Ecclesiae promissus est c. 13. *Fons patens
habitantibus Jerusalem, in ablutionem pec-
catoris.* Ad hunc fontem crebrius accede,
si non indies cum S. Ignatio, aut bis cum
S. Borgia, saltem, si sacerdos sis, alternis
diebus, aut, ut suadet Regula 3. Sacerdo-
tum sæpius in hebdomade.

II. præmissa petitione luminis, exami-
na conscientiam, percurrento dies, & ho-
ras diei, loca, item, negotia, personas,
cum quibus egisti. Nec tantum confitere
venialia graviora, sed & labeculas, & im-
perfectiones voluntarias; tum humilitatis
gratiâ, ut confundaris; tum amore mundi-
tici, ut purior ad fontem omnis puritatis
accedas. S. P. Ignatius quolibet boni omis-
siones in confessionem adducebat, & mi-
nima quæq; quæ examinata singulis horis
conscientia dictaret. Lancic. opusc. 18. c. 8.

Pro

Alphabetum reminiscentiæ peccatorum 89

Pro reminiscentiâ peccatorum, servient hæc Alphabetâ. 1. *Cogitationes*, Acediosæ, ambitiosæ, blasphemæ, curiosæ, dubiosæ, fraudulentæ, gulosæ, invidæ, iracundæ, inhonestæ, murmuratoriæ, odiosæ, otiosæ, pusillanimes, suspiciosæ, superbæ, temerariæ, vanæ. 2. *Verba*: Adulatoria, affectata, amara, ambigua, contemptiva, contentiosa, detractoria, exaggeratoria, ficta, jababunda, inconsiderata, inhonesta, instigatoria, iracunda, irrisoria, mendacia, mordacia, otiosa, superba, susurratoria, vana. 3. *Opera*. Acediosa, avara, curiosa, gulosa, hypocritica, indevota, indiscreta, injusta, inobedientia, inordinata, inhonesta, otiosa, partialia, prodiga, præsumptuosa, quæstuosa, sacrilega, temeraria, vana. His jungendi defectus in rebus spiritualibus & divinis admissi. — Nec, licet leviora videantur peccata, contemne. *Qui spernit modica paulatim, decidet.* Eccli. 19. Peccata enim hæc, quæ videntur modica, sunt velut guttæ exiguæ, quarum copia navem mergit: sunt velut cunei, qui initio rimulam modicam faciunt; sed sæpius adacti, lignum findunt. Sunt velut ca-

E

sus

sus erga præcipitium, quos ob loci periculum, tandem præcipitatio sequitur. Sunt velut pulveres in oculos injecti, qui initio obnubilant, deinde excœcant. Sunt echæ neides, tantilli pisciculi, sed naves grandes in cursu defigunt. Sunt *muscæ morientes* quæ perdunt suavitatem unguenti. Eccle. 10. Sunt velut modicæ pluvie guttæ, qui charitatis ignem non extinguunt, sed robur ejus & fervorem consopiant. Sunt denique seminatores discordiæ, qui affectum Rempublicam turbant, animam totam inquietant, & interitum minantur. Cave ergo ab his, & in iis minuendis omnem industriam colloca. *Qui timet Deum (& amat) nihil negligit.* Eccle. 7.

III. Pro contritione ferventiùs excitandâ, proposito efficacius concipiendo, ex sequentibus motivis, nunc hoc, nunc illud aliquantùm rumina; ne ex crebriori confessione, negligentia obrepat. Expende itaque contrarietatem peccati venialis quam habet, cum Deo, cum proximo cum teipso 1. Peccatum veniale est offensa Creatoris, te ex nihilo creantis; quem tu pro nihilo offendis, membrisque ac sensibus

sibus ab eo acceptis, ingratus, abuteris. 2. Est offensa Patris amantissimi, te instar Filii tenerrimè diligentis, sustentantis, & innumeris beneficiis afficientis. Tu verò te genuinum non exhibes Filium, obedientiam perfectam denegas, consilia & inspirationes, despicias. 3. Est offensa Redemptoris, qui tanta pro te fecit & sustinuit, seipsum & omnia tibi donavit. Tu autem exiguum reddere renuis, in modico te vincere ejus amore recusas. 4. Est offensa Domini tui & Principis legitimi; & tu ad nutum non pares, quisquiliis & reculis eum postponis. 5. Est offensa primi Principii tui & Finis ultimi; cujus loco tu creaturam colis, rem nihili eligis, eique, Dei perfecto amore excluso, adhæres. 6. Est læsio tui, dum animam tu tot gratiæ & gloriæ gradibus (quorum unus toto mundo præstantior est) spolias & animam tuam, quot peccatis, tot pustulis & maculis deturpas & dehonestas. 7. Est læsio proximi, dum eum vel injustitiâ afficis, vel honorem minuis, vel exemplo noces, vel contristas, & Societatis splendorem obfuscas. Quanta tua ingratitude & proter-

via! quanta malitia, cæcitas, & stoliditas!

IV. Aliàs pro varietate, Divina attributa doloris & contritionis venas aperient. Considera igitur, quòd quovis peccato veniali, agas 1. Contra Divinam omnipotentiam, in omnibus te adjuvantem, conservantem, & sustentantem. 2. Contra Sapientiam & Scientiam DEI te aspicientis, in cuius conspectu delinquere non vereris. 3. Contra infinitam ejus Bonitatem tot te bonis, donis & beneficiis cumulantem. 4. Contra charitatem, gratis, ab æterno te diligentem. 5. Contra Misericordiam toties peccata tibi remittentem, & vindicem justitię manum coherentem. 6. Contra Justitiam, pœnas purgatorii acerbissimas minitantem, quam tu flocci pendis. 7. Contra Sanctitatem, quam imitari te oporteret, sed magis magisque ab ea recedis. Ex his aliis motivis, (quorum plurima in Horologio Sacerdotali adducta sunt) serium dolorem excita, & propositum firmum conpe, ne pœnitentiæ Sacramentum, absque dolore & proposito adeundo, sacrilege reus evadas,

ACTUS

Fidei, Spei, Charitatis & Contritionis ante confessionem, tardè & morosè exercendi.

CLementissime & benignissime Deus, qui pro infinita bonitate tua, non vis mortem peccatoris ; sed ut per fidem, spem, charitatem & pœnitentiam ad Te Deum ac Dominum suum convertatur & vivat ; Ego miser & infelix peccator, ante thronum divinæ misericordiæ tuæ humilimè prostratus, credo & profiteor, quidquid Divina tua Majestas nobis revelavit & sancta Mater Ecclesia Catholica credendum proponit : quia tu es prima veritas, & summa veracitas, quæ ob infinitam bonitatem tuam nequit quenquam fallere

Spero in infinita Bonitate & Misericordia sanctissimæ & individuae Trinitatis Dei Patris, & Filii, & Spiritûs sancti, in sanctissimis meritis, sacratissimis vulneribus, dolorosissima passione & morte Christi Jesu. In meritis & intercessione Beatissimæ Virginis & Matris Christi Jesu Mariæ, & omnium Sanctorum. Propter hæc &

propter infallibilem promissionem tuam spero ; beatitudinem æternam & media te nobis clementer concessa , uti & remissionem peccatorum meorum ; quia tu, mi Deus, qui omnipotens es & summè fidelis es in promissis , & infinitè propensus ad præstandum , quidquid promifisti , disertè pollicitus es per Ezechielem Prophetam c. 18. *Si impius egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis suis, quæ operatus est, & custodierit omnia præcepta mea, & fecerit iudicium, vitâ vivet & non morietur. Omnium iniquitatum ejus, quas operatus est, non recordabor.*

Ego idem miserabilis peccator, clementissimum Deum qui me creavit, redemit, sanctificavit, qui mihi multoties peccanti indulgentissimè pepercit, Deum summum Bonum, quia summum Bonum est, ex toto corde, ex tota anima, ex omnibus viribus meis super omnia amo, & hoc amore super omnia detestor universa peccata mea ; & super omnia dolenda doleo, qui Deum summum Bonum, peccatis meis summo malo offendi. Eodemque amore propono, firmiter & statuo, vitam meam

curâ & studio super omnia diligentissimo
emendare, ne summum & infinitum Bo-
num ampliùs offendam : & quę contra
summam & infinitam D E I Majestatem
commisi, in amaritudine animę meę con-
fiteri, & corde contrito & humiliato pœ-
nitentiam facere. O Majestas infinita!
ô summa Bonitas ! ô Deus, meus & om-
nia ! utinam te nunquam offendissem !
Doleo, doleo ex toto cordis mei affectu,
quod offenderim Te Deum, summum Bo-
num ; qui me adeò dilexisti, ut pro me
servo tuo vilissimo, mortem acerbissimam
in cruce subire dignatus fueris. Ignosce
bone Jesu, misericordiam & veniam hu-
millimè petenti. Miserere mei peccatoris,
pro quo apud Patrem tuum, vox sangui-
nis tui interpellat.

Ignosco & ego miserandus peccator,
amore tui omnibus, qui me unquam of-
fenderunt ; & ab omnibus, quotquot un-
quam gravavi, scandalizavi, læsi, contrista-
vi, contempsi, judicavi, veniam humiliter
peto ; iisque pro viribus satisfacere cupio.

Respice clementissime Deus, in divi-
nissimam faciem, sanctissima vulnera, acer-
bissi-

bissimam passionem ac mortem Christi Jesu, in merita & intercessionem Beatissimæ Virginis Matris Christi Jesu Mariæ, & omnium Sanctorum tuorum. Propter hæc omnia, & propter infinitam misericordiam tuam, miserere mei. Quidquid unquam boni feci, confirmo; quidquid unquam mali passus sum, accipio de paterna manu tua; atque hæc omnia unio passioni & meritis Jesu Christi, B. Mariæ semper Virginis & omnium Sanctorum; ut per hanc conjunctionem tibi placeant. Et sic placatus Deus meus miserere mei secundum magnam misericordiam tuam; & secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam. Amplius lava me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me. Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper. Tibi soli peccavi & malum coram te feci &c. Delicta juventutis meæ & ignorantias meas ne memineris Domine. Cor contritum & humiliatum, da mihi Domine, & ne despicias illud.

Omnes Sancti & sanctæ Dei, intercedite pro me, & impetrate mihi misericordiam

diam Dei, contritionem & remissionem peccatorum, emendationem vitæ, bonum usum pœnitentiæ & aliorum Sacramentorum, iudicium Dei particulare mite & clemens, ac beatam æternitatem. Adeste & auxiliamini mihi semper & ubique Amen.

§. II.

Præstanda sub confessione.

I. **I**Nstar Filii prodigi totus rubore plenus, ob tam crebram propositorum violationem, frequentemque ingratitude nem pro tot beneficiis, atque ob toties repetitam Patris cœlestis offensam, ad Sacerdotem Christi Vicarium accede, in genua procide, & benedictionem pete.

II. Subjunge *Confiteor* usque ad verba *mea culpa*: si plures adsint, ne detineantur, contractius ora: *Confiteor* Deo Omnipotenti B.M. semper Virgini, omnibus Sanctis & tibi Pater, quia peccavi nimis cogitatione verbo & opere. Deinde dic peccata tua. 1. Humiliter ea non excusando. 2. Breviter superflua non narrando. 3. Sincerè peccata non palliando. 4.

Honestè & clarè sufficienter ea explicando. Integrè, addendo numerum certum vel verisimilem.

III. Denique conclude. *De his & aliis* meis peccatis intimè doleo, quia Dominum Deum, summum Bonum offendi, & firmissimè propono emendationem, petoque salutarem pœnitentiam & absolutionem. Sub qua cogita animam tuam mundari pretioso JESU sanguine cujus merita per pœnitentiæ Sacramentum tibi applicantur. Et breviter contritionis actum renova. *O Deus, propitius esto mihi peccatori!*

S. III.

Agenda post Confessionem.

I. **P**œnitentiam, tanquam ab ipso Christo injunctam, promptè accepta, levem reputa & mox imple.

II. Subjungi potest hæc oratiuncula. *Sit tibi Domine obsecro meritis. B. M. semper Virginis & omnium SS. grata & accepta ista confessio mea; & quidquid mihi defuit, nunc & alias de sufficientia contritionis & propositi, deq; integritate* con-

Alexipharmaca contra tentationes. 99
confessionis, suppleat pietas & misericor-
dia tua : & secundum illam, digneris me
habere plenius & perfectius absolutum in
cœlo &c.

III. Deniq; tibi jam mundato, à Chri-
sto dici cogita : *Vade & jam amplius noli
peccare.* Ac deinceps diligentissimam cau-
telam & tui custodiam adhibe, exemplo
S. Ignatii, qui non minùs animum ab om-
ni labe tuebatur, quàm qui pretiosis or-
nati vestibus, viâ lutulentâ coguntur in-
cedere. Maffæus L. 3. vitæ c. 1.

§. IV.

ALEXIPHARMACA

Seu media efficacia contra ten-
tationes, præsertim carnales.

I. **P**rimum est fuga. *Fugite*, ait Aposto-
lus 1. Cor. 6. Fugienda igitur, occa-
sio, Societas, curiositas, otium, intempe-
rantia &c. 2. Præsentis Dei memoria. 3.
Accurata confessio & crebra communio.
4. Fervens oratio & protestatio, invoca-
tio B. V. Angeli C. S. Josephi, S. Xaverii,
B. Aloysii & castissimi Joannis Bergmanni,
qui invocatus post mortem, multis casti-
tatis

tatis donum obtinuit. p. 2. vit æ. pag 89
P. Petrus Faber, crucis signo se muniens
orabat : *Hostem repellas longius!* & ad
B. V. *Da mihi* virtutem contra hostes
tuos! 5. Adhibe. ut vocant repressalia,
actûsque virtuti contrarios elice, sic Dia-
bolus ex veneno theriacam confici cer-
nens sponte absistet. 6. Opera pœnitentiæ
assumenda & quidem post lapsum: acrior
pœna infligenda, ut Deum places, & de
Dæmone, à quo prostratus es, triumphes,
7. Memoria passionis Dominicæ & No-
vissimorum. 8. Dum actu tentatio pulsat
vehementior, protestare cum S. Augusti-
no, *Malo mori, quàm fœdari*, & corpori
aliquem dolorem imprime, duobus digitis
aliquantum cutem manus comprimendo.
*Contraria contrariis, resistite Diabolo &
fugiet à vobis*, Jac. 5. 9. In casibus pericu-
losioribus & extraordinariis, extraordina-
ria viri Sancti adhibuere antidota. Joseph
Patriarcha Gen. 39. adhibuit fugam. S.
Thomas Aquinas titionem. S. Benedictus
spinas. S. Franciscus & Dominicus prui-
nas. S. Bernardus nives. S. Ignatius pro
medela alterius aquam gelidam. P. Oli-
verius

verius Manaræus ad feminam morbum simulantem confessionis gratiâ accitus, cum clausis per famulos januis effugere non posset, manibus in vas excrementarium immisiss totam faciem sordibus opplevit & periculum evasit. P. Laurentius Magius in simili casu, similia præstitit. Alius Societatis nostræ Sacerdos in pari periculo, prius cibum postulavit, ob imbecillitatem suam ex jejuniis; accersitis itaque à femina credula famulis & cubiculū ingressis, urbanè Pater valedicens feminæ, foras prodiit & evasit. Alius Societatis nostræ Ecclesiastes, cujusdam Magnatis Hæretici astu in periculum intrusus, sic reprehendit Meretricem, ut peccata sua flere cogeretur. Quo cognito Hæreticus in furorem actus Patri castissimo membrum præcidit, qui paulo post, coronam suæ constantiæ inter Beatos accepit fortissimus castimoniæ Martyr. P. Nierenbergius Lib. 5. Doct. Ascet. cap. 32.

§. V.

De Sacramentalibus, quæ remedia sunt ad eluenda peccata venialia.

Sacramentalia, sunt signa sensibilia, ad latentem aliquem effectum instituta, v. g. ad peccatorum venialium remissionem.

I. Primum est *oratio Dominica*, potissimum ex ea parte qua dicit, *dimitte nobis debita nostra*, si cum compunctione & displicentia venialium conjungatur: sic enim culpam & poenam integram vel partialem pro compunctionis qualitate remittit.

II. *Aqua benedicta*; de qua Alex. I. Papa, qui vixit Anno 121. ait: *Aquam saltem conaspersam in populis benedicimus, ut eam cuncti aspersi sanctificentur & purificentur.* Probabilius tamen sola aspersio non sufficit, sed requiritur ut simul motum internum poenitentiae & displicentiae circa ista peccata excitemus. Ita docet S. Thomas 3. p. q. 78. a. 3.

III. *Generalis Confessio*; in principio mis-

missæ & distributione Eucharistiæ, cum contritione & humiliatione conjuncta.

IV. *Tunſio peccatoris*, cum interiore detestatione peccatorum & compunctione. De qua S. Aug. L. 50. Hom. 50. c. 8. *Peccata levia*, ait, nos à Sponſi amplexibus ſeparant, niſi quotidiana pœnitentia diſſecentur. *Quorum diluendorum cauſâ*, quotidie tundimus pectora, & nos peccatores confeſſemur.

V. *Eleemoſyna*, corporalis & ſpiritualis. *Peccata tua eleemoſynis redime*. Dan. 4. Non quod immediatè delicta tollat, ſed quod cor ad motum detestationis habendum emolliat, & parva noſtra miſericordia, magnam Domini miſericordiam, addandū nobis peccatorū dolorem, inflectat.

VI. *Benedictio* accepta ab Epifcopo vel Abbate, cum peccatorum detestatione conjuncta. Addunt alii eſum eſcarum benedictarum, & preces pro peccatis propriis in Eccleſia conſecrata fuſas. Sic Dominus promiſit Salomoni ſe exauditurum orationes in templo ſancto ſuo, quibus peccatorū veniam poſtulerent. 3. Reg. 3. His itaq; mediis crebro utere, & maculas innumeras facilè abſterges.

§. VI.

§. VI. De indulgentiis.

Magni æstima indulgentiam, quæ, ut describit Card. de Lugo: Est relaxatio poenæ temporalis debita pro peccatis jam dimissis, concessa à Prælato Ecclesiastico. Hanc igitur frequenter lucrari conare. Pro quo servient sequentia.

I. Fac ut habeas numisma, aliudve medallium, cui applicatæ indulgentiæ; & cura, ut habeas formulam descriptam, in qua opera pia præstanda recensentur. Ita multiplices indulgentias, easque sæpissimè lucrari poteris.

II. Potes lucrari, indulgentias stationum Urbis Romanæ si in nostra Ecclesia ores devotè ante altare majus 5. Pater & Ave *Compend. Priv.* Hoc privilegium concessum minimis per Julium II. Minoribus & Prædicatoribus per Innocentium III. nobis per communicationem à Pio V. Anno 1571. ut autem constet, quibus diebus obtineri queant, & quidem vel plenariè, vel centū, aut mille, aut plurimorum annorum, attexo breviter dies mensium. Die Januarii 1. 6. 13. 17. 20. 21.

22. 25. 26. 28. Februarii die 2. 5. 22. 24.
Martii 7. 12. 19. 20. 21. 25. Aprilis 23.
25. 30. Maji 1. 3. 6. 8. (& ab hoc die sin-
gulis diebus usque ad 1. Augusti plenariæ
ad S. Joan. Lateran.) 12. 20. 31. Junii, 2.
11. 13. 15. 22. 25. 26. 28. 29. 30. Julii 1.
2. 14. 15. 17. 20. 21. 22. 23. 25. 26. 27.
28. 29. — Augusti 1. 2. 3. 4. 5. 6. 8. 10.
12. 14. 19. 22. 24. 28. 29. Septembris
7. 8. 14. 16. 20. 21. 29. 30. Octobris 4.
18. 28. Novembris, 1. 2. 8. 9. 10. 11. 18.
19. 21. 22. 23. 24. 25. 29. 30. Decem-
bris, 2. 4. 5. 6. 7. 8. 21. 25. 26. 27. 28. 31.
Item 4. Dominicis Adventus, & 4 Tem-
poribus Dom. Septuag. Sexag. Quinquag.
& à die cinerum, usq; ad Dom. in albis in-
dies ac per totam octavam Pentecostes.

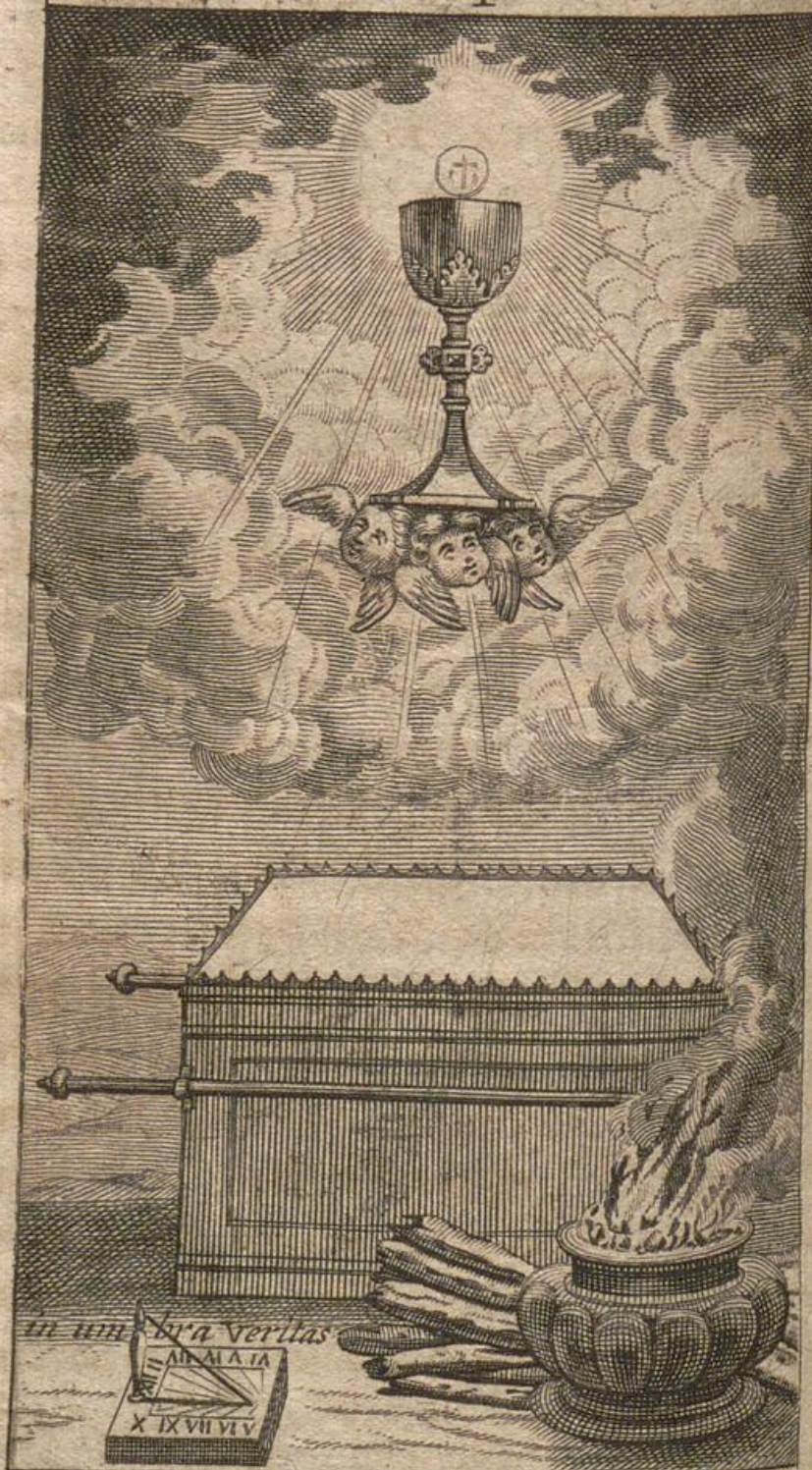
III. Gregor. XIII. Año 1579. Societati
nostre concessit, ut in nostris Ecclesiis o-
rantes, possimus lucrari omnes indulgen-
tias, quæ habentur in aliis Ecclesiis & locis
piis civitatis, in qua moramur. Vid. Com-
pend. Priv. & Bullam Gregor. XIII.

IV. Nostri quando communicant, indulgentiam
plenariam consequuntur. Leo X. in Bulla. Dilectæ.

V. Nostri quoq; in ingressu Societatis & in mor-
te lucentur indulgentias plenarias. Bulla Julii II.

HORA

Prophet autem seipsum Homo. 1. Cor. II.

Ecce ignis et ligna. Gen. 12.

Non. Cause Julp.

H O R A VII.

SACRUM, vel COMMUNIO.

§. I.

Præparatio ante Sacrum vel
Communione.

I. **P**robet autem seipsum homo & sic de
pane illo edat. Clamat Apostolus, I.
Cor. 11. Ideoq; ad hoc opus omnium to-
tius diei præstantissimum, omni possibili
diligentiâ te præpara. Præparatio autem
duplex est, remota & proxima. Remota
consistit in vita ordinata, mortificata & ac-
curata tam in parvis, quàm in magnis, qua-
lem in hoc libello describimus. Proxima
consistit in animæ puritare, fide viva, desi-
derio ardente, humilitate profunda, & de-
votione actuali, & fervore sancta sanctè tra-
ctandi. Unde S. Bonaventura ait: *Cum Sa-
cerdos fuerit totus alteratus & quodam-
modo divinus effectus, ita ut nil nisi Deum
videat. tunc accedat. Hos calores sacros
experiebatur S. P. N. Ignatius, tantis inter-
dum sub sacrificio ardoribus æstuans, ut
omnes partes corporis exardescerent, ve-*
ne-

neque omnes manifestâ cordis palpitacione micarent. P. Lancic. opusc 18. c. 9.

Tu ad aliquem saltem fervorem ac devotionem excitandum, imitare B. Aloysium qui tribus prioribus hebdomadis diebus pro suscepta Eucharistia, gratias agebat; posterioribus, dignè suscipiendi gratiam flagitabat. Pridie diei communionis id unum mysterium in ejus sermonibus versabatur; cum hac cogitatione lectum petebat & surgebat: unâ deinde horâ de SS. Eucharistia meditationem instituebat, totumque tempus matutinum in spiritualibus exercitiis insumebat. L. 2. vitæ. c. 2.

Imitare hoc Scholasticorum lumen: præmitte opus aliquod humile, charitatis, poenitentiae, mortificationis, misericordiae corporalis aut spiritualis, occasionem hujus Scholæ pauperes præbebuut. Vel maxime autem devotio, reverentia, desiderium, humilitas, aliaeque virtutes excitantur meditatione. Proinde ex sequentibus, punctum

Quum unum meditandum
selige.

Comunicandi vel sacrū celebrandi.

Accede tanquam miles inermis ad
belli ducem.

I. **D**omine JESU Christe, Rex meus
& Dux invictissime! Tu me licet
indignum, ex gratia singulari vocasti, de
mundo ad Religionem, de tenebris in ad-
mirabile lumen tuum, ut in Societate tua
sub sanguineo crucis Labaro tibi strenuè
militarem. Cùm verò me undique iner-
mem deprehendam, atque ita malè muni-
tum, ut tutò in campum prodire neque-
am, ad te Ducem meum, in Venerabili
Sacramento absconditum, suplex venio, ut
armis cœlestibus me instruere & commu-
nare digneris.

II. Indue ergo me, Imperator invictissi-
me *armaturam Dei*, ut possim stare ad-
versus insidias Diaboli. ad Ephes. 5. Non
enim est nobis colluctatio adversus carnem
& sanguinem, seu homines visibiles, carne
& sanguine constantes; sed contra spiri-
tus invisibiles, nec solum ex infimo choro

præ-

præcipitatos, sed & adversus principes & potestates, adversus mundi Rectores tenebrarum harum. Dignare igitur me baltheo seu cingulo militari circumdare; ut stem succinctus lumbos in veritate (v. 14.) eoque Sacramenti militaris, & fidelitatis, quam tibi, tam in baptismo, quam Societatis ingressu juravi, identidem ad monear.

III. Præterea, indue me, ô Rex potentissime! *loricam justitiæ*, omnium virtutum complexione munita, ut bello offensivo & defensivo acres hosti plagas infligere valeam. Et ne fortè offendam ad lapidem pedem meum, *calcea pedes meos in præparatione Evangelii pacis* (vers. 15.) ut alacriter Evangelium annunciem, ac peccatores & Hæreticos convertere valeam. Jube me quoq; , *in omnibus sumere scutum fidei*. (v. 16.) *in quo possim omnia tela nequissimi ignea extinguere.*

IV. Ne verò trepidem & formidem, ob hostium multitudinem & potentiam, O Bellator fortissime! Contege obsecro, caput meum, *Galea salutis* (v. 17.) & spem mihi firmam impertire: hac enim munitus, animum erigam: & si consistent adversum

me castra, non timebit cor meum: si exsur-
gat adversum me praelium, in hoc ego spera-
bo., psal. 26. Maximè si addideris quoque
gladium spiritûs (v. 17.) quod est verbum
Dei, quo, armatus, mundum, carnem Dæ-
monem, omnesq; hostes me oppugnantes
animosè confodiam. — Elicitâque fide
vivâ, ac desiderio, & humilitate ad Regem
tuum liberalissimum confidenter accede.

Post communionem vel sacrum.

Prestat Christo, corde recepto, ex corde
quodammodo bulliente in affectus arden-
tes, quos Spiritus & devotio suggerit,
erumpere; quàm mox aliquid è Libello pio
legere. Elice ergo hos affectus. 1. Fidem.
Tu es Christus Filius Dei vivi. 2. Humili-
tatem. Unde hoc mihi ut Dominus &
Rex meus ad me & vile tentorium cordis
mei veniat. 3. Adorationem. 4. Gratiarum
actionem. 5. Charitatem. Offerendo te
ipsum & omnia. 6. Petitionem, necessa-
ria tibi postulando.

Celebrandi, vel communicandi.

Accede ad Christum, tanquam infirmus
ad medicum vitæ. S. Thomas Aquin.
in orat. de Euchar.

I. Ostende vel expone morbum tuum.

Omnipotens sempiterne Deus: ecce
accedo ad Sacramentum unigeniti
Filii tui D. N. Jesu Christi: accedo tanquam
infirmus ad medicum vitæ; & me delam unicus
desidero ô cœlestis Samaritane! ecce quod
morbis vitiorum afflicti jaceo. Nam ecce
languent aures & oculi curiositatis vitio;
languet lingua & os gulæ & loquacitatis
morbo, languet cor amore proprio. Lan-
guet anima superbiæ & iræ febribus. Do-
mine si vis potes me sanare!

II. Actus spei de omnipotentia Medici.

O cœlestis Thaumaturge: tu potens es
in sermone, tantum dic verbo & sanabitur
anima mea. Potens es & in opere. Si tantum
tetigero, vivâ fide & fiducia, salvus ero:
enim hæmorrhoidiam duodecim annos fluxu
sanguinis laborantem solius fimbriæ at-
tactu extemplo sanasti, quantò magis caro
& sanguis tuus me sanabit? Ah! sana ergo
me & sanabor.

III. Desiderium Adventus Medici.

Si infirmus medicum, si vulneratus chirurgum, tanto desiderio expectat; quanto desiderio & sanctâ impatientia me ad te anhelare necesse est, qui undique vulneratus sum, totus langueo, & à planta pedis, usq; ad verticem non est in me sanitas? Ah! veni, veni! omnis mora longa est & periculosa!

IV. Humilitas.

Sed quomodo ausim appropinquare ad te, ô Divine Archiater, totus leprosus, totus paralyticus, aliisque foedissimis morbis obnoxius. Domine non sum dignus &c.

Post sacrum vel communionem.

Elice affectus, in quos pauper infirmus pluribus morbis gravatus erumperet adveniente peritissimo Medico, in casam ejus.
1. Fidei. Si vis potes me juvare. 2. Spei. Paralyticum 38. annos in infirmitate habentem, mox sanasti, & me quoq; sanabis Domine. Mitte me ergò in piscinam pretiosissimi sanguinis tui, & hoc balneo pretioso me sana & ablue. 3. Adoratio. 4. Gratiarum actio. 4. Charitas & oblatio. 5. petitio.

PRAXIS III.

Celebrandi aut communicandi.
Accede ad Christum, tanquam immundus
ad fontem misericordiae. D. Thom.
in Orat.

I. Expone immunditiam tuam.

O Domine! Ecce in iniquitatibus conceptus sum: & licet sacrâ baptismundâ ablutus fuerim, ego tamen me rursum in cloacam peccatorum voluntariè conieci. Hinc immundus sum in omnibus. Immundus in corpore, quod est vas fordidum & esca vermium: immundus in anima, propter tot vitia & peccata. Immundus in phantasia, ab impuris imaginationibus: immundus in intellectu, à praviscogitationibus: immundus in voluntate à terrenis affectibus, immundus in lingua in corde, in sensibus & potentiis omnibus. Ah! Domine lava me!

II. Humilitas.

Quomodo verò tam immundus & fordidus accedere audeo ad fontem omnispuritatis, & sanctitatis vię & patrię, hominum & Angelorum! à te enim omnis puritas & sanctitas omnium tanquam

infinito fonte scaturit. Exi à me Domine, quia peccator sum & totus immundus, aut si ad te venire jubes, ampliùs lava me ab iniquitate mea.

III. Spes.

Confido in infinita bonitate, omnipotentia & fidelitate tua, me mundandum à te: tu enim promissisti: *Si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabuntur, & si fuerint rubra quasi vermiculus, velut lana alba erunt.* Isai. 1. Dealba ergò me in sanguine tuo! si enim aqua Jordanis lepram Naami abluere potuit, quantò magis, aqua lateris tui lavabit me, & super nivem dealbabor. Domine si vis potes me mundare.

Denique excita desiderium emundationis, pete, ut laveris in balneo sanguinis JESU & munderis ab omnibus peccatis minimis, etiam ab occultis & alienis, quò Jesus tuus munditiei fons & author in in domo cordis tui mundata & ornata libentiùs habitet & requiescat.

PRAXIS IV.

Celebrandi vel communicandi.
Accede ad Christum tanquam Cæcus ad
lumen claritatis æternæ.

S. Tho. in orat.

O Salvator mi, lux mundi, ego cum
cæco Jerichuntino, audiente, adve-
nire te, clamo: *IESU Fili David mise-
re mei!* Lucę 18. & oculos meos aperi, ut
videam & cognoscam. 1. Summam vilita-
tem meam, & tuam maximam excellen-
tiam, & quâ ratione ad tantam Majesta-
tem recipiendam, me comparare debeam.
2. Ut videam summam debilitatem meam
& inconstantiam ac tuam omnipotentiam
& quâ omnem fiduciam in te collocari
debeam. 3. Ut videam cæcitatem meam
& luminis tui infiniti claritatem, ac quo-
modo à te illuminari valeam. 4. Ut videam
malitiam meam, & bonitatem tuam im-
mensam, & quâ ratione à te emenda-
queam. 5. Ut videam paupertatem meam
& divitias tuas inexhaustas, ac quomodo
ditari debeam.

Hos & alios affectus, fidei, spei, charitatis,
humilitatis, & desiderii, ac reverentię excita
Pp

Gere te instar pauperis cœci, qui veniente in tuguriolum suum Rege potentissimo, præ admiratione, gaudio, & reverentia, initio nescit, quid dicere aut facere oporteat. Tandem tamen, ubi se collegit, Regē quàm demississimè salutat, benevolè excipit, omni meliore modo tractat, ac deniq; paupertatis ac cœcitatissimæ remedium expetit. Hunc imitare & in similes affectus erumpe. Ac post hæc cogita te audire verba Christi Domini ad cœcum Jerichuntinum prolata Luc. 18. *Respice: fides tua te salvum fecit.* Et in spiritu dic:

O JESU Fili David! video & agnosco vilitatem meam & dignitatem tuam. Unde hoc mihi ut venias ad me? Ah! in humilitate funda me! video ô Jesu! debilitatem & instabilitatem meam & è contrâ potentiam & immutabilitatem tuam. Ah firma me in te! Video tenebras & cœcitate meam, ac lumen & claritatem tuam: Ah illumina me! Video perversitatem & malitiam meam, ac rectitudinem & bonitatem tuam. Ah corrige me! Video indigentiam meam & opulentiam tuam, ah dicta me! emenda me, accende me, ut laudem te dignius & hîc & in æternitate. Amen.

P R A X I S V.

Celebrandi vel communicandi.
Accede ad Christum Eucharisticum, tan-
quam pauper & egenus ad Dominum
cœli & terræ. *D. Tho. in orat.*

INstar mendici cœlestis Hierosolyma
plateas circui & à SS. Trinitate, reliquisq;
cœli principibus ditissimis stipem corroga.

I. Ad SS. TRINITATEM!

O Pater cœlestis ! ecce mendicus &
pauper sum ego : quare ante thronum
majestatis tuę prostratus peto suppliciter;
ut dones mihi Filium tuum in sanctissima
Eucharistia, cum illo, pro modulo meo,
affectu & cœlestium donorum copiâ, cum
qua eum dedisti Beatissimę Virgini Marię
in Christi Domini incarnatione. O Fili
Dei altissime ! communica te mihi in san-
ctissima Eucharistia, cum eo affectu &
cœlestium gratiarum plenitudine, cum
qua te communicâsti matri tuę in tua in-
carnatione. O Spiritus sanctissime ! præ-
para me ad SS. Eucharistię receptionem,
sicut preparâsti corpus & animam Beatif-
simę Virginis ad Christi Domini conce-
ptionem.

II. Ad B. V. M.

O Virgo beatissima, & Mater Domini mei benedicta, impetra mihi singularem erga Filium tuum Jesum in Eucharistia reconditum, pietatem & amorem; ut eum tantâ complectar charitate, quanta tu eum in ulnis tenens complexa es.

III. Ad SS. SERAPHINOS.

O flagrantissimi amore, ignique Divino proximi Seraphini, vos singulari fervore & effervescentiâ ardetis; ac facultate alios purgandi, illuminandi & inflammandi polletis. Obsecro vos, me tepidum, ad divina mysteria properantem, ita succendite, ut æterno amoris incendio, in hac communione intimè conjungi merear. Amen. S. Dionys. Areop. de cœlesti. Hierarchia. c. 7.

IV. Ad S. CHERUBINOS.

O Illuminatissimi, pleniq; cognitione, sapientia & oculis Cherubini! vos tanquam viciniùs primæ veritati conjuncti, præ aliis, radio divini luminis relucetis; haustâque lucem ac sapientiam, sine invidia in inferiora transfunditis. Illustrate me, obsecro, & discussis tenebris, ita

cœlestis sapientiæ radiis illuminate, ut divina, quæ tractabo mysteria, profundius intelligam, & tractem sanctius. Amen. l. c.

V. Ad SS. THRONOS.

O sublimissimi, excelsissimiq; Throni, prope Deum, velut sedes prope sedentem constituti, in quibus quodammodo Deus residet, & judicia sua decernit. Vos à terrena vilitate secreti, summo Bono immobiliter inhaeretis, divinūque adventum suscipitis, virtutēq; supernè acceptam ad inferiora derivatis. Obtestor vos, omnem mihi ad terrena propensionem eximite, mentem in Deo defigite, ut in hac sacra communione, gratissimum Deo Thronum exhibeam. Amen. l. c.

VI. Ad SS. DOMINATIONES.

O Dominationes sanctissimæ! omni abjecta servitute superiores, summīq; Dominationis Principii semper avidæ. Vos absoluto & ab omni terrena vilitate libero transitu, ad superna tenditis. Vos nulla tyrannide, aut cupiditate infectæ, ad Eum qui verè est, totaliter convertimini, & subdita ad genuinā Dei similitudinem, quoad potestis, beneficè transformatis (l. c. c. 8.)

Pre-

Precor vos humillimè, me jam jam ad Dominum dominantium suscipiendum festinantem, cupiditatum mearum Dominum efficite, ut ad Eum, qui verè est, totaliter conversus, Dominicæ Deiformitatis particeps evadere merear. Amen.

VII. Ad SS. VIRTUTES.

O Virtutes excellentissimè! inconcussa & forti virilitate in omnes actiones vestras redundante prædita! Vos Prælatos Ecclesiæ docetis, vos miracula patratis, per vos virtus miracula patrandi perfectis conceditur. Vos superessentialem virtutem constanter intuentes, ejusdem simulacra effectæ, ad eum validè convertimini, & virtutem in inferiora deiformiter transfunditis. Rogo vos demississimè; induite me virtute ex alto, & ad Dominum virtutum in Sacramento mox suscipiendum rite disponite, ut charitatis & virtutum miracula patrare merear. Amen.

VIII. Ad SS. POTESTATES.

O potestates invictissimæ! potentiæ vestræ viribus nequaquam, tyrannicè abutentes, sed animo invicto ad Deum vos ipsas dirigentes, aliósq; ad idem promoventes.

Vos potestates adversarias compescitis
 Vos athletas spirituales confirmatis, An-
 gelosq; inferiores divinæ potentiæ confor-
 matis. Quæso vos ardētissimè, à me adver-
 sarias potestates repellite, ad Deo animo
 invicto inhærendum me disponite, in pug-
 na spirituali me animate, ut reportatâ vi-
 ctoria æternū vobiscū triumphem, Amen.

IX. Ad SS. PRINCIPATUS.

O Principatus serenissimi! gubernandi
 potestate præditi, ad superprincipalem
 Principatum totaliter conversi, aliosque
 inferiores ad eum convertentes. Vos An-
 gelis subditis præestis, atq; ad ministerium
 divinum explendum disponitis. Vos Re-
 gnis & Gentibus præsidetis. Vos subditos
 ad obedientiam, Regentes ad justitiam fa-
 ciendam inducitis. Obtestor vos instantis-
 simè, me jam jam ad aram accessurum, ad
 Deum convertite, ad obedientiam &
 justitiam exercendam disponite, omnesq;
 mundi Principatus & regna ad veram fi-
 dem, cognitionem & amorem Dei pro-
 move. Amen. S. Dionys. l. c. c. 9. &
 S. Gregor.

X. Ad SS. ARCHANGELOS.

O Archangeli magnificentissimi! summi
Divinæ majestatis Nuntii! Vos prophe-
tias revelatis! Vos illuminationes à supe-
rioribus acceptas, Angelis inferioribus an-
nuntiatis, & per eosdem nobis præcipua fi-
dei mysteria patefacitis. Ecce ego ad sum-
mum fidei mysterium celebrandum me
accingo; obsecro igitur vos, occulta sa-
pientiæ divinæ mihi manifestate, mentem
illuminate, Dæmones removete, ut sum-
mâ fide, devotione, pace & charitate, altis-
sima hæc mysteria peragam. Amen

XI. Ad SS. ANGELOS.

O illustrissimi, pulcherrimiq; Angeli,
in cœlesti dispositione ultimi, & homini-
bus magis propinqui. Vos minora nobis
annuntiatis; vos homines ad cognitionem
& amorem Dei ducitis. Vos sursum per
dilectionem Dei extendimini; & deorsum
ad custodiam & auxilium nostrum pro-
gredimini. O intelligentiæ nobilissimæ;
per inspirationes internas voluntatem di-
vinam in dubiis, nobis annuntiate; ad Dei
majorem cognitionem & amorem perdu-
cite; Nos stantes, ne cadamus tenete; ca-
den-

dentes ut surgamus, elevate; nec unquam nos, etiam peccantes deferite, sed semper maximè ad divina accedentibus, opem paratam ferte, ad gloriam unius Domini Dei nostri & vestri, Amen.

XII. Ad omnes SANCTOS.

O Pretiosissimæ ac beatissimæ Sancto-
rum & Sanctarum cum Christo jam
in cœlo regnantium animæ! En ad Regem
vestrum ac meum suscipiendum propero,
sed vestro ornatu & virtutibus destitutum
me agnosco & profiteor. Obsecro igitur
vos per amorem Jesu, tantam mihi pietatē,
devotionem, fervorem, desiderium,
charitatem, ac virtutum omnium abundan-
tiam impetrate; quantam vos in mor-
tali vita habuistis, dum epulo divino refi-
ceremini: ut Dominum Deum nostrum,
cum summa ejus voluptate suscipere me-
rear. Amen.

O Patriarchæ sanctissimi, impetrate mi-
hi vivam fidem! O Prophetæ clarissimi
impetrate mihi firmam spem in Deum &
fiduciam! O Apostoli ardentissimi, impe-
trate mihi vehementem charitatem Dei
& proximi! O Martyres fortissimi, impe-
trate

trate mihi invictam patientiam ! ô Pontifices zelosissimi impetrate mihi indefessum zelum animarum ! ô Doctores illuminatissimi, impetrate mihi cœlestem sapientiam ! ô Confessores ferventissimi impetrate mihi verum orationis & mortificationis spiritum ! O Cœnobitę obedientissimi, impetrate mihi exactam observantiam disciplinę ! O Anachoretę devotissimi, impetrate mihi studium recollectionis & silentii ! O Virginis purissimę, impetrate mihi donū castitatis angelicę ! O Viduę piissimę, impetrate mihi profundam animi demissionem ! O Conjuges fidelissimi impetrate mihi concordiam & pacem ! O Pœnitentes olim dolore plenissimi, impetrate mihi veram contritionem & fructus dignos pœnitentię ! O Innocentes candidissimi impetrate mihi candidam simplicitatem & sinceritatem ! ut hisce virtutum vestrarum cimeliis exornatus, dignior ad sacram synaxin accedere, in ea Jesu meo frui, & intimè eidem uniri merear. Per eundem

Christum Dominum nostrum.

Amen.

Im

Immediatè ante Communionem.

Post dicta verba : *Corpus Domini nostri IESU Christi*. Si sacerdos sis, aliquantulum subsiste, ut faciebant S. Ignatius, S. Xaverius, S. Philippus Neri, C. Bellarminus, P. Claudius Aquaviva, Suarez, Georgius de Valentia, & multi alii viri valde sancti ac docti; neq; hoc vetatur rubricis. Et sequentes affectus elice. Humilitatis, Fidei, Spei, Charitatis, Contritionis, Dilectionis inimicorum, amoris crucis, renuntiationis & adorationis, quibus elicitis cum Salvatore tuo intimè, sacram sumens hostiam, conjungere.

Post SACRUM vel COMMUNIONEM.

Monitum I. Ne ante consumptas species, abeas : est enim, ut monet S. Theresia, æquè inurbanum, ac si Christo domū nostrā ingresso, ipsi mox abeamus.

Monitum II. S. Magdalenzæ de Pazzis : Non esse efficacius medium ad acquirendam veram perfectionem, hoc S. Sacramento; & si hoc bono, ait, uti sciretis, paucis diebus repleremini cælesti amore. In vita
c. 65. Post

Monitum III. P. Balthazaris Alvarez c. 6. vitæ. Magni semper faciat, tempus quo communicat, quo divina majestas cum ipso manserit, attendat ne vel momentum amittat tam felicitis temporis.

Monitum IV. Proinde saltem mediam horulam recollectioni tribuat. S. Pater noster duas horas contemplationi dabat. P. Lessius horam, alii non minus.

MOX à Communionem, elice hos actus. 1. Adorationis. 2. Gratiarum actionis. 3. Oblationis. 4. Humilitatis, Petitionis, aliisque quos devotio suggeret, non secus ac cuipiam Principi aut Monarchæ domum tuam ingresso, similes affectus exhiberes. Et quoniam pauperem & mendicum agere cœpisti, spirituales mendicationem, cœlestis Hierosolymæ plateas obeundo, continua.

Ad DEUM.

OMnipotens sempiterne Deus, rogo divinam Majestatem tuam, per unigenitum Filium tuum, quem modo suscepi, ut hanc communionem, hoc sacrum, has oblationes in odorem suavitatis acceptare digneris, atque effundere in nos & omnia

omnia nostra omnem benedictionem celestem, in mensura bona, conferta, & coagitata, & supereffluente, præsertim hæc benedictio derivetur in hæc NN. deinde in defunctorum animas NN. deniq; in Ecclesiæ, Patriæ, Societatis & Provinciæ nostræ necessitates.

Ad B. V. Mariam.

Aspice benignissima Virgo, Jesum, dilectissimum Filium tuum, quem purissimis visceribus concipere, & studiosissimis obsequiis prosequi meruisti; & impetra mihi, ut eundem Filium tuum in communione, semper purissimo corde recipere, & ferventissimè eum amare merear.

Ad SS. Angelos.

Aspicite ministri Altissimi, facientes verbum ejus, primogenitum Patris æterni, quem introeuntem in orbem terrarum, jussu Patris, adorastis; & facite me illi eo Spiritu servire, quo vos eidem servivistis in terris, & nunc servitis in cœlis.

Ad SS. Patriarchas & Prophetas.

Aspicite cœlestes Nuntii, conscii mirabilium secretorum, promissum ab initio, mundi redemptorem, tantopere à vobis de-

desideratum & expectatum : & facite me totis viribus & affectibus cordis, ad ipsum anhelare, & ad dilectum meum diu notūque suspirare.

Ad SS. Apostolos.

Aspicite Evangelii præcones clarissimi, dilectissimum Magistrum vestrum, quem toto corde tam ardentè amastis, & facite me eundem super omnia intimis cordis medullis ferventer diligere.

Ad SS. Martyres.

Aspicite Testes fidei fortissimi, Christum crucifixum pro cuius amore sanguinem vestrum, adeo libenter fudistis, & facite me, ejus amore, inter cruces & molestias generosè vivere, & promptè pro eo sanguinem profundere.

Ad SS. Confessores Pontifices.

Aspicite Pastores gregis Dominici, Agnum immaculatum, quem vos in altari sacro, omnipotenti Deo toties immolastis in odorem suavitatis. Et facite me eundem Deo dignè offerre, ac me illi per opera sancta perpetuò in odorem suavitatis immolare.

Ad

Ad SS. Confessores Religiosos.

Aspicite servi fideles Domini mei dulcem & dilectum Dominum vestrum; cuius amore omnia Mundi oblectamenta reliquistis. Et facite me pro ejusdem amore, in hoc statu pauperculo usque ad mortem perseverare, & ad magnæ sanctitatis gradum pertingere.

Ad Beatos Societatis nostræ.

Aspicite, Fratres charissimi, Ducem vestrum, cui vos in hac vita, verbo & exemplo tantopere conformastis: & facite me, atque omnes Fratres nostros, adhuc in Ecclesia militantes, copiosam animarum prædam, absque detrimento professionis nostræ reportare, & auctos optimis operariis ad hanc vineam vocatis, cum grandibus meritorum manipulis ad vestram & Ducis nostri Societatem pervenire.

Ad SS. Virgines.

Aspicite Sponsæ Agni immaculati, dilectum vestrum, cui virginitatem vestram, tantâ cum exultatione conservastis: & facite me semper oculis dilecti mei & vestri mundum apparere, & purum ab omni labe peccati & poenæ obligatione ex hac vita, rectâ ad cœlum emigrare.

Ad

Aspicite, Amici Dei charissimi Magistrum & præmium vestræ sanctitatis; cui in hac vita unice placere desiderastis: & facite me in via perfectionis, nunquam subsistere; sed magnis passibus in vera, & spiritui Societatis conformi sanctitate semper procedere. *Conclude, cum petitione benedictionis.*

P R A X I S

Faciendi memento.

Ante vel post sacrum aut communionem more R. P. Alberti Mentzinsi Poloni postea Japoniæ Martyris.

EGo Domine, sequendo consilium Jesu, qui dixit: *Rogate ergo Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam.* Lucæ 10. Te rogo cum instantia Domine.

I. Pater, *vide regiones, quæ albae sunt ad messem.* Aspice Deus animæ meæ, oculis misericordiæ tuæ, & compatere omnibus Sinenfibus, Japonibus, Indis orientalibus & occidentalibus, ac toti gentilitati, ut cognoscant te Deum verum & vivum, & quem misisti Jesum Christum. Mitte ergo operarios in messem tuam. II,

II. Pater, *vide regiones, quæ alba sunt ad messem.* Aspice Deus animæ meæ, & compatere omnibus Mauris, Tartaris, Turcis & reliquis nationibus, quæ sequuntur impiam sectam Mahometis; ut cognoscant te Deum verum & vivum, & quem misisti Jesum Christum. Mitte ergo operarios in messem tuam.

III. Pater, *vide regiones, quæ alba sunt ad messem* & compatere omnibus Judæis, Hæreticis, & Schismaticis, ut cognoscant te Deum verum, & quem misisti Jesum Christum, & uniantur Ecclesiæ tuæ & sic fiat unum ovile & unus Pastor. Mitte ergo operarios in messem tuam, propter te ipsum, propter sanguinem Jesu, & merita B. M. omniumq; Sanctorum.

IV. Pater vide Ecclesiam tuam sanctam. Aspice Deus animæ meæ oculis misericordiæ, & compatere Ecclesiæ tuæ sanctæ, totiq; populo Christiano. Pone, Deus meus in ea spiritum novum, & omnes status renova, ut quilibet juxta obligationem suam sincero tibi corde deserviat.

V. Reforma Domine, statum Clericalem, à Pontifice ad infimum Clericum, ut
sint

sint sicut in primitiva Ecclesia. Reforma etiam Religiones omnes, & fac eas redire ad fervorem & sanctitatem, in qua sunt institutæ. Ut verificetur de illis hîc in terris, quod Filius tuus promisit futurum in cœlis. *Erunt sicut Angeli Dei.*

VI. Reforma quoque Domine universum statum sæcularem, incipiendo à Rege supremo ad infimum subditum, & à Generali ad minimum militem. Singulisque concede in suo statu tam piè, sobriè, justè ac purè degere, ut sicut lux luceant coram hominibus, & glorificent te Patrem nostrum, qui in cœlis es.

VII. Denique benignis oculis aspice, Deus animæ meæ, amantissimam matrem meam Societatem Jesu ac I. non permitte ut in ea fervor & primitivus Spiritus relaxetur, sed constitutiones & regulæ perfectissimè custodiantur. Exhibe te benignû, solutisq; gratiis tuis illam adjuva, ut omnes ejus Filii salventur; & si qui sint in ea reprobi, tanquam hædi dimittantur; & reliqui tanquam oves prædestinatæ custodiantur. 2. Concede Societati & in quolibet ejus membro perfice spiritum Christi
fer-

ferventissimum, ut instrumenta apta totalis reformationis Ecclesiæ & conversionis totius mundi evadant. 3. Largire Patri nostro Generali, Provincialibus, & Superioribus omnibus omnimodam perfectionem, sanctitatem, prudentiam & gratiam subditos bene gubernandi, & his obediendi, secundum gustum & beneplacitum tuum. 4. Tribue omnibus nobis & singulis fidem vivam, spem certam, charitatem seraphicam, intentionem puram, castitatem angelicam, paupertatem Evangelicam, obedientiam Apostolicam, resignationem absolutam; cum donis lacrymarum & contritionis, perseverantiæ, & orationis perfectæ, ad maximam gloriam tuam.

VIII. Totum hoc Pater amantissime, peto à te, & si est possibile, videam impletum. Veruntamen non mea sed tua voluntas fiat. Atque ut ea præstare digneris, offero ac do, quantum possum, tibi Te ipsum, Matrem meam Mariam cum omnibus Angelis Sanctis & animabus purgantibus. Omnes homines presentes & futuros cum eorū meritis, ac deniq; me totum cum omnibus potentiis & actibus, unitis Jesu & Sanctorū meritis. Amen. *Pro*

P R O B L E M A.

Seu paradoxū, cur multi ex S. Commu-
nione adeò frequenti tam parū pro-
ficient ; quod mirabilius videtur , quā
versantem in igne, algere, in aqua non ma-
desieri, in sole non illuminari. Sumimus
enim Christum, ignem infinitum, solem ju-
stitiæ, aquam salientem in vitam æternam.
Et S. Dionysius c. 8. Eccles Hierarch. docet
sanctissimam Eucharistiam vim perficiendi
habere ; imò vim maximam perficiendi o-
mnia sacramenta, ideoq; ab Apostolo vo-
cari Sacramentum Sacramentorum. Sancta
verò Maria Magdalena de Pazzis c. 49. vi-
tæ asseruit, communionem unam probè
peractam, ad animam perficiendam suffi-
cere.

R. I. Causam hujus defectus in vitæ no-
stræ activæ occupationes minimè refun-
dendam esse : hæ enim Eucharistiæ fructū
haudquaquam sufflaminant. Liquet id ex
vitis Sanctorum nostrorum Ignatii, Xave-
rii, nec non Barzæi, Silveriæ, Mancinelli,
Colnagi, Realini & aliorum salute & au-
xilio animarum perpetuò ferè se occupan-
tium, & tamen ad summam perfectionem per-

pervenientium. Quod & hodie dum plures has distractiones Dei amore subeuntes experiuntur.

Respondeo II. Radices esse has. I. Multitudo peccatorum venialium, ex supina negligentia commissorum, quæ fervorem charitatis minuunt, ut docet S. Thomas 1. 2. q. 81. Deinde negligentia & peccata venialia in ipsa præparatione, sumptione Eucharistiæ, & gratiarum actione admissa. Tertiò, aliud manducas, aliud esuris, ait Cardinalis Bona. Affectum retines ad res terrenas, conversationes humanas, recreationunculas &c. Manna non tribuit Dominus, nisi deficientibus Ægypti cibariis. *Anima saturata calcabit favum.* Prov. 27. Quarto exiguum desiderium. Panis iste interioris hominis requirit esuriem, ait S. Augustinus. Quinto denique non cooperamur pro viribus gratiæ Sacramenti, non strenuè rem aggredimur; occasiones virtutum sese offerentes negligimus. Aliàs auxilium Domini & manum non abbreviatam certò experiremur. Nam facienti, quod est in se, gratiam Deus non denegat.

HORA VIII. & IX.
STUDIUM.

§. I.

De virtute Studiositatis.

NE Scholastici nostri vel per excessum, vel per defectum in studiis suis impingant, Studiositas calcar & frænum exhibet. Studiositas enim virtus est, quæ affectum & studium cognoscendi, secundum rationis præscriptum moderatur. 1. Ne quis plura & altiora scire aveat, quàm conditio & capacitas ferat, nec pluris scientiam quàm virtutem faciat. 2. Hæc ipsum studium in acquirenda scientia moderatur, ut quis studeat sicut, & quibus oportet. 3. Ad studium excitat, si languor obrepit. Atq; ita virtus hæc duplici vitio sibi opposito resistit; dum scilicet curiositatem, quæ rebus inutilibus & statui suo non convenientibus vacare gestit, refrænât; & negligentiam, quæ est voluntaria omissio discendi ea, quæ scire quis tenetur, extimulat.

Amplectendum itaq; est Doctoris melliflui consilium *Serm. 36. in Cant.* Sic sua-

G

den-

dentis: *Observa, quid scire magis, prius
oporteat, tempus enim breve est. Ea igitur
prius scire, ampliusque curato, quæ senseris
viciniora saluti. 2. Quo ordine, quo fine.*
Sunt namq³, qui scire volunt eo tantum fine
ut sciant, & turpis curiositas est. Et sunt
qui scire volunt, ut sciantur ipsi, & turpis
vanitas est; & sunt, qui scire volunt, ut
scientiam suam vendant, & turpis questus
est. Et sunt quoq³, qui scire volunt, ut adi-
ficient, & charitas est. Et item scire volunt,
ut adificentur, & prudentia est.

§. II.

De methodo religiosè studendi.

Monitum I. Cùm vita Religiosi, ut docet, *D. Thomas*, tota divinis obsequiis, tanquam holocaustum perfectum, mancipata sit, omne scientiarum studium, ad studium amoris Dei à Religioso ordinandum est. Quod & Apostolus docuit, ad *Timum c. i.* *Ad agnitionem veritatis, quæ secundum pietatem est, in spem vite æternæ, scilicet ad cognitionem & cultum Dei.*

Monitum II. Quare Religiosus studiis vacans, conjungat scientiam amoris, eo
mo.

modo, quo Beati in cœlo faciunt; atque ad similitudinem Verbi æterni, quod à patre procedit non tanquam Verbum solum sed tanquam Verbum spirans amorem. Pari modo scientia Religiosi, non sit nuda scientia, sed scientia spirans charitatem; semper, quantum licet, cognitionem reducendo ad affectum. Hinc ut docet Suarez *Tom. 4. de Relig. ex S. Augustino de grat. & lib. arb. cap. 1. Religiosi animus, non ita absorbeatur ut non quandoq; ad DEUM recurrat, nunc intentionem renovando, nunc petendo auxilium, nunc gratias agendo de veritatis intelligentia.*

Monitum III. Sed allaboret, ut totum studium suum sacrū sit & divinum, Deūque præsentem habeat ante studium, in studio, post studium. Ante studium, purè illud dirigendo ad gloriam & amorem Dei. In studio, speculationibus varios miscendo affectus & aspirationes, amorem Dei spirantes. Post studiū instar lapidis, vi alicubi detenti, sublato impedimento, ruentis ad centrum. Ita Religiosus, præter lapsā studendi obedientia, subitò ad Deum recur-

rat, velut ad centrum, per anagogicas mentis elevationes aspirando ad Deum, vivendo cum Deo & de Deo. Hæc est scientia Sanctorum; & sapientia, quam acquirere debemus in terris, ut deinde æternum gaudere valeamus in cœlis ut docet P. Vincentius Carraffa L. de Divin, Sap.

§. III.

Praxis ipsa studendi.

I. **S**Ocietatis nostræ Scholasticus, ut monitis prædictis pareat, ante arulam aut crucifixi & B.V. iconem flexis genibus opem Spiritus S. imploret more B. Aloysii Scholasticorum nostrorum Principis. *Lib. 2. vitæ c. 5.*

II. Serviet eò oratiuncula D. Thomæ Aquinatis, *Creator ineffabilis.* Vel sequens:

Da mihi Domine sedium tuarum assistentiam sapientiam, ut mecum sit & mecum laboret, & sciam quid acceptum sit apud te, Domine Deus. Sensum enim tuum quis sciet, nisi tu dederis sapientiam, & miseris Spiritum sanctum tuum de altissimo.

Vers.

Verf. Emitte Spiritum tuum & creabuntur.

Rx. Et renovabis faciem terræ.

Oremus.

Deus qui corda fidelium &c.

Deniq; librum aut calamum arripiens dic: Tot tibi sint laudes JESU, quot grammata scribo, vel lego.

III. Sub ipso studio, mentem subinde ad Deum elevet, vel lumen petendo vel intentionem renovando, vel gratias agendo, v. g. ad horæ sonum, ad novi Capituli, vel paginæ inchoationem, ad crucis pingendæ signum, aut initiales Patronorum literas.

IV. In dubiis inextricabilibus cum D. Thoma ad Deum, vel cum S. Bonaventura ad crucifixum, vel cum B. Aloysio ad B. V. tanquam instructissimam bibliothecam confugiat.

V. Studium peractum SS. Triadi per manus B. V. & SS. Patronorum offerat, cum hac clausula: Tot tibi sint laudes JESU, quot grammata scripsi, vel legi.

HORA X.

A Scholis Scholasticus vel Magister non diu in Schola vel area hareat, sed tempestive discipulos expediat, ut in puncto signi examen auspiciari valeat: & hanc ipsam obedientia accurationem in examen adducat. I. Quadrante Examen.

EXAMEN Conscientiæ.

Quinque puncta, Christi quinis vulneribus accommoda, & ad singula puncta unum vulnus osculare.

PUNCTUM I.

Solve Deo grates.

Adoro, laudo, & benedico te DEUS meus, & gratias ago immortales, pro omnibus beneficiis, in primis sacrosanctæ Humanitati Christi, amantissimæ Matri ejus, reliquis Sanctis & mortalibus omnibus tam profusè collatis. Deinde pro beneficiis mihi singulariter in corpore & anima præstitis, pro beneficio creationis, conservationis, sustentationis, redemptionis, sanctificationis, vocationis ad Societatem, aliisque innumeris. Benedicta sit in æternum omnipotentia, providentia & charitas tua

in.

infinita, quæ omnibus diebus vitæ meæ, ac præsertim hodie, erga me, tam benignam, liberalémque se exhibuit. In gratiarum actionem offero tibi laudes militantis & triumphantis Ecclesiæ, merita Jesu Filii tui, Salvatoris mei, & sanguinem ejus infinitè pretiosum, quem in cruce è vulnere manûs dexteræ effudit.

*PUNCTUM II.**Pete Lumen.*

Obscuro te, Deus cordis mei, per sacratissimū sanguinem Filii tui, qui ex vulnere sinistræ manûs ejus, pro nobis manavit, ut gratiam mihi copiosam dare digneris, agnoscendi, detestandi, deplendi & corrigendi peccata mea; ut in die judicii non ad sinistram, sed ad dextram Judicis per sanctos Angelos tuos collocari merear. O lux vera! quæ illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum, mentem meam illumina!

*PUNCTUM III.**Discute mentem.*

O Domine! quàm longè aberravi à perfectionis semita, etsi illam cruentis vestigiis mihi Christus designavit! quoties hodie rursus prolapsus sum! *Hic*

Hic examina per singulas diei horas, cogitationes, verba, opera, omissiones, ne omitte imperfectiones, & regularum transgressionem. Reflechte igitur quæ peracta sequentia.

1. Examen præteritæ diei. 2. Prælectio meditationis. 3. Preces vespertinæ. 4. Somnus. 5. Alacritas in surgendo in puncto signi. 6. Primæ cogitationes 7. Surrectio an decora. 8. Lecti decens compositio aut conlectio. 9. Visitatio venerabilis. 10. Præparatio ad meditationem. 11. Observatio additionum. 12. Inchoatio ad primum campanæ sonum. 13. Præludia, collectio mentis in meditatione, ut non elabatur ad impertinentia, Exercitium memoriæ, intellectûs & voluntatis. Custodia sensuum. Repulsa distractionum. Situs decorus. Omissio actionum inconuenientium. Completio temporis. Recollectio, propositorum, luminû, affectuûmq; annotatio & postmodum executio. 14 Confessio sincera, humilis, exacta, contritio fervens, propositum serium, impletio penitentię, nihil perfunctoriè & ex consuetudine. 15. Horæ minores attentè, tardè, piè,

reverenter, opportuno loco & tempore.

16. Præparatio ad sacrum vel communio-
nem, seria, fervens, devotissima. Sacrum
& sub eo custodia sensuum, exclusio di-
stractionum, observatio cæremoniarum,
absq; præcipatione verborum. Recolle-
ctio attenta, fervens, non decurtata, non
loquendo interrupta. Canticum trium
puerorum attentè, ferventer. 17. Studium
cum intentione pura & aliis requisitis.
Doctio accurata cum præparatione debita
& temporis distributione exacta. 18. Exa-
men generale accuratissimum, dolor serius,
propositum non obiter, & ne uni discus-
sioni diutiùs inhæreatur, & contritioni
tempus præripiatur, juvat illud metiri ad
clepsydræ quadrantis. Atq; ita de cæteris.

O me ingratum ac tepidum! veste re-
ligiosâ, ac tot Filiorum DEI cœtu indi-
gnum! quot delicta, negligentias & im-
perfectiones rursus commisi! quàm se-
gniter ad perfectionem cucurri! Sacratif-
simus sanguis è Vulnere sinistri pedis Re-
demptoris mei profluens, deleat vestigia
pedum meorum, quibus ab ejus imitatio-
ne & virtutum semita aberravi.

PUNCTUM IV.

Delicti veniam posce.

Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, ut ad pedes Salvatoris cum Magdalena ingratitudinem, negligentiam & peccata mea defleam? Tibi soli peccavi, & malum coram te feci. Doleo medullitus, quod offenderim te, mi Deus, qui es summum Bonum meum. Cruciat me valde, quod ad iram provocaverim te, qui es Creator meus, Redemptor meus, primum Principium meum & ultimus finis! vehementer affligit me, quod res nullius momenti, ob quas te offendi, plus amaverim, quam te; adeoque rei vilissime postposuerim te, maximum & æternum Bonum meum! Diligo enim nunc te super omnia creata, & mallem rerum omnium conditarum jacturam fecisse, quam te vel semel offendisse. Detestor universa delicta mea, super omnia alia mundi mala, quia tibi displicent, & tu summè eadem detestaris. O si dolerem millies amplius, sic te à me lèsam, ô infinita Bonitas! amplector supplex pedes Filii tui,
&

& per vulnus pedis dexteri rogo te, ut mihi dicere digneris, quod olim Magdalene dixit Filius tuus: *Remittuntur tibi peccata tua.* Eâ spe fretus in apertas Jesu mei plagas, in abyssum miserationis tuæ, me totum projicio, ac per merita passionis ejus, à Bonitate tua veniam spero. Respice in me, & miserere mei.

PUNCTUM V.

Malumq; fuga.

O Amantissime JESU! ex hac hora satisfaciam æquissimo desiderio cordis tui, pro salute mea in cruce transfixi, & corrigam quidquid mali & negligentiae admisi. Nunquam, nunquam te offendam amplius, nec in minimis quidem, sciens volensq; ô Bonitas summè amanda! Confirma hoc propositum meum, per merita sanguinis tui, ex intimo cordis sinu pro me effusi: quæ tibi cum vita, passione & morte tua in satisfactionem offero. Unio cor meum cum vulnerato corde tuo, mi Jesu. Cor tuum sit mihi caverna maceræ, in qua securè habitet anima mea, foramen petræ me sustentantis, Ad peccatorum emen-

148 *Quæres quid agendum in examine*
emendationem, ad compensationem eo-
rundem, omnémq; vitæ perfectionem cum
gratia tua, paratum cor meum Deus, para-
tum cor meum! Deus propitius esto mihi
peccatori. Amen. *Concluditur oratione*
Dominicâ ex præscripto S. P. N. in Lib.
Exercit.

QUÆRES

Quid agendum, si quid temporis in Exa-
mine supersit?

R Esp. Si nihil peculiare, illo die expian-
dum aut corrigendum occurrat. 1.
Occupa te in gratiarum actione pro bene-
ficiis, etiam personalibus. 2. Elice magnos
actus contritionis, de peccatis antea actis,
non secus ac si in præsentî, magnis peccatis
fores obnoxius. 3. Dispice, num aliquam
eo die gravio rem commotionem à passione
aliqua, aut tentatione passus his: nam pas-
siones refranandæ ne valde mentem per-
turbent, imò etiam illæ, quæ non valde
perturbant. 4. Examina successum medi-
tationis, si id manè, præstare nequiveris.
5. Renova propositum abstinendi à pec-
cato, à quo in proxima exhomologesi ca-
ven-

vendum statuisti. Talia proposita incredibiliter ad animæ puritatem conferunt. 6. Vide, num quæ omiseris bona, vel obligationis, vel supererogationis. 7. Inquire, num quid ex consuetudine boni egeris, omissâ actuali oblatione, præsertim actiones adiaphoras. 8. Considera, utrum commiseris rem aliquam materialiter malam, & talem, quæ si deliberatio adfuisset, evasisset peccatum, v. g. motus primi, verba cholericæ, agitatio manuum inconsiderata. 9. Inquirere poteris in radicem peccatorum, deliberare de mediis; aliàs expende, an hoc tempore sis melior præterito, & an elegeris id quod perfectius est. In vitiis & perturbationibus, omnibusque virtutibus, nos ipsos sollicitè inquirere non desinamus, ubinam simus, in medio vel in fine, ait *S. Joannes Climacus. Gradu 26.*

*in numero
pondere
et mensura. Sap. 11.*

Attendite, ne forte graventur corda vestra. Luc. 21.

M E D I O X I.

Prandium.

§. I.

AGENDA ANTE PRANDIUM.

I. **A** Udito signo, mox ex obedientia ad mensam perge absque cunctatione, ne inter ultimos adrepas, aliosque expectare cogas. Et inter eundem dic: *Vado propter te, Pater cælestis, ad mensam, absq; mora, obediōq; voci tuæ mihi campanā indicatæ.* Ibidem sobriè, mundè & decenter cibum potumq; sumam, cum silentio, sine aviditate, sine oculorum curiositate, sine desiderio ciborum meliorum, apposis bene contentus: imò in quopiam genium fraudabo, & lectione piā mentem pascam, ad eam inflammandam in majus obsequium & gloriam tuam.

II. Benedictio mensæ attentè, piè tardè recitanda, sive mensæ benedicas, sive respondeas, nec versum incipias, priusquam ultimam benedicentis, aut respondentium syllabam perceperis, ut jussit Anno 1620.
P. Mutius Vitelleschus.

III.

III. Dum conledesti, priusquam mappulam explices, cum Jobo, antequam comedas suspira & intentionem renova, dicendo: *Mi IESU*, quot micæ comedo, quot guttas bibo, toties te ex animo laudo & benedico: vel, quidquid sanguinis ex hac refectioe acquirō, amore tui profundere desidero. *Dum mappula explicatur, ad socium, utrimq; assidentem attende, num quid desit.*

§. II.

Observanda sub prandio.

QUæ observanda sint in refectioe corporis, accuratè præscripsit S. P. Ignatius in regulis de victu rectè temperando. Secundum has

I. Observa modum à S. P. præscriptum. Reg. 7. Ne animus quodammodo totus super cibum effundatur, & ne avidè vescamur & festinè, sed appetitui semper dominantes. *Non te effundas super omnem escā. Eccli. 37. Sub te erit appetitus tuus & tu dominaberis illius. Gen. 4.*

II. Attende, ne excedas in qualitate nimis delicata, & statum tuum pauperem

excedentia appetendo. Sed cibis communibus contentus esto. *Vide Reg. 1. 2. & 3. De Vict. temp.*

III. Potissimum attende, ne excessum committas in quantitate, ne corpus gravetur, animusq; ad preces, studia, aliâque munia hebetetur. Christus monet: *Attendite ne fortè graventur corda vestra.* Luc. 21. Hæc ferè scaturigo morborum. *In multis enim escis erit infirmitas.* Et propter crapulam multi obierunt, qui autem abstinens est, adjiciet vitam. Eccli. 37. Ne igitur ad plenam satietatem te farcias; sed cum quodam adhuc appetitu surgas. Quod facile erit, si cum S. Augustino, ad alimenta, tanquam ad medicamenta accedas, de quibus nemo prudens plus sumit, quàm profit.

Pro discernenda autem mensura S. Augustinus L. de Moribus Eccl. c. 21. Regulam assignat, ut usurpemus. *Quantum ad vitam hujus atq; officiorum necessitatem satis est.* P. Lessius L. 4. de Temper. c. 1. Docet à S. Augustino aliisq; Patribus, per necessitatem intelligi quoque utilitatem & convenientiam, Sumenda, igitur, ut ait Lessius

Lessius, *Regula Temperantiae ex fine*, ob quem illa usurpantur: hic autem est bona corporis valetudo, & mentis ad suas functiones idonea dispositio. Ob hanc enim causam & non ob aliam, & quatenus ad hunc finem expedit, bibendum & edendum, non amplius, non alio modo, nec etiam minus, nisi finis altior intendatur, v. g. satisfactio pro peccatis. Itaque qui plus bibit aut edit, aut saepius, aut alio modo, aut res alias, quàm congruit valetudini & mentis functionibus, non servat temperantiae regulam.

V. His theoricè dilucidatis, restat difficultas in praxi reperiendę mensurę, & quantitatis debitę: pro qua superanda, suggerit S.P. noster bina, eaque efficacia media. 1um in Reg. 4. Quantò plus quis initio, detraxerit de conveniente victu, tantò faciliùs reperturum justam mensuram. 2^{dum} in Reg. 8. Ut ante prandiũ cum nulla esuries sentitur pręvia deliberatione mensuram definiamus certam. Lege sepius has regulas & in praxin redige, sic nunquam à gulę vitio, adeò bestiali superaberis.

Præstanda sumpto prandio.

I. **S**ub recitatione Sanctorum ex Martyrologio Deum in Sanctis mirabilem suspice, lauda, magnifica Sanctis verò gratulare, eis te commenda, & imitari desiderare, similémque coronam exopta.

II. Si defectus aliquis commissus, mox dole, veniam pete, emendationem propone. Nunquam de cibo vel potu conquerere; nunquam lautiora magnopere extolle: hæc enim Religiosum Societatis carni & mundo mortuum, atq; ad epulas cœlestes anhelantem dedecent.

III. Dei profusam in te liberalitatem, paternamq; providentiam agnoscens, cum intima devotione & fervore gratias age, exemplo S. Ignatii, qui licet aliàs colore subfusco erat, tamen cum mensæ benediceret; aut gratias ageret, totus vultu succensus, igneum colorem præferebat.

V. Licet ordinariè ante & post mensam utamur Breviarii Romani precum formula: In secunda tamen mensa, antiqua benedictio servari poterit, si placuerit, ut
legi-

legitur 3. p. Const. c. 1. §. 5. Qua etiam S. Fundator noster utebatur initio, & ut refert P. Schwertfer, erat huiusmodi.

Nos, & ea, quæ sumus sumpturi, benedicat Deus trinus & unus Pater, & Filius & Spiritus Sanctus. Pater noster— *Gratiarum actio*. Laus Deo, pax vivis, requies defunctis. Tu autem Domine miserere nobis. Beata viscera Mariæ Virginis &c. *Pater noster*.

§. IV.

Consilia & Exempla Temperantiae, & mortificationis Gulæ.

Primum Religioso certamen ineundum contra Gastrimargiam, ut docent SS. PP. & Cassianus L. 5. Instit. c. 5.

I. Primo igitur contentus esto communibus cibis, nullum alium petendo, vel admittendo, nisi certa infirmitas iudicio medici & Superiorum aliud exigat. S. Ignatius mensē Ministrum graviter punivit, quod sibi præ cæteris uvæ racemum attulisset. *Maffæus L. 3. c. 12.*

II. Si Portio tibi feratur, vel nimis, parva, vel gustui tuo non arridens, ne aliam petas

petas. De hoc plurimum gaudeat, si viliora ei quàm aliis apponantur *S. Bernardus* sic implebis *Reg. 25. summarii.*

III. Nullam prorsus rem, non ad te sed ad alium spectantem, in mensa attingas : quia voto paupertatis repugnat.

IV. Nunquam conqueraris de substantia aut qualitate ciborum ; id enim signum foret, exiguæ mortificationis *S. Ignatius*, & *S. Borgia*, per incuriam malè cocta & amara, comedebant sine querela.

V. Si cibus non sit sufficienter sale conditus, salem ne apponas, præterquam in iis cibis, ad quos communiter ab omnibus adhiberi solet, ut sunt ova, raphanus. Docuit hoc *S. Vincentius*, hoc faciendum propter Christum felle potatum. Noster *Alphon- sus Rodriguez* 30. annis salem non comedit, ut refertur in processu Canonizationis.

VI. Similiter acetum, majoris gustûs percipiendi gratiâ non adhibeas, exceptis iis, quæ ex communi hominum more, absque aceto non eduntur, ut lactuca & similia. Præstitit hoc *P. Thomas Sanchez*.

VII. Panem sine delectu comedas, quicumq;

cunq; obtigerit, mollem duro non anteponendo, nec contrà, neque ita scindas ut solas crustas, nec è contra tantùm molliasumas. Exemplo *P. Balth. Alvarez* qui deteriore sibi sumebat, meliorem apponebat proximè assidenti.

VIII. Extra ordinaria refectionis tempora, etiam cum facultate nec comedas nec bibas; nec os siccum aqua abluendo humectes. Hoc *S. Carolus Borromæus*, quendam è suis docuit. *L. 8. vitę c. 20. S. Philippus Neri* dicebat, *neminem fore virum spiritualem, qui extra tempora prandii & cœnæ ederet, aut biberet.* Idem præscripsit suis. *S. Aug. & S. Benedictus.*

IX. Diebus solemnioribus, cùm plura dantur cibaria quàm tria, accepta licentia, à quarto abstinere poteris. *S. Agnes, S. Brigittam* docuit: *Abstinentiam in medio ciborum non gustatorum, esse quandam Martyrii speciem.*

X. Ex quotidianis cibis, absq; licentia etiam, potes bolum unum, magis arridentem, relinquere, exemplo *Joannis Bergmanni.* In vita p. 32. & *P. Balthasaris Alvarez*, asserentis: *Optimum bolum decet Deo*

Deo relinquere. Quod & P. Colnago, Romę Concionator sæpissimè sæcularibus in concione inculcabat.

XI. Cum venia Superioris, potes amara aliqua herba occultè cibo admixta, eum insipidum reddere, exemplo P. Colnago & S. Francisci, B. Clara de Monte falco aquam cibus affundebat p. 1. vitæ c. 7.

XII. Potes cum venia Superiorum, à quibusdam delicatioribus cibus, sine quibus vita citra ullum incommodum sustentari potest, perpetuo abstinere. S. Ignatius etiam senex & infirmus, pullos & alia quę in deliciis sunt, non admittebat, etiam hospitibus præsentibus. *L. 1. vitæ cap. 5. P. P. Colnago* abstinuit ab esu ficuum perpetuo, ad quas ejus natura vehementissimè ferebatur. *P. Alvarez* cibum optimè sapientem mox removebat.

XIII. Nunquam dulciaria in cubiculo asserves, nisi manifesta necessitas urgeat. Præluxit *P. Thomas Sanchez* qui ea ab amicis submissa, mox P. Ministro pro infirmis tribuit.

XIV. Si quid in mensa tibi defuerit, ne petas, erit hæc materia cœlestis lucri.

Exem-

Exemplo P. Thoma Sanchez & P. Alvarez.

XV. In potu vel maximè excessus vitandus. Imitandi veteres Christiani, de quibus Tertullianus. *Bibitur, quantum pudicis est utile. Ita saturantur, ut qui meruine rint, etiam per noctem sibi adorandum esse Deum.*

XVI. Vino non inordinatè, aut nimium deditus esto, nec tibi imaginare, dum sanus es, ejus necessitatem: Quid si enim mittere in Indiam, aut ad alia loca carentia vino? *Vinum*, ut docet S. Basilus Sermo de Inst. Mon. *Neg, omnino respui debet, si quandoq, valetudinis causâ adhibendum sit; neg, studiosius nimis, si necessitas non sit, exquirendum.* Intuere S. Joannem Baptistam vinum & ficeram totâ vita non bibentem aliòsque innumeros.

XVII. Etiam cibus vilibus & grossis, si ne aviditate & voluptatis desiderio vescaris, majorem enim nonnulli ex his, quam ex deliciarioribus gustum percipiunt. *Non cibus sed appetitus in vitio est*, ait S. Gregor.

XVIII. Ita comedas, ut quamvis non deneges, quod corpori nutriendo sit necessaria.

cessarium, ne in laboribus pro Deo susceptis præ debilitate deficiat: omnem tamen famem non expleas, verum ita à mensa discedas, ut absq; oneratione ventriculi, adhuc cibum capere posses. *Tu nosti Domine* (ajebat S. Pachomius DEO gratias agens) *quia ex quo suscepi hunc habitum, nunquam satiatus sum pane, aqua, vel quolibet creatura alia, quam fecisti.*

XIX. Et si prædictæ mortificationes adhiberi queant, vitandus tamen etiam est excessus, quo vita decurtetur: quamvis enim *Lessius, Azor, Vasquez*, aliq; graves Authores id licere doceant. Tamen qui Dei beneficio, experitur se bene vivere, rarò peccare, perfectiora eligere, desiderio salutis alienæ & gloriæ divinæ propagandæ ardere, illudque in oblatiis & ultrò quæsitis occasionibus ipso facto demonstrare, tali suadendum non est, ut vitam rerum necessariarum & commodarum subtractione abbreviet. Hinc S. Philippus Neri ægrè tulit S. Carolum Borromæum exiguo cibo, extraordinariis & inauditis ferè aliàs jejniis, vitam sibi decurtasse, adeò Dei Ecclesiæ necessariam.

XX. Suadeo itaq; Scholasticis nostris, ut ternas hasce Summarii regulas artificiose combinent. *1ma* est de continua in omnibus rebus, quoad fieri poterit, mortificatione. *Reg. 12.* *2da.* Altera Novitiis, Magistrisq; novellis præcipue inculcanda. Scilicet corporis castigationem in abstinentiis immoderatam esse non debere, nihilq; sine Confestarii aut Superioris approbatione faciendum. *Reg. 48.* *3^{tia}* Deniq; moderatam tuendæ ad divinum obsequium valetudinis ac viriû corporis curam adhibendam esse *Reg. 46.* Juxta ipsiusmet Christi D. monitum S. Gertrudi datum. *L. 4. c. 23. In fin.* *Mihi quidem, inquit, ad hoc erat oblatum vinum myrrhatû cum felle mixtum, quo citius morerer, sed desiderium multa patiendi pro homine, retraxit me, ne biberem. Tu verò è diverso, in eodem amore, sume omnia necessaria & commodâ, ut per ea in servitio meo diutius viva conserveris.*

PRAXIS

Legendi super Mensam.

I. **S**I tempus ullo modo patiatur lectionem antè revide. *Juxta Reg. Præf. Lect.*

Leſt. Sic leges accuratiùs & distinctiùs. Solertiores id agunt diebus festis aut Dominicis, aut aliis minùs impeditis.

II. Intentionem piam præmitte, cum desiderio pascendi cibo spirituali, cum corpus reficitur, amicos Dei & Fratres tuos, atque ut id cum fructu præstes, Angelos eorum Tutelares invoca.

III. Inter legendum observa Sena hæc adverbia *I. Lege tardè*: ne memoria multitudinem rerum & volubilitate verborum obruatur. Cibus largus corpori præpropere ingestus, non bene digeritur; ita nec cibus animæ. *II. Legè distinctè*, omnia verba, & syllabas, præsertim ultimas, articulatè exprimendo, nullam absorbendo, omnesq; sensus, secundum commata & puncta bene distinguendo. *III. Lege clarè & ita altè*, ut ab omnibus etiam in fine triclinii accumbentibus omnia probè percipiantur. *Reg. i. Præſect. Leſt. IV. Lege æquabiliter*, voce uniformi, non cantillando, non tonum elevando, aut deprimendo, est enim lectio, non concio, aut cantio. *V. Lege reverenter* S. Scripturam stando & aperto capite, sicut & Martyrologium. Nonnulli

etiam, occurrentes inter legendum orationes, quibus Deum vel Sanctos alloquimur, aut rogamus, detecto capite legunt. Deniq; lege *libenter*: magni enim meriti est lectio, eoque; majoris, quò majoris difficultatis est plurium horarum doctione fessis. P. Petrus Burgundus senex 72. Annorum in Collegio Trevirensi ordinarium mensæ lectorem agebat, ut Annux testantur. Anno 1598.

IV. Si perperam lecta, pronuntiataq; repetere jubearis, id tanquam humilitatis & meriti ansam, promptè arripe, ac demissè, apertoque capite corrige. Exemplo P. Martini DelRio, qui post Theologiæ & Concionum Cathedras administratas, agnosten agens, malè lecta ad arbitrium alterius promptè corrigebat. *Lancic. op. 8. L. 2. c. 4.* Si etiam, licet rectè pronunties, emendare jubearis (quod contingere nonnunquam potest, neq; enim Correctorem esse omniscium credas) proprio iudicio ne pertinaciter inhæreas, nec sciolus haberi velis, sed ad alterius votum promptè efferas, duplicem hac occasione meriti coronam relaturus. Beatus Lantfrancus vir
omni

omni literatura egregiè imbutus, cùm in Cœnobio lectorem mensæ ageret, & ab Antistite illiterato, idq; contra Grammaticæ leges, lecta repetere juberetur, promptissimè paruit. Hos, aliòsq; verè humiles imitare.

V. In prandio & Cœnâ legitur caput de Scriptura Sacra. *Reg. 5. Præf. Lect.* Quæ lectio non omittitur dum leguntur Annuæ, ut rescripsit P. Claudius 1584. Sed omittitur in solennioribus festis, quando leguntur Homiliæ PP. *Juxta Reg. 6.* Quæ Homiliæ non sunt legendæ per totam octavam, sed tantùm ipso festo. Excipiuntur tamen, Natalis Domini, Pascha & Pentecoste, in quibus per plures dies legi possunt. *P. Oliverius. Visit. Prov. Rhen. Anno 1586. Et P. Claudius Anno 1604.*

V. De passione Domini legitur Dominicâ Judica caput 26. Matth. Die Lunæ & Martis cap. 27. Mercurii & Jovis cap. 14. Marci. Veneris & Sabbati cap. 15. Marci. Dominica Palmarum, Evangelium Palmarum. Lunæ cap. 22. Lucæ. Martis cap. 23. Lucæ. Mercurii cap. 18. Joannis. Die Jovis sancto c. 13. Joannis us-

que ad vers. 16. Die Veneris sancto caput
S. Joan. 19. Sabbato sancto c. 28. Matthæi
usq; ad vers. 8.

VII. In Scriptura sacra omittendæ Ge-
nealogiæ Judæorum & Catalogi Nomi-
num, facta etiam, quæ species inhonestas
ingerunt. Ex rescripto P. Claudii Anno
1587. & ordin. P. Oliverii, n. 29. In parti-
culari autem

EX Libro Genesis omittendum cap. 5.
totum. Cap. 9. versus 21. 22. 23. Cap.
10. totum. Cap. 11. à vers. 10. ad finem.
Cap. 13. totum. Cap. 30. totum. Cap. 31.
vers. 10. 11. 12. Cap. 34. totum. Cap. 36.
& 38. totum. Cap. 39. à vers. 7. ad 19.

Leviticus totus omittitur.

Ex Libro Numerorum omittitur Cap. 1.
2. 3. 4. 25. 26. 33.

Ex Libro Josue Cap. 12. à vers. 7. ad fi-
nem omittitur. Cap. 15. à vers. 20. ad fi-
nem & cap. 16. 17. 18. 19. omittitur.

Judicum Caput 19. omittitur.

Ex Libro Ruth cap. 3. omittitur.

Ex Libro 2. Regum Cap. 11. à vers. 2.
ad 6. omittitur. Cap. 13. ab initio usque
ad

ad vers. 23. omittitur. Cap. 16. à vers. 21.
omittitur.

Ex Libro 3. Regum cap. 1. non legitur
usque ad vers. 5.

Ex Libro Paralipomenon 1. omittun-
tur 9. prima capita. Cap. 11. à vers. 26. ad
finem. Cap. 23. 24. 25. 26. 27.

Ex Lib. 1. Esdræ Cap. 2. totum omitti-
tur. Cap. 8. usque ad vers. 20. non legi-
tur.

Ex Libro Judith Cap. 12. omittitur.

Ex Libro Esther omittuntur quæ ulti-
mis capitibus diverso caractere inserta &
asteriscis notata sunt.

Psalterium totum & Canticum Can-
ticorum omittitur.

Ex Ezechiele cap. 16. & 23. omittitur,
& cap. 41. cum seqq.

Ex Daniele cap. 13. omittitur.

Ex Osea cap. 1. 2. 3. omittitur,

Novum Testamentum totum legitur.

VIII. Martyrologium jam ex Decreto
47. Congr. 8. legitur in prandio. In vigi-
liis Sanctorum & Beatorum nostrorum
eorum Nomina legenda ante alios San-

Etos. P. Mutius 1625. Sed dies Canonizationis SS. PP. nostrorum post Martyrologium legitur. *Idem P. Mutius 1633.*

IX. Feria V. VI. & Sabbato sancto omittitur Martyrologium. Ita P. Mutius in German. 1628. Lectio vernacula inchoatur, seposita à plerisque portione capitali. Singulis mensibus legitur Catalogus Missarum quæ dici debent quot mensibus & septimanis. Semel initio Anni indicatur legendum Sacrum pro Societate. Deinde quot mensibus Summarium & Regule communes cum Epistola de obedientia. Singulis annis Kalendis Martii legenda Bulla Alexandri VII. de denunciandis hæresi infectis. Et feria 6. post octavam assumpt. B. V. Bulla Urbani VIII. de observatione constitutionum ad S. Inquisitionem pertinentium.

oni-
yro-
3.
ndo
cius
in-
ita-
ogus
ibus
ica-
De-
Re-
be-
le-
un-
oft
III.
S.

HORA XI.

Relaxatio Animi.

§. I.

De fine recreationis.

I. **C**ùm à mensa statim studia resumere sanitati minimè conducatur, sapienter à Societate quædam animi relaxatio instituta est, seu quies cum piè jucundo colloquio, amœnam animi remissionem præbens. Hujus finis est nova alacritas & vigor ad labores mentis, & studia postmodum resumenda ad gloriam Dei. Deinde mutua inflammatio in spiritu, & fraternæ charitatis conservatio. Deniq; habitus colloquia spiritualia miscendi cum proximis. Hos fructus expertus est, præter alios, piissimus Joannis Bergmannus, qui è meridiano colloquio agebat se novos spiritus colligere in reliquum spatium diei: vespertinâ autem colloquutione adjuvari, ad instituendam ardentius meditationem, communionemq; diei sequentis. Quare videri sibi divinitus instinctos fuisse Patres, qui in sextis Comitibus Generalibus, horæ illius geminæ remissionem, non levibus

rationum machinis oppugnatam, constanter retinendam censuissent, quando tantus ex ea fructus existere sentiatur. *In vita pag. 33.*

II. Cùm P. Claudius Anno 1582. rescripserit Magistris non licere, abesse à recreatione sine expressa venia: ab ea Scholasticus non se separet, nec eo tempore literis operam det: ex hoc enim studio morbos & mortem præmaturam enasci docet experientia. Accommodet ergò se uti in hoc, sic & in aliis communi Societatis consuetudini, Quidam in Provincia nostra Tironum Magister suadebat Novitiis cogitandum sæpius: Quid si omnes id agerent? quid si omnes è recreatione emanerent? cùm loquendum, tacerent, cum tacendum loquerentur; quæ inde confusio & perturbatio sequeretur: *Est tempus loquendi, & est tempus tacendi*, ait Eccl. c. 3. Tantum laborandum ut pie, hilaritéq; tempus illud transigamus. Ut vir ille sanctus è Societate: qui interrogatus, quid acturus esset, si finitâ recreatione moriendum sibi foret: Respondit, quod nunc ago, agerem, & ex obedientia animum piè relaxarem.

De mediis obtinendi linguam spiritualement.

1. **M**edium est solida rerum divinarum meditatio. 2. Multa Scripturae Sacrae, Interpretum, & asceticorum lectio. 3. Sedula ad conciones & lectiones mensae attentio. 4. Crebra doni linguae spiritualis petitio. 5. Intimus amor rerum spiritualium. *Ex abundantia cordis os loquitur. Et hoc quisq; ructat, quod bibit.* 6. Continua exercitatio, fabricando fabri simus. 7. Solers annotatio & praeparatio ad pia colloquia. Si enim Filii huius saeculi adversaria conficiant, silvamq; rerum doctarum & curiosarum conquirant, ad facundè de re quavis mundana differendum: quidni Religiosi, tanquam Filii lucis, illud imitentur in industriis Spiritus & aeternae salutis, non ad vanitatem, sed Dei maiorem gloriam?

Methodum hæc adversaria conficiendi lege in Aurifodinâ P. Drexelii, qui ipse, quidquid audiebat in colloquiis, vel legebat in Libris, vel observabat in mensis, quod doctum, pium, rarumve esset, sedulo

De medijs obtinendi linguam spiritualem. 173
annotabat, eoque libros suos, quos edebat,
præclaros, mirificè locupletabat. Quod
si Scholaſtici noſtri imitarentur, quantam
rerum rariffimarum copiam vel ex ſola
lectione ſuper menſam, vel ex Librorum
ſpiritualium lectione conquirent, ad diſ-
curſus audientibus & colloquentibus lon-
gè utiliſſimos? P. Martinus Stredonius
duodecim fontes invenerat, è quibus juxta
Monitum Eccli. 9. *Omnis enarratio ejus
in præceptis altiffimi ſcaturiebat. Vide vi-
tam c. 9.* P. Wenceſlaus Schwertſer fon-
tes colloquiorum 35. faciendos docet. In
Diario. p. 2. v. g. 1. De Deo & Chriſto. 2.
De Eccleſia. 3. De Conſcientia. 4. De vi-
tis Sanctorum. 5. De Noviffimis. 6. De
Memorabilibus locorum &c. P. Hiero-
nymus Natalis catalogum contexuit ma-
teriarum, de quibus in recreatione loqui
poſſumus, approbatum à Congregatione
6. & 7. Generali. *Vide eum in Inſtr. 13.*
P. Claudii de renovatione Spiritûs.

*Plura de recreatione in Horologio
Sacerdotali.*

✠ (174) ✠
HORA XII.

PRAXIS I.

Orandi ad trinum campanæ pulsum.

AD trinum campanæ pulsum, Divæ Virgini quotidie salutandæ institutum à Joanne XXII. Anno 1334. recitant multi, versiculos de passione Domini: Quos, uti & B. Aloysium imitari poteris, qui ut refertur in vita L. 2. cap. 3. Christi crucifixi memoriam quotidie refricabat, quadam brevi antiphona sub meridiem pronuntianda, tam liquido pietatis sensu, ut feriæ sextæ sanctioris hebdomadæ sanctitatem præ oculis habere videretur.

Ad primum itaq; pulsum recita: *Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem. Ad secundum, propter quod & Deus exaltavit illum, & donavit illi nomen, quod est super omne nomen. Ad tertium, ut in nomine Jesu omne genu flectatur, cælestium terrestrium & infernorum. Post singulos pulsus interpone salutationem angelicam.*

Vers. Qui passus est pro nobis.

Rx. Misereatur nostri.

Oratio.

*Respice quæsumus super hanc familiam
tuam &c. Pra.*

PRAXIS II.

Orandi Litanias B. M. V.

I. **N**E ob varia in recreatione audita, ut fit, distraharis, in itu paulisper mentem collige, & B. Virginem à te invocandam cogita.

II. Recita has Litanias præmissa certâ intentione, v. g. pro flore Societatis, pro impetranda virtute aliqua aut perseverantia. P. Leonardus Lessius quotidie Litanias Virgineas recitabat, ut in Societate perduraret.

III. Recita eas in præsentia Dei, prostratus coram SSS. Trinitate, & coram B. V. quasi titulis singulis eam alloquendo, & petendo, ut oret pro nobis, & hoc, quod intendimus, obtineat; idq; cum filiali fiducia, ob triplicem coronam ejus, Potentię, Sapientię & Bonitatis seu charitatis, quâ in cœlo à Patre, Filio, & Spiritu Sancto coronatur.

PRAXIS III.

Fabricandi Horologium Passionis Domini.

I. **E**Xemplo S. Borgiæ, P. Carraffæ, Alphonsi Rodriguez & aliorum, in aliqua figura quadrata lineis ductis, in 18. ho-

ras

ras distincta, singulis horis unum mysterium adscribe. v. g. Hora 4ta. *Christus orat in horto.* Hora 5. *Sudat sanguinem.* 6. *Capitur.* 7. *In domo Annae alapa percutitur.* 8. *In domo Caiphae blasphematur.* 9. *In domo Pilati silet.* 10. *In domo Herodis illudatur.* 11. *Barrabbae postponitur.* 12. *Flagellatur.* 1. *Spinis coronatur.* 2. *Ad mortem condemnatur.* 3. *Crucifigitur.* 4. *Felle potatur.* 5. *Orat pro inimicis.* 6. *Moritur.* 7. *Lancea latus transfigitur.* 8. *De cruce deponitur.* 9. *Sepelitur.*

II. Nota hæc passionis Dominicæ mysteria, non respondere tempori, quo gesta sunt, sed memoriæ gratiâ, hoc ordine descripta esse.

III. Usus Horologii in eo consistit, ut cum S. Borgia, omni hora, v. g. ad horæ sonum, præscriptum mysterium in memoriam revoces & saltem unum affectum mysterio congruentem elicias. v. g. *Christus orat in horto*: orationem vel meditationem tuam cum ejus oratione conjunge. *Sudat sanguinem*: vel unicam ejus guttam tibi applicari postula. *Capitur, ligatur*: Pete, ut vincula peccatorum tuorum rumpat,

pat. *Alapam accipit* ; pete ut ignoscat tibi, quod tot ei alapas peccatis tuis inflixeris. *Silet* ; pete silentium, & sic de reliquis. Ut hac ratione paulatim totus tibi figatur in corde , qui pro te totus suffixus est in cruce.

PRAXIS IV.

Fabricandi Horologium Sanctorum.

I. **H**orologium Sanctorum Patronorum, in eadem figura quadratâ, de qua ante dictum, sed una linea intersectâ, describes. Ita ut singulis horis unus Patronus respondeat. v.g. Horæ 4ta B. V. 5ta S. Angelus C. 6. S. Joannes Baptista. 7. S. Josephus, &c. Ejusmodi Horologium sibi fabricaverat R. P. Mauritius de Büren, sed horam duodecimam, tanquam cor diei, Jesu, cui omnia debentur, consecrabat.

II. Usus hujus Horologii in eo situs est, ut omni hora, v. g. ad ejus sonû, designato sancto te commendes, gratiam petas horam istam sanctè pro æternitate secutura impendendi, vel gratiam vitia & peccata extirpandi, vel magnos in virtute progressus faciendi, & perfectionem adipiscendi. Aut quid simile.

Pra-

Examinis particularis.

Methodus Examinis particularis à S. P. Ignatio inventa, efficacissimum est ad vitia extirpanda, virtutesq₃ inserendas medium; modò accuratè & constanter adhibeatur. Vide Libellum Exercitiorum in quo accuratè describitur. Ego tantum pro declaratione, observationes nonnullas adjicio. Itaq₃.

Observe I. Additionem secundam à S. Patre præscriptam, de scribendis lineis & punctis, diligentissimè esse servandam. Nec sufficit notare puncta in aliquo chartæ frustulo, quod facilè amittitur, nec in pugillaribus, in quibus notata facilè delentur: sed conficiendus Libellus plurium foliorum, ut possit cognosci & conferri profectus unius hebdomadis, mensis, anni, cum aliis. Ejusmodi Libellum habuit S. Ignatius, sub cervicali ejus à morte repertus, in quo illo ipso die naturali, quo mortuus est, puncta aliquot, non lapsuum in defectus, sed omissionum actuum quorundam virtutis annotaverat. Ut refert P. Lancic. Idem præstitit magnæ perfectionis Frater Joannes

nes Ortunius in vita P. Balth. Alvarez c. 30. usq; ad diem præcedentem ipsam mortem. Idem observavit P. Joannes Cannas fama sanctitatis celebris in Provincia Boetica, vitâ functus Anno 1596. qui 30. annis usque ad vitæ finem accuratè in Libello examen hoc signârat. Quod & de P. Gofwino Nickel Bibliotheca Scriptorum Societatis testatur. Horum diligentiam à Tirocinio inchoando, imitare.

Observe II. Quem ordinem in hoc examine studiorum tempore in Collegiis tenere debeas : Nam alii fuere in sæculo semper probi & innocentes, quemadmodum B. Aloysius & B. Stanislaus, liberi à frequenti lapsu in certa vitia. Vel licet fuerint valde imperfecti, & crebrò in peccata venialia lapsi ; hæc tamen Tirocinii tempore per Examen particulare extirparunt. Et hi circa actus spontaneos virtutum, certis temporibus & horis, certo quotidie modo eliciendos, juxta Superiorum directionem, examen hoc instituere debent ; & quod temporis partes vel horas sine actu vel penso statuto prætermiserint, annotare.

Alii

Alii è Novitiatu ad Collegia veniunt, nondum extirpatis defectibus, in quos frequenter labebantur. Et hi *imo* non aggrediantur simul plurium defectuum extirpationem; sed (ut vult S. Pater noster,) peccatum aut vitium particulare, à quo emendari cupiunt. Idem innuit S. Chrysostomus hom. 28. in Joan. *Discamus, ut vitia nostra tempore corrigamus, hoc mense unum, alio aliud, & ita consequenter meliores efficiemur, & tanquam per gradus ascendentes, per scalam Jacob ad cælum perveniamus.* 2. Non quodvis vitium, sed illud prius extirpandum est, quod præ cæteris quis sibi infestum sentit. Ut docet idem S. Chrysost. Hom. 11. in Gen. 3. Si quis pluribus vitiis infestetur, S. Chrysostomus Hom. 76. ad pop. suadet vitiorum evulsionem à facilioribus exordiendam, quibus superatis, animus armandus ad id quod difficilius est. Et si quis pluribus æquè gravibus impetatur, prius invadendum illud, quod fons & radix est aliorum: qualia sunt vitia capitalia, gula, superbia, vana gloria &c.

Ob:

Observe III. Qui eradicatis in Novitiatu iis vitiis, quæ Tironibus cum sæcularibus sunt communia, ut sunt superbia, impatientia, pigritia, gula &c. frequenter transgrederetur varias regulas, quas tepidi parvi faciunt, tali non est statim assumendum examen particulare circa exercitium virtutū; sed si plures indies regulas transgreditur, faciat de illis omnibus examen particulare, quemadmodum, S. P. noster S. ultimo i. hebdom. examen vult institui circa omnes additiones & exercitia. Atq; hoc ei utilissimum & planè necessarium est. Quod si verò, notabiliter frequentius unam transgrederetur regulam, quàm alias, de illa sola examen institutum erit, donec emendârit: v. g. de regula silentii, de custodia oculorum, modestia.

Observe IV. Postquam gratiæ divinæ beneficio & examinis particularis auxilio, abnegasti frequentem lapsum in vita cum sæcularibus communia: ac præterea omnem prorsus regulæ cuiusvis transgressionem, ita ut nunquam ullam voluntariè violes; tunc primum, & non antè, examen particulare, de exercitio virtutum instituas,

ut

ut indicat S. Chrysostomus hom. 19. ad pop. *Ne mihi dicas ; maiorem partem expediti (defectuum) sed nisi totum emendasti, nondum te quidquam fecisse puta.* Et S. Pater noster vult præcedere expulsionem vitiorum. Anima antè emundanda est ab his fordibus. *Unguenta vasi sordido quis credidit ?* ait S. Gregorius Nazianzenus L. 1. sentent. *Ubi abominatio (peccatum) aboletur, sanctificatio congregatur ; & egressus malitia, virtutis operatur ingressum,* ait idem Sanctus.

Animæ verò sic mundatæ, Deus paratissimus est dona sua infundere. *Quemadmodum parturiens cupit eniti fœtum, ita & ille cupit effundere misericordiam suam,* ait S. Chrysostomus, orat. de B. Philogono. Atq; hæc ratio est, cur Religiosi nonnulli post plures aſos imperfectiores sint, quàm in Novitiatu ; eò quòd scilicet, non attenderint ad diminutionem & expulsionem peccatorum venialium, quæ ut docet S. Thomas 3. p. q. 87. a. 1. *Sunt impedimenta profectûs spiritualis.*

Obſerva V. Post debellata vitia, & acquisitam perfectam regularum antè neglecta

glectarum observantiam, examen hoc primo loco faciendum est de *Regula* 17. Summarii: Ut singula opera ordinaria assuefcas actuali intentione (saltem in principio operis) & oblatione, purè propter Deum peragere: Primò enim bene perficienda sint, ad quæ obligamur ex regula, quàm alia supererrogativa. Ubi verò huic actuali oblationi assueveris, sequentes, hoc ordine, virtutes aggredere. 1. Elice multos actus internos pœnitentiæ, eosq; frequenta certis temporibus per diem, de quibus infrà. 2. Actus humilitatis. 3. Obedientiæ seu resignationis. 5. Patientiæ, & amoris adversariorum ac adversitatum, seu crucum.

Quinque hæ virtutes à S. P. N. *Regula* 16. vocatæ solide sunt: sunt enim bases & fundamenta, in quibus si probè fundatus fueris, ad alias, etiam non servato ordine progredi poteris; quales sunt, renovatio votorum, recordatio passionis Dominicæ, multiplex Dei adoratio, præsentia Dei, gratiarum actio, auxilii divini imploratio, actus charitatis proximi & Dei, oblatio propositorum heroicorum & alii similes.

Ob.

Observe VI. Tempora in quibus hi actus exercendi, pro Scholasticis nostris destinanda sunt illa, quibus nec studendo, nec res immediatè ad studia pertinentes tractando distinentur; sed tempora aut spatia intermedia: v. g. dum itur ad mensam, ad portam, ad hortum, ad refectorium, templum, chorum, scholam: dum inceditur per plateas, ubi frequens est populus, & per regulam loqui non licet, ad sonum horologii &c.

Ne verò Novitii & Scholastici certo numero actuum prescripto. eoque valde magno, caput fatigent; satis est, in lineolis tot puncta notare, quot partes temporis, ex supradictis, transierint absque ullo actu elicitio.

Observe VII. Actus illos virtutum duplici ratione elici posse. 1. Per modum longiusculæ considerationis, & hic modus Tironibus & Scholasticis, nondum dono insigni orationis instructis, haud accommodatus est. 2. *2us* verò modus faciliior atque utilior est, si hi virtutum actus brevissimè & ferventissimè eliciantur.

Quod duplici rursus methodo fieri potest. 1. Ut unus idemque actus sæpius
iis.

iisdem verbis repetatur. Sic P. Cerrutus Italus Romæ in Collegio Anno 1573. cum opinione sanctitatis mortuus, quotidie ter mille vicibus vota renovabat; gratiarum actiones ad numerum soli Deo notum pertingebant. Altera methodus est, ut hi actus alio & alio modo varientur. v.g. actus humilitatis: *Domine non sum dignus aspicere altitudinem cæli. Domine non sum dignus calcare hoc pavimentum.* Atque hic modus in Spiritu & virtute magis perfectis accommodatior est. Hi enim in virtutis & unionis cum Deo exercitio facilitatem experiuntur.

Quapropter regula hæc generalis esto, ut quisque modo sibi faciliore & convenientiore utatur. Nemo serviliter caput adstringat; nemo coactam devotionum servitutem sibi imponat: hæ enim angustia & caput fatigant, & ferventiores piæ voluntatis affectus sufflaminant.

Observa VIII. Tempore lapsus, præter tunctionem pectoris in signum doloris, & præter contritionem, juxta additionem primam, eliciendam, plurimum confert actum defectui contrarium excitare: per

hujusmodi enim actus, & habitus virtutum augmentur; & pravi vitiorum habitus, veluti limâ ferrum, atteruntur, & extirpantur, ut Theologi docent. Juerit quoque magnopere, ob defectus crebriores, aut notabiliores, pœnitentiam nonnullam sibi imponere, ut major deinceps cautela adhibeatur, gratiâque nova impetretur. Equus recalcitrans calcaribus instigatur: asinus segnis fustibus propellitur.

Obſerva IX. Quantum temporis uni vitio extirpando aut uni virtuti per examen inferendæ tribuendum sit. 1. Quidam insignis Asceta ex alio ordine scribit: vix esse passionem tam potentem, quæ cum Dei auxilio, continuo orationis exercitio, & aliis mediis, intra annum superari non possit. Quod ergo erit judicium ferendum de his, qui post plures annos adhuc valde vividi sunt in affectu honoris, æstimationis propriæ, aliarumq; vanitatum & sensualitatum, nisi quod in hoc examine, aliisque mediis perquam negligentes extiterint? 2. S. Chrysostomus hom. 26. ad pop. pro extirpanda jurandi consuetudine in concione unum mensem præscripsit. Et Hom.

24. in Epist. ad. Hebr. Unicuique virtuti
mensẽ tribuendum censuit. *Hoc men-
se*, ait, *patientiam discamus*, alio *aliam
virtutem*. 3. Si verò mense uno vitium
minimè exstirpatum sit, aut virtus non-
dum acquisita, pergendum est, donec vir-
tus integrè possideatur; & vitium fundi-
tus eradicetur; ita ut ne semel quidem no-
tabili tempore labi contingat: nam licet
ad breve tempus non sentiantur inordinati
pravorum habituum impetus; id indicium
non est, nos iis carere, verum tunc conje-
ctura erit, exstirpatos esse, si longo tempo-
re, in frequentibus occasionibus & diffici-
libus, non erumpant. Finio hæc præclarâ
S. Bernardi sententiâ Serm. 58. in Cant.
*Credite mihi, vitia amputata repullulant,
& effugata redeunt & reaccenduntur ex-
tincta, & sopita denuò excitantur. Parum
ergo est semel putasse, sæpe putandum est, imò
si fieri potest, semper.*

HORA I.

INSTRUCTIO.

De exercitiis corporalibus.

I. **U**T exercitia corporis (quæ S. Pater
noster omnibus communiter con-

venire iudicat, eò quòd & corpus & spiritum adjuvent) rite peragas, præmittenda est pia intentio, dicendo v. g. quoties manum movero, toties te Deum meum, amare, laudare & glorificare desidero. Possunt quoque plures intentiones conjungi, & motiva diversarum virtutum, humilitatis, obedientiæ, charitatis, zeli, pro conversione animarum, pro solatio fidelium defunctorum: sic Deo gratius opus erit.

II. Sub ipso labore, opere, itinere, pia aliqua consideratio, vel affectus elici potest. Ita P. Lancicius ad passus suos dicebat *propter te Domine*. Idem docet S. Bernardus: *sicut laborantibus manibus, oculus propterea non clauditur, nec auris abstinet auditu, ita multò melius, laborante corpore, mens quoque ipsa suo intenta sit operi, ut non vacet*. Egregiè id præstitit, B. Aloysius L. 2. vitæ. c. 7. Fratribus, tanquam Christo & Apostolis in triclinio serviens.

III. Exercitia hæc externa, cum magna modestia, diligentia, alacritate & accurate obsequia sunt. Sic hortatur S. Basil. de renunt. sæc. *assignato tibi ministerio, cum modestia fungitor, sedulitatēq, perinde ac si*
Chri-

Christo ipsi ministrare: maledictus enim, qui facit opus Dei negligenter. Deniq; peracto opere labores & sudores, cū fatigationibus & laboribus Christi Deo Patri offerendi.

IV. Exercitationes hæ promptè subeundæ, quia sunt radices variarum virtutum.

1. Humilitatis. Hinc S. Bernardus inter 4. Humilitatis media ponit vilitatem operis. Et S. Bonaventura in spec. p. 2. cap. 6. *Quoniam inquit, ad humilitatem humiliatio via est, non erubescant Religiosi humilia, nec humilitatis officia respuant.* 2. Obedientiæ. 3. Charitatis Dei & proximi ac misericordiæ corporalis, quales sunt ministeria in culina & refectorio. Item in horto fodere, serere, lolium eradicare, ut fructibus inde enatis servi Dei ad obsequium divinū alantur. 4. Multorū meritorū sunt scaturigines. S. Fundator noster de quodam Fratре nostro Antonio nomine edixit: *Quot ponebat lateres in muro, quoties eos tunde-
bat suo malleo, quoties calcem apponebat, tot sibi parabat coronas in cælo.* P. Balthasar Alvarez cap. 7. vite, agebat: *proximorum necessitates reputandas tanquam ditissimas aurifodinas, ex quibus anima propria dite-
I 3 scant.*

ofant. S. Arsenius rogatus in quo maxime confideret, Respondit, in eo, quod homines fugi, quod tacui, quod fleui, at in eo potissimum, quod manibus laboravi. Fratrum nostrorum quidam Simon opificio mura-rius Italus à morte apparuit P. Petro Scar-gæ Vilnensis Collegii Rectori totus splen-didus, sed manibus longè splendidioribus, cujus causam esse dixit labores in officio suo propter Deum susceptos.

V. Exempla Sanctorū ad hæc exercitia corporalia nos quoq; excitare possunt. 1. Christi Domini, qui ut colligitur ex Matth. 13. v. 55. & Marci 6. v. 3. Artem fabri-lem cum S. Iosepho exercere dignatus est. Fabrum lignarium fuisse asserunt Textus Arabicus, S. Justinus, S. Chrysostomus, S. Thomas, Abulensis, Lyrantus, Maldona-tus, Cornelius &c. Fabrum verò ferrariū extitisse S. Hilarius, S. Ambrosius, S. An-selmus & Beda sustinent. — B. Virginem laborasse Christus testatus est S. Brigitte c. 23. regulæ. Laborarunt Apostoli, Pe-trus, Joannes, Jacobus piscatoriam, S. Pau-lus scenofactoriā artem exercentes. *Labo-ramus operantes manibus nostris. 1. Cor. 4.*
At;

Atque ut taceam S. Ludovicum Galliae Regem, SS. Crispinum & Crispinianum, S. Martinum, S. Malachiam, aliosque innumeros sanctitate & dignitate illustres. E Societate nostra S. F. Borgias vilissima munia obire sibi honori duxit. L. 4. vitæ c. 1. Similiter B. Aloysius. Joannes Nunnus Æthiopiarum Patriarcha, S. Xaverius, Frater noster Franciscus Cordubensis Ducis Cardonæ Filius, non solum Novitius sed & studiis invigilans vilissimis culinæ ministeriis delectabatur. In vita P. Alvarez c. 30. Idem præstitit R. P. Mauritius de Büren, Domus Geistanz, & Buranæ Fundator, coco humillimè serviens & artem libros compingendi Treviris in Novitiatu addiscens, qui Anno 1661. 7. Novembris Geistæ in eo, quo isthæc exaro, cubiculo, relicto virtutum odore suavissimo, piissimè decessit. *Ut habet vita m. f. L. 1. c. 15.*

VI. Imitare exempla hæc. Indies se occasiones offerunt in triclinio, culina, cubiculo, tertio saltem quoque die scopis mundando. Quod P. Claudius interpretatus est esse faciendum, diebus alternis, non numerando dies festos, nec vacationes in Collegiis.

INSTRUCTIO.

*De operibus pœnosis & mortificationibus
externis.*

I. **I**Nter hæc pœnitentię opera, primum est, flagellatio seu, ut vocant, disciplina, quæ omnibus propè sanctis usitata fuit. S. Dominicus ter quotidie, uti & S. Pater noster Ignatius initio conversionis suę. S. Borgia horrendè, P. Colnago quot noctibus. P. Balthasar Alvarez manè & vesperi ultra horæ quadrantem in toto corpore à pedibus usq; ad caput, ita detonnabat, ut Tirones Medinæ per exaggerationem dicere soliti sint, totum illud latius domus tremere. Tu ne fortè excedas, superioris voluntatem in his sequeris, & ordinariè, si debilior sis, spatium unius aut alterius, si robustior, trium, aut quinque salutationum Angelicarum non excedes.

II. Cilicium quoq; è pilis, setisve equinis contextum, uti & catenulæ acutæ plerisque sanctis in usu fuere. P. Carrassa cilicio horrido utebatur, instar tunicę ad genua usque promissę. L. 2. c. 2. P. Colnago antequam suggestū pro concione conscen-

deret, catena ferreis & aculeatis muricibus intextâ lumbos incingebat. L. 2. c. 29. Tu ex iudicio superioris aut Patris Spiritualis cilicino scapulari, si robustior; aut si debilior, cingulo utere, aut catenula ferrea aut orichalcina, tum quia maiorem hæc infligit dolorem, tum quia functiones mentis minùs impedit.

III. Usus lectuli durioris, plurimis quoque sanctis usitatus fuit. P. Colnago sæpe durâ cubabat humo, aut grandem crucem sibi in lecto, cui incumberet, substernebat. Tu, si vires ferant, Moderatores consule, num semel, iterûmve in hebdomade in sacco stramineo, absq; lecto inferiore, cubare liceat: ita tamen, ut probè corpus contegas stragulis, præsertim in hieme. Aut si hoc denegetur, utere saltem lecto duriusculo, ut mortificationi continuæ etiam noctu studeas. Et ad cubationem molliorem nihil cæteris non dari solitum quæras, nec si quid exiguum defuerit, conqueraris.

IV. Muscarum, culicum, pulicûmque morsus tolerati genus sunt mortificationum tactui permolestum. P. Bernardinus

Realinus & Alphonsus Rodriguez à fronte vel facie non abigebant, licet sanguinem exurgerent. P. Lancicius cuidam propter hæc multis hebdomadis tolerata, admiranda heroicâq; virtutum dona concessa scribit, *multis annis frustra aliàs petita.*

V. Mortificatio non exigua est totam meditationis horam & examina peragere flexis humi genibus absque omni fulcro, more P. Realini etiam octogenarii, & P. Mauriti de Büren, licet gravi vinculo ferro ob herniam incincti.

V I. In vestibus quoque mortificatio quædam & asperitas amplectenda. Qui mollibus vestiuntur in domibus Regum sunt. Itaque 1. utere, si offerantur, caligis panno nullo, telâve suffultis. 2. Utere tibialibus laneis communibus, absq; interioribus lineis. 3. Indusia grossiora, vel lodices si quandoque offerantur, libenter acquiesce. B. Aloysius sibi hospiti, per oblivionem lintheamina data non esse gavisus est. 4. Soccis lineis communibus assuesce, reiectis non vulgaribus. 5. Subuculam interiorem communem gesta, absque ullo artificio factam, etsi tritam & refartam. 7. Cal-

Calceos porta ordinarios absq; pretiosiore aluta non fibulis, sed ligulis coriaceis, more antiquo, religatos.

VII. Mortificationes quoque sunt. 1. Pruritus ex accenso sanguine oriri solitū, in manu, facie, brachio, non extinguere. 2. Inter decumbendum in lecto, vitare præsertim in æstate, ulnarum denudationem, tibiarum elevationem, & edum divaricationem, quæ sæcularibus delicatulis in more posita sunt. 3. Aliquid frigoris pati, dum non sat cito, vel non hypocaustum jubetur calefieri. 4. Diutiùs stando aliquam sibi molestiam creare. 5. Inter ambulandum asperiores & incommodiores vias eligere. Finio has mortificationes, verbis hortatoriis S. P. N. in Exam. cap. 4. §. 46. *Majus ac impensius cuiusq; studium sit, querere in Domino maiorem sui abnegationem, & continuam in rebus omnibus, quoad poterit, mortificationem.*

HORA II. & III.

DOCTIO MAGISTRO RUM.

DE qua prolixè in Horologio Excitatorio, in Instructione pro Magistris, infra differetur.

HO.

HORA IV.

Matutinum & Laudes orandi praxim
vide supra ad Horam sextam matu-
tinam pag. 79. &c.

PRAXIS I.

Recitandi Rosarium B.M.V.

Praxi I. est, dum rosarium, cum myste-
riis gaudiosis, dolorosis, vel gloriosis, se-
cundum anni tempora recitas, in prima cu-
jusvis decadis salutatione, mysterium illi
respondens nonnihil mediteris.

Praxis II. Ut pro attentione conser-
vanda, breve suspirium interponas v. g. ad
particulam *nunc*; ut sanctè vivamus, & in
hora mortis ut sanctè moriamur. Quæ pro
libitu variari possunt.

Praxis III. Ut ad singula mysteria, quæ
salutationi interferis, petas aliquam virtu-
tem v. g. per sanguineū sudorem pete resi-
gnationem; per flagellationem, pete ca-
sttatem; per coronationem, humilitatem;
&c.

Praxis IV. Patris Ludovici de Ponte
est. Dicendo primam decadem, invocare
novem choros Angelorum præcipuè S.
Ga-

Gabrielem Custodem Virginis, & petere ut eam laudent, ac Deum, ob dona ei concessa: & gaudere, quòd Angeli eâ gaudeant, & habeant pro Regina eccellente: & laudare eam ac confiteri quod in eâ sint gratiæ novem Chororum Angelicorum cum magnis excessibus & gaudere de hac excellentia, Deumq; laudare, qui illam dedit, atque optare, ut totus mundus eam laudet ac cognoscat, idque à Patre æterno & ejus Filio petere. Deniq; petere ab hac Domina donum aliquod; quo maximè eges, vel quod in Angelis enituit, scilicet puritatem, ac illos rogare, ut id pro te postulent, & apud Deum omnes intercedant.

Eodem modo in secundâ decade invocandi Patriarchæ, Prophetæ, Reges, præsertim S. Joachim, S. Anna, S. Joseph, & facienda alia, quæ facta in prima decade. In tertia decade invocandi Apostoli & Discipuli Domini, præsertim familiares Virginis S. Joannes & S. Lucas. In 4ta Martyres. In 5ta Confessores, Doctores, Religiosi. In 6ta Virgines, *Vidua & alia Sancta,*

P R A X I S II.

Recitandi brevem coronam.

IN morbo, itinere, vel capite fatigato, aut ad meditandum minùs apto, acceptâ in manus coronâ precatoriâ & facto signo crucis, ad singula grana diè piè attentéq; brevem aliquem affectum seu suspirium v. g. 1. *Gloria Patri & Filio &c.* 2. *Laus tibi Christe.* 3. *Deus in adiutorium meum intende.* 4. *Domine exaudi orationem meam &c.* 5. *In manus tuas commendo spiritum meum, &c.*

Simili modo omnis generis virtutum actus exerceri possunt, vel per totius rosarii globulorum decursum eundem actû repetendo, vel in singulis decadibus diversum eliciendo: v. g. *Credo in te Deus meus, spero in te, amo te super omnia, resigno me tibi penitus. Fiat in me, de me, per me, circa me & circa omnia mea, tua sanctissima voluntas in tempore & æternitate.*

P R A X I S III.

Precum jaculatoriarum, seu methodus ascendendi è creaturis ad Deum.

Val-

Valde excelluit in hac arte S. Ignatius, teste Ribad. in vita L. 5. c. 1. eamque nostris optabat esse familiarissimam; ut scilicet è singulis rebus, Conditoris potentiam, sapientiam & bonitatem agnoscerent. Masæus L. 3. c. 1. *Tota mundi moles quasi liber est literis exaratus, deprecans gloriam Dei*, ait S. Basilius. *Et ipsæ species Creaturarum voces sunt quadam Creatorem laudantium*, inquit S. Augustinus in psal. 26.

Praxis I. hujus ascensionis est S. Chrysostomi Ep. 5. ad Theod. *Ut ab experientia rerum tenuium accipiamus de magnis aliquid conjectura. Si quando in balneo fueris nimis effervescente, tum gehennæ recordaberis. Si quando febre acriore conflagraveris; ad flammam quæ illic est, progredere.*

Praxis II. est S. Basilii dicentis: *Panem esitans Largitori gratias rependito, vinum bibens memento Largitoris, qui ad cordis latitiam & infirmorum solamen hoc impertivit. Tunicam indueris; gratias age benigno Authori. Dies abiit; gratias age illi, qui solem non merentibus indulgit.*

Pra-

Praxis III. S. Ignatii Fundatoris nostri, qui è plantulæ, frondis, floris, fructûs aut vermiculi aspectu super cœlos mox se attollebat, atq; in minimis Deum maximum agnoscebat. Simili ratione S. Franciscus Seraphicus ex omnibus creatis ascende-
bat ad diligendum Deum, exultabat in cunctis operibus manuum ejus, contem-
plabatur in pulchris pulcherrimum, in omnibus sibi scalam faciens ad apprehen-
dendum Deum, qui est desiderabilis to-
tus.

Praxis IV. R. P. Petri Fabri. *Si in itinere transeas, urbem, pagum, arcem nobilem.*
1. Roga Deum per merita eorum qui ibi-
dem ei placent, ut misereatur tui. 2. Gra-
tias age pro beneficiis quæ Deus omnibus ibi-
dem habitantibus præstitit. 3. Commenda
eorum necessitates Deo. 4. Peccata illorum
detestare, & veniam pete. 5. Si ibidem sint
heretici, hæresin detestare, conversionem
pete. 6. Animæ illic defunctorum Deo com-
menda.

Praxis V. R. P. Nicolai Lancicii. *Vides aliquos colloquentes, propone servare silen-
tium. Audis strepitum ventorum savien-
tium,*

Instructio de visitat. venerab. Sacram. 201
tium, ora pro Navigantibus. Audis in ta-
berna bibentes, saltantes: Dole ob peccata
eorum, pete à Deo ne inebrientur, & si fue-
rint inebriati, ut citò confiteantur. Audis
strepitum & negotiationes secularium, gra-
tias age Deo, quod te à vita seculari liberâ-
rit. Audis pluvie strepitum, si est utilis eo
tempore, gratias Deo age. Opta tot elicere
actus fidei, spei, charitatis, quot gutta deci-
dunt: simulq; gratia divina influxum po-
stula.

* * * * *

HORA V.

Instructio de visitatione

Venerabilis Sacramenti.

I. **L**audabilis consuetudo visitandi Chri-
stum Dominum, præclarum inter
alia medium est varia dona cœlestia & fa-
miliaritatem cum Deo obtinendi: ut ex-
perti sunt S. Thomas, S. Xaverius, S. Bor-
gias, B. Aloysius, P. Alvarez, P. de Ponte,
aliique innumeri, hinc fuere tam assidui in
ea. Sunt enim contestationes honoris & ob-
sequii Regi supremo debiti. Sunt officiosæ
salutationes, quibus amorem nostrum er-

ga Sponsum animarum nostrarum dilectissimum contestamur. Sunt accessus ad Benefactorem munificentissimum, quibus favores obtinemus, & gratias pro iis referimus. Sunt aditus ad Thronum gratiae, coram quo necessitates nostras proponimus: Cum ergo Christus Dominus tanto tempore nos expectet, adventum nostrum praestoletur avidè, quis venire renuat? Amantes libenter sunt simul.

Praxis I. In ipso accessu elice fidem, & exhibe summam quam potes, internam externamque reverentiam; & certum tibi finem propone, cujus gratia Christum Dominum tuum convenias. v.g. 1. Scopus esse potest, affectus gratiarum actionis pro beneficiis. 2. Affectus amoris, ut cum eo familiariter agas, & intima tua cum eo communices, & magis amore ejus inflammes. 3. Ut necessitatibus, tentationibus, dubiis, & perplexitatibus tuis remedium obtineas. 4. Ut infinito amoris Christi benedicti, non solum hoc Sacramentum instituenti, verum etiam tot saeculis in eo perduranti, aliquo modo respondeas, cum ejus *delicia* sint, *esse cum Filiis hominum.*

Fave

Fave has illi, præcipuè cùm adeò pauci reperiantur, qui ejus affectui faciant satis. 4. Cum multi ipsum variis modis gravissimè offendant & inhonorent, tu saltem maxima quâ potes teneritudine & reverentia, tantas injurias vindica.

Praxis II. Accurre ad Christū Eucharisticum 1. Tanquam sitiens ad fontem. 2. Tanquam æger ad medicum. 3. Tanquam discipulus ad Magistrum. 4. Tanquam Filius ad Patrem. 5. Tanquam Sponsa ad Sponsum. 6. Tanquam reus ad asylum. 7. Tanquam mendicus ad inexhaustum thesaurum.

Praxis III. Ab Archiatro ac Thaumaturgo divino pete 1. Ut Chananæa micæ. 2. Ut Hæmorrhøissa fimbriam tange. 3. Ut Paralyticus sanitatem posce. 4. Ut leprosus mundari pete. 5. Ut Cæcus lumen postula. 6. Ut Dæmoniacus liberari flagita. 7. Ut spoliatus & vulneratus à latronibus, alligari & curari opta. Et manum medici Cœlestis thaumaturgam senties.

Praxis. IV. Pro varietate, visitationes Eucharisticas, solennioribus festis accommoda. 1. In natalitiis, visita Christum ut natum

204 *Instructio de visit. venerab. Sacram.*
tum de Virgine ; eiq; jam accine gloria cū
Angelis ; jam venerare eum cum Pastori-
bus , jam munera offer cum Regibus, jam
cum Simeone in ulnas accipe, & cū gaudio
Nunc dimittis, accine 2. In Quadragesima
Visita , modò orantem in deserto, & cum
Angelis obsequia tua defer jejunanti, mo-
dò apud Annam Caipham, Herodem, Pi-
latum ; flagellatum , coronatum , crucifi-
xum, aspice, adora, venerare, vulnera oscu-
lare, compatere, commorere. 3. Tempo-
re paschali, Christi corpus gloriosum, ejus-
que quatuor dotes admirare, diversis appa-
ritionibus spiritu præsens interesto. Jam
cum Thoma latus & loca clavorum re-
verenter contrecta ; jam cum Magdalena
pedibus humiliter ad volvere. 4. Aliis tem-
poribus , Deum Eucharisticum velut in
rubo ardenti, vel in columna nubis , vel in
sede majestatis iride circumfusa , intuere,
ac venerare, vel ut Agnum supra montem
stantem , cum 24. Senioribus , depositis
coronis, adora. 5. Denique hæc tria nun-
quam intermitte, 1. ut pro postrema com-
munionem gratias agas. 2. Pro proximè se-
quente gratiam petas. 3. In examine par-
ticu-

Praxis audiendi fructuosè exhortationem. 205
ticulari proficiendi gratiam postules. *Septem alias praxes quare in Horologio Sacerdotali à pag. 410. ad 419.*

P R A X I S

Audiendi fructuosè exhortationem.

I. **F**Amem desideriumq; audiendi verbi Dei, Doctor mellifluus inter prædestinationis & salutis signa numerat: *Qui ex Deo est, verba Dei audit, Joan. 8. Quemadmodum corporalis cibi appetitus indicium est bonæ valetudinis, ita desiderium Doctrinæ spiritualis, manifestissimum est argumentum animæ bene habentis, ait S. Chrysostomus, hom. 22. in Gen. Hanc igitur in te orexin excita.*

II. Inter eundem ad locum exhortationis, desiderium ex ea proficiendi elice. In loco autem, dum flectitur, Spiritûs S. gratiam ferventer implora, ut mentem tuam illuminet, voluntatem emolliat ac permoveat: cum Samuele dicens: *Loquere Domine, quia audit servus tuus. 1. Reg. 3.*

III. Sub ipsa concione, diligenter attende, auditâque non aliis sed tibi applica: non subtilitatem conceptuum, non raritatem rerum, sed veritatem; non verborum
ele

206 *Praxis I. Orandi ad trinum &c.*
elegantiam, sed spiritum require, persuasissimum habens; Deum per os concionantis loqui. *Qui vos audit, me audit.* Lucæ 10.

IV. A concione, gratias Deo pro instructione age, exemplo B. V. verba hæc in corde tuo conserva; pro viribus exequi statue, ac pro executione gratiam pete; certissimus, de omni exhortatione, ejusq; fructu exactam judici supremo reddendam aliquando rationem. *Beati qui audiunt verbum Dei & custodiunt illud.* Lucæ 11. Itaq; *quæ audistis, cogitate; quæ manducastis ruminare, & sic eritis animalia munda,* inquit S. August. con. 1. in psal. 105.
* * * * *

HORA VI.

PRAXIS I.

Orandi ad trinum campanæ pulsum.

I. **A**ngelus Domini nunciavit Mariae & concepit de Spiritu Sancto. Ave Maria. Renova votum castitatis. II. Ecce Ancilla Domini fiat mihi secundum verbum tuum. Ave Maria. Renova votum
ob.

Praxis II. Legendi librum spiritualem. 207
obedientiæ III. Et verbum caro factum
est, & habitavit in nobis &c. Ave Maria.
Renova votum paupertatis.

Oratio.

Gratiam tuam quaesumus Domine, menti-
bis nostris infunde, ut qui Angelo nuntian-
te &c. S. Xaverius experiebatur frequenti
votorum renovatione, mentis suæ, sicut
aquilæ, juventutem renovari. Tursellinus.
L. I. vitæ c. 5.

PRAXIS II.

Legendi Librum Spiritualem.

Librorum asceticorū lectio est germa-
na soror & adiutrix orationis, est spi-
ritualis animæ cibus & nutrimentum; est
copiosa quædam vena divinarum inspira-
tionum. Quid enim est Scriptura Sacra,
ait S. Gregorius L. 4. *Nisi epistola quædam*
omnipotentis Dei ad Creaturam, qua arcana
sua revelat, & divinam voluntatem suam
aperit? Idem senti de libris à viris Spiritu
S. plenis conscriptis. Atque hinc dictum
tibi crede, quod Apostolus suadet Timo-
theo 1. Tim. 4. *Attende lectioni, ut indies*
juxta regulam, mediam horulam, aut so-
lidum saltem quadrantem eidem impen-
das, observando sequentia.

I. Statuto tibi per Superiores tempore, five manè, five à meridie, five vesperi, breviter gratiam pete cum fructu legendi, & intus audiendi, quid in te loquatur Dominus. Quemadmodū enim nos in oratione cum Deo loquimur, sic in lectione Deus loquitur nobiscum.

II. Lectio spiritualis non sit festina, ut historię leguntur, sed cum mora & quiete, ut illustrationi coelesti locus relinquatur. Imitandæ gallinæ, quę haustis aliquot aquę guttis, mox caput in altum erigunt & in cœlum suspiciunt.

III. Libros sacros, ut monet S. Bernardus, eodem spiritu leges, quo sunt conscripti; non spiritu curiositatis & vanitatis, sed charitatis, non ut doctior evadas, magni æstimeris, aut spiritualis habearis, nec præcisè; ut alios doceas, sed ut ipse perfectiùs amare, obedire, ac vivere discas.

IV. Accede ad legendum firmo quodam & ingenuo animi decreto, sequendi inspirationem Divini Spiritūs, in re quacunq; , quam ipse docuerit: sicut qui Epistolam Regis legeret, ut mox responderet, non verbis modò, sed ipso opere. Et
sicut

sicut qui mensæ assidet, non, ut videat cibos, sed ut comedat, eos sibi incorporando. Propterea Ezech. 3. & Apoc. 10. *Angelus non solum librum expandit, sed etiam iussit comedere librum.*

V. Non nimis multa uno eodémque tempore lege, multa enim lectio fatigat, neq; tam reficit, quàm obtundit animum: quemadmodum multa cibi, cum modica masticatione, ingestio nutritioni obest. Et in fine lectionis aliquas veritates selectas in archivio memoriæ repone; ut vel pro ruminatione interdum serviant, igni devotionis fovendo.

VI. Elige autem, libros verè spirituales, non difficiles, non nimis subtiles, non qui curiosè pascant intellectum, sed qui piè inflamment affectum, atq; ad nostrum Institutum sunt accommodati, quales sunt Libri, quos scripsere Pater de Ponte, Carraffa, Lessius, Lancicius, Bellarminus, Jacobus Alvarez, Rodericius, Gaudier, Drexelius, Rosignolius, Crombecius, Nierenbergius, Saint Jure & alii. Quibus accedunt variæ vitæ nostrorum sanctitate illustrum. Elige, si tibi id permittatur, tales

quales optares te elegisse & legisse in hora mortis, & in extremo iudicio.

VII. Deniq; lectionem claude cū gratiarum actione pro instructione & lumine; ac pro lectorū executione gratiam exposce.

* * * * *

MEDIO VII.

COENA.

PRo hac servient, dicta de prandio : nisi quod hæc moderatior sit & frugalior prandio, ut manè alacrior sis, in surgendo, & ad meditandum aptior.

HORA VII.

Recreatio, ut ad meridiem hora XI.

HORA VIII.

Litania de omnibus Sanctis.

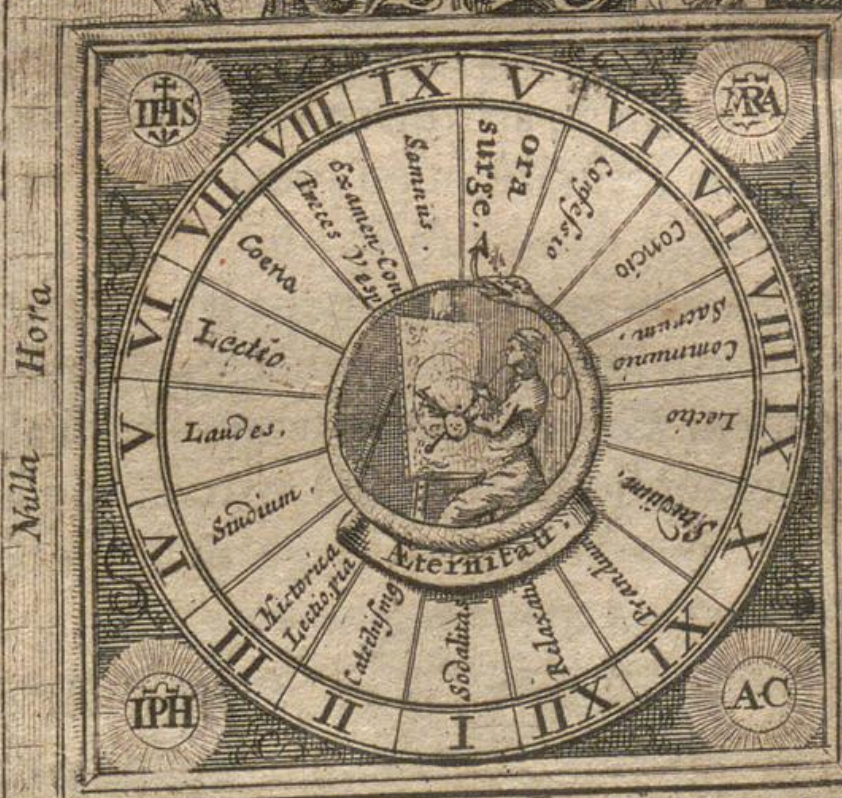
I. **E**St in Societate vetusta piæque consuetudo Litanias hæc recitandi, ut habetur Congr. 9. Dec. 7. Quam ut rite observes, sequentia juvabunt. 1. Animum in recreatione aliquantum distractum, in itinere collige. 2. Genua flectens, simul mente prosterne te coram SSS. Trinitate, innumera Angelorum & Sanctorum multitudine, in regno cœlesti circumdata, & eandem

dem sub initium Litaniarum supplex adora
ac misericordiam implora. 3. Tum à B. V.
incipiendo, per ordinem, quasi supplica-
tum ires, Sanctos in cœlo circumeundo, in-
voca, & eorum patrocinia exposce, inten-
to in singulos animo. 4. Sub Litaniarum
finem varia pro te, pro Ecclesia militante,
aliisque postula per Christi, B. V. & San-
ctorum merita. 5. In varios quoque fines
hæc Litaniarum recitatio dirigi potest. v. g.
pro conversione Chinæ, Japoniæ, Septen-
trionis. P. Lessius eas offerebat pro con-
versione Angliæ. Bibl. Script. Societatis.

II. Finitis, circa primum quadrantem,
litanis examen particulare, exactè institue,
& annota accuratè, juxta praxin hora 12.
indicatam; quod sub examine generali,
præsertim in hyeme, non bene fieri potest,
ob defectū luminis. Et sequente quadran-
te (quem Canonicum vocamus) nulli al-
teri rei aut studio te da, sed materiā medi-
tationis pro die sequenti, lege, puncta obi-
ter memoriæ manda, aliquantulū rumina,
affectus prævide ac quodammodo dispone,
& si quid temporis supersit, Librum spi-
ritualem, aut de imitatione Christi lege.

Medio IX. Examen generale.

Exa-

Dum Tempus habemus operemur bonum *Ad Galat.*

Examen generale vespertinum.

PUNCTUM I.

Omnipotens sempiterne Deus, gratias tibi, quas possum maximas ago 1. Quia ex æternitate vidisti & dilexisti me, & (ut de tua infinita misericordia spero) me ad gloriam tuam efficaciter elegisti; & per convenientia media ad eam prædestinasti. 2. Quia per Creationem, me ex nihilo condidisti, ad imaginem & similitudinem tuam fecisti, & innumeris donis tuis, in animâ & corpore dotaisti. 3. Quia me & omnia propter me, tam longâ duratione conservas, sine cujus actuali concursu, statim in nihilum redigeremur, nec possemus uno momento subsistere. 4. Quia me & omnia propter me gubernas, ac regis, & quæ ad me pertinent, efficacissimâ & suavissimâ providentiâ disponis. 5. Quia me pretiosissimo vulnerum tuorum sanguine redemisti, & per merita ac passionem tuam à servitute diaboli liberaisti. 6. Quia te mihi in Doctorem, in Medicum, in Patrem, ac in exemplum sanctæ vitæ dedisti. 7. Quia me cum paucis respectu multorum, ad Ecclesiam tuam, & ad veræ legis Evangelicæ professionem, & ad tuicognitionem & obsequium vocasti. 8. Quia cum paucissimis ad statum religiosum, & ad hunc amabilissimum, quem profiteor, misericorditer adduxisti. 9. Quia Sacramentis, inspirationibus, Sanctorum exemplis, spiritualibus libris, & aliis plurimis mediis ad bonam vitam adjuvisti & adjuvare non cessas. 10. Quia ex misero statu inimici (ut de tua benignitate confido) ad dignitatem amici provexisti, & per gratiam, gratum facientem justificasti. 11. Quia me ab innumerabilibus periculis

perdendi gratiam liberaſti, & liberare non deſinis. 12. Quia plurimis donis tum internis, tum externis, tum naturæ, tum gratiæ diſtaſti. 13. Quia mihi (ut ſpero) ab æterno, certum ſecundum tuam prædeſtinationem gradum gloriæ efficaciter præparaſti. 14. Quia me hodie ad orationem & tui alloquium admiſiſti, Sacramento corporis & ſanguinis tui cibavi, & in tuo obſequio continuavi. 15. Quia me aliis infinitis beneficiis affeciſti, & afficere non ceſſas ac poſtea per totam æternitatem afficies. Pro tot igitur ac tantis beneficiis tuis, optime ac maxime Deus, gratias immenſas ago, & in æternum agere, teque laudare ac glorificare deſidero. Atque in gratiarum actionem, me & omnia mea, unâ cum Filii tui, Beatiffimæ Virginis & omnium Sanctorum meritis, ex animo, offero.

PUNCTUM II.

Pravum eſt cor hominis & inſcrutabile, quis cognoscet illud? Non alius, niſi tu Domine Deus meus, qui didixiſti: *Ego Dominus ſcrutans corda, & probans renes. Jerem. 17.* Quare tu Domine liberaliſſime, his omnibus beneficiis, nunc aliud adjuuge, ut lucem eſſe ſede ſancta tua ad me mittas, & abundantem gratiam tribuas, quâ poſſim mea peccata, imperfectiones & ingratitudeſcognoscere, & eorum, quæ adverſus Majeſtatem tuam commiſi, ad fletum & debitam poenitudinem recordari.

PUNCTUM III.

Præmiſſis duobus hiſce punctis, quæ ſunt velut præludia ipſum examen aggredere, & ſingulas diei horas, & negotia percurrendo, hæc quinque in examinis ſtatera appende ſcilicet, cogitatione

tiones, affectus, sermones, opera & omissiones. Quæ præclare ob oculos ponit & enumerat Thomas de Kempis de imit. Christi L. 4. cap. 7. & de discipl. claustr. L. 2. c. 10. Quæ nonnunquam expendi possunt.

PUNCTUM IV.

Agnitis peccatis, vel peccato veniali etiam unico, dolorem quàm ferventissimè elice, exemplo SS. Catharinæ Senensis; Ludgardis, Mariæ Ogniacensis, Theresiæ, aliorumq; Sanctorum, qui peccata venialia deflebant, non secus ac gravissimi peccatores & latrones primum conversi, latrocinia & scelera sua immania detestantur. Igitur ex sequentibus motivis, nunc hoc, nunc illud, non tam obiter lege, quàm, expende, ut magis ad contritionem intimam permovearis.

I. Domine Deus magne & terribilis, Deus æternæ, immense, infinite, in quo omnes omnium rerum creaturarum perfectiones inveniuntur cum eminentia infinita. Ecce ego miser & cæcus homuncio, rem vilem & abjectam tuæ infinitæ excellentiæ & maiestati prætuli, dum ejus amore te offendi. O quàm doleo quod te summum bonum meum offenderim! Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, ut cæcitatem & malitiam meam, amarè defleam? ac hodiernam, totiusque vitæ meæ ingratitude deplorem?

II. Clementissime Deus, peccata mea, quæ hodie commisi, non solum infinitæ maiestati tuæ adversantur, verum etiam omnibus tuis perfectionibus, scilicet, Bonitati, Potentiæ, Sapientiæ, Iustitiæ, Liberalitati, immensitati, aliisque; ita contra-

ria sunt, ut illis, debitam singulis perfectionibus gloriam, honorem & amorem detraxerim, eas quodammodo pro nihilo habuerim, ac proinde easdem contra me provocaverim. O quam doleo mi Deus, quod sic te offenderim! utinam oculi mei educerent exitus aquarum!

III. *Aliàs in particulari hæc attributa, aut unū ex eis expendere, v.g. Deus qui per immensitatem mihi præsens erat, omnia clarè cernebat, & ego hoc non obstante ausus fui peccare! item Deus infinito me complectitur amore, & ego non redamo, rem inanem & vanam ejus amoris præfero! Simili ratione aliàs expendi possunt tituli Creatoris, Redemptoris, Gubernatoris, Sanctificatoris, Illuminatoris, Regis, Patris, Sponsi, Amici &c. uti & quindena beneficia, primo puncto examinis recensita.*

PUNCTUM V.

O Domine misericors & longaminis! tantam beneficiorum tuorum multitudinem & magnitudinem, cum tanto peccatorum & imperfectionum mearum numero componens, totus quidem erubesco & pudore suffundor: veruntamen fiduciam & veniæ spem non abjicio: imò ex eo ipso, quod animam meam tot imperfectionibus & peccatis sordere videam, & tamen Benignitatem & Longanimitatem tuam, tot annis mecum dissimulasse, & mihi plusquam septuagies septies, imò plusquam millies ignovisse cognoscam; in spem erigor, quod nunquam à te sim abjiciendus; sed quotiescunq; ad te venero, & cum vero dolore, ac serio emendationis proposito, veniam postulavero, non aliter ac Filius à Patre amantissimo sim recipien-

piendus. Eâ itaque spe roboratus, denuò seriò propono, me commissâ peccata emendaturum, idq; firmiter, ut nulla vel humanæ, quantacunque felicitatis, vel proprię mortis conditione proposita, ullam unquam, licet venialem culpam, admittere decernam. O Spiritus Sancte, Spiritus fortitudinis, qui fragilitatem meam nosti, conforta me, & septenis donis tuis ita me corrobora, ut gratia tua nunquam excidam. Amen.

Deniq; pro quotidianis defectibus, aliquam tibi, quam statim exsolvas, pœnitentiam injungas, ut si aliquem tibi dolorem infligeres, aut preculam aliquam recitares. Quando autem culpa aut defectus gravior occurrerit, non sufficit eum communi pœnâ mulctare, sed extraordinariâ reprehensione & condignâ castigatione punire convenit. Deniq; terminatur examen, oratione Dominica. P. Jac. Alvarez tom. 2. lib. 3. c. 9.

P R A X I S

Deo, Divisq; sub noctem se piè commendandi.

I. Ad DEUM PATREM.

MAne nobiscum Domine quoniam advesperascis, custodi me ut pupillam oculi tui, & sub umbra alarum tuarum protege me, ne unquam obdormiam in morte & gratiâ tua excidam. Salva nos Domine vigilantes, custodi nos dormientes, ut vigilemus cum Christo & requiescamus in pace.

II. Ad CHRISTUM DOMINUM.

IN vulnera tua, mi Jesu, me meos & omnia mea commendo. Quidquid hodie à me & toto orbe terrarum factum est boni & hac nocte fiet, millies augere exopto. Quidquid hodie peractum est mali & hac nocte fiet, vel sanguinis profusione impedi-

pedire desidero. Tibi vigilo mi Iesu, tibi dormio, tibi vivo, tibi morior.

III. Ad SPIRITUM SANCTUM.

O Spiritus sanctissime! omnia nocturna phantasmata, somnia & vitiorum irritamenta, contra voluntatem meam esse ac fore protestor: dignare sub alas protectionis tuæ suscipere, ut in te securè vivere, in te centro cordis mei requiescere valeam.

IV. Ad Beatissimam VIRGINEM.

Permitte, obsecro, Mater amantissima, sub pallii tui cœlestis umbra & protectione securè quiescere, Deumq; meum, etiam dormiendo secundum voluntatem ejus laudare. Maria Mater gratiæ, Mater misericordiæ, tu nos ab hoste protege & mortis horâ suscipe!

V. Ad S. ANGELUM CUSTODEM.

Angele mi Custos fidelissime, qui me dormiente vigilas, totaq; nocte mihi assistere non dedignaris: advigila obsecro ad me, meos, totamque domum hanc, ac Dæmonis insidias ab ea repelle, meo loco, assidue Deum lauda, & ad laudes ejus, cras statuto tempore resumendas me excitare dignare.

VI. Ad SS. PATRONOS.

O Sancti Patroni mei NN. me quiescentem protegite, vicēsque meas in laudando Domino Deo nostro supplete, misericordias ejus hac nocte & in æternum cantantes. Impetrate mihi quoque gratiam, in gratia ejus semper vivendi & moriendi, ac gloria ejus æternum perfruendi. Amē.

Praxis piè incumbendi.

I. Cubiculum ingressus te & lectum aqua lu-
stra-

strali asperge, memor Dei & S. Angeli tui præs-
sentis, vestes decenter exue, & si preces prædictæ
absolutæ sint, psalmum miserere vel de profun-
dis pro defunctis vel illa nocte expiraturis recita.

II. Post hæc ad lectum velut ad lethum, ad so-
mnium velut ad fratrem mortis te compara. Le-
ctum ingressus, dic cum piissimo Joanne Bergmanno:
Ecce fortassis sepulchrum ingredior, vitæ incertus,
nec crastinum certò mihi polliceri ausus.

III. Deinde revoca obiter in memoriam pun-
cta crastinæ meditationis, & horam quâ cras
surgendum erit, juxta præscriptum S. P. N. in
Lib. Exercit.

IV. Deniq; lateri dextero incumbens, involu-
tis decenter indusio genibus, & decussatis ante
pectus brachiis, somnum operire, dicens, in pace
in idipsum, dormiam & requiescam: In ma-
nus tuas Domine commendo spiritum meum, cum
desiderio intimo toties te Deum meum cherubi-
cè laudandi, ac seraphicè amandi, quoties per
noctem corporis arteriæ salient.

F I N I S.

INDEX HOROLOGII SCHOLASTICORUM.

Instructio prævia de perfectione operum p. 1.
P R A A X E S.

Religiosè surgendi. p. 33	Piè incumbendi p. 218
Persolvendi preces matutin. 26	Vespertinas. 217
Formandi intentionem. 44.	Meditandi 52
Orandi ad trinum campanæ pulsus	
Mane 66.	In meridie 174
Audiendi de votè sacrum	Vesperis 206
	68

Index Horologii Scholasticorum.

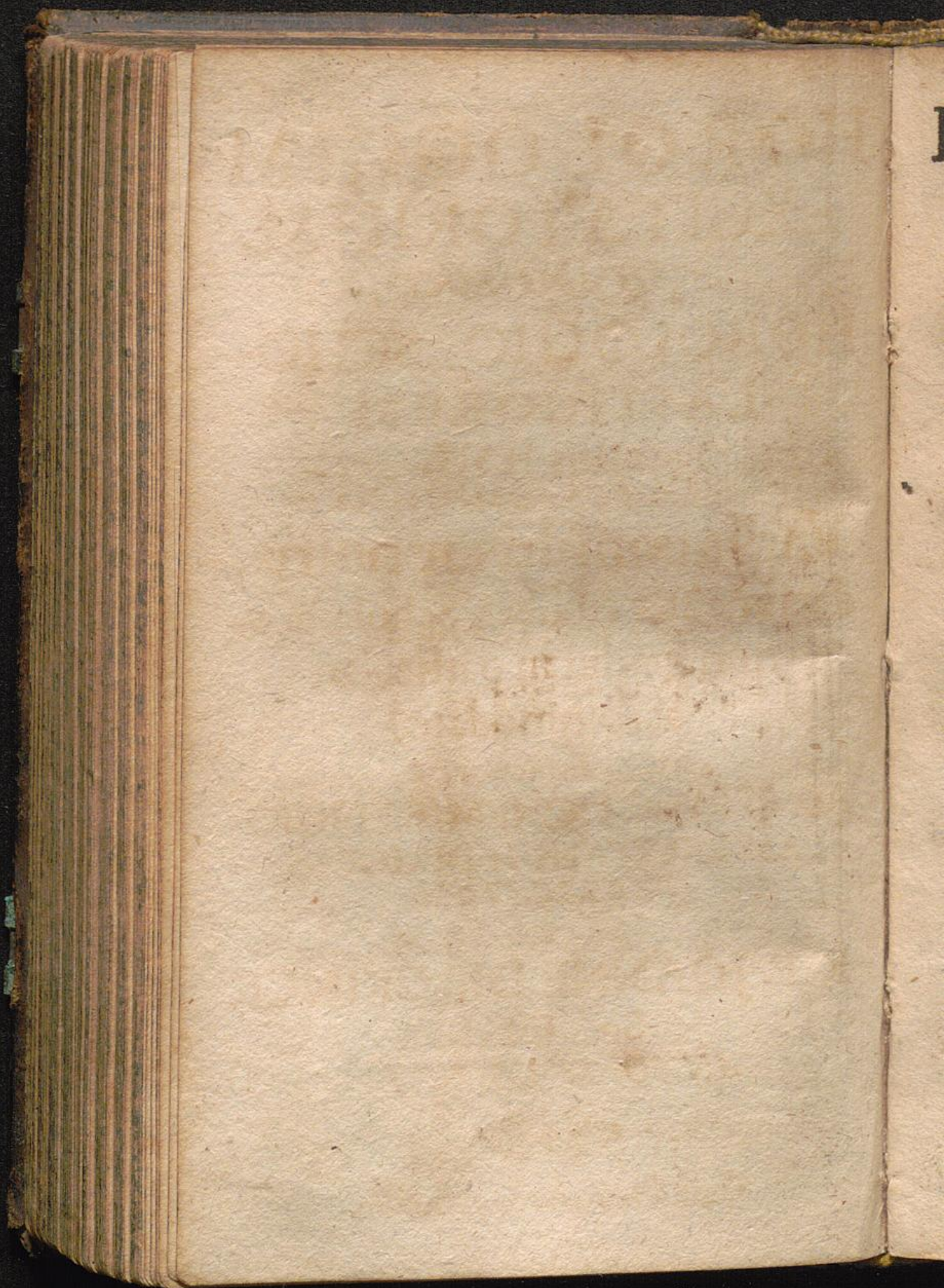
<i>Orandi ad horæ sonum</i>	75
<i>Recitandi officium</i>	79
<i>Peccata ritè confitendi</i>	88
<i>Exercendi actus fidei, spei, charitatis &c.</i>	93
<i>Resistendi tentationibus</i>	99
<i>Præparandi se ad sacrum vel communionē</i>	107
<i>Communicandi vel sacrum celebrandi</i>	109
<i>Faciendi memento</i> 131	<i>Religiosè studendi</i> 138
<i>Examinandi conscientiam</i>	142 & 213
<i>Religiosè prandendi & cœnandi</i>	151
<i>Legendi super mensam</i>	162
<i>Pie relaxandi animum</i>	170
<i>Litaniae B.M.V. recitandi</i> 175	<i>omnium SS.</i> 210
<i>Fabricandi Horologium passionis Domini</i>	175
<i>Horologium Sanctorum</i>	177
<i>Examinis particularis</i>	178
<i>Exercitiorum Corporalium</i>	187
<i>Operum pœnarium</i>	192
<i>Recitandi Rosar. B.M.V.</i> 196.	<i>Brevē coronā</i> 198
<i>Precum jaculatoriarum</i>	199
<i>Visitandi Venerabile Sacramentum</i>	201
<i>Audiendi fructuosè exhortationem</i>	205
<i>Legendi Librum spiritualem</i>	207

Errata correctæ.

<i>Pag. lin. sic lege</i>	<i>Pag. lin. lege</i>
39. 19. displicentes	101. 4. excrementoriū
61. 3. contemplatio-	110. 10. Loricâ
ne sed hujus	111. 11. Virgines
73. 16. ablue	162. 9. Confessariū
76. 16. distributis	173. 20. congregatione
84. 19. allegoricos	179. 4. Bætica.
100. 18. contrariis cu-	181. 21. Vitia
rantur	185. 8. Superogatoria

Henri. Cause sculp.

HOROLOGIIUM
EXCITATORIUM,

AUCTARII LOCO,

HOROLOGIO SCHO-
LASTICORUM

Societatis JESU.

APPENSUM,

Variis consiliis, monitis,
documentis cuilibet Scholastico-
rum gradui in particulari
accommodatis,

Eosdem

AD PERFECTIONEM RELIGIO-
SAM EXCITANS ac DIRIGENS,
FABRICATUM

à

R. P. JOANNE DIRCKINCK
Soc. JESU.

ANNO M DC XCVI.

Cum Facultate Superiorum.

Bonum est viro, cum
portaverit jugum ab
Adolescentia sua.

Thren. 3. v. 27.

* * * * *

PRÆFATIO Ad Scholasticos S. J.

Dum vobis RR. PP. & CC. FF.
Horologium omnibus commune
concinnarem; plurima occurrerunt,
quæ cuilibet Scholasticorū gradui per-
quam utilia esse duxi; adeoque non præ-
termittenda. Quare permotus exem-
plo Patris nostri Claudii Aquavivæ,
P. Hieronymi Natalis, P. Joannis
Polanci, P. Nicolai Lancicii, qui Supe-
rioribus, Concionatoribus, aliisque Socie-
tatis nostræ primariis membris præ-
clarissima monita & documenta præ-
scripserunt: ego quoque Scholasticis no-
stris, quadam perfectionis Consilia &
adminicula suggerere volui. Et qui-
dem 1. Candidatis Societatis nostræ,
qui Scholastici non sunt, nisi in spe, ve-
lut primæ arborum gemmæ, è quibus
A flo-

✠ (o) ✠

flores fructusq; nascuntur. 2. Novitiis, qui Scholastici sunt in fieri, & inchoativè, tanquam flores, aut fructus nondum maturi, sed rore divinae gratiae, & calore solis justitiae, atq; sedulâ Hortulani curâ, paulatim ad maturitatem perducendi. 3. Studia sua Recolentibus. 4. Magistris docentibus. 5. Theologico studio vacantibus. 6. Tertiae probationi, ad spiritum renovandum, destinatis. Faxit divina Bonitas, ut fructus optatus respondeat, & quilibet vestrum, ex horum lectione, vel unicum sapientiae caelestis ac scientiae Sanctorum, aut perfectionis & sanctitatis gradum referat, omnibus mundi divitiis ac thesauris infinitè præstantiorem. Et ego tenuem hanc opellam meam abundè compensatam esse existimabo.

Geista Anno 1696.

5. Febr.

Omniū servus in Christo

J. D. S. J.

INSTRUCTIO I.

Pro Candidatis Societatis
JESU.

CAPUT I.

*Quo fine status religiosus à Candida-
to Societatis sit amplectendus?*

SI divina Bonitas, mi Candidate, ad So-
cietatem Jesu ineundam te vocet; vel
intellectum tuum motivis efficacibus
illuſtrando, vel Rationem, mentemque
tuam convincendo, expedire tibi ſtatum
religioſum amplecti: vel inſculpando vo-
luntati tuæ affectum quendam vehemen-
tem Deo perfectè ſerviendi: vel ſuaviter
& efficaciter tibi inſpirando: *Sequere me.*
Matth. 9. Ante omnia finem & intentio-
nem bonam tibi præfigas, neceſſe eſt: ne-
que enim in Religione aſpirare te oportet
ad honores, prælationes, ſuſtentionis cer-
titudinem, divitias, delicias, commodita-
tes, ſcientias, quietos, otioſos, ac bonos
dies, alio enim fine Chriſtus Dominus ad

gionem vocat; Si quis, inquit, vult post me venire, abneget semetipsum & tollat crucem suam & sequatur me. Matth. 16. Quare sequentess intentiones, aut unam saltem ex illis tibi propone, quarum alia omnibus ordinibus communes, alia Societati propriæ sunt.

I. Finis primus amplectendæ religionis esse potest, ut evadas pericula salutis, quæ status sæcularis secum affert. Cum enim Spiritus S. disertè afferat, per S. Joannem 1. ep. c. 5. *Mundus totus in maligno positus est.* & 1. ep. cap. 2. *Omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum & superbia vite.* Hinc clarè perspiciens, quanta sint in mundo damnationis æternæ pericula; dices: Volo salvare animam meam.

II. Alter finis est, ut vocanti Christo obedias; Vocat ille te, ut olim Adolescentem divitem, probum, castum, omnia enim mandata servaverat à juventute sua; inspiratque tibi: *Si vis perfectus esse, vade, vende, qua habes, & da pauperibus & c. & veni, sequere me.* Matth. 19. Et ideo fortassis id inspirat, quia prævidet te in sæculo manentem

tem, æternum damnandum. Quod si verò tu vocantem nolis audire, quemadmodum adolescens ille dives, meritò timere potes, ne & tibi dicat: *Amen dico vobis, quia dives difficile intrabit in regnum cælorum, & facilius est, camelum per foramen acûs transire, quam divitem intrare in regnum cælorum* l.c. Ne id tibi accidat, statue Christo vocanti parère, ut hac salutis obtinendæ difficultate te expedias.

III. Finis tertius est, ut non tantum pericula & difficultates obtinendæ salutis evadas; Verum etiam de salute æterna, certus, securusque reddaris. Habent enim Religiosi, non revelationem aliquam illusioni obnoxiam, sed certissimam, ac divinam, æternæ veritatis ore prolatam, à binis Evangelistis descriptam Matth. 19. & Marc. 10. *Omnis qui reliquerit &c. Patrem aut matrem, aut uxorem aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit.* Quid clarius? ac proinde quid securius? Impossibile est mentiri Deum, inquit Chrysostomus L. I. de Provid. Coll II. *Promisit autem ille vitam æternam ista relinquentibus.*

Reliquisti tu omnia ista & abiecisti: quid igitur prohibet de huiusmodi promissione confidere & esse securum?

Finis IV. est, ut immaculatum te ab hoc saeculo nequam custodias, & peccata mortalia effugias. Quid in mundo cernere est, nisi omnium scelerum diluvium? Teste Osea Propheta c. 4. *Non est veritas, & non est misericordia, & non est scientia Dei in terra: maledictum, & mendacium, & homicidium, & furtum, & adulterium inundaverunt.* In hoc diluvio innumeri naufragium faciunt; pauci enatant. Tibi autem Deus inclamat, ut ad religionis arcam cum paucis confugias & hoc scelerum diluvium evadas. *Recedite, recedite, exite inde, pollutum eius nolite tangere.* Isaia 52.

V. Finis quintus esse potest: ut pro peccatis in saeculo commissis Deo satisfacias. S. Thomas. 2. 2. q. 189. a. 3. ad 3. ait: *Si aliquibus eleemosynis factis, homo potest statim satisfacere pro peccatis suis, secundum illud Dan. 4. Peccata tua eleemosynis redime.* Multo magis in satisfactione pro omnibus peccatis sufficit, quod aliquis se totaliter divinis obsequiis mancipet per religionis ingressum.

Fines Societati Jesu proprii.

VI. Fines præterea multi alii esse possunt. S. Bernardus de *quarente* bonas margaritas epist. 7. Novem causas adfert: In religione, inquit, homo vivit purius, cadit rariùs, surgit velociùs, incedit cautiùs, irroratur frequentiùs, quiescit securiùs, moritur confidentiùs, purgatur citiùs, remuneratur copiosiùs. Adde ut Christi vitam imiteris, & pretiosam perfectionis Evangelicæ margaritam invenias: de qua S. Bernardus serm. Super hanc parabolam. O religio virtutibus ornata! ô margarita præfulgida & sole splendidior! Per te spiritus cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, pauperes evangelizantur. Tu de superbis humiles facis, de gulosis sobrios, de luxuriosis pudicos &c. O vita admirabilis! vallis plena virtutibus, paradisus deliciarum! atque hi fines omnibus ordinibus, secundum regulam suam viventibus communes sunt, Societati Jesu proprii & speciales sunt sequentes.

VII. Pro Societate Jesu, præ aliis ordinibus eligenda, finis esse potest. I. Ut in Societate, ordine adhuc recente, & in primo etiamnum flore vernante, vitam per-

festam instituas, ac feliciter finias. 2. Ut non tantum saluti & perfectioni proprię, verum etiam proximorum, impensę invigiles. Hic enim finis est Societatis. 3. Ut juventutem velut teneras plantulas, ad omnem virtutem ac pietatem formes. 4. Ut pueris ac rudibus fidei & doctrinę Christianę adeo necessarię, per catecheses, lac instilles. 5. Ut dignitatibus & pręlaturis ordinarię periculosis, interposita voti religione, aditum pręcludas. 6. Ut scientias & virtutes docendo, pro omnibus aliis ordinibus, statibus, officiis, gradibus, Reipublicę Christianę subiecta & instrumenta divinę glorię prępares & expolias. 7. Ut hæresim oppugnes, scelera & vitia debelles, Christi & Apostolorum more, urbes & pagos, oppida & castella circumeundo, Evangelium annunties, animasq; plurimas Christo lucrifacias. 8. Aut etiam, si Deus eam te gratiã dignatus fuerit, ut in Indiam, Chinam, Japoniam aut Brasiliam, ad hos infideles convertendos destineris, profuso, pro Christo & fide, sanguine ac vitã, martyrii laurea coronandus.

VIII. Accedunt singulares quidam favores & gratiæ, quas recenset P. Jacobus Ledesma sanctimonix famâ inclytus, & vivente S. Ignatio ad Societatem vocatus, & miracula nuncupat, asserens ea in Societate esse non particularia, sed universalia, & continua. 1. Charitas tanta inter omnes. 2. Pax tanta cum unione. 3. Tantum castitatis donum etiam in juvenibus. 4. Zelus tantus convertendarum animarum in omnibus. 5. Spiritualitas tanta in omnibus. 6. Multiplicatio Societatis per orbem tam celeris, idque cum tanta mutatione regionum & civitatum, in quibus habitat. 7. Vocationes tam admirandæ & prodigiosæ. 8. Indiæ miracula & infidelium conversio. 9. Nobilium & doctorum virorum tanta humilitas. 10. Tanta constantia & firmitas in virtute, ut paucis ab ingressu mensibus mittantur peregrinatum & catechizatum. 11. Libellus Exercitiorum, & prodigiosæ per illum factæ animorum mutationes. 12. Admiranda virtus movendi corda, tum verbis tum modestiâ & exemplo. Deniq; concludit, hæc omnia non esse humana; sed planè esse digitum Dei.

8 *Fines amplectendæ Societatis.*

IX. Deniq; extraordinarium & heroicum finem ingrediendæ Societatis habuit R. P. Mauritius de Büren, Camerae Imperialis Præses, quem ex literarum autographo, manu ejus propriâ exarato & Anno 1644. 15. Aprilis ad Bonorum suorum Administratorem dato, exscribo: Si quî, inquit, rogaverint, cur Societatem Jesu præ aliis ordinibus elegerim; respondeo, quod ea, præter alias præcellentes & extraordinarias perfectiones, plûs, quàm ullus alius ordo (ut spatîo 40. annorum in sæculo transactorum, apud omnis generis & nationis homines, tam sæculares, quàm non sæculares observavi) ab Hæreticis, malis Catholicis, & ejus Institutum ac vitam ignorantibus, contemnatur, propriâ quarto modo Christi Domini ejusq; verorum Discipulorum notâ: *Si me persecuti fuerint & vos persequentur, mentientes. Ut alia, quod nomine & revera Jesu Societas sit, indicia præteream. Hæc ille Societatis semper amantissimus.*

CAPUT II.

Quid Candidatus Societatis, respondere queat Consanguineis & Familiaribus, Religionis ingressum dissuadentibus.

Quemadmodum Pharaon & Ministri ejus, Israëlitas in solitudinem ire cupientes ad sacrificandum Domino, variis artibus à sacrificio abstrahere conati sunt: ita & mundus, caro, Dæmon, imò & non rarò parentes, Amici & Domestici variis modis Candidatum, sacre religionis solitudinem ingredi cupientem, à proposito dimovere moluntur.

1. Pharaon Israëlitas per Præfectos operum voluit opprimi laboribus & operibus, ipsosque stipulas conquirere jussit, nec tamen quidquam de mensura laterum minui: *Vacant enim, inquiebat, & idcirco vociferantur, dicentes: Eamus & sacrificemus Deo nostro.* Exodi 5. Pari ratione Sathan mundus, & consanguinei moluntur Candidatos religionis opprimere negotiis, occupare terrenis; offerendo occasiones acquirendi opes, hæreditates, dignitates, recrea-

10 *Quid respondendum religionis*
creationes, matrimonia & honorifica officia, ut his cogitationibus implicati vocationis sementem suffocent. At Candidatus advertat fraudem, separet pretiosum à vili, & terrena omnia, quasi paleas & stipulas inanes reputet, quibus conficiuntur & coquantur lateres peccatorum. Atq; ad pericula mundi capite præcedenti allegata se reflectat.

II Hac primâ tentatione superata, mox insurgit altera valde larvata: suadens illud, ad quod tendit vocatio divina, posse in ipso mundo obtineri. Dicit enim quod Pharaon respondit Hebræis: *Ite & sacrificate Deo vestro in terra hac.* Exodi 8. Et facite in Ægypto, quod facere volebatis in deserto. Pariter dicunt mundani: etiam nos cogitamus salutem consequi, etiam in sæculo licet Deo servire & perfectionem assequi: neq; opus est ad Religionum desertum confugere. Hujus technæ larvam detrahit Moyses: *Non potest ita fieri, abominationes enim Ægyptiorum, immolabimus Domino Deo nostro, quod si mactaverimus, quæ colunt Ægyptii, coram eis lapidibus nos obruent.* Exodi. 8. v. 26. Sic dicat Candida-

didatus: Cum iusserit me Deus sibi servire in statu perfecto Religionis, non possum in sæculo manere: neque expedit mihi offerre res abominabiles, quas mundus offert, alioquin peribo: quod si ei resistam ac vitam in mundo, mundanis contrariam ducam, lapidabit me sarcasmi & verborum crepitantium saxis.

III. Audiens Pharaon firmum animi decretum; non posse fieri sacrificium in Aegypto. ait: *Ego dimittam vos ut sacrificetis Deo vestro in deserto; veruntamen longius ne abeatis.* Exod. l. c. v. 28. Volens eos habere in conspectu, ne fugerent. Sic mundus ac Sathan aggreditur Candidatos; & vel suadet, ut si Deo servire velint, Sacerdotium, Canonicatum, vel Vicariam suscipiant in sæculo, in quibus possint sacrificia Deo grata offerre; vel saltem ne id faciant in religione stricta, sed laxiore, nec procul ad locum remotum secedant, sed in patria remaneant. At Candidatus non audiat vocem Pharaonis: *ne longius abeatis*; sed potius verba Angelorum ad Loth, cum eum educerent è Sodomis: *Ne stes in omni circa regione, sed in monte saluum te fac, ne & tu simul pereas.* Gen. 19. IV.

12 *Quid respondendum dissuadentibus.*

IV. Quarta tentatio & nequitia Pharaonis: *Ite tantum viri & sacrificate Domino, sed mulieres & parvuli maneat in Egypto.* Exodi 10. Ita & mundus debiles quosdam decipere tentat dicens: statum religiosum esse solum pro viris, ac robustis: sed adolescentibus teneræ complexionis non expedire. Respondeat autem Candidatus cum Moyse: *Cum parvulis & senioribus exeundum esse, eo quod sit sollemnitas magna Domini peragenda.* Exodi 10. *Qui vocavit, qui dedit velle, dabit & perficere. Qui sperant in Domino, mutabunt fortitudinem; assument pennas ut aquilæ, current & non ambulabunt: ambulabunt & non deficient.* Isaia 40.

V. Tentatio quinta Pharaonis fuit: *Cum resolutionem firmam Israëlitarum cerneret; dixit: Ite sacrificate Domino, parvuli eant vobiscum, sed armenta maneat.* l. c. Ita mundani cernentes firmam Candidati resolutionem, suadent, ut armenta, id est bona temporalia; vel in signum amoris relinquat amicis in mundo, vel in signum aut pignus reditus. At respondeat cum Moyse: *Non remanebit ex*
ei

Objectiones Mundanorum refelluntur. 13
eis ungula. Sicut ego meipsum Deo offero,
sic & mea Deo in pauperibus largiar & im-
molabo.

VI. Denique sicut Pharaon junxit po-
pulum suum toto agmine & persecutus est
Filios Israël. Exodi 14. Ita Diabolus excitat
Parentes, Fratres, Consanguineos, ut ag-
mine quasi facto Candidatum adorian-
tur, & ingressum religionis impedian-
tur. De quibus Salvator : *Inimici hominis domestici*
eius. Matth. 10. Ut Adami Eva, & Jobi,
Uxor ejus. Valet igitur hic : *si manus tua,*
aut oculus. (Pater aut Mater) *scandalizat*
te, erue eum; bonum est tibi cum uno oculo
in vitam intrare, quam duos oculos haben-
tem mitti in gehennam. Matth. 18. Ob-
jiciunt autem conglobatim sequentia.

VII. *Objiciunt* 1. Candidatum adhuc
esse adolescentem, nondum judicium esse
maturum : Sed respondeat id, quod Spiri-
tus S. per Jeremiam dixit ? *Bonum est viro,*
cum portaverit jugum ab adolescentia sua,
Thren. 3. Exemplo S. Joannis Baptistæ in
pueritia euntis ad eremum : item SS. An-
tonii, Pauli primi Eremitæ, Hilarionis,
Benedicti, Bernardi, Francisci, Aloysii, Sta-
nislai

nislai, Bergmanni, aliorumq; innumero-
rum in adolescentia se Deo consecran-
tium.

VIII. *Objiciunt* 2. Legem Dei jubere,
obedire Parentibus, ideòq; illis invitis non
esse amplectendam religionem. *His Can-*
didatus opponat cum S. Bernardo epist. 3.
Sola causa, quâ licet non obedire parentibus,
Deus est: ipse enim dicit: Qui amat Pa-
trem aut Matrem plus quàm me, non est me
dignus. Si verè me, ut boni parentes diligi-
sis. quid me Patri omnium Deo placere sa-
ragentem inquietatis, & ab eius servitio, cui
servire regnare est, retrahere tentatis?
Acriùs se se opponit S. Hieronymus ep. 1.
Licet sparso crine, & scissis vestibus, ubera,
quibus te nutriebat, mater ostendat, licet in
limine Pater jaceat: Percalcato, perge, Patre
Siccis oculis ad vexillum Christi evola. So-
lùm pietatis genus est in hac re esse crude-
lem.

IX. *Objiciunt* 3. Quod Candidatus
non à Deo vocatus, sed ab hominibus al-
lectus, & munusculis ac blandis persuasio-
nibus inductus, vel fervore juvenili, paulò
pòst cessaturo motus videatur per egres-
sum

sum verò è religione magnam familiæ notam inulturus sit. *Sed Respondeat*, voluntatem bono fine vel salutis vel perfectionis, religionem ingrediendi, non posse non esse à Deo: nullum enim opus supernaturale esse potest nisi à Deo, excitante & movente: *Nemo potest dicere Dominus Iesus, nisi in Spiritu Sancto* 1. Cor. 12.

Quantò minùs potest quis ingredi velle religionem, deferere mundum, parentes, bona, & amplecti paupertatem & obedientiam? Deinde S. Thomas opusc. 17. c. 3. 4. 5. docet, ac disertè probat, etiam pueros munusculis inductos, posse recipi ad religionem. Nostra tamen Societas hanc consuetudinem non habet, imò id suis prohibet. Addit S. Doctor etiamsi Dæmon ipse suaderet alicui religionis ingressum, posse nihilominus, talem, statum religiosum eligere: eo enim casu, Deus, non Dæmon cor hominis ad religionem intrandam moveret.

X. *Objiciunt* 4. Deliberandum diu, quod statuendum est semel, non agendum præcipitanter & temerè, probandum esse spiritum, num ex Deo sit, ne postea status reli-

religiosus cum nota deferatur. *Respondeat Candidatus*, recta ratio docet diu deliberandum esse an viâ periculosa & latronibus infesta eundum sit, non de illa in quibus nihil est periculi. Cùm ergò veritas æterna afferat, statum sæcularem esse plenum periculis, & ex altera parte, promiserit religiosi centuplum & vitam æternam, patet in illo diu deliberandum, non in hoc, cùm irreverentia & contemptus videatur, diu deliberare de eo, quod Deus ipse suadet.

XI. *Instant.* Multi non perseverant in ordine, quâ scis te perseveraturum? *Respondet* S. Chrysostomus L. 3. contra Vitup. vit. mon. Coll 24. *Unde* inquiunt *constare nobis poterit, quod stabit ille & perseverabit omnino? multi enim exciderunt. Et ego tibi respondeo: Unde verò tibi constat, quod non perseverabit!* multi enim sunt, qui perseveraverunt, & quidem longè plures, itaq; istorum gratiâ magis confidendum est, quàm illorum metuendum.

XII. *Objiciunt* 5. Incertum esse, num quis sit à Deo vocatus, cùm multi malè in religione vivant & deficient. Dei autem perfectæ sunt opera. *Repone:* Judas in
Apo:

Apostolatu non perseveravit, num propterea de vocatione ejus quis dubitabit? S. Petrus & S. Thomas peccavit, num propterea non vocati à Christo?

XIII. *Objiciunt* 6. Multos ingredi Ordinem vel ex desperatione, vel ex paupertate, vel ob adversitates & alia incommoda. Sed da illis hoc, & fateri Deum cum multis servare illud Evangelicum: *Compelle intrare*. Quemadmodum cum Paulo Apostolo, quem ex equo dejecit, & excecavit. Nec tamen ejus vocationem ullus Fidelium revocavit in dubium.

XIV. Denique ingerunt & irrident in veste Societatis nigrum colorem, unde per contemptum nos nigros aut corvos vocitant. Sed cur non eodem quoq; nomine appellant, tot myriades Monachorū ex ordine S. Benedicti, S. Basilii & aliorū? Uti & tot millia toto orbe Clericorum; *Nigram vestem continentium insigne esse* ait S. Augustinus, *Nigra sum sed formosa: fusca sum in veste, sed Candida in Conscientia*, dicere potest cum sponsa Societas. *Vide P. de Ponte de perfect. Et P. Lanic. op. I.*

CAPUT III.

Consilia Spiritualia pro Candidatis Societatis

I. **C**andidatus Societatis Jesu, vocatio-
nem suam magni æstimet; vocatur
enim à Christo è mundo maligno, ad se-
quelam ejus, ut liber evadat à Dominatu
Concupiscentiæ carnis, & oculorum, ac
superbiæ vitæ, qui sunt famosi scopuli, o-
mni scyllâ & charybde periculosiores, ad
quos tot hominum milliones animæ & sa-
lutis æternæ naufragium faciunt.

II. Minimum ter in die, scilicet manè,
dum surrexit, deinde in sacro, ac deniq; in
examine vespertino Deo, B.V. & S. Igna-
tio gratias agat, pro beneficio vocatio-
nis, ad statum religiosum. *Qui ut ait S.
Bernardus, scala Jacob est, animas perdu-
cens ad paradisum l. c.*

III. Manè, postquam surrexit. 1. Ado-
ret Deum præsentem in omnibus locis. 2.
Gratias agat pro beneficiis. 3. Offerat
Deo voluntatem, nunquam ampliùs de-
liberatè peccandi. 4. Petat gratiam sine
peccato graviore vivendi, omnia opera
be.

Consilia spiritualia pro Candidatis Societ. 19
bene peragendi, adversa quæ occurrerint,
amore Dei libenter tolerandi, in vocatio-
ne perseverandi, & omnia obstacula felici-
ter removendi.

IV. Omne peccatum lethale devitet,
& tanquam à facie colubri fugiat, ne Deo,
pro tanto vocationis beneficio se ingra-
tum præbeat, & merito suæ vocationis
gratiâ excidat. Si id, quod corpus perimit,
summo studio vitat; majore sanè quod
animam occidit, declinabit.

V. Stabilem habeat conscientia suæ
arbitrum, cui pro meliore directione, om-
nes suas tentationes, difficultates, remo-
ras, à mundo, carne, Dæmone, vel homine
quocunque injectas candidè aperiatur, ejusq;
consilia sequatur. Eundem consulat, an &
quoties, more S. Pauli Apostoli, opere ali-
quo pœnoso corpus in servitutem redige-
re liceat, ut paulatim addiscat, sub spinoso
capite, non esse membrum delicatum.

VI. Omnes occasiones, incentiva &
pericula peccandi, cane pejus & angue,
fugiat, cujusmodi sunt, pravi socii, libri
obscœni, liberæ conversationes & collo-
quia proluxa cum fœminis, convivium, sym-
posia, choreæ &c.

B

VII,

VII. Omnes actiones suas, maxime adiaphoras, studia, labores, ad finem supernaturalem, id est, ad maiorem Dei gloriam dirigere studeat, ut magis Divinae Bonitati placeat.

VIII. Conetur multa bona opera prestare, ut magnos pro æternitate thesauros sibi comparet: par enim est, Candidatum religionis, tanto minimum studio congregare thesauros animæ æternum duraturos in cœlo, quanto Mercatores divitias colligunt, post mortem relinquendas in mundo.

IX. Omnibus festis solennioribus, item festis B. V. & Sanctorum nostrorum, imò singulis aut alternis Dominicis sacro epulo animam reficiat, & vocationi suæ obediendi gratiam postulet.

X. Singulis diebus manè saltem unum quadrantem rerum cœlestium & æternarum meditationi tribuat, v. g. de quatuor novissimis, de vita Christi Domini, ut hac ratione meditationi paulatim asuescat & in vocatione confirmetur.

XI. Indies ex libro spirituali nonnihil legat, saltem parum: sed ita ut sententiam
ali-

aliquam selectiorem memorię imprimat, ad vitę emendationem profuturam. Ejusmodi verò Librum vel à præside Sodalitatis, aut à Conscientiæ Directore, aut à Professore petat, qualis esse potest, Thomas de Kempis, P. Platus de bono statûs religiosi, P. Drexelius de æternitate; vel Tractatus aliquis de vanitate mundi, vel de novissimis, vel vita B. Aloyfii, B. Stanislai, Bergmanni.

XII. Otium fugiat, in studia verò omni diligentia incumbat: Scientia enim & virtus alæ geminæ sunt, sine quibus Religiosus Societatis volare, & Dei gloriam promovere nequit.

XIII. Tam modestè, decorè & piè vitam suam instituere conetur, ut omnibus Domesticis & Condiscipulis ad Novitiatum abiens, boni exempli & virtutis suavem odorem post se relinquat.

XIV. Ac proinde, domi, foris, in scholis, & ubicunque fuerit, modestiâ & pietate omnes ædificet, & cùm potest, mala aliqua, licet parva, impediat: ita enim paulatim fini Societatis ineundæ sese accommodare incipiet.

XV.

XV. Statuat in animo suo, exemplo Christi Ducis sui, etiam adversa quæpiam fortiter pati, qualia sunt, verba mordacia aliorum, irrisiones, vexationes, defectus nonnulli in victu, vestitu, habitatione. Non est servus major Domino suo, nec miles melior Duce.

XVI. Si fortasse, quædam in statu religioso, tanquam ardua ac difficilia apprehendat, animet se, cogitando 1. Jesus Dux meus longè graviora pro me pertulit. 2. Vel unico peccato lethali infernum promerui infinitè difficiliorem. 3. Quovis peccato veniali merui poenas purgatorii, omnium Martyrum & Reorum tormentis longè acerbiores: Ac propterea in religione non nihil patiendo, Deo volo satisfacere, nam Religio est status pœnitentiæ. 4. Momentaneum est, quod cruciat, æternū quod delectat. *Momentaneum & leve tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternæ gloriæ pondus operatur in nobis. 2. Cor. 4.*

XVII. Post admissionem, Testamentum ne condant, licet Consanguinei urgeant, bona sua nulli eorum leget, donet, aut

aut promittat, etiam sub conditione perseverantiae: sed libertatem omnem retineat, ut suo tempore, magis illuminatus, secundum Christi Domini consilium, & perfectionis regulas, de rebus suis melius disponat.

XVIII. Admissus, non differat Religionis ingressum: sed quàm primùm licet, sese expediat. Dilatio sæpe vocationis iacturam adfert, aut saltem torporem inducit. *Ne dicas*, ait Chrysostomus hom. 17. ad Pop: *Alloquar primùm propinquos, resque meas expediam: torporis indicium est, hæc dilatio*, Patrem Discipulus sepelire voluit, nec id Christus permisit. Et S. Bernardus de convers. ad Cler. c. 30. ait: *Periclitatur castitas in deliciis, humilitas in divitiis, pietas in negotiis, veritas in multiloquio, charitas in seculo nequam: Fugite de medio Babylonis, fugite & salvate animas vestras!*

B. STANISLAUS KOSTKA
ex Senatoria apud Polonos stirpe
Societatis Iesu Novitius
Obiit Romæ ad S. Andrea 1568, 14 Aug
Colitur Patronus Poloniae 13 Novemb.

Caule/cult

INSTRUCTIO II.

Pro Novitiis Societatis.

Probatio in Societate triplex est. 1ma. Si strictè accipiatur, ut interpretatus est P. Claudius Aquaviva Anno 1584. durat usq³ ad menstrua exercitia, nos autem hic accipimus latè, prout prima etiam exercitia complectitur. 2da. Usq³ ad vota simplicia. 3ta. Absolutis studiis, in domo probationis, tanquam in schola affectuum instaurandorum completur.

§. I.

Documenta pro Novitiis in prima probatione versantibus.

Documentum I. Novitius Domum Tirocinij ingressus Rectori suo totum se cum magna humilitate & resignatione regendum permittat, tanquam Filius dilectus Patri. Sic P. Balthasar Alvarez Novitius penitus se tradebat P. Bustamantio Informatori suo, instar ferri è camino extracti & fabri arbitrio relictì, ut ipsum flecteret & pro sua voluntate poliret, donec cordi evangelicæ perfectionis forma imprimeretur. c. 1. vitæ. A 4 Do-

Documentum II. Accuratè legat & expendat Examen, diploma Julii III. Summarium Constitutionum & Regulas communes, quæ in prima probatione legenda & consideranda communicari solent.

Documentum III. Ad initium det operam, ut bene addiscat, & percipiat modum meditandi: Instructorémque demissè roget ut doceat: nam inde pendet primorum exercitiorum fructus, imò vitæ totius profectus & in Societate perseverantia. Inter motiva & incitamenta ad meditandum primo loco annotaverat Joannes Bergmannus: *Si bene facio orationem meam, non erit ullum periculum amittendæ vocationis meæ: omnis enim apostasia à Societate, hinc sumit initium.*

Documentum IV. Exomologesin de tota vitâ, sincerè, exactè, integrèq; perficiat, omniaque peccata sua ita expiet, tanquam paulò post moriturus. Erit hoc fundamentum tranquillitatis conscientiæ in omni vita secutura. Eo autem præstito, anxietates & scrupulos seponat, sequens consilium Gersonis p. 3. de remed. Pusill. Si semel conscientia diligenter excussa,
cum

cum dolore debito, Sacerdoti idoneo confessus es, animo nihil celandi, & sic absolutus es, securè apud te statue, rite te expiatum, omnemque scrupulum & metum depelle; nisi aliquid perspicuè occurrat, quod certò memineris te non dixisse.

Documentum V. Consideratâ peccatorum suorum multitudine & enormitate, generosè se resolvat ad ferenda omnia, quæ in Societate molesta, difficiliâq; evenire poterunt; ut pro peccatis commissis Deo satisfaciat, cogitetque omnia hæc esse leviora, promeritis toties Inferni & purgatorii acerbissimis cruciatibus & tormentis.

Documentum VI. Agnito fine creationis suæ, efficaciter se resolvat, ad fugienda omnia, quæ finem illum & perfectionem impediunt; cujusmodi sunt, peccata & imperfectiones. Et è contrà animet se ad omnia, quæ finem hunc adjuvant, ut sunt observatio regularum, frequentatio mortificationum, studium orationis, meditationis, examinis, denique indifferentia ad omne Dei & Superioris beneplacitum.

Documentum VII. Perspecto fine Societatis & vocationis sue, ex meditatione de regno Christi, ac duobus vexillis (in quo S. Patri nostro tota Societatis idea ac structura à Deo demonstrata est) resolvat se ad strenuè sequenda vestigia Jesu Ducis sui, in paupertate, castitate, obedientia, & omni sanctitate: item in humiliatione, confusione sui & adversorum tolerantia, desiderando strenui militis & Socii Jesu partes explere; instar B. Stanislai è Novitiatu Parenti malè contento sic scribentis: *Indignum me judico, qui propter Dei amorem, quidquam acerbi feram: si tamen Christus Jesus tam multa pro nobis passus, pro sua clementia tanto munere me dignaretur, haud optatius quidquam ac beatius posset in hac vita evenire.* p. 2. vitę. c. 1.

Documentum VIII. Cùm probè novērit, & fortè experiri jam cœperit, Dēmonis tentationes, in statu religioso non emanaturas 1. & præsertim circa vocationem, 2. Circa affectus carnales erga peccata sæculi, vel erga personas inordinatè amatas. 3. Circa tepiditatem & somnolentiam in occupationibus ordinariis perficiendis.

4. Circa occultationem peccatorum, vel tentationum periculofarum tum propriarum, tum alienarum; integram conscientię suę rationem Instructori suo reddat, firmiterq; decernat semper gerere conscientiam eidem apertam & perspectam, ut securius in via Domini, contra Sathanę machinationes dirigatur.

Documentum IX. Accessurus ad convivium aliorum, quos se meliores esse conspicit, statuatur neminem liberiore agendi modo aut regularum violatione offendere; aut moribus asperis scandalum præbere. Hæc si constanter præstiterit, majoris indies in virtute profectus, aliorumque Dei donorum capax reddetur: nam ut ait S. Basilus Reg. 58. c. 4. in Moral. *Qui grato animo in donis, quæ à Deo primum accepit, studiosius seipsum exercuerit, ad laudem Dei; is idoneus efficitur, cui alia præterea adjiciantur.*

S. II.

Documenta pro Tironibus, in probatione secundâ degentibus.

D*ocumentum I.* Odium & horrorem peccati cujusvis, (ut in primâ proba-

tio-

tionem, ex confessione generali & exercitiis spiritûs cœpit) summum concipiat & foveat: ita ut nulla res creata sit à qua magis abhorreat, atq; à quavis etiam minimâ Dei offensâ, præsertim deliberatâ: imò consideratâ peccati gravitate, foeditate ac damnis, malit cum S Anselmo in infernû detrudi, quàm vel unico veniali peccato deliberato, Majestatem divinam offendere. Hoc documentum è primâ Exercitiorum hebdomade desumitur.

Atq; hæc est prima radix & causa cur plures vix absoluto Tirocinio, quamprimum aliis Collegis se adjunxerunt, libere regulas transgredi, & peccata venialia committere incipiant: quia non extulerunt è Novitiatu veram & practicam cognitionem foeditatis & gravitatis peccati, & quod inde sequitur odium & horrorem illius: qui est fundamentum (post fidem) non solum statûs religiosi, sed etiam sæcularis. *In ruinam prona sunt, que sine fundamento crevère*, ait rectè Seneca L. de ira c. 16.

E contrario, qui sanctum hoc odium & peccati horrorem è Tirocinio extulère,

vitam perfectè instituunt, regularum omnium observationi intendunt, mirificè in virtute proficiunt, Superioribus exactè obediunt, cum omnibus in pace & cum ædificatione degunt.

Documentum II. Hoc igitur odio armatus operam det, ut nunquam deliberatè peccatum veniale admittat, & indeliberatè rarò. Exemplo P. Bernardi Colnagò qui in Tirocinio, angelicas mentes animi nitore imitandi cupidus, in id omnes nervos, virèsq; contendebat, ne vel levioris noxæ labeculam sciens incurreret, aut legem quantulamcūq; prudens violaret. L. 1. vitæ c. 4. Quò anima purior est, eò dona majora cœlitus percipit.

Documentum III. In quavis exomologesi hebdomadaria, peccatum quodpiam seligat paulò gravius vel periculosius, quod cum gratia divina, hebdomade proximâ cavere omni studio statuatur. Mirificè id ad animæ nitorem conducit.

Documentum IV. Etiam pœnas, vite sæcularis peccatis contractas abolere statuatur: atque ut pro iis justitiæ divinæ satisfaciatur, ac pœnas purgatorii evadat, ordinarias

rias carnis afflictiones ac mortificationes suas Deo offerat, omnia tamen secundum Superioris voluntatem exemplo B. Stanislai, qui quidquid horum in singulis notabat, explere cupiebat universa: sed omnia sanctâ obedientiâ, tanquam fidei caractere, temperabat. p. 2. vite. c. 3.

Documentum V. Omnes tentationes molestas & frequentes, omnes animi perturbationes, & si quę acciderint ab aliquo consilia mala & exempla, absq; omni personarum respectu Superiori suo mox aperiat. Sic Dæmonis pedicas evadet. Atque hæc primæ Exercitiorum hebdomadi respondent, ejusque finem respiciunt.

Documentum VI. Acquirat ardens perfectionis desiderium, conando omnia & singula Novitiatus opera cum fervore & diligentia obire, & fine supernaturali ad Deum referre. Ad hunc finem exercitia hebdomadis secundæ & proposita in meditationibus Christi exempla conducunt. Concipiat proinde ideam, ac similitudinem actionum, verborum, & cogitationum Filii Dei, quam imitando exprimat. Et hoc certum indubitatumque teneat, ab
hoc

hoc Tirocinii fervore ac modo, omnis vitæ reliquæ cursum pendere. *Attendite*, agebat P. Balthasar Alvarez Novitiis suis, *quomodo nunc in via spirituali progrediamini: nam de lege ordinaria, quo passu, tempore probationis & tirocinii vestri progredimini, eodem reliquo vita tempore pergetis. Si nunc tepidi fueritis, & in profectu vestro spirituali desides; tales semper & immortificati manebitis: si autem nunc magno spiritus fervore incedatis, assuescitis ad bene eodem modo progrediendum.* In vita cap. 1. *Experientia & Spiritus S. oraculum id comprobatur: Adolescens juxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea. Proverb. 22.*

Documentum VII. Caveat tamē sibi Novitius ab indiscreto labore. 1. Corporis, ne gravioribus oneribus, ferendis aut poenitentis nimis corpori nocumentū afferat. 2, In laboribus mentis vitet, ne affectibus continuis, aut meditationibus indiscretè intensis, aut scriptionibus nimis diuturnis pectus fatiget, aut caput lædat. Atque ita majora bona impediat, cum damno anime, corporis, & Societatis.

Documentum VIII. Acquirere, cum gratia divina, studeat Tironibus necessarium amorem crucis, hoc est, omnium rerum adversarum, præsertim quibus propria existimatio & honor impetitur. Hic amor ex meditationibus de passione ac morte Domini hauritur, & vivâ peccatorum cognitione, quibus omnia aspera & opprobria debentur, fovetur. Et quando ardens est perfectionis desiderium, ardens quoq; amor & desiderium crucis respondet. Atque hæc causa tertia, ob quam multi finito Tirocinio turbantur, si vel accusentur, vel ob defectus puniantur, vel ad scholas aut gradum altiorem non promoveantur; eò quod non sint fundati in amore crucis. Quapropter Novitius bene se in eo fundet, alioquin vitam inquietam ducet, Superioribus molestiam pariet, aut in Societate non perdurabit. Hoc punctum tertiæ hebdomadis exercitiis respondet.

Documentum IX. Eum in finem, strenuè Novitius se in operibus humilibus & confusionem adferentibus Tirocinii tempore exerceat, motus exemplo Christi,
&

& omnium propè Sanctorum, præcipuè nostrorum B. Aloysii, Bergmanni, aliorumque ferventiorum: qui defectus suos manifestando, ostiatim mendicando, reprehensiones libenter & avidè subeundo, aliisque modis mundum & honorem proprium calcabant.

Documentum X. Allaboret obtinere Tironibus necessariam, perfectam resignationem, & renunciationem propriæ voluntatis, ac rerum omnium. Hoc exigit, juxta doctrinam S. Patris nostri, amor erga Deum, situs in mutua facultatum & rerum, & operum, & boni cujusq; communicatione. Conetur itaq; vitæ suæ spiritualis initio, eò perfectionis pertingere, ut nihil unquam proprio arbitrio eligat aut desideret quoad occupationem, habitationem, gradum, & quidquid totâ vitâ accidere potest: sed omnia ista Deo ex amore donet, ut is pro beneplacito suo omnia ordinet ac disponat.

Hæc radix erit magna tranquillitatis & pacis, quemadmodum contrarium, scaturigo erit omnis amaritudinis, inquietudinis ac perturbationis.

At-

Atq; istud quartæ Exercitiorum hebdomadi practice respondet.

Documentum XI. Superiores suos, tanquam Christum Dominum, cujus locum tenent, omni amore & reverentiâ prosequatur: Patres verò reliquos ac Fratres, tanquam charos Christi Domini Discipulos, & tanquam pupillam oculorum ejus tractet. Ac proinde ab illorum moribus externis, internisq; intentionibus censurandis totâ vitâ abstineat; omnia quantum licet, excuset, omnia in partem benigniorem interpretetur. Si verò illis charitatis obsequium exhibere valeat, nunquam neget, si absq; violatione ullius regulæ & perfectionis liceat.

Documentum XII. Cum nullo Novitiatus tempore, etiam cæteris devotiore, particularem amicitiam aut familiaritatem ineat: sed omnes amore sancto, tanquam unius Matris fideles Filios amplectatur. Quamvis libentiùs & frequentius, tempore ab obedientiâ præscripto, conversari cum iis liceat, quos regularum observationi & perfectioni magis addictos notaverit.

in probatione secunda degentibus. 37

Documentum XIII. Curam minimorum magnam gerat, imitans P. Nicolaum Lancicium, de quo c. 4. vitæ m. f. refertur: Curam minimorum nunquam intermisit: jam tum in Novitiatu initium fecit minimorum fugiendorum & faciendorum: & hanc frequenter in ore habebat sententiam: *Nihil parvum putandum, quod summa æstimet Majestas: nihil leve, quod summa reprobet Sanctitas.*

Documentum XIV. Summopere sibi commendatam habeat regulam de silentio; neq; eam violet. Prædictus P. Lancicius, Patri Casimiro Wijuck Kojalowicz Theologiæ Doctori & vitæ ejus postmodum Scriptori, sæpius disertè confirmavit, se toto Tirocinii biennio, nunquam silentii legem violasse. Sic quoq; B. Aloysius hujus Legis ad aliorum admirationem observans, crebrò illud à S. Jacobo prolatum usurpabat: *Si quis putat se religiosum esse, non refrænans linguam suam, hujus vana est religio.*

Documentum XV. Semper, semper, semper, dum loquendi facultas est, sermones instituat de rebus spiritualibus: exemplo

plo Bergmanni, Lancicii, B. Aloyfii qui nunquam non de Deo loquebatur L. 2. vitæ. c. 1.

Documentum XVI. Omnes cogitationes fiduciam erga Deum minuentes, ac pusillanimitate aut tristitiâ cor constringentes, tanquam blasphemias, rejiciat; E contra cogitationes animum erigentes, & lætitiâ in obsequio Dei ac spem erga Deum augentes, foveat. Imitari conetur B. Stanislaum semper mirè hilarem & suavem decenti atq; amabili vultu: & Joannem Bergmannum, tantam semper oris hilaritatem præferentem, ut eum aliqui S. Hilarium aut S. Lætum facetè appellarint. pag 24. vitæ.

Documentum XVII. Discat discrimen inter devotionem substantialem; ut illam sectetur, & accidentalem; ut si quando detur, uti noverit, ad profectum, & gratiarum actionem, sed non inordinatè affectet. Devotio itaq; vera, solida & substantialis ex doctrina D. Thomæ, nihil est aliud quàm voluntas quædam promptè tradendi se iis, quæ pertinent ad Dei obsequium; quâ seipsum dicat & offert ad eadem valde

jucundè expeditèque præstanda, absque repugnantia, tædio, vel tristitia ipsius voluntatis, ad eum modum, quo Israëlita Exodi 35. *Obtulerunt mente promptissima atq; devotâ primitias Domino.* Ita ut cum Davide dicere liceat *Paratum cor meum DEUS.* psal. 56. Scilicet paratum ad amplectendum quidquid tibi placet, paratum ad detestandum quidquid displicet: ad offerendum quidquid petieris, ad sufferendum laborem quemvis quem mihi miseris vel immiseris.

Devotio verò accidentalis seu sensibilis est quasi emplastrum aliquod & lenimen, muniménque contra repugnantiam carnis & impedimenta devotionis substantialis. Divina enim Bonitas disponit nonnunquam, ut devotio ista ita in superiori animæ parte crescat & exuberet, ut etiam ad partem inferiorem, totumque corpus derivetur; ita ut *cor & caro exultent in Deum vivum* psal 83. Atq; hæc devotio velut ignis in corde æstuans, carnis tædia, repugnantiasq; consumit, eamque spiritui conformem reddit: & quamdiu durat, lætitiâ, solatio, ac teneritudine replet, & quo-

quodammodo felicitati statûs innocentiae restituit, tribuens appetitui sensum & carni magnam promptitudinem ac lætiam ad omne id, quod Deo placet juxta dictamen, directionemq; spiritûs.

Documentum XVIII. Maximi æstimet gratiam vocationis ad Societatem, tanquã pignus certum æternę prædestinationis ad coelestem gloriam, ac pro hoc inæstimabili favore indies cordiales Deo gratias agat, in meditatione, sacro, examine. B. Stanislaus de coelesti religiosæ vocationis dono, nunquam fermè sine magnificentia præclara verborum & uberrimis lacrymis loquebatur: P. Franciscus de Corduba vir claro loco natus, tanti faciebat, se esse religiosum Societatis, ut diceret paratum se esse jurare, nolle se vestem suam religiosam commutare cum purpura Cardinaliũ, & tiarâ Pontificis. Similes sensus habebant P. Pettus Ribadeneira, P. Mauritius de Büren & innumeri alii, ut in vitis eorum recensetur.

§. III.

*De amore & observatione regularum
in Tirocinio Novitiis bene in-
culcanda.*

MAximi momenti est, ut Societatis nostræ Novitii singularem Regularum nostrarum amorem & æstimationem cordi suo imprimant; unde alacritas & fervor oriatur omnes quàm exactissimè totâ deinde vitâ observandi. Pro quo

Notandum I. Regulas nostras per se præcisè non obligare ad peccatum ullum, ut declaravit ipse Legislatoꝝ noster S. Ignatius p. 6. Const. c. 5. Posse tamen peccatum inducere variis modis. *1. ma.* Ratione voti. 2. Ratione peculiaris promissionis ut Reg. 9. & 40. Summarii. 3. Ratione scandalii, si regulæ violentur coram aliis, licet illi revera non pervertantur. 4. Ratione alicujus virtutis, v. g. modestiæ & ædificationis, quam Religiosus maximè Societatis, præbere tenetur. 5. Ratione notabilis læsionis discipline religiosæ. 6. Ratione negligentia, præsertim in rebus cultûs divini, si oscitanter & perfunctoriè obeantur vel

ex

ex acedia omittantur v.g. meditationes & examina. 7. Ratione contemptus regulæ, vel ipsius Superioris.

Notandum II. Etiam si regulæ absque ullo peccato violari possent, & absq; metu poenæ, generosum tamen Societatis Filium easdem transgredi non debere ex amore vocationis, virtutis, perfectionis & gratitudinis ob vocationem. Hæc enim est lex interna quam Spiritus Sanctus cordibus imprimere solet, ut ait S. Pater noster & hæc charitatis lex ab initio Novitiorum cordibus imprimenda est. *Ad quod sequentia motiva, si crebrò perpendantur, juvare poterunt.*

I. Regula Societatis nostræ, quid sunt aliud, quàm vitæ spiritualis documenta, & veluti axiomata, ex Christi exemplis ac dictis expressa? Quid sunt nisi dictamina quædam æternæ Dei voluntatis & Sapientiæ, in mentis divinæ idea primùm descripta, deinde in Christo velut prototypo exemplari proposita, & exinde per Fundatorem nostrum luce Spiritûs sancti perfusum excerpta, nobisq; ad hanc religionem vocatis, tanquam absolutissimum perfectionis

tionis exemplar exhibita, ut per ea utrúm. que hoc exemplar meliùs animo concipiamus & ei nos conformemus? Quantũ itaq; à regulis recedis, tantum ab his exemplaribus, & perfectionis semitâ deflectis, simulq; à gradu gratiæ & gloriæ, in prædestinationis tuæ serie coordinatæ, & in consilio divino ab æterno aliàs dispositæ excidis.

II. Regula nostræ à S. Patre nostro, non absque afflatu, & instinctu Spiritûs divini conscriptæ sunt. Suadet hoc 1. Oraculum Gregorii XV. & Pauli V. Pontificum eas approbantium, & Institutum Societatis esse à Spiritu Sancto aspirante attestantium. 2. Suadet id eximia S. Ignatii regularum ex Constitutionibus desumptarum Conditoris Sanctitas. 3. Idem suadent circumstantiæ tot precum, considerationum, sacrificiorum & lacrymarum S. P. N. Cum de solis modestiæ regulis Ministro in earum promulgatione negligenti, contestatus sit, se antequam eas conscriberet, septies & amplius Domino orationes & lacrymas fudisse. 4. Quia S. Fundatori Constitutiones scribenti, per singulos

C

los

los dies Divina Bonitas tot lumina, raptus, revelationes & visiones communicavit, ab ipso S. Patre propriâ manu in libellum relata, quem se vidisse testatur P. Hieronymus Platus Lib. 1. de bono statûs relig. c. 25. Quantum igitur ab his regulis, tantum à Spiritus S. inspiratione & instinctu declinas, & S. Ignatii Patris tui preces ac lacrymas flocci pendis.

III. Regula 1. Seps & sepimentum est, teste Euthymio & Theophylacto in c. 21. Matth. quo Christus Societatem suam per S. Ignatium, veluti vineam circumvallavit. Sepem circumdedit ei. Matth. 21. ut velut hortum floridum à feris noxiis præservaret. Qui autem dissipat sepem, mordebit eum coluber Eccli 10. 2. Regula est firmum antemurale. Urbs fortitudinis nostra, Sion (Societas) Salvator. Murus ponetur in eâ (præceptorum) & antemurale (regularum) Hoc antemurale si illæsum custodieris, longissimè à transgressione mandatorum aberis. 3. Regulae sunt instrumenta virtutum, teste S. Basilio & S. Bernardo, sunt velut lineale, ad quod actionum bonarum lineas, absq; curvitate rectâ ad

ad centrum, seu Deum ducimus. Sunt
amussis, secundum quam ædificium spiri-
tuale ritè ordinamus & solidè constru-
imus. Sunt denique scala, quæ religiosum
ad perfectionis & culmen & cœlum ducit.
S. Romualdus scalam in cœlum pertingen-
tem vidit, in qua homines in veste candi-
da ascendebant & descendebant veluti in
scala Jacob Angeli.

Quare, ô Tiro Religiose, si non vis ex
alto labi in sterquilinum, è religione in
mundum, è cœlo in orcum, assuesce hanc
scalam conscendere, & securus eris. Im-
prime cordi tuo amorem & æstimationem
magnam regulæ. *Audi, Fili mi, discipli-
nam, Patris tui (S. Ignatii) & ne demittas
legem Matris tue (S. Societatis) ut adda-
tur gratia capiti tuo. Proverb. 1. Sequere
eam, & in pace vives. Quicunq; hanc re-
gulam secuti fuerint, pax super illos & mi-
sericordia. Gal. 6. Pax cum Deo, cum
Superioribus, cum domesticis, cum exter-
nis, cum teipso. Et misericordia. Scilicet
vita animæ & gratia.*

§. IV.

Signa certa profectus Novitiorum in spiritu.

SI Novitius de suo in spiritu & perfectione progressu ambigat : sequentia signa perpendat, & omne dubium facile dissolvat : proficit enim Novitius

I. Si status religiosus, ad quem à Deo vocatus est, indies illi magis, magisque placeat.

II. Si indies crescat affectus ad res omnes Ordinis: Non enim omnibus, quibus placet ordo, res omnes Ordinis arrident.

III. Si indies magis, magisque peccatorum numerum imminuat.

IV. Si affectus ad Consanguineos, & Amicos mundanos decrescat.

V. Si minus humiliactiones sentiat.

VI. Si magis, quam antè, ad orationem afficiatur.

VII. Si diligentius quam ante, opera ordinaria perficiat.

VIII. Si adversa, præsertim bonam existimationem lædente, pati exoptet.

§. V.

Delineatio boni Novitii & signa prognostica secutura vitæ bene religiosa.

NOVITIUS Societatis bonus, ac postea evasurus bonus ejusdem Religiosus, his signis dignoscitur.

1. Nunquam peccatum veniale cum plena deliberatione committit.
2. Nihil occultat, nec occultum vult Superioribus.
3. Non ægrè fert manifestationem defectuum suorum.
4. Pœnitentias etiam ob defectus inculpabiles, libenter admittit.
5. In omnes se vincendi, mortificandiq; occasiones inquirat.
6. Semper loquitur de rebus, ore religioso dignis.
7. In exterioribus ita est compositus, ut prudens censor vix inveniat, quod reprehendat.
8. Avidiùs libros spirituales legit, qui

piè inflammant affectum, quàm qui curiose pascant intellectum.

9. Cum nullo amicitiam particularem in carne & sanguine fundatam fover.

10. Amori proprio repugnat in omnibus, contrarium agendo, cum venia Superioris.

11. Voluntarium in oratione, lectione, cæterisque spiritualibus tædium eliminat.

12. Non metitur bonum meditationis fructum ex consolationibus; sed ex amore virtutis & fuga imperfectionum.

13. Magno ardet perfectionis & sanctitatis desiderio, non ob utilitatem propriam, sed ob gustum divinum.

14. Minimam minimarum regularum transgressionem fugit, nihil parvi æstimans, quod ad perfectionem conducit.

15. Optat frequentissime colloqui cum Magistro suo & dirigi 1. Ad cavenda & minuenda peccata ac imperfectiones. 2. Ad consequendas virtutes. 3. Ad perficiendas indes magis, magisque actiones internas & externas.

16. Inter duo bona, quod perfectius est, eligere studet.

17. Nihil in particulari, occupationum, officiorum & locorum eligit, ad omnia resignatus.

18. Semper se lætum ac hilarem, nunquam terribilem exhibet aut morosum.

19. De nulla re facile scandalizatur, omnia bene interpretatur, noxia tamen vel communitati, vel delinquenti, vel alteri, manifestare non omittit.

20. Denique ita bene fundatus exit è Novitiatu ad alia Societatis domicilia; id est, cum tanto odio omnis peccati & imperfectionis, cum tanto amore virtutis & perfectionis, ut etiam absque teste & censore non minùs religiosè, perfectè & circumspèctè vivat, atque si versaretur in oculis Superioris, quem maxime revere-
tur. Et tales pro Indiis & Japonia Socios mitti optabat Indiarum Apostolus S. Xaverius: qui scilicet securè, etiam absque socio, ubique degerent.

Ne longior sim finio, cum adhortatio, ne: *hac fac & vives*: vives, inquam, in So-

50 *Signa prognostica vitæ in religione secut.*
cietate jucundè, integrè, perfectè, sanctè:
ut Jesu imitatore & Socium decet: tan-
tùm generosè incipe: nam dimidium fa-
cti, qui bene cœpit, habet. *Si incipis, mo-*
net D. Bernardus L. 5. ad Fratres de monte:
incipere perfectè, nam si perfectè incipis, citò
ad perfectionis culmen pervenies. Et Ange-
lorum instar per scalam Jacob & virtutum
omniū gradus ad apicem & Deum ascen-
des. Quod si verò principia hæc neglexe-
ris: crede mihi, nunquam totā vitā in se-
quente, fervorem Jesu socio dignum de-
monstrabis. Ut enim lumine nature agno-
vit Aristoteles. Polit. c. i. *Impossibile est,*
ex primo errore in principio commisso, non
pervenire ad extremum mali.

Vera effigies
B. ALOYSII GONZAGÆ,
ex Marchionibus Castilionis
Religiosi Societatis Iesu
anno Domini 1591. ætatis 23.
XXI Junij in Coll^o Rom^o defuncti,
à Paulo P.P.V. Beatificati,
ad vivum Castilione expressa.

Henricus Caupé sculpsit

ut.
dè:
tan-
m fa-
mo-
onte:
citò
nge-
tum
cen-
exe-
in se-
m de-
gno-
le est,
o, non

IN.

INSTRUCTIO III.

Pro Scholasticis Societatis, tam
Philosophica, quàm humaniora
studia repetentibus.

S. I.

*Aurea monita diligenter ob-
servanda.*

Monitum I. sit, quod P. Balthasar Al-
varez Collegii Salmanticensis Re-
ctor suis inculcabat Scholasticis : scilicet
*oportere Spiritum cum literis conjungere,
virtutem cum scientia. Hæ, inquit, erat c. 29.
vitæ, sunt gemina illæ arbores paradisi; arbor
vitæ, & arbor scientiæ; hæ sunt duo lumina-
ria, toti mundo lucentia, luminare majus &
luminare minus, quorum alterū sine altero
nequit subsistere: Litera enim (Sola) occi-
dit; spiritus autem vivificat. 2. Cor. 3.
Scientia (Sola) inflat: charitas autem edi-
ficat. 1. Cor. 8. Hactenus, agebat, quidam
P. Provincialis, Scholasticis, è Tirocinio
ad studia recolenda discedentibus: decli-
nare didicistis, peccata scilicet & imperfe-
ctiones; nunc discendum est conjugare,
virtutem cum scientia.*

Mo-

Methodus conjungendi virtutem scientiæ. 53

Monitum II. Methodum verò virtutem cum scientia conjungendi præclare tradit, optimus Scholasticus Joannes Bergmannus, pag. vitæ 247. ita scribens: *Bonus Scholasticus Societatis Jesu* 1. *Præter gloriam Dei & animarum fructum, nihil intendat.* 2. *Sit devotus & addictus orationi gratiâq; proficiendi sæpe petat.* 3. *Solidarum virtutum & religiosa vitæ amore flagret.* 4. *Examen generale & particulare diligenter exerceat.* 5. *Sacro quotidie devotissime intersit, & devotè octavo quoq; die communicet.* Hæc enim vehementer cordi habuisse S. P. Ignatium, dum Parisiis studeret, refert Maffæus L. I. c. 19.

Monitum III. Modum quoque, vice versa, conjungendi scientiam cum virtute idem ex Scholasticorū Regulis hisce verbis exponit. 1. *Persuadeat sibi, quod studere secundum mentem Societatis sit magni meriti.* 2. *Quoad genus studiorum & Præceptores indifferentem se exhibeat.* 3. *Seriò & constanter animum ad studia adjiciat.* 4. *Præfixam temporis divisionem exactè servet.* 5. *Nullos nisi à Præsidente præscriptos Libros usurpet.* 6. *In audiendis, prævidendis,*

re-

*Monita & methodus
repetendis, examinandis lectionibus, alijsq;
componendis, omnem assiduitatem ac dili-
gentiam impendat. Hac ratione literas cum
spiritu conjunget.*

Monitum IV. Cùm Novellus Religio-
sus Societatis ex Tirocinio ad Collegium
missus, in illa loci, rerum & Collegarum
mutatione seipsum subinde non capiat, &
primum spiritum perdendi pericula adeat;
ne id accidat: hæc quæ sequuntur moni-
ta, tanquam antidota efficacissima adhi-
beat: statuâtq; à primo suo spiritu & fer-
vore, consuetisq; exercitiis pietatis, ac bo-
nis consuetudinibus & observantiis, in No-
vitiatu haustis, nec latum quidem unguem
deflectere.

Monitum V. Primò igitur, methodum
orandi, meditandi, legendi, colloquendi,
agendi cum Patre Spirituali, examinandi
conscientiam, formandi intentiones, pec-
cata expiandi, synaxin adeundi, exercendi
virtutes obedientiæ, paupertatis, mortifi-
cationis, charitatis fraternæ & humilitatis,
quam in Novitiatu didicit, firmissimè te-
neat, indies perficiat, atq; ad ultimum usq;
spiritum non dimittat. Quemadmodum
enim

conjungendi virtutem cum scientia. § 5
enim opitex aut studiulus artem aut scientiam non discit pro solo studii tempore, sed pro tota reliquâ vita, sic & Societatis Novitius.

Monitum VI. Actiones externæ & adia-
phoræ, aliæ communes sunt Novitiis cum
Collegis : aliæ solis propriæ Collegis.
Communes sunt, edere, bibere, dormire,
officia publica in refectorio & culina, aut
privata in cubiculo, aut exercitia quædam
corporalia & humilia. Et has actiones
Scholasticus studia recolens eodem pror-
sus modo obeat, quo ea obeunda didicit
in Novitiatu. Actiones Collegis propriæ
sunt, quas de novo primùm assumit, ut
vacare literis, legere, componere, scribere,
disputare : & his applicet tantùm illum
modum, quem in Novitiatu didicit operi-
bus externis adhibendum, eandem inten-
tionem, modestiam, resignationem, aliâs-
que virtutes. Quâ igitur curâ & perfectio-
ne invigilavit spiritui suo in Tirocinio, le-
gendo, scribendo; eâdem invigilet saluti
& perfectioni alienæ, legendo studendo.
Quâ perfectione legebat libros spirituales
in Tirocinio; eâdem legat studiis suis oppor-
tunos

tunos in Collegio. Quâ simplici ate & indifferentiâ se suâque curæ Dei & Superiorum concredebat in Tirocinio, eâdem utatur in Collegio. Quâ resignatione ac mansuetudine exspectabat, acceptabâtque officia in singulas, alternâsq; hebdomadas in Tirocinio; eâdem illa exspectet in Collegio. Qua curâ excubabat in minimas mortificandi, abnegandi, humiliandique sui, charitatis aut obedientiæ occasiones in Tirocinio, eâdem excubet in Collegio. Et sic omne prorsus fervoris primi minuendi periculum evadet; imò seipsum indies perficiet.

Monitum VII. Non imaginetur sibi jam omnia bella esse finita; jam satis datum observantiæ, durioriq; vitæ: jam sibi licere Custodibus procul vivere: jam sibi majorem libertatem, dissolutionemque competere; permissumque in regularum & discipline observantiam impune peccare: hoc enim esset initium præcipitii, hoc esset paulatim effici juveniculum indomitum: hoc esset tradi in reprobum sensum, & in animum irreverentem & infrunitum; quo quid damnabilius?

Monitum VIII. Meminerit se esse velut chartam candidam, ceram mollem, aut tabulam ralam, in qua vel aurei virtutum, vel atrii vitiorum, libertatis, laxitatisque characteres depingi queant, tota vitâ sequente vix delendi. Attendat proinde & videat cui se permittat, & non cujusvis, sed potiùs Superioris, aut Patris Spiritualis ductum sequatur, qui Dei locum tenent; ne fortè alios incautè sequendo, velut cæcus cæcum, ambo in foveam cadant.

Monitum IX. Ternis hisce fundamentis, totum suum ædificium spirituale superstruat; iisque immobiliter inhæreat. 1. Ardentem & inconcussam vocationis suæ amorem semper retineat, & si insperata quædam, arudaque objecta occurrant, ne diaboli tentatione accedente præcipitetur, candidè ea Superiori aperiat, & faciliè victor erit. 2. Ardentem & robustum amorem perfectionis, famémq; insatiabilem omnigenæ virtutis constanter conservet, ne vitia latentia reviviscant, & Caro, Mundus ac Diabolus Spiritui prævaleat. 3. Haustæ in Tyrocinio institutioni, piisq; consuetudinibus, animo tam obfirmato, resolutóq; in-

inhæreat ; ut nec ullâ verecundiâ , nec di-
 cteriiis ullis, jocisve ab iis absterreatur: sed
 veluti Marpesia cautes perstet, nec eru-
 bescat Christum & Evangelium : Sic vel
 irrisorem admiratione complebit.

Monitum X. Non sinat se aut affectu
 vehementiore , aut æmulatione , aut Dæ-
 monis fraude ita absorberi studiis, ut tem-
 pore exercitiorum spiritualium, medita-
 tionis, orationis, examinis, animum occu-
 pet , aut ad ea decurtanda , temporisve
 ordinem invertendum inducat. Ingens
 enim inde nascitur damnum spiritûs, &
 inimici lucrum. *Quarite primum regnum
 Dei & justitiam ejus, & hæc omnia adji-
 cientur vobis.*

Monitum XI. Si fortè notet in Colle-
 garum aliquo defectum quendam, exem-
 plum minus bonum, regulæ transgressio-
 nem, faciâmvē seniori cuidam immunita-
 tem, dispensationem, exemptionem, con-
 niventiam Superiorum, laxitatem, com-
 moditatem, superfluitatem. Interpretetur
 in meliorem partem, nec statim damnet.
Nolite judicare. Nec illico idem sibi quo-
 que licere arbitretur, sed optimum quém-
 que

que sequatur, apum more è floribus mel,
non venenum fugat.

Monitum XII. Conversationem cum
externis devitet, & familiaritatem cum
adolescentibus curæ suæ ab obedientia
non commissis. Atq; in omni conversatio-
ne cautus sit, ac tuta timeat, ne ruinæ oc-
casior em præbeat.

Monitum XIII. Conversationem quoq;
cum Consanguineis fugiat: solent nonnulli
novelli religiosi initio inviti illos accedere;
sed sensim hæc hausta in Tirocinio pia re-
pugnātia minuitur, ac deniq; omnino tolli-
tur, conversatio dulcescit, amor sensualis
reviviscit, & sic spiritus intepefcit, & ani-
ma religiosa rursus Mundo, carni, & san-
guini agglutinatur, pristinisq; tum amori-
bus & desideriis, tum curis & sollicitudini-
bus irretitur.

Monitum XIV. Cubiculi sui Scho-
lasticus studia reCOLens amator sit, extra
illud, absq; necessitate in ambulacris, lo-
cisq; publicis non hæreat; nec aliis forte
loquentibus sese adjungat. Hac ratione,
multa inutilia non audiet, silentium non
violabit, tempus pretiosum non perdet,
sed officio suo probè fungetur. *Me-*

Monitum XV. Ubi primum Collegium aliquod intraverit, recolligat se aliquot diebus, & qualiter in eo vitam suam instituere debeat, dispiciat, certa tempora piis exercitiis designet, omniaque ordinet, tempora, loca, occupationes, occasiones. 2. Cum Superiore, Patre Spirituali & Professore notitiam contrahat, & ab his dirigi postulet & instrui. 3. Libellos suos è Tirocinio collatos & proposita relegat. 4. Ab initio statim virtutis & disciplinae Religiosæ studium profiteatur, etiam in minimis & obviis rebus. 5. Curiositatem sciendi, videndiq; inutilia caveat; ac deinceps partitionem temporis accuratè servet, & omnibus etiã minimis particulis temporis occupationem bonam adnumeratam habeat, quæ vel doctrinam vel pietatem redoleat. *Vide P. Gass. Drutzbiczki, de vit. nov. relig.*

§. II.

Prava dictamina cavenda.

Scholasticus, studiis repetitis, Collegium recenter ingressus, sequentia, non scholæ Christi, sed Anti-Christi caveat

veat prava dictamina ; nec ea vel sibi ipsi efformet, nec ab aliis temerè hauriat ; sed ea tanquam pestifera & diabolica principia, exemplo Christi Sathanam confutantis, refellat.

Dictamen I. Non sum amplius Novitius. Huic Scholasticus opponat illud S. Antonii Abbatis : *Admoneo vos, o viscera mea ! ne tanti temporis laborem repente perdati ; Hodie vos religiosum statum arripuisse arbitramini.*

Dictamen II. Non tanto rigore opus est in Collegio, quantus exigebatur in Tirocinio. Reponenda communis parcemia : *Ubi rigor, ibi vigor, ubi vigor, ibi perfectio, major autem perfectio in Collegio, quàm Tirocinio exigitur.*

Dictamen III. Rigor continuus obest valetudini ; arcus semper tensus facile rumpitur, nullum violentum perpetuum. Regerat Scholasticus illud Bergmanni : *Disrumper potius, quàm vel minimam ordinationem, aut regulam voluntariè sanitatis gratiâ transgrediar. Religio est perpetua naturæ violentia.*

Dicta-

Dictamen IV. Regula sub peccato non obligat, consilii non præcepti est. Respondeat cum cœli incolis Apoc. 4. *Dignus es Domine Deus noster accipere gloriam & honorem & virtutem.* Etiam abiq; obligatione : hoc liberale, alterum servile est.

Dictamen V. Regula non scrupulosè & pueriliter ad literam, more Novitiorum; sed libere & liberaliter ad sensum & usum explicanda est. Verum oggerat sibi Scholasticus, quod Deus olim S. Francisco ingeminabat : Francisce ad literam, ad literam. Quis te regularum interpretem constituit?

Dictamen VI. Licet hoc aliis, cur non mihi? habent & alii intellectum, doctrinam, probitatem. Reponat illud Christi : *Quid ad te, tu me sequere?* Attende tibi & regulæ : non venisti homines sequi, sed Christum.

Dictamen VII. Utinam non essent peccata graviora, nec transgressiones nocentiores his vel illis! Respondeat : *Qui spernit modica, paulatim decideret.*

Dictamen VIII. In istis minutiis vera sanctitas sita haud est; sed in virtutibus so-

solidis. Reclamet novellus Religiosus cum Christo. Luc. 16. *Qui fidelis est in minimo, & in majori fidelis est: & qui in modico iniquus est & in majori iniquus est.* Hæc minima aliis jam solidatis fortasse necessaria non sunt, at mihi infirmo unicè.

Dictamen IX. Indecens est, ut Tiro veteranos reformare velit. Respondeat, non reformare quenquam volo, sed nec deformari à quoquam patiar.

Dictamen X. Vita communis tenenda, singularitates vitandæ, ne exoticus habear & aliis displiceam. Reponat: *Si adhuc hominibus placerem, Christi servus non essem,* ad Gal. 1. Non ad exempla, sed ad regulas vivendum est; vita communis est ire, non quâ multi eunt; sed ire, quâ omnes debent.

Dictamen XI. In Societate plùs pro sunt docti & magnorum talentorū, quàm Sancti & modesti. Sed opponat se cum S. Fundatore & universa Societate, præcipiente, ut omnes ejus Filii in solidarum, perfectarumq; virtutum studium incumbant, & in iis majus momentum esse ducant, quàm in ullis bonis externis, donisq; naturalibus,
cum

*Monita pro renuntiatione
cum illa interiora sint, ex quibus vim &
efficaciam ad hæc exteriora promanare
oportet.*

Ex quibus omnibus Scholasticus Collegium ingressus vel ad studia recolenda, vel ad docendum, statuatur haustus in Novitiatu fundamentis firmissimè inhærere, omnibûsq; dictaminibus, obstaculis ac respectibus perruptis, statim initio vitæ accuratæ specimen præbere, identidem cum Jobo sibi proponens: *Justificationem, quam cæpi tenere, non deseram.* c. 27. Et cum Joanne Bergmanno clarissimo Scholasticorum fidere: *Non erubescam facere omnia illa, quæ doctus sum in Novitiatu.*

S. III.

*Monita pro renuntiatione bonorum
temporalium, Repetentibus ob-
servanda.*

QUadriennem ab ingressu Societatis bonorū possessionem censuit Congregatio VII. Dec. 17. Scholasticis nostris permittendam, juxta ordinationem Patris nostri Claudii. In cujus temporis prorogatione nulli præterquam Patri Generali, id-
que

que ex gravi causa dispensare liceat. Expleto autem quadriennio, modò viceſimum ætatis annum attigerit, & in vocatione ſtabilis perſiſtat, ex Reg. 88. Provinc. Scholaſtico bona abdicanda ſunt: quod ut ſecundū Regulas perfectionis & mentem S. Fundatoris noſtri præſtet, hæc monita lucem adferent, ne, ut nonnullis accidit, hallucinetur.

Monitum I. Scholaſticus, quamprimum licet & poteſt, bonis ſuis ſe abdicet, nec exſpectet donec ab aliis exſtimuletur. Non poſſum capere, ſcribit P. N. Vincentius Carraffa in ep. de med. Quo pacto ſæculum tenaci propoſito cum familia religiola mutârit, qui ſæculi ſarcinam & impedimenta geſtit nihilominus circumferre: multò minùs, quàm poſſit Chriſto devinctus & cœlo conſecratus, terræ libens affigi, & terrenis vinculis gaudere.

Monitum II. Bonorum autem diſtributio, ut præſcribit S. Pater noſter c. 4. Exam. I. 1. & p. 3. c. 1. *Primum in res debitas & obligatorias, ſi quæ fuerint, & tunc quàm citiſſimè fieri poteſt faciendæ eſt: Si verò tales nullæ fuerint, bona in pia & ſan-*

sancta opera, iuxta propriam devotionem, seu pauperibus distribuenda sunt, & omnis fiducia submovenda, eadem ullo tempore recuperandi; juxta consilium evangelicum, quod non dixit, da Consanguineis; sed pauperibus: ut id, quod perfectius est, sequatur, inordinatus affectus ad carnem & sanguinem exuatur, & ad eos recurrendi aditus præcludatur.

Monitum III. Itaq; Scholasticus bona sua non donet Consanguineis divitibus. Consilium Christi est, *da pauperibus.* Lucæ 18. Unde S. Hieronymus ad Deme- triadem scribit: *Si vis perfectus esse, da pau- peribus, non divitibus, non propinquis, non ad luxuriam, sed ad necessitatem: nil aliud consideres in illis, quàm paupertatem: lau- dent te esurientium viscera, non ructantium opulenta convivium.* Et S. Bernardus: *Res, ait, pauperum, pauperibus non dare, par sacrilegii crimen esse dignoscitur.* Atque hæc intellige, quantum citra scandalum, rixas & inimicitias, inde, ut docet S. Basilius reg. 5. fus. *Oriri solitas, fieri potest.* Idem habet ordinat. Gen. c. 10. §. 10. *Ut pacis erga omnes & ædificationis ra- tio*

tio potius habeatur, quàm commodi ullius temporalis.

Monitum IV. Quod si verò Consanguinei verè sint pauperes & indigeant; juxta ordinem charitatis, cæteris paribus, aliis pauperibus præferendi sunt. Indicat id Ordinatio Generalis antè citata, his verbis: Attendatur, an is, qui disponit Consanguineos pauperes habeat. Laudat id quoque S. Ambrosius 1. Offic. c. 30. ita scribens: *Est & illa probanda liberalitas, ut proximos seminis tui non despicias, si eger cognoscas*: melius enim est, ut ipse subvenias tuis, quibus pudor est sumptum ab aliis deprecari, aut alicui subsidium postulare necessitati: non tamen ut illi eò ditiores fieri velint, quod tu potes conferre pauperibus: neque enim propterea te Domino dicasti, ut tuos divites facias. Hæc Ambrosius. Sic S. Antonius partem bonorum concessit amicis, teste S. Athanasio, & S. Fulgentius Matri indigenti.

Monitum V. Si dubitaret Scholasticus, num Consanguinei verè essent pauperes, & num majoris perfectionis foret, dare Consanguineis hujusmodi bona, quàm

D

aliis

aliis, propter parem vel majorem ipsorum penuriam, res transigenda est, ad declinandum erroris periculum, ex arbitrio aliorum, scilicet, unius, duorum, vel trium, quos cum approbatione Superioris, renunciaturus elegerit, ut præscribit S. Pater noster in Exam. c. 4. §. 3. Et horum judicio securè stabit.

Monitum VI. Si quis motus suâ devotione, vellet bona sua, vel eorum partem, in Societatis subsidium dispensare, ex mente S. Patris nostri p. 3. Const. c. 1. Lit. H. haud dubiè opus faceret majoris perfectionis, alienationis & abnegationis universi amoris proprii, non descendendo tenero quodam affectu ad particularia; quin potius exoptando majus & universalius bonum Societatis, ei, qui ejus universæ curam habet, judicandum relinquat, num applicari huic potius loco, quàm illi in eadem Provincia, ipsius bona debeant: quandoquidem ille melius, quàm quisquam alius intelligere potest, quid conveniat & quid maximè urgeat in omnibus ejus locis. Nihilominus si animi propensio in quoquam cerneretur ad determinatum locum, certior

tior fiet Præpositus Generalis, ut dispi-
ciat, an sit aliquid huiusmodi imperfectionis
tolerandum, sperando, quod ea cessabit
aliquando, supplebitq; Divina Bonitas,
quod ad maiorem ipsius perfectionem
deesse cernitur. Ita ad verbum S. Fundator
l. c.

Monitum VII. Denique Scholasticus Societatis
bona sua omnia integrè abdicet, nihil sibi reser-
vans. Error, ait P. Carrasa, epist. citatâ. eorum,
qui abjiciunt quidem sua; sed ex iis aliquid sibi se-
ponunt; sicq; illa volunt Deo consecrata, ut inde
sibi partem retineant. Non placet hæc in Domo
Dei sectio timida & diffidens. Christus apud Lu-
cam c. 18. *Omnia, inquit, quæcumq; habes, vende:*
ut nudus nudum Christum sequare. S. Hierony-
mus epist. ad Demetriadem: *si vis*, ait, *perfectus*
esse, non partem bonorū tuorū vendes, sed omnia:
& S. Bernardus in illud: *Ecce nos reliquimus*
omnia, scribit: Religiosus nihil sibi retineat, nihil
suis, ne modicum fermentum totam massam cor-
rumpat. Imitetur itaque Scholasticus R. P. Mau-
ritium de Buren, qui promptissimo animo sua di-
misit Dominia; & rogatus num in tam amplis
fortunis relinquendis difficultatem experiretur, il-
licò subjunxit, sibi non magis arduam, difficilēq;
videri istam, sed & bonorum omnium totius mun-
di abdicationem, quàm si pomum puero donasset.
In vita m. s.

Hæc qui servaverit, mentem S. P. N. & So-
cietatis in distributione bonorum explebit, &
gaudebit in die novissimo.

IN.

S. CATHARINA
VIRGO MARTYR.
Sponsabo te mihi
in sempiternum of. 2.

van opstal delini.

H. Gause fecit.

INSTRUCTIO IV.

Magistrorum docentium.

§. I.

De præstantia & utilitate doctioris.

I. **T**anta est doctioris Magistrorum Religiosorum præstantia, excellen-
tia, & perfectio, ut Doctor Angelicus di-
sertè asseverare sit ausus 2. 2. q. 124. a. 3.
ad. 3. *Actum ex charitate docendi alios, es-
se perfectiorem, quàm actum Martyrii, con-
sideratum secundum propriam speciem actûs.*
Ideoq; viri etiam sanctissimi & gravissimi
hoc munus in se suscepere, docendæ juven-
tutis, ut S. Hieronymus, S. Basilus, S. Be-
nedictus &c. Adeo ut Balduinus Moriau
in Hist. Bened. asserat, omnia Cœnobîa
fuisse Gymnasia, & omnia Gymnasia Cœ-
nobîa. Secuti horum exempla, Canonici
Regulares Præmonstratenses, Dominicani,
Franciscani, aliq; Ordines ante conditam
Societatem.

II. Quanti verò ex eruditione atque
informatione juventutis, in tenellos ani-
mos, ad totam deinde Remp. Christianam
fru-

fructus deriventur, totus mundus clamat. Movit id S. Patriarcham nostrum, ut hoc munus, unum ex propriis & primariis Institutis nostri functionibus esse voluerit.

III. Movit id quoq; viros in Societate præclaros, ut omnem propè vitam suam libenter huic sanctæ functioni consecrarent. Nam docendis humanioribus literis P. Wolfgangus Schönslederus impendit in Germania annos 21. P. Jacobus Pontanus annos 27. P. Horatius Tursellinus Romæ annos 22. P. Melchior de la Cerda in Provincia Batava annos 41. P. Gaspar Sanchez in Provincia Castellana annos 42. In eadem Provincia P. Petrus de Salas annos 48. Et P. Ludovicus de la Cerda in Provincia Toletana, mirabili constantia annos omnino 50. Eminuit hos inter, fructu uberiore P. Joannes Bonifacius, qui licet à P. Generali ad studia Theologica invitaretur, gratiis actis, pueris erudiendis operam suam, 40. & amplius annis, usq; ad mortem impendit, tanto discipulorum profectu etiam in pietate, ut ex illis supra mille ducentos ad Ordines Religiosos transierint, ut refertur in Biblioth. Script. Soci.

Horum exemplo Magister Religiosus excitet se, desideriumq; ardens teneras iuventutis Christianæ plantulas rectè formandi, atq; omni pietatis, scientiæ & virtutum genere imbuendi concipiat; nec fatigetur, nec sub onere fatiscat, tantorum fructuum copiâ animatus. Pro quo ei servient sequentia documenta.

§. II.

De pietate & virtute Discipulis instillanda.

I. **D**ocumentum. Magister gratiam fructuosè discendi & docendi crebro à Deo postulet, imitans B. Aloysium, qui antequam Gymnasiū intrandi signum daretur, atque indidem domum reversus, cum ante, tum post meridiem, ædem sacram adibat quotidie, sanctissimæ Eucharistiæ adorandæ gratiâ L. 2. vitæ c. 5. Idem Magister faciat, & discipulis facitandum suadeat, profectumq; in literis plurimùm à pietate pendere ostendat, exemplo D. Thomæ Aquinatis, B. Alberti M. B. Stanislai & aliorum. *Pietas ad omnia utilis, 1. Tim. 4.*

II. Magister conetur purissimam solius gloriæ divinæ & salutis animarum, intentionem, omnibus suis laboribus scholasticis præfigere, absq; omni fumo inanis gloriæ, præsertim in publicis declamationibus, affixionibus, Comœdiis, ne aliquando à Supremo Iudice audiat; Recepisti mercedem tuam. Ac proinde initio doctrionis, secundum regulam, signo crucis se palam muniat, quod & discipulos facere & horis singulis renovare jubeat.

III. Inter docendum & explicandum, datâ vel captatâ occasione, pii quidpiam subinde inspergat: qualia sunt apti textus S. Scripturæ, Sententiæ SS. Patrum, dicta & facta Sanctorum, variâq; salubria monita & documenta. Idem præstandum in pensis quotidianis, prosa, carminæ, quæ pietatem redoleant.

IV. Antequam ad sacrum Discipuli vadant, publicè in verba intentionis Magister præeat, quæ interpolatim Discipuli repetant flexis genibus. Ut vetò pietas hæc gratior accidat, intentiones, secundum hebdomadæ dies ut in Horolog. Schol. ad horam 4. notatum, varientur, v. g. Hodierna

erna die offero sacrum, rosarium & reliqua diei opera, per S. Angelum Custodem meum SS. Trinitati, ut me in innocentia custodiat, ut oculos, ne videant vanitatem, avertat: aut in gratiarum actionem pro variis beneficiis, aut in satisfactionem pro peccatis, aut ad impetrandum lumen & gratiam in studiis. Hac ratione Magister indies in manu sua habet tot sacra & rosaria, quot discipulos, ad multa pro se suisque beneficia impetranda.

V. Magister doceat Discipulos suos methodum piè audiendi sacrum, praxin salutandi sanctissimum Sacramentum in ingressu templi, orandi sub elevatione, communicandi spiritualiter &c. Item modum exactè ministrandi sacro, cum verò munus id angelicum sit, illud non sordidis & scabiosis, sed solis propè sodalibus, usque bene instructis & nitidis concedat. Prædictorum praxes reperire est in Horologio Juventutis. Tempore sacri crebrò suos visitet, & advertat, num orent, suamque illam pietatem Deo gratissimam esse reputet: oratio verò fiat, junctis manibus, Magistro prælucente.

VI. Instruat eos in modo peccata rite expiandi, quoad numerum & speciem peccatorum, tam interiorum quam exteriorum (prudenter tamen & pro capacitate Discipulorum, ne eos doceat, quæ nescire præstat). Doceat quoque illos praxin eliciendi attritionem, contritionem, propositum emendationis, cum iis quæ ante & post exomologesin in tribunali sacro à pœnitente dicenda sunt. Invigilet quoque, ut quisque certum & eundem conscientix arbitrum constanter adeat, cuius nomen in scripto Magister asservet, ut eidem pro instructione & directione discipulum commendare valeat. Similiter in praxi se præparandi ad sacram synaxin & post eam gratias agendi, probè discipulos informet.

VII. Exhortationes habeat Professor captui Discipulorum accommodatas, juxta scholæ cujusque gradum: sæpe utatur exemplis, historiis, similibus, è Pædagogo Christiano, Paradiso puerorum, aliisque probatis historiis depromptis. Exhortatione finitâ examinet, quid quisque observaverit, tum ut attendant diligentius, tum ut altius menti infigant audita.

VIII.

VIII. In tradenda catechesi, caveat, ne majorem horę partem, in recitandis lectionibus, verbisq; latinis vernaculè interpretandis, dictandisve verborum sensibus extrahat: sed potius explicandis clarè fidei nostrę mysteriis, & dogmatibus diutius inhæreat, eaque exemplis, rationibus, & similibus illustret, ac plures examinet, num bene percepta fuerint. Instruat quoque rudes in facilioribus fidei controversiis, ne fundamentis fidei careant, & ad Hæreticorum terras aliquando delapsi turpiter à fide deficiant. Nec recitent Catechismum more psittacorum; sed ita intelligenter, ut interrogati, v. g. quid est Ecclesia, quid Confirmatio, quid extrema unctio, rem ipsam, licet non ad verbum, declarare possint, & linguâ vernaculâ exprimere.

IX. Sodalitatis Præses curet, ut Sodalitas tam Angelica quàm Mariana floreat, atq; ad illam non admittantur sine delectu, nec nisi pietatem & modestiam competentem probârint. Leges Sodalitii sæpius prælegantur, negligentes moneantur, si aliquoties moniti defectus non emendent, ad tempus, vel omnino excludantur, præfer-

fertim enormiter malè se gerentes. Signent quoq; nomina sua in Tabella onomastica, ut absentię ratio Præsidi constet. Exomologeses pro Sodalitate, & potissimum menstruæ, earumve omissiones, signo aliquo notentur in distincto lineis duodenis catalogo, in apice menses, à linea Sodalium nomina, ordine alphabetico, exhibente, quo per anni decursum negligentes moneantur, & sub anni finem in catalogo examinis, notæ pietatis faciliùs designentur. Ut verò pueri in infima Grammaticę ad confessionem hebdomadariam nimium adstringantur, viri prudentes non suadent, ob periculũ, ne ex consuetudine absq; dolore & emendationis proposito, vel ob respectum Magistri confiteantur: Nisi is die sabbatino praviè ad dolorem eliciendum in schola illos disponeret.

X. Diebus Sabbatinis à meridie, ultimâ mediâ horâ, non est prælegendus unâ serie, liber pius: quia minor inde fructus percipitur; sed potiùs habenda est practica instructio, v. g. de modo piè surgendi, manè orandi, intentionem formandi, confitendi, communicandi, sacro ministrandi, con-

conscientiam examinandi, rosarium, officium B. V. recitandi, aliisque praxibus, quæ videri possunt in Horologio Juventutis. Item de bonis & malis moribus. Legende quoque quot mensibus regulæ studiosorum, & nunc hæc nunc illa explicanda atque inculcanda.

XI. Magister singulari cura & industria septena hæc puncta suis Discipulis, ab initio doctæonis ad finem inculet. 1. Timorem & amorem magni Domini Dei nostri: qui sunt duo poli & cardines vitæ nostræ, initium sapientiæ & finis. 2. Horrorem peccati mortalis, quod malum est, ex quo prodit omne malum. 3. Affectum & gustum orationis, ut libenter orent, qui fons est omnis boni. 4. Tenerrimum amorem erga magnam Matrem, S. Angelum Tutelarem, S. Josephum, aliosque Patronos: qui in seductionis, corruptionis, aut damnationis æternæ periculis opitulantur. 5. Singularem amorem, honorem, reverentiam & obedientiam erga Parentes, majores & Magistros, ut sint longævi super terram. 6. Exactam methodum perfectæ exomologeseos & synaxeos. Illa
cuim

enim est secunda post naufragium tabula, quâ plerique suo tempore summè indigebunt. Hæc est antidotum contra mortale venenum peccati longè efficacissimum. 7. Denique memoriam Novissimorum, præsertim inferni & æternitatis: quæ sunt omnium terribilium terribilissima, & potentissima contra omne peccatum fræna.

XII. Præses Sodalitatis, aut Magister, Sodales B. V. adultiores doceat practicè modum meditandi; & tres modos orandi, qui ad meditandum disponunt: hac enim ratione faciliùs & peccatorum horrorem concipient, & ad studium virtutis excitabuntur. Beatus Aloysius adolescens adhuc sæcularis, mysteria vitæ Redemptoris, non sine lacrymis, raris luminibus, & inflammatis affectibus meditabatur. In Italia Confessarii Sodalium, pœnitentibus meditandi praxin accuratè tradunt, cum magno adolescentum in virtute progressu, teste P. Lancicio in opusc. de Super. c. 19. Tempus hæc aliâque docendi, præter semihoram sabbatinam dabit quadrans ante horam, diebus festivis & Dominicis: sic quoq; adolescentes meliùs dispositi ad
oran-

orandum, sacrum audiendum accedent. Ne verò receptus & laudatus in hac Provincia usus hunc quadrantem lectione libri pii, vel instructione sacra transigendi, in defuetudinem abeat, sollicitè curandum erit.

XIII. Doceat Magister Discipulos suos, juxta eorum capacitatem, mores inurbanos & rusticos deponere, pravas consuetudines tollere, iram, impatientiam, cerebri pertinaciam frænare, idque usu examinis particularis. Arbores tenellæ, curvæ flecti queunt, non annosæ: passionum funiculi, si à teneris non frangantur, excrescunt cum annis in rudentes, qui ad inferos detrahunt. Doceat quoq; eos gulam bolo aliquo delicatiore defraudare: feriâ sexta ad honorem Christi crucifixi, aut sabbato in honorem B. V. ac pro felici morte jejunare, aut pridie sacræ synaxeos majore saltem temperantiâ cœnare, pro excitanda vel augenda cibi cœlestis orexi. Licet non cum eo rigore, quo B. Aloysius adhuc sæcularis, qui feria quarta, sexta & sabbato jejunio rigido carnem macerabat, & quidem feria. 6. solo pane & aqua contentus. L. i. c. 6.

XIV.

XIV. Instruat suos, præsertim adultiores in usu operum pœnorum: exemplo S. Joannis Baptistæ in tenera ætate pelle cameli carnem atterentis, idque faciant vel pridie communionis, vel sabbato ad honorem B. V. vel feria sexta ad honorem Christi patientis, vel in pœnam & vindictam peccati cujusdam gravioris. Cujusmodi opera pœnosa sunt 1. flagellatio seu usus disciplinæ, ut vocant, seu funiculorum nodis implexorum, quod in hyeme ob frigoris acrimoniam, etiam in brachio fieri potest, aut paululum supra genua. Præluxit B. Aloysius, adhuc sæcularis. L. 1. c. 6. 2. Usus catenulæ aut cinguli cilicini, tanquam vestis immortalitatis. In quo rursum præivit B. Aloysius l. c. 3. Esse potest, duriusculè cubare v.g. in quadragesima feria 6. Vel pridie communionis. B. Aloysius studiis vacans, lodicibus afferculum supponebat. 4. dum soli versantur in cubiculo, expansis brachiis orare quinquies orationem dominicam & salutationem angelicam, ad honorem quinq; Christi plagarum. Orare aliquamdiu nudis genibus, sed non nisi in æstate, nec super lapide, sed al-

se.

sere. Proderunt hæc ad celerius obtinendū,
quæ desiderantur.

XV. Instruat Professor Athletas suos
pugnare & debellare tentationes, præser-
tim contra castitatem. Præter novena
amuleta in Horologio Scholasticorum ad
horam 6. præscripta hîc adjicio terna se-
quentia. 1. Est à P. Bernardino Realino in
vita & à morte miris patratis clarissimo, Ju-
veni cuidam contra fœda nocturna somnia
remedium flagitanti, datum: Vesperis in-
quit, prope cor ter signa te signo crucis,
tertio dicens: per sanctam Virginitatem
tuam, purissima Virgo emunda carnem
meam, in nomine Patris & Filii & Spiri-
tûs Sancti. 2. Alterum remedium est, in-
gruente tentatione, de alia re diversa co-
gitare, compositionem thematis aut me-
tri inchoare, in locum solitarium non se-
cedere; sed potius cum socio bono sermo-
nem instituere. Item tentationes con-
scientiæ Arbitro aperire. 3. Tertium est
tentationi materiam subtrahere. Subtra-
he ligna foco, si vis extinguere flammam.
Quid oleum flammæ adjicimus? quid ar-
denti corpusculo fomenta ignium mini-
stra-

stramus (ait S. Hieronymus ad Eustoch.)
Vinum & adolescentia duplex est incendium voluptatis.

XVI. Hortetur Magister Discipulos, ut legant Libros pios, quadrantis unius vel medię horulę spatio, saltem Dominicis & festis. Delectabantur his B. Aloysius & B. Stanislaus literis operam dantes. Eo fine in variis sodalitiis hujusmodi libelli affervantur, ut inter Sodales distribuuntur.

XXII. Pridie Calendas Januarii eligatur Patronus Annuus, uti & pridie Calendas mensis cuiusve Patronus menstruus: electio fieri potest vel sortitione, è pluribus schedulis Sanctorum primariorum istius mensis nomine signatis, unam extrahendo, quę Patronum determinet: cujus deinde nomen thematis describendi initio præfigatur, totiusq; mensis decursu colatur, & invocetur. Iodies quoq; , si parumper ante sacrum, dum alii exeunt, præstolandum sit, prælegatur vel ex fastis Marianis, velex anno Coelesti P. Nadasi vita Sancti, vel Sanctorum istius diei. In honorem B. V. aut Patroni scholam verrere, honorarium sit, non poena.

XVIII. R. P. Julius Brignole, fama sanctitatis in Societate clarus, nihil discipulis suis vehementius sapiusque inculcabat, quam religiosi status desiderium, ne scilicet in mundo, posito in maligno æternum perirent, sed in religione veluti salutis arca à diluvio cum paucis salvarentur. Verum qui Patrem hunc imitari gestit, religiosum statum in genere solum commendet, juxta Regulam 24. Sacerdotum. Pro deliberatione de vitæ statu servire potest Horologium Juventutis, ejus praxin exhibens.

§. III.

De modestia Discipulis inculcanda.

I. **M**agister infimæ Grammatices, ab initio doctæonis & primo in scholam ingressu singulari studio & industriâ Discipulis suis inculcet modestiam. 1. Servandam in schola: hac enim deficiente Magistri cura, labor, clamor, fatigatio plurimum augetur, & discipulorum progressus retardatur. 2. Deinde modestiam servari jubeat, in exitu ad templum, & in area; tum ut melius dispositi ad sacrum accedant; tum ut dissolutione suâ oculos

86 *De modestia discipulis inculcanda.*
externorum non offendant. 3. Et vel maximè curet modestiam in templo, ob reverentiam divinæ Majestatis, & SS. Angelorum præsentiam atque hominum, in quorum oculos immodestia incurrit. Qui verò hac in parte deliquisse notati fuerint, pœna minimè careant.

II. Ad modestiam hanc exactissimā scholarū tempore obtinendam, Magister non permittat. 1. Ut dum recitandi, repetendi, disputandive facultatem discipuli flagitant, identidem clament, Ego, Ego, vel quid simile: turbatur enim continuis his clamoribus harmonia & quies scholæ, nec sine dispendio temporis. Innuant ergo potiùs digito vel manu extensa, si recitare vel respondere desiderent. 2. Non sinat eos, dum facultatem prædictam petunt, in scamna assurgere: æstivo enim tempore pulveres excitantur, Magistro & Discipulis devorandi, non sine sanitatis detrimento. 3. Non permittat discipulos humi procumbere, sese post alios abscondere, aliave latibula quærere ad securiùs tabulandum. 4. Syndicos nonnullos constituat è maturioribus, & fidelioribus, in sublimiore
Ma-

Magistratûs scamno confidentibus, qui garrientes observent, & annotent, vel mox Magistro indicent. Tempore autem sacri Magister eo loco flectat, quo suos commodè observare queat, indiesque visitet.

§. IV.

De bonis moribus Discipulorum.

Cùm boni liberalésq; mores, ingens juventutis decus sint & ornamentû,

I. Allaboret Magister sedulò, ut discipulorum suorum mores poliat; & si quæ in iis sit barbaries, corrigat: nihil in verbis procax, nihil in incessu rusticum, nihil in toto habitu indecorum, & in vestitu sordidum appareat. Proderit subinde prælegere nonnihil ex Schola Urbanitatis, aut ex Horologio Juventutis, leges decoris in mensa & consortiis.

II. Non pudeat Magistrum ad morum elegantias practicè Discipulis monstrandas descendere, & ostendere, quâ pileus deponi, reponi, manûve teneri debeat, quis modus manum exosculandi, se vertendi, honoratiores prætereundi, alloquendi &c.

III.

III. Non minimum momenti habebit, si simul ac absurdum aliquid à quopiam commissum sit, statim id corrigatur, & quandoque deridendum publicè proponatur.

IV. Professores ipsi inter se decorè & eleganter agant, devitatis tamen aulicis, maximè dum prostant in publico.

V. Mane & vesperi parentes adire salutis gratiâ pueri doceantur: à quibus etiam sub somnum benedictionem petant.

VI. Revereantur in publico, non nostros tantùm, sed & cuiusvis ordinis Religiosos, Ecclesiasticos, Cives etiam in civili quapiam dignitate constitutos.

VII. In scholis & multò magis in templis, non sedeant chlamydibus involuti, aut manus abscondas habere permittantur.

VIII. Ante Professoris ingressum, nullus in schola, clamor, petulantia, aut insolentia toleretur, constituaturq; Censor, qui attendat, & petulantes annotet. Assuescant pueri Gymnasium & loca vicina velut sacrarium quoddam modesto silentio venerari.

IX. Ad prædicta facilius impetranda, plurimum proderit usus notæ malorum morum, & locutionis vernaculæ. Nec facile permittantur plures, absq; necessitate simul scholâ exire, aut emanere diutius, ex quo multa possunt oriri mala.

*§. V.**Asper gubernandi modus.*

Duo extrema in Discipulorum regimine vitanda sunt, asperitas & remissio. Asperitas & rigor nimius est. 1. Si in lectionibus, compositionibus, & cæteris injungendis, res ipsa quæ proponitur sit prolixior & captum Discipulorum superet. 2. Vel licet in se ardua non sint, is tamen cui injunguntur, ingenio, memoria vel scientia destituatur. 3. Si agatur verbis asperioribus, modòq; desperato, præsertim si suspicetur Discipulus, id ab immoderato Præceptoris affectu proficisci. 4. Si lectio, thema, absentiæ ratio exigatur eo tempore, quo discipulus meritò excusatus est, vel ob Dominorum obsequia, vel alias ob causas. 5. Si excusationes & rationes primo statim aspectu,

tan-

tanquam mendacia, eo non audito, rejiciantur. 6. Si gravia & levia eodem exigantur rigore & ordine. 7. Si suspiciosum se Præceptor ostendat, & ita affectum erga aliquem, ut putet Discipulus nulla in re se posse satisfacere, si laudat nunquam aut rarò, vituperet verò & reprehendat semper. 8. Si malam de Discipulo opinionem præferat, & omnia in deteriore partem interpretetur. 9. Si regularum, disciplinæque exactam observantiam spectans, nesciat compati ætatis infirmitati. 10. Si quid obscure aut æquivocè jubeat, aut loquatur, quasi studio nolit intelligi, quò semper liberum sit Discipulum arguere. 11. Si Discipulo iusta de causa facultatem absentie, vel aliud quidpiam petenti neget, aut durum se reddat. 12. Si quæ dubia sunt, semper scrupulosius & rigidius interpretetur. Et denique regulæ quadragesimæ Professorum humaniorum neglectus.

S. VI. Remissus dissolutusq; gubernandi modus.

SI tantum magna & quæ scandala sunt, curentur, fabulæ verò & petulantia
alia.

aliâque minora negligentur. 2. Si modestia, disciplina, silentium, suavitatis prætextu, minùs accuratè urgeantur. 3. Si injuncta, à Discipulis suo tempore non exigantur, excusationes inidoneæ admittantur. 4. Si ex frequenti aliquorū transgressione, assuescat Professor, quasi minùs mala judicare, quæ mala sunt. 5. Si improbet quidem aliquorum negligentiam; sed ne contristet, aut contra se crabrones excitet, non corripit. 6. Si ad complacentiam particularium, vel ob sensuales privatosq; affectus facilè concedat, conniveâtq;, quæ disciplinæ non conveniunt. 6. Si prætextu suavitatis permittat se negligi, aut quæ dicit, contemni. 8. Si ex naturali timiditate, frigidè moneat & puniat, ut delinquentem non moveat: quasi illa admonitione id tantum voluerit, ut officio functus videatur. 9. Piâ quadam opinione, levia omnia existimare, nec considerare, quò tandem res terminari possit. 10. Jocari, ridere, familiariter agere cum Discipulis. Eccli. 30. *Læta filium tuum & paventem te faciet, lude cum illo & contristabit te, ne corrideas illi, & in novissimo obstupescant dentes tui.*

Hac pro juventute bene regenda ante complures annos novellis Magistris scripto communicabantur & ferè desumpta sunt ex Industriis P. Claudii, ad curandos animae morbos. c. 2. quæ attexere volui, ut prosint pluribus. §. VII.

De modo excitandi juvenes ad studia.

1. **M**agister sit alacer, non morosus, quicquid se nihil pluris facere ostendat, quàm illud studium quod tractat. 2. Excitet æmulationē inter partes adversas, & adversarios victores præmiis & immunitate aliqua afficiat, v.g. die recreationis. 3. Quod laudari potest in Discipulis laudet, ducanturque potiùs amore honestatis, aut suavitate; quàm poenis & verberibus. Sciat tamen Magister non omnes pueros eodem instituto regi posse; ac proinde diligenter in cujusque genium & indolem inquireat. 4. Si quis sit, qui in re mala se non emendet; non statim procedatur ad plagas, sed primò moneatur privatim. 2. Publicè. 3. Privatim minetur confusionem publicam. 4. Injungat aliquam poenitentiam. 5. Confundat publicè. 6. Ex sententia Imperatoris ad plagas descendat. 5. Caveat cognominibus aut viliter suos compellare: illi

illi enim erga se invicem, & ipsos Præceptores eundem convitiandi & vilitatis modum induunt. 6. Suavis ex æquo sit omnibus, blandus & familiaris nemini; quòd ea res, sicut frequenter istiusmodi animularum spiritus inflat, ac protervos efficit; ita cæterorum animos avertit; & nescio quâ invidiâ, velut pestilenti sidere afflatus præcipitat. Si quibus erit aliquid indulgendum, sint ii, quos publicè pietas, modestia, & diligentia præ cæteris commendat. 7. Sit locus honestior, ubi argumenta diligenter facta suspendantur: v. g. rostra ubi prosa, Parnassus ubi carmina, his legibus, ut immunitate aliqua gaudeat, vel alium etiam semel liberare possit. E contrario, sit etiam Tullianum, ubi negligentium, vel magnam partem aliunde describentiû themata suspendantur inversa, donec insigni diligentia refigi mereantur. 8. In renovatione Magistratûs proponi poterunt tria præmia elegantiora, quæ finito mense distribuenda erunt, primum, omnium iudicio pietissimo; alterum modestissimo, tertium diligentissimo: nec cæteri, qui ad hos suffragiorum multitudinem proximè accedunt, præmiolis careant.

De aliis scholasticis exercitiis, quia instituti mei brevitatis id non finit, tractare supersedeo. Videatur prolixè P. Masenius in Palæstris, Balbinus succinctius in Verisimilibus. Et brevissimè, Principia Literarum Humaniorum, ante triennium Coloniae impressa.

S. FRANCISCVS XAVERIVS
SOCIETATIS IESV
INDIARVM APOSTOLVS.

H. Carle sculp.

INSTRUCTIO V.

Scholasticorum, Theologiæ Auditorum.

Documentum I. Scholasticis nostris studio Theologico intentis, observandum quoque id, quod paulò antè præscriptum studia Recolentibus: scilicet ut Spiritū cum literis conjungant: hæc enim sunt tanquam duo testamenta, lex & gratia, quarum altera alteram illustrat: sunt tanquam corpus & anima: ut enim corpus sine anima mortuū est; ita & scientia absq; spiritu: sunt tanquam duæ rotæ, quæ currū gloriæ Dei per mundum trahunt, ad quod una non sufficit: sunt tanquam duę sorores Martha & Maria, quæ se mutuò adjuvant, & in eadem domo cohabitant: & quemadmodum Martha sororis petebat auxiliū, ita doctrina, quæ per ratiocinationem ad multa effunditur, indiget spiritu coadunante, quo colligatur & conforretur. Ita discurrebat P. Balthasar Alvarez. Quare amate scientiam, monet S. Augustinus, sed anteponite charitatem: vā enim scientiæ, nisi ei dominetur charitas.

Do.

Documentum II. In omnibus studiis, exercitiisque literariis, intentio sit purissima; nihilq; aliud spectent, quam ut apta evadant instrumenta, quorum doctrinâ, vitâque exemplari, homines Deum cognoscant, ament, eiq; fideliter serviant. Hic est finis à S. P. N. toties in Constitutionibus inculcatus. Hic est scopus præstantissimus, qui in terris esse potest, atq; ut ait S. Dionysius, omnium divinorum divinissimus, ipsi Redemptori nostro in mundum venienti propositus, & ipsismet, eum respicientibus longè utilissimus: *Fulgebunt enim quasi splendor firmamenti, & quasi stella in perpetuas aternitates. Daniel. 12.*

Documentum III. Omnem itaque curiositatem, vanitatem, inanem gloriam, finistrâque intentionem qualemcunque prorsus eliminant: & tanquam genuini aquilæ pulli, in solem, id est, majorem Dei gloriam, cum S. Ignatio, oculos mentis defigant, nihil præter hanc & obedientiam ac charitatem spectantes. Hunc sibi scopum præfixerat, dum literis vacaret P. Vincentius Carrafa L. 1. vitæ c. 4. Non
alia

alia studendi causa proposita tibi esse debet, quàm obedientia, & charitas obedientie amica: non cupiditate sciendi, multò minùs scientiam venditandi, sed solo obedientiae studio, studiis te commodabis. Fixum tibi certumq; maneto; studendum, ut pareas, non parendum ut studeas: sic enim, cum supremo Judici sistere, confidenter dicere poteris, quod quispiam Sanctus: *Redde quod promisisti, quia fecimus quod iussisti.* S. Aug. serm 16. de verb. Ap.

Documentum IV. Caveant quoque ne, voluptas illa, quam reconditarum rerum, maximè recens scientia parit, intentionis puritatem obfuscet. Sanè prædictus Vincentius, cum nulli frequentium Condiscipulorum cederet, intimis Theologiae rimandis; & seipsum, & voluptatem è studiis sponte natam, suspectam habuit; ne Numinis gloria postposita, oblectationem istam, voluptatèmq; è scientia derivatam, spectaret in studiis. Unde has sibi minas intentabat: Si secus faxis; expectandum tibi funestum illud: Recepisti mercedem tuam; inanem scilicet exsaturatae curiositatis fructum, oblectationem. l. c.

Documentum V. Operam dent, ut cor habeant valde quietum, atq; ab omni anxietate studendi, & propterea in rebus ab obedientia injunctis festinandi, expeditū ac liberum: quod nisi habuerint, plurimū seiplos impediunt, actiones suas cum illa festinatione minū rectè peragent, & cor ad orationem & familiaritatem cum Deo ineptum retinebunt. Quare cum P. Carrafa hanc sibi regulam statuunt. Extra tempora studiis destinata, ita mentem ab iis avertam, ac si nunquam applicuissē: nam & Doctorem Angelicum ferunt sic orasse, ut interea nulla de studiis obreperet cogitatio, sic studuisse, ut nulla de oratione.

Documentum VI. Curent etiam Theologiæ Candidati, ut in anima sua virtuti ac religioni principem locum assignent, plurisq; eas faciant, quā literarum eruditionem, quæ sine illis plus detrimenti, quā emolumenti parit. Atq; hunc esse sensum Societatis, regulæ declarant. Ita fiet, ut tempus optimum rebus Spiritualibus consecrent, easque exactè, valde perfectè, ac primo loco peragent, certò sibi persuadentes, nihil se propterea de eruditionis

incremento amissuros, juxta illud S. Bonaventurae: *Scientia, quae prae virtute despicitur, per virtutem postmodum melius invenitur.* In spec. disc. c. 7.

Documentum VII. Persuadeant sibi orationem aptissimum esse medium ad scientiam. Non minùs orando, quàm studendo sciri, aiebat P. Balthasar Alvarez saepe repetens exemplum à Cassiano relatum de Theodoro Abbate, qui puritate cordis plus scientiæ acquisivit, quàm multa lectione aut studio, & cùm quendam Scripturæ locum, post longum studium, non intellexisset: tradens se orationi, eum perfectè est assecutus. Hunc orationis fructum expertus quoque est Doctor Angelicus, qui nunquam se lectioni aut scriptioni dedit, nisi post orationem; in difficultatibus verò intricatis, ad orationem jejunium adhibuit, & lumen impetravit. Et S. Bonaventura eidem S. Thomæ Bibliothecam, è qua tantum scientiarum hausisset, videre cupienti, Crucifixum ostendit. Horum Sapientum vestigia legant nostri sapientiæ corrivales; crebrò gratiam divinam postulent, studia sua Deo offerant,

nec nisi præmissa flexis genibus oratione studia inchoent. *Invocavi & venit in me spiritus sapientia*, ait Salomon Sap. 7.

Documentum VIII. Nimium studendi & sciendi ardorem refrænent; is enim profectum impedit, intentionis puritatem vitiat, atque ad decurtanda, differenda, aut omittenda exercitia spiritualia propellit. Erat P. Lancicio condiscipulus, Joannes Maria Campori, postea in India Orientali magna cum fama sanctitatis mortuus, is die disputationis decretorio, non quidem meditationem ipsam, sed preculas quædam sponte sibi injunctas neglexit, sed repente voce cœlesti admonitus: *putasne te posse sine meo auxilio bene disputare? facilius orando meum potest obtineri auxilium, quam studendo.* Quâ divinâ voce increpitus, nunquam postea, studiorum gratiâ, quidquam quod ad Deum pertinet, omisit. *In vita P. Lancicii c. 6.*

Documentum IX. Sciant præter orationem, mortificationem quoque ad scientiam acquirendam multum valere: hæc autem abnegatio in sequentibus eluceat,
1. In vincendo tædio studii tempore occurr-

currente, ac desiderio, studendi tempore prohibito, quale est tempus orationis, examinis & similia. 2. In vincenda repugnantia sese humiliandi, ad interrogandum Professores aut Condiscipulos, ad argumentandum, defendendum, aut respondendum interroganti. 3. In superanda arrogantia, quâ se ad altiora extendant, quàm oporteat, aut ad alia studia, quàm profiteantur, curiositatem potius quàm utilitatem quærentes. 4. In abnegando proprio critirio, ut Majorum ac Professorum consiliis ac directioni se accommodent, non verò propriæ; huic studio & non illi; hîc & non ibi, hac ratione non illâ, his libris & non aliis. 5. In calcanda vanitate, ut non excedantur limites modestiæ in ostentanda eruditione. 6. In abnegandâ propriâ voluntate, quando jusserint Superiores. Has abnegationes ut studiorum tempore disceret expeditius P. Vincentius Carrafa, inter cætera decreta, primum hoc statuerat: primum tibi studium esto, legere Christum cruci affixum: hoc ex libro, desiderium ejus causâ patiendi hauries.

Documentum X. Summo studio attendant, ad charitatis, mutuxque conjunctionis conservationem : cujus causa sequentes defectus valde perniciosos fugiant. *Imus* est fovere particularem quandam cum aliquo amicitiam, præcipuè quam tota Communitas notet. 2. E contra ex sinistro quopiam affectu, aut studio, æmulum conari confundere, aut suppressere. 3. Murmurare vel conqueri de Professoribus, quod prolixi sint, aut breves, obscuri aut superflua tradentes. 4. Opiniones sequi Magistris suis contrarias, maxime si aliis manifestetur opinionem Professoris contemni. 5. Insinuare Professoris solutionem non satisfecisse. 6. Exiguum præferre amorem erga Professore, eumque aliis manifestare ; aut quod pejus est, obcertum quoddam genus factiuncularum, unum Professore alteri præferre. *Charitas, unio, & conformitas mutua, diligentissime conservanda est, ait S. Ignatius p. 3. c. 1.*

Documentum XI. Cum ex parte sua Theologiæ Auditores, in studiis præstiterint, quod potuerint, omnem studiorum exitum Providentiæ Divinæ relinquunt, con-

conservatâ pace & tranquillitate, etiam cum successus non fuerit adeo felix, quod haud difficile accidet, si solum Deum quaesierint. Si ego, inquit Dominus, apud Thomam Kempensem, sum causa eius, quod quavis, quocumque modo eveniat, contentus eris & pacatus. Præclare S. Augustinus præfat. in psal. 6. Suadet: Nos igitur quod nescire nos Dominus voluit, libenter nesciamus, satis enim nobis esse debet, quod ille ita velit, ut id nos libenter amplectamur.

Documentum XII. Dum scholam adeunt aut in schola morantur; ad exteriorum ædificationem modestiæ religiosæ exemplū præbeant, secundum Reg. suam 8. Virtutis hujus exemplo, externis scholarum Auditoribus, ita illuxit Vincentius Carrafa, ut horis integris expectarent, quo Vincentii intrantis modestissimo habitu, oculos animosque pascere, eminensque viso; ecce, inter se agebant, ecce sanctus adest; in schola vix ab eo oculos avertere, observare tacite nutus illius omnes; mirari invicem silentii tam tenacem, ut nullū unquam ex ore suo excidere sineret verbum, tam alienum à curioso aspectu, ut

ocu-

oculos semper demissos teneret; tam denique modestiæ studiosum, ut ne importunas quidem muscas abigeret, quasi si earum aculeum non sentiret &c. Ita ut modestiæ & sanctimoniæ illius æmulandæ studio, multi è juventute ad religiosa claustra convolârint, l. c.

Documentum XIII. In ipsa quoq; studiorum remissione, siue domi animum relaxent, siue foras ambulatum procedant, semper modestiæ leges observent, in incessu, in motu, in silentio in plateis, in oculorum custodia, & totius corporis compositione ut externos ædificent. S. Ignatius nostros transeuntes è certo loco clam observabat, & si quem deprehendisset, non debitam modestiam procedentem, puniendum curabat. P. Ludovicus de Ponte Theologiæ auditor in ipsa studiorum remissione ita se continebat, ut à legibus modestiæ & disciplinæ religiosæ, nec latum unguem recederet; nihilo planè solutior, quàm in Tirocinio, cujus rigorem, non minuerat, sed auxerat studiorum labore L. 1. vitæ c. 4. Applicent sibi doctrinam S. Chrysostomi: Sic, inquit, è collegiis

Etis (dicam ego è Collegiis) egredi nos oportet, quasi ex sacris adytis, quasi de cœlo lapsos, modestos, moderatè ac temperatè cuncta facientes.

Documentum XIV. In propugnando aut oppugnando, juxta regulam 6. Scholasticorum, *doctrina speciem pariter & modestia præbere curent.* Ac proinde à clamore & vociferatione, ab iracundiæ impetu, verborumque aculeis penitus abstineant, ad normam P. Bernardi Colnago Theologiæ operam navantis, de quo L. 1. vitæ c. 5. recensetur: Arguebat equidem ingeniosè, premebat fortiter, in consuetis seu domi seu foris, ingeniorum, scientiarumque conflictibus; sed condiebat acrimoniam tantâ dulcedine, eâ honoris significatione, suique depressione, ut quem ferire poterat argumenti subtilitas, demissio argumentantis leniter demulceret. Porro quantumvis ferveret docta concertatio, ipse tamen neque clamoribus aures obtundebat, neq; asperiore verbo ququam notabat, semper placidus, sibi non absimilis, qui plus aliis, sibi nihil tribuere consueffet.

Documentum XV. Cum nostri Theologiae Auditores, sub tertii Theologiae anni exitum sacerdotio initiari soleant, ad dignitatem hanc Angelicis Spiritibus denegatam, omni solertia sese comparent, eo potissimum fine, ut plures, majores & efficaciores gratias sacramentales in Sacramento Ordinis mereantur à Domino consequi, ad munia sacerdotalia, cum magno fructu obeunda, ad propriam & aliorum salutem. Gratiae autem sacramentales, cum magna preparatione & fervore spiritus suscipientibus Sacramentum ordinis, praesertim Sacerdotalis, haec à Deo ordinariè concedi solent, plus, minusve, pro dispositionis praemissae quantitate. 1. Devotio magna etiam sensibilis in recitandis horis canonicis, & sacrificio missae offerendo. 2. Lumen magnum & practicum in audiendis aliorum homologesibus. 3. Accursus poenitentium conscientias vel sacrilegis confessionibus, vel malè factis, vel aliis peccatis intricatas, habentium, ad petendum & inveniendum auxilium. 4. Gratia è misero peccati statu poenitentes extrahendi. 5. Notabilis profectus in virtute con-

confitentium ejusmodi sacerdotibus, aut conversantium cum illis. 6. Agnitio peccatorum plurimorum, antea in confessione, vel ex oblivione, vel ex ignorantia, vel ex negligentia omissorum. 7. Quies conscientię antè non habita, collata confitentibus, coram talibus Sacerdotibus. 8. Taceo hic alias gratias extraordinarias, extraordinariâ præparatione, characterem sacerdotalem suscipientibus, conferri solitas: quales sunt oblatio sacrificii & horarum recitatio, absq; omni peccati nævo, ingens fervor in iis, aliâque insperata ac repentina lumina cœlitus infusa.

Documentum XVI. Ad has, aliâsque gratias obtinendas, disponant sese ordinandi per exomologesin generalem, ut majori puritate, dignitatem Sacerdotalem suscipiant. Peccata præcipua, magisque animam fœdantia, ac virtutum impedimenta seriò & efficaciter amoliri statuunt. Præmittant actus contritionis, humilitatis, patientiæ, dilectionis inimicorũ, obediencię, amoris erga Deum, quàm ferventissimos, & summo animi conatu, applicatione ac fervore quodammodo se-

raphico, purè propter Deum, ejusque majorem gustum & consolationem. Verbo ita conscientiam emundent, ac si eis jam jam è vivis excedendum foret, nec umbra peccati remaneat, quam accuratissimâ & sincerissimâ confessione non expient, ut hac ratione animam suam & corpus instar nitidissimi adamantis aut crystalli, Majestati divinæ exhibeant.

Documentum XVII. Ad omnia illa meliùs peragenda, octo vel decem diebus, sacris S. Patris nostri commentationibus vacent. S. Ignatius P. Faber & P. Laynez Vincetiæ 40. dies cœlestium rerum contemplationi, jejuniis, pœnisq; voluntariis tribuere, ut ad sacerdotale munus sese disponerent. Idem, eodem fine & tempore S. Xaverius & P. Salmeron præstitere ad montem Celsum, in tugurio imbribus & ventis obnoxio 40. diebus divina contemplantes, emendicato pane victitantes, humi, in stramine noctu cubantes, aliisque pœnis corpus affligentes. Similiter P. Ludovicus de Ponte ad rite suscipiendum ordinem Sacerdotalem, se menstrua rerum divinarum commentatione studio-

fissi.

lissimè paravit, L. 1. vitæ. a. 4. Horum vestigia sectando, exercitia saltem octiduana exactiùs & ferventiùs solito, nostri initiandi instituant; ad vitam deinceps sanctiùs ducendam, & usq; ad mortem continuandam se excitent; contra omnes respectus humanos, & imperfectorum judicia, valde se obarment; insatiabile virtutum, meritorum & operum heroicorum desiderium accendere in se curent; ut planè mutantur in alios, & homines quodammodo divini evadant, atque ex his exercitiis abscedant Deo pleni, tam in conversatione secreta cum Deo, quàm in publica cum aliis, nihil in omnibus nisi Deum spirantes.

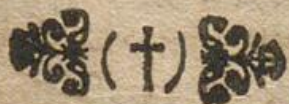
Documentum XVIII. Suscepto characteri Sacerdotali, ad celebrandas primitias exquisitè se præparent; quæ præparatio in eo consistit, ut ritus exactè calleant, rubricas ad amissim servent; fidem vivacissimam, spem & charitatem ardentè eliciant, & sacrum ab initio non præcipitanter, sed tardè pièq; celebrare assuescant. Nunc quidem diutiùs, sed deinceps ante & post sacrum saltem per quartam horæ par-

partem, devotionis actibus, illique ferventibus insistant; oculos, manus, linguam, quæ potissimum circa S. Eucharistiam occupantur, ab omni etiam specie mali, incontaminata servant:

Denique, ut corpora ciborum qualitates participant, ita æquum est, ut Sacerdotes nostri, toties celebrantes Christi in Eucharistia existentis virtutes & mores perfecte imbibant & exprimant.

1. Exactam Christi Sacerdotis voci obsequentis obedientiam. 2. Humilitatem profundissimam, & donorum occultationem talem, ut ament nesciri & pro nihilo reputari. Christus in Eucharistia, omnia magnalia sua prorsus abscondit. 3. Patientiam omnimodam in omnibus injuriis, qualem Christus in Sacramento exhibet. 4. Liberalitatem, omnia Deo offerendo, intellectum, voluntatem, actiones famam. Veluti Christus, omnia dat nobis. 5. Puritatem eximiam, nulli impuritati ex rebus creatis contrahendæ obnoxiam. 6. Sincерum zelum animarum absq; ullo respectu personarum functiones sacerdotales exercentem. 7. Paupertatem & nuditatem rerum omnium

omnium. 8. Purissimam intentionem gloriæ divinæ. 9. Propagationem efficacem divinæ gloriæ, & salutis animarum. 10. Animum pacatum in occasionibus adversitatum & injuriarum. 11. Plenam indifferentiam ad occupationes, loca, officia omnia. Velut Christus nullum detrectat locum, quo à sacerdotibus etiam sceleratis collocatur. 12. Plenam annihilationem rerum, Deo in nobis displicentium, & amoris proprio placentium. Quæ si Neomistæ obtinuerint, Deo se integrè immolabunt, qui amore nostri exinanivit semetipsum & hostiam Deo obtulit. Vitam Sacerdote dignam, id est perfectam ducent, & præter alia bona & dona eximia, assequuntur id, quod tum ab aliis Sanctis, tum à S. Gregorio L. 4. Dial. c. ult. promissum est: *Audenter dico, quia salutaris hostia, post mortem non indigebimus, si ante mortem, ipsi hostia fuerimus.*

Henri. Cause' sculp.

SCHOLA AFFECTVS SEU INSTRUCTIO VI.

Patrum in tertia probatione
versantium.

PRÆFATIO

QUOD Redemptor noster Marci 6. dixit Apostolis: *Venite seorsum in desertum locum, & requiescite pusillum.* Volens, veluti P. Salmeron exponit, ut à laboribus molestis aliquantulum respirarent, & interim sibi, suisq; animi motibus moderandis, componendisque intenderent: idem cœlesti planè consilio S. Fundator noster pro Scholasticis ordinavit: ut *seorsum veniant*, & post longos docendi ac discendi labores, relictis Discipulis, Gymnasiis, studiis, ab his *pusillum requiescant*: & quemadmodum hactenus in schola intellectus, ita nunc in schola affectus, in schola orationis & abnegationis, in scientia omnium nobilissima, utpote scientiâ Sanctorum, & scientiâ Spiritûs practica, sese exercent, ac spiritum studiorum tempore, si non collapsum, saltem tepefactum, novo fervore instaurent.

PARS

PARS I.

De fine, mediis, & exercitiis
tertii anni.

CAPUT I.

De Fine tertie probationis.

I. **F**Inis hujus probationis, ut in Instru-
ctione ait P. Claudius; est in plena
& absoluta sui ipsius abnegatione ita se-
cum divina gratia exercere, & cum ea-
dem ad virtutes religioso dignas incum-
bere, ut fiat homo in vita spirituali per-
fectus, idoneumq; Societatis instrumen-
tum ad animas Christo lucrificandas
evadat.

*Notandum hic, prædicto fine omnem per-
fectionem & triplicem ejus viam perspicue
contineri: nam plena sui abnegatio via pur-
gativa, virtutum adeptio, illuminativa, &
vita perfectio unitiva respondet.*

II. Ad finem hunc, triplicemq; in illo
inclusam perfectionis viam, probè asse-
quendam; ante omnia studendum est ter-
tii aîni tempore, ut ea bene intelligantur &
penetrentur. Licet enim hic annus à S. Pa-
tre

tre nostro vocetur schola affectûs; quia tamen voluntas nostra & affectus ejus non fertur in incognitum: ignoti enim nulla cupido; omnino necessariû est perspicere naturam, seu essentiam, & media, instrumētâq; perfectionis. Unde juvat in compendium eò spectantia redigere, ut velut in synopsi, ea cernamus, & velut ideam propositam vitâ ipsâ exprimamus.

III. Ad clariorem verò prædictorum cognitionem, plurimum luminis & adjumenti conferet lectio attenta Authorum illorum, qui de abnegatione, virtutibus & vitiis solidiùs scripsêre: quales sunt PP. de Ponte, Alvarez, Rosignolius, Carrafa, Rodericius, Lancicius, Nierenbergius, Gaudierius & alii. Suaderémq; ut primis mensibus legeretur de extirpatione vitiorum, & aliis spectantibus ad primâ perfectionis viam, mediis mensibus de adeptione virtutû & via secunda; ultimis de cognitione & amore Dei ac reliquis tertię vię propriis; sed simul in praxin, quæ lecta sunt, redigerentur. Hæc est praxis & ordo, quem Ascetæ tradunt communiter, licet P. Gaudier à virtutibus paupertate, castitate &

F

obe-

obedientia inchoandum censeat. Idem tamen fatetur, plantando virtutes, malas radices evelli, & è contrà evellendo plantari.

IV. Hoc in primis observandum, ut cùm scientia hæc sit merè practica, praxis semper cognitioni jungatur: neque enim quis unquam perfectionem, virtutésque intelliget, nisi se assiduè exerceat, atque ita iplo exercitio lumen & cognitionem à Deo obtinere mereatur. Excitet quoque in se insatiabile perfectionis desiderium, & famem sitimque ardentem amoris divini, ex quibus modi, viæque pandentur, non solum intelligendi perfectionem, verum etiam adipiscendi.

CAPUT II.

*De mediis finem tertiæ probationis
assequendi.*

I. **P**. Balthasar Alvarez, ut cap. 47. vitæ legitur, Patribus suis Tertianis, duo media generalia, orationem & mortificationem optabat & inculcabat: ut scilicet per orationem conjungerentur cum Deo; per abnegationem verò vitia extirparent, quò

quò uberius virtutes progerminarent. P. Claudius in Instructione pro iis, qui tertium annum probationis agunt, (quæ refertur in ordinationibus Generalium c. 3. pag. 31. & quot mensibus legenda est.) varia experimenta & exercitia præscribit, ad perfectionem & finem præfixum utilissima.

II. In particulari autem hæc media recenseri queunt. 1. Sacrificium missæ. 2. Menstrua exercitia. 3. Meditatio quotidiana per sesqui horam. 4. Officium horarum. 5. Oratio vocalis. 6. Exercitium præsentia divinæ. 7. Usus precum jaculatoriarum seu aspirationum. 8. Examen generale. 9. Examen particulare. 10. Praxis regulæ electionis. 11. Exomologesis crebra. 12. Lectio Librorum Spiritualium. 13. Lectio SS. Patrum. 14. Lectio Instituti. 15. Alloquium Præsidis hebdomadarium. 16. Conferentiæ. 17. Opera humilitatis & pœnitentiæ. 18. Exhortationes domesticæ. 19. Exhortationes ad externos & catecheses.

III. Verè Societas armamentarium est instructissimum, ex quo Sociis ejus panopliam

pliam seu omnis generis arma desumere licet. Hæc arma sunt potentia ad hostes quoscunq; debellandos; hæc instrumenta sunt efficacissima, ad informes ac rudes quoscunq; dolandos & perficiendos, donec imaginem Christo simillimam referant. Hæc sunt fomenta, quibus Societas Filios suos nutrit & roborat, ac tanquam foecunda Mater Filios suos parturit, verè cum Apostolo dicens: *Filioli mei, quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis.* Gal. 4. 11. v. 19. q. d. Parturivi vos primò in prima & secunda probatione Tirocinii, ut è sæcularibus formarem Religiosos, & qualiacunq; saltem animarum lucrandarum instrumenta; nunc verò in tertia & ultima probatione, iterum vos parturio, ut gignam Religiosos perfectos & instrumenta proximè apta ad animas Christo lucrificiendas, donec Christus formetur in vobis, & germana Christi simulacra evadatis.

CAPUT III.

De bona & mala dispositione probandorum.

I. **B**ona dispositio animi ad tertium probationis annum destinatorum est.

est. 1. Si afferant ad hanc spiritus palæ-
stram, desiderium ingens, remissum &
inveteratum quodammodo studiorum tem-
pore spiritum denuò renovandi, excitandi
& inflammandi, ut elapso anni curriculo
juxta S. Patris nostri votum, exeant homi-
nes novi. 2. Si afferant magnum deside-
rium in schola affectus obtinendi intimam
familiaritatem cum Deo, per spiritualia
devotionis exercitia, quæ tanquam instru-
menta cum Deo ut causa principali con-
jungantur, aptaq; evadant, ad gloriam Dei,
quàm maximè promovendam, quod optat
S. Pater noster p. 10. Const. §. 2. 3. Si
afferant desiderium avidum in mortifica-
tionis gymnasio neglectum tot annis, vel
remissum, vel fortasse nunquam satis se-
riò inchoatum abnegationis omnimodæ
exercitium aggrediendi & addiscendi;
propositaq; bona in meditationibus quo-
tidianis & exercitiis annuis toties facta, to-
ties fracta, nunc tandem, omnibus diffi-
cultatibus perruptis constanter adim-
plendi.

Ad hoc desiderium suscitandum pluri-
mum contulerit, si proposuerint sibi ex-

emplum & fervorem primorum Patrum nostrorum, qui absolutis studiis suis, dum itinere Hierosolymitano interrupto, annum integrum navigandi opportunitatem præstolari constituissent; interim in varias Italiæ partes & civitates distributi, 40. dierum ascesi & orationis, ac mortificationis excellentis exercitiis exculi, tertiæ hujus probationis formam quandam Societati reliquere, cœlesti Magistro authore, qui totidem in solitudine dies versatus est antequam prædicandi munus auspicaretur. Si hoc Spiritu tertiam probationem Patres aggressi fuerint, optimam dispositionem contulerint: & deniq; orationi pariter & abnegationi insistendo, facile obtinerint. 4^{tum} Quod exigebat P. Balhalat Alvarez c. 47. vitæ, ut Scholastici doctrinis & scientiis coram mundo jam magni, in tertio anno rursus infantes fiant, ut verè magni coram Domino evadant: & agant secum tanquam stulti & ignari, ut evadant perfectè sapientes in scientia spiritûs, quæ dat vitam & robur Scholasticæ; laboribus erga proximos splendorem addit, fructûsq; profert utilissimos, ad majorem

rem Dei gloriam, Ecclesiæ totius, & Societatis honorem.

II. Mala è contrà dispositio est ad tertium annum accedentium, qui cùm atatem primam & optimam in Societate, defectu solidi fundamenti in Tirocinio positi, aut si positum fuit, studiorum contentione labefactati, ac penè collapsi, laxiùs tepidiùsq; traduxerint. 1. Exercitiorũ spirituum diuturnitatem, operum humilium & experimentorum aliorum difficultatem, ac laborem horrent. 2. Qui studendo, laborandoque quasi jam fessi ad otium aspirant, eùmque in finem tertium annum inductum sibi persuadent. 3. Quorum valetudo cum laboribus assiduis docendo, discendoque non parum attrita vel læsa sit, eam in tertii anni quiete instaurandam autument. 4. Omnium pessima dispositio est eorum, qui ob vanam, tumidamque de se conceptam doctrinæ aut virtutis opinionem, non opus sibi esse tertio anno credunt: cùm evidens sit, huiusmodi vel maximè tertiâ probatione indigere.

III. Quisquis igitur his erroribus obnoxius est, eosdem corrigat, eoque spiritu

probationem hanc aggrediatur, quo à S. P. N. instituta est; quod nullo negotio præstabit, si perfectionis, ad quam initio vocatus est, dignitatem & sublimitatem penetrare studebit, & quàm procul ab ea distet: Aggrediatur proinde tertium annum, tanquam scientiæ Sanctorum, omnibus aliis scientiis præstantioris scholam, tanquam locum pascuæ & sagine Spiritûs, & quasi ad centrum obice remoto, properet, & anhelet, media strenuè adhibeat, & finem præscriptum longè nobilissimum feliciter consequetur.

CAPUT IV.

De exercitiis mensuris PP. TT. & quanam in iis observanda.

EXercitia mensura inter alia experimenta primum locum obtinent; quæ si rite peragantur, maximum fructum pariunt, atq; ad felicem tertii anni, imò totius vitæ reliquæ progressum in perfectione plurimum conducunt: in iis enim finem & media cognoscimus; impedimenta discutimus & removemus; Christi Domini vitam velut ideam inspicimus, & imitari

tari statuimus; actiones ordinarias ad hoc speculum dispicimus, examinamus, reformamus; Deo inspirante illuminamur, & charitate sanctisq; desideriis succendimur. quare toto affectu suscipienda, exactissimèq; peragenda sunt, & tanquam basis & fundamentum hujus anni, & omnis vitæ insequentis, solidè collocanda. Quò servient sequentia.

I. Patres Tertiani in hisce exercitiis, accuratè servent, præscriptum diei ordinem. Voluit hoc unicè S. Pater noster, unde præscripsit, ut de eo, reliquisq; additionibus, fieret examen particulare; ne vel minimus defectus irreperet. Odit Dæmon ordinem, & saltem modicam orationi particulam decerpere tentat.

II. Meditationem de fine seu fundamento bene ponderent ac penetrent: verè enim universorum fundamentum est. Quemadmodum enim omnis reliqua lapidum massa fundamento innititur, & omnis lignorum, saxorumque superstructorum moles à fundamento firmitatem suam accipit: & quidquid evidentie & certitudinis habet conclusio, illud à principio

F 5

hau-

haurit, ex quo per necessariam connexionem deducitur; ita quidquid est axiomatum, legumque religiosarum, quibus in virtutum exercitio promovemur, à finis consideratione sumit efficaciam. Quare P. Lancicius senas in fine hoc ponderando horas infumendas suadet. P. Casparus Figuera in Summa Spirituali, asserit non defuisse, qui in meditatione finis 10. annis se detinuerint, magno fructu animæ suæ; imò totam vitam huic meditationi impensam, optimè collocatam fore, si modò perciperetur inde fructus intentus, qui est consecutio finis, ad quem creati sumus.

III. Intimè penetrare conentur gravitatem peccatorum venialium, & eorundem effectus ac damna, ut horrorem concipiant: & ab iis tanquam à facie colubri fugiant.

IV. Profundè rimari studeant meditationem de regno Christi, & de duobus vexillis, in quibus Deus S. Ignatio totam Societatis ideam ac structuram detexit. Et ex quibus Societatis spiritum colligere & haurire licet.

V. Vivaciter & intimè perspicere current,

rent, quanta Redemptor noster amore nostri passus sit & fecerit, quàm horrenda tormenta, opprobria, contemptus subierit: ut ad generosam imitationem inflammentur.

VI. Studiosissimè perpendant multitudinem & efficaciam mediorum sibi concessorum, tam in Ecclesia, quàm in Societate, quæq; indies suppeditantur; quibus si rite uterentur, Seraphinorum sanctitatem attingere valerent.

VII. Seriò indagent præcipua profectus sui spiritualis impedimenta, ob quæ hæcenus perfectionem non sunt assecuti; eaq; omni conatu amoliri statuant, cujusmodi sunt 1. Esse irretitum uno, alterove vitio. 2. Habere dictamina quædam prava, similia his, quæ suprà pag. 60. pro Instructione Repetentium allata & refutata sunt. 3. Amare res extrinsecas, distractiones, conversationes, recreationes, auram & favorem hominum.

VIII. Contra humanos respectus, validissimè se obarment.

IX. Deniq; ardentissimum profectus desiderium in se excitent; & in ipsis adhuc

huc exercitiis opus perfectionis seriò ag-
grediantur, postmodum continuandum &
amplius perficiendum. Hac ratione, auxilia
gratiæ Divinæ à benignissimo Numine
certo certius consequentur. Nam ut scri-
bit S. Chrysostomus in orat. de S. Philo-
gono: *Benignus est Deus, & quemadmo-
dum parturiens cupit eniti fœtum, ita & ille
cupit effundere misericordiam suam.*

CAPUT V.

*De ordine diei in exercitiis mensuris
servando.*

Quotidie fiunt ternæ meditationes,
& una consideratio.

Hora IV. Surgitur, observatâ additio-
ne secunda, visitatur Venerabile Sacramen-
tum, recoluntur puncta meditationis in-
stantis.

Medio V. Meditatio horaria. Eâ finitâ
examinatur successus, juxta additionem 5.
Annotatur fructus, v. g. rariora lumina &
proposita practica, considerando præcipue
ut ad quotidianas actiones quamprimum
accommodentur. Deinde dicitur prima.

Hora VI. Legitur sacrum, post quod
di-

dicitur Tertia, vel quæ eo die præscripta sunt, leguntur.

Hora VII. Dicitur sexta, visitatur Venerabile Sacramentum, & legitur unum alterumve caput ex Thoma de Kempis, conveniens materiæ meditationum præsentis diei.

Hora VIII. Primo quadrante præparatur materia pro sequenti meditatione, quæ inchoatur secundo quadrante.

Medio X. Examinatur meditatio, ut suprâ. Visitatur Venerabile Sacramentum, & legitur Nona. Tempore consueto fit examen conscientiæ & prandium: in quo, sicut & quoties in publicum prodeundum est, habenda est specialis ratio regularum modestiæ, in capitis, oculorum, & totius corporis compositione.

Hora XI. Post mensam relaxatur animus nonnihil, visitato prius Venerabili Sacramento, nulli rei seriæ attendendo, sed agendo aliquid, quo animus suaviter distrahatur, non tamen dissolvatur: cuiusmodi esset v. g. cubiculum componere, opus humile facere in culina vel refectorio, Summopere verò cavendum est, ne
tam

tam illo , quàm toto hoc exercitiorum tempore , vel inter se , vel cum aliis colloquantur , aut per domum vagentur.

Hora XII. Lectis litiis B. V. & facto examine particulari , dicantur vesperæ cum completorio.

Hora I. Exercitium aliquod corporale. Visitatione Venerabile Sacramentum , recitatur rosarium.

Hora II. Instituitur pia consideratio, vel primis diebus fit præparatio ad Confessionem generalem.

Hora III. Legitur liber spiritualis.

Hora IV. dicitur Matutinum cum Laudibus, & præparatur materia pro sequenti meditatione.

Hora V. Meditatio.

Hora VI. Examen meditationis ut supra. Visitatione Venerabile Sacramentum, coenatur.

Hora VII. Relaxatur animus, sicut post prandium.

Hora VIII. Finitis litiis de omnibus Sanctis, lecta meditatione, & peracto examine conscientiae , religiosè incumbitur.

CAPUT VI.

Notanda quedam circa examina & considerationes.

I. **U**T consuetudo malè utendi utròq; examine, efficaciter tollatur, providendum solerter, ut usu ipso & praxi defectus circa normam utriusque examinis à S. P. N. præscriptam, admissi evitentur. Quod etiam procurandum apprimè est in reliquis diei actionibus, ut hoc exercitiorum tempore perfectissimè formentur. In quem finem speciales de iis considerationes instituuntur. Porro examen particulare fiet de distributione temporis servanda, ut pro errato notetur, si quid non fuerit factum, vel non ita perfectè, ut annotationes circa examina & meditationes requirunt.

II. Considerationem, quæ præter meditationes præscribitur, & ad totius vitæ reformationem (de qua Directorii c. 10. n. 7.) & debitam perfectionem consequendam, valet plurimùm, institui de certa aliqua actione reformanda, velut sacro, vel officio divino. Item de re aliqua præsen-

130 *Notanda quædam circa examina*
sentibus materiis aptiore. In reformatione
verò actionis hæc forma servari poterit.
Consideretur 1. quæ sit natura talis actio-
nis: quomodo perfectissimè obiri possit,
& verò etiam debeat ab homine Societa-
tis. 2. Attendatur, quàm procul ab ea re-
cesseris, ubi proinde notandi defectus
commissi, & omissa perfectio. 3. Quid
remedii adhiberi possit. 4. Defectus & re-
media scripto annotanda.

III. Consideratio verò Regularum
quatuor habet puncta. 1. Attentè legen-
da regula; tum remoto libro ejus sensus,
veritas quam continet, & tota perfectio est
imprimenda memoriæ, ut deinceps facile
occurrat. 2. Considerandū quomodo Chri-
stus hanc vel illam actionem eâ regulâ
commendatam exercuerit; quomodo v. g.
servaverit silentium, cum interna animi
recollectione; ita & nos servemus: ore-
mus, ut ipse oravit: comedamus, ut ipse:
sic formatur in nobis Christus, efficimur
que veri ipsius Socii & Fratres, ac Filii
Deo dilectissimi. 3. Considerandum, quis
sit usus & praxis talis regulæ, & quæ inter-
næ vel externæ actiones, juxta illam sint diri-

dirigendæ: quomodo, si Regulæ generales sint, v. g. undecima Summarii, applicare eas oporteat nostris cogitationibus, verbis, operibus. 4. Deniq; quomodo hucusque regulam hanc servaverimus, ac deinceps servaturi simus.

CAPUT VII.

Distributio materiarum pro Exercitiis mensstruis Patrum tertiæ probationis, pro ut in Domo Geistanâ observari solent.

HEBDOMAS I.

Finis ejus est puritas animæ, tam à peccatis omnibus; quàm à pravis habitibus, inclinationibus, affectibus.

DIES I.

M*editatio I.* Consideratio Fundamenti accurata ex Libello Exercitiorum.

Meditatio II. De Fine hominis Religiosi, & præcipuè in hac tertia probatione (*Vide Trinckelium pag. 53.*)

Meditatio III. Repetitio utriusq; matutine. Consideratio de praxi meditationis

in-

instituendæ. Vide P. de Ponte, P. Meyer, Trinckelium in Prolegomenis vel Horolog. Scholast. *suprà* pag. 52. & *seqq.*

Legenda 1ma Instructio pro iis, qui tertium annum agunt. 2. Proœmium Directorii & caput 2. & 3. 3. Annotationes 204. Epistola P. Claudii 10ma de usu Exercitiorum. 5. Thom. de Kempis: vel ita dividi potest, ut singulis hebdomadibus unus Liber absolvatur; vel potius, ut magis materie meditationum convenient, legi possunt capita, ordine hîc notato Legatur itaque hodie ante prandium L. 3. c. 9. à prandio L. 3. c. 10. 33.

DIES II.

Meditatio I. Exercitium de triplici peccato ex Libello exercitiorum II. De peccatis ex eodem III. Repetitio. Consideratio de Examine Generali. Vide Horol. Schol. pag. 142. & p. 213. Legendæ additiones ad exercitia melius peragenda. Et caput 11. & 39. Directorii.

NB. Deinceps servandum, ut quæ in Directorio habentur, evolvantur simul cum iis, quæ præscribuntur ex Libello Exercitiorum. Ex Thoma de Kempis L. 1. c. 6. & L. 3. c. 52.

DIES

DIES III.

Meditatio I. De morte. II. De Iudicio universalis & particulari. III. Repetitio utriusque. Consideratio de Examine particulari. *Vide Horolog. Scholast. p. 178. Legenda ex Libell. Exercit. Examen particulare. Et Epistola P. Claudii 5ta de usu orationis & pœnitentiarum in Societate. Ex Thoma de Kempis L. 1. cap. 23. & 24.*

DIES. IV.

Meditatio I. De purgatorio II. De Inferno. III. Applicatio sensuum. Consideratio de Confessione, præsertim generali. *Vide Horolog. Schol pag. 88. Legenda, Examen generale ex Libello Exercit. Item Regulæ priores ad motus animi discernendos. Ex Thoma de Kempis L. 1. c. 11. L. c. 5. & 6.*

DIES V.

Meditatio I. De damnis peccatorum mortalium. II. De damnis peccatorum venialium. III. Repetitio. Præparatio ad confessionem generalem. Legenda & ruminanda ex Libello Exercit, Decima ad-

additio de satisfactione & pœnitentia. *Vide etiam Horolog. Scholast. pag. 192. De operibus pœnosis. 2. De usu Confessionis & communionis. Vide Horol. Schol. pag. 88. & pag. 109. Ex Thom. Kemp. L. 1. c. 13. & c. 18.*

DIES VI.

Meditatio I. Primus modus orandi ex Libell. Exercit. *Vide etiam Horolog. Sacerdotale pag. 72. Meditatio II. psalmus quinquagesimus per secundum modum orandi. Vide Horol. Sacerd. pag. 74. & 142. III. De dolore de peccatis ex amore Dei super omnia. Vide Horolog. Scholast. p. 91. Loco considerationis, continuatio præparationis ad confessionem generalem. Legendæ regulæ posteriores ad pleniorum Spirituum discretionem. Ex Thom. Kemp. L. 4. c. 7. & L. 3. c. 32.*

DIES VII.

Meditatio I. De Filio prodigo. II. Repetitio. Confessio generalis. Ex Thom. Kemp. L. 1. c. 25. & c. 21.

DIES VIII.

Meditatio I. De radicibus & fontibus im-

pro exercitiis mensuris.

135

imperfectionum. *Vide Directorium c. 10. n. 7. vel P. Gaudier introductionem ad perfectionem pag. 165. vel Trinckelium p 65. Vesperis mediâ horâ repetitio. Ex Thom. Kemp. L. 1. c. 19. & 20.*

NB. *Hodie conceditur aliqua relaxatio & deambulatio in horto ; à prandio cum venia Superioris licebit egredi usq; ad horam 5. Sed domi servatur silentium totâ die. Medio sextæ repetitio meditationis matutina.*

HEBDOMAS II.

Cujus finis est, sequi Christum velut perfectissimum exemplar omnis virtutis & sanctitatis, nobis propositum ad imitandum.

DIES I.

Meditatio I. De Regno Christi. II. De incarnatione. *Vide P. Gaudier pag. 277. vel P. Trinckelium. III. Repetitio. Consideratio de modo adipiscendi virtutes. Vide Industrias P. Meyer. vel Horol. Scholasticorum Excitatorium in fine in Appendice. Legenda ex Directorio c.*

18.

18. 19. 20. Deinde quæ notata pro hac hebdomade ex Libell. Excit. Ruminandi quoq; tres modi humilitatis. *Ex Tho. Kemp. L. 2. c. 1. & c. 2.*

DIES II.

Meditatio I. De Nativitate Christi. *Vide P. Gaudier in Introductione. p. 284. II. De apparitione Angelorum. Vide P. de Ponte part. 2. med. 18. P. Meyer. Evangel. Luc. 2. III. Applicatio sensuum. Consideratio de modo piè surgendi. Vide supra Horolog Scholast. pag. 32.*

Legenda 1. secundus modus orandi. 2. Quæ habentur in Libello Exercitiorum, & in Directorio à capite 22. ea diligenter hoc & sequentibus diebus legenda, tum ad vitæ propriæ emendationem, tum ad aliorum directionem. *Legi itaq; potest hodie Directorii c. 21. 22. 23. Ex Thom. Kemp. L. 2. c. 3. & 4.*

DIES III.

Meditatio I. De Pastoribus. II. De Circumcisione. *Vide P. Gaudier. III. De tribus Regibus. Vide P. de Ponte. Consideratio de tribus votis Religiosorum in communi, v. g. de dignitate, utilitate,*

pro exercitiis mensuris.

137

tate, jucunditate, obligatione, & præmio
votorum, si accuratè servantur. *Vide Rode-
ricium. p. 3. Legenda ex Directorio c. 24. 25.
26. Ex Thom. Kemp. L. 3. c. 40. 41. 42.*

DIES IV.

Meditatio I. De præsentatione pueri
Jesu in templo. *Vide P. Gaudier vel
P. de Ponte.* II. De fuga in Ægyptum. III.
De reditu ex Ægypto. Consideratio de
praxi paupertatis in Societate. *Vide infra
Horolog. Excitatorium in Appendice, de
renovatione votorum. Legenda ex Direc-
torio c. 27. 28. 29. Ex Thom. Kemp. L. 2.
c. 9. & 10.*

DIES V.

Meditatio I. De ascensu Christi in
templum. II. De vita Christi ab
Anno 12. ad 30. III. de duobus vexillis.
Consideratio de praxi castitatis. *Vide Ho-
rolog. Excitat. l. c. Legenda ex Directorio
c. 30. 31. 32. De tribus hominum classibus.
Prior Epistola P. Claudii de renovatione,
Ex Tho. Kemp. L. 1. c. 2. & 3.*

DIES VI.

Meditatio I. De baptismo Christi. II.
De Jejunio. III. De Tentatione.

Vi.

Vide P. Gaudier, vel P. de Ponte. Consideratio de perfectione & praxi obedientiae. Vide Horolog. Excitatorium l. c. Legenda ex Directorio c. 33. 34. Ex Tho. Kemp. L. 3. c. 13. 19. 20.

DIES VII.

M*editatio I. De vita nostra bene instituenda, quoad salutem & perfectionem propriam, juxta exemplar vitae Christi, quomodo nos deinceps gerere velimus 1. Erga Deum. 2. Erga Superiores. 3. Erga æquales. Vide Horolog. Excitatum. in Appendice de praxi recollectionis mensurae. Ex Tho. Kemp. L. 3. c. 23. & 25. Deinde quies & vacatio ut supra. Medio sexta repetitio meditationis matutina.*

HEBDOMAS III.

De Christo docente & patiente.

F*inis hujus hebdomadis est, ex consideratione vitae Apostolicæ & passionis dominicæ excitare animū ad ardua facienda & patienda, præsertim in paupertate, labore, dolore, contemptu.*

Legenda 1. notata circa hanc hebdomadam

madem. 2. caput 35. Directorii. 3. Regule ad victum temperandum. 4. De scrupulis. 5. Ut cum Ecclesia sentiamus. 6. Inchoanda lectio Regularum summarii, Communium, Sacerdotum, Concionatorum, Missionum.

DIES I.

Meditatio I. De vocatione Apostolorum. P. Gaudier pag. 354. II. De sermone Christi in monte. Idem pag. 360. III. De missis ad prædicandum Apostolis. Idem pag. 400. Consideratio de missionibus Societatis. Vide infra de virtutibus Missionariorum. Ex Thom. Kemp, L. 3. c. 1. 2. 35.

DIES II.

Meditatio I. De primo Christi miraculo in Nuptiis. Vide P. de Ponte p. 3. m. 9. II. De fugatis è templo Negotiatoribus. P. de Ponte. p. 3. m. 10. III. De Conversione Mariæ Magdalene. P. de Ponte p. 3. m. 25. Consideratio de piis Colloquiis & recreatione religiosè transigenda. Vide Hor. Schol. pag. 170. Ex Tho. Kemp, L. 2. c. 9. L. 3. c. 47.

G

DIES

DIES III.

Meditatio I. De Colloquio cum Sa-
maritana. *P. de Ponte* p. 3. med. 26.
II. De Lazari resuscitatione. *Idem.* III.
De fletu Christi super Jerusalem. *Idem.*
Consideratio de officio divino. *Vide Hor.*
Schol. p. 79. *Ex Thom. Kemp.* L. 3. c. 35.
& 36.

DIES IV.

Meditatio I. De Lotione pedum. II.
De institutione Venerabilis Sacra-
menti. III. De gestis in horto post coe-
nam *Vide P. de Ponte.* Consideratio de
visitatione Venerabilis Sacramenti. *Vide*
Hor. Schol. pag. 201. *Ex Thom. Kemp.* L.
4. c. 1. 2. 3. 4. 5.

DIES V.

Meditatio I. De Christi comprehen-
sione. *P. de Ponte.* p. 4. II. De ge-
stis in domo Anne & Caiphæ. III. De
gestis apud Pilatum & Herodem. Con-
sideratio de celebratione missæ. *Vide Hor.*
Schol. p. 107. *Ex Thom. Kemp.* L. 2. c. 11.
L. 3. c. 18. 19.

DIES VI.

Meditatio I. De Christi flagellatione
& Coronatione. II. De ejus damna-

pro exercitiis mensuris.

141

tione ad mortem, & crucis bajulatione.

III. De Crucifixione. P. de Ponte. Consideratio de usu poenitentiarum & mortificationum externarum. Vide Hor. Schol. p. 192. Ex Tho. Kemp. L. 2. c. 12. L. 3. c. 41.

DIES VII. Vacationis.

Meditatio de 7. verbis Christi in cruce prolatis. Medio 6ta repetitio. *Ex Tho. Kemp. L. 3. c. 56.*

HEBDOMAS IV.

Cujus finis, contemptis terrenis, quæ-
rere cœlestia, ac Deo totū inhærere.

DIES I.

Meditatio I. De Christi resurrectione & apparitione prima. II. De apparitione 2. & 3. III. De apparitione. 4. Consideratio de religiosa corporis refectione. *Vid. Hor. Schol. p. 151. Ex Tho. Kemp. L. 3. c. 5. 6.* Legenda 1. Regulæ si quæ restant. 2. Tertius modus orandi & quidquid residuum est ex Libro Exercitiorum & Directorio. 3. Epistola S. P. N. De perfectione. 4. Epistola P. Claudii de charitate fraterna. 5. Deniq; caput 40. Directorii.

G 2

Dies

DIES II.

Meditatio I. De apparitione s. II. De apparitione 6. & 7. III. De amore Spirituali. *V. P. Gaudier.* Consideratio de Lectione Spirituali. *Vide Hor. Schol. pag. 207. Ex Thom. Kemp. L. 2. c. 8. & 11.*

DIES III.

Meditatio I. II. III. De divinis beneficiis, Creationis, Conservationis, Redemptionis, Vocationis ad fidem, Religionem &c. Consideratio de cultu B. V. & S. Angeli Custodis. *Vide infra in appendice. Ex Thom. Kemp. L. 3. c. 22. L. 4. c. 9.*

DIES IV.

Meditatio I. De Christi Ascensione. II. De gloria Beatorum quoad corpus & animam. III. De beatæ vitæ æternitate. *P. de Ponte p. 6. med. 52. & 51.* Consideratio de oratione vocali, litanis, rosario, salutatione angelica, benedictione mensæ. *Vide Horol. Scholast. variis locis. Ex Thom. Kemp. L. 3. c. 47. 48. 49.*

DIES V.

Meditatio I. De Apostolorum preparatione ad accipiendū Spiritum S. II. De missione Spiritūs S. III. De fervore

vore S. Petri & aliorum Apostolorum. P. de Ponte p. 5. med. 20. Consideratio de praxi presentie Dei. Vide P. de Ponte in duce spirit. P. Arias. P. Crombecium. Ex Thom. Kemp. L. 3. c. 54. & 55.

DIES VI.

Meditatio I. De natura, causis, motivis, ac mediis perfectionis. P. Gaudier c. 3. & 4. Vide Hor. Schol. in Instructione praxia pag. 1. & seqq. II. De mortificatione & devotione conjungendis, tanquam mediis perfectionis. P. Gaudier c. 14. III. De accurata observatione Regularum, exacto operum exercitio. P. Gaudier c. 23. §. 1. 2. 3. 4. 5. 6. Vide etiam supra in Instruct. Novit. pag. 41. Ex Thom. Kemp. L. 1. c. 19. L. 3. c. 21.

Deniq; in Sacello domestico oblatio & confirmatio propositorum in Exercitiis factorum. Psalmus quinquagesimus pro defectibus admissis in Exercitiis. Et Te Deum Laudamus.

DIES VII.

Repetitio tertia meditationis precedentis diei. Recreatio tota die. Medio 6ta Repetitio propositorum. Finis.

NB. Ne verò proposita, ut fit, sensim sine sensu, oblivioni tradantur & evanescant, subinde in examine conscientia ad ea reflectendum. Item in recollectione mensura & hebdomadaria (de quibus infra in appendice) eadem discutienda, revidenda, attendendumque, quomodo observentur.

* * * * *

SCHOLÆ AFFECTUS.

PARS II.

De affectibus, qui juxta triplicem viam perfectionis, & finem tertii anni, tempore tertiae probationis, excitandi sunt.

Quemadmodum mundani homines, præter refectioes ordinarias & quotidianas, extraordinaria quandoque apparent convivia, quibus abundantius & lautius reficiantur. Et quemadmodum præter rorem singulis ferè noctibus decidentem, uberiores coelum subinde dat pluvias, quibus terra sic immadescat, ut nec urentes venti, nec solares radii eam facile deinde desiccant. Ita Societas nostra Filiis suis, præter quotidianam spiritus refectioem, &

& ordinarium quasi devotionis rorem, annuam spiritûs mensâ, & diuturniores gratiæ pluvias offert, ne inter occupationes deinceps demandandas, vel esuriem animabus noxiam patiantur, vel prosperis rerum eventibus, tanquam benignioribus solis radiis exurantur, vel adversitatum ventis omnino exsiccentur. Præcipuum verò pabulum & gratiæ pluviam præbent affectus, quos secundum triplicem perfectionis viam subjungimus.

C A P U T I.

De affectibus viæ purgativæ.

Prima pars finis tertiæ probationis, ut innuunt Ordinationes Generalium, in plena & absoluta sui abnegatione consistit, & sequentes affectus exigit.

Affectus I. Tristitiæ seu doloris, contritionis & pœnitentiæ ob commissa peccata. *Memor esto, unde excideris, & age pœnitentiam.* Apoc. 2. *Pœnitentiam verò agere* ut ait S. Gregor. hom. 34. *in Evang. est, & perpetrata mala plangere, & plangenda non perpetrare.* Plangant igitur PP. TT. 1. *Tantam vitæ religiosæ partem, & quidem primam atq; optimam, adeò malè*

insumptam. 2. Plangent tantam suam, post tot accepta à Deo beneficia ingratitude. 3. Plangent tantam suam, post tot meditationes, & illustrationes, exhortationes & admonitiones, exomologeses & synaxes, examina & proposita, exercitia & lumina, inspirationes & exempla vel frigidissimum inflammatura, tepiditatem. 4. Plangent tantam in secundo creationis suæ sine socordiam, tamque inordinatum rerum creatarum usum. 5. Plangent tam crebrum à regulis & Instituto S. P. N. recessum, & perfectionis semita, exorbitatione. 6. Plangent temporis adeò pretiosi & nunquã redituri amissionem. 7. Denique plangent centies & centies fortè repetitas sensualitates, curiositates, intemperantias, jactantias, & vanitates tot annorũ decursu non emendatas. Et doleant intimè, ac detestentur, ut sic Dei voci obtemperent Joëlis 2. *Convertimini ad me in toto corde vestro, in jejunio & fletu & planctu.*

Affectus II. Odii peccatorum & propositi emendationis. Altera enim pars penitentia ex mente S. Gregorii est, plangenda denuò non perpetrare. Existiment itaque
PP.

PP. TT. sibi à Deo per Jerem. c. i. dictum:
Constitui te, ut evellas; in hoc tertio pro-
bationis anno peccata tua: atq; ita quidem
ut 1. Nunquam deinceps Deum cum ple-
na deliberatione offendas; nam deliberatè
peccans, ut ait S. Theresia, re ipsâ dicit:
Domine quamvis id tibi displiceat, nihilo-
minus id ipsum committam, & licet te id
nolle sciam, meam tamen voluntatem tuæ
anteponam. 2. Ut ne quidem indeliberatè
unquam perpetres peccatum veniale gra-
vius, vel periculosum, à quo facilis lapsus
in peccatum lethale. 3. Ut etiam peccata
materialia devites, quæ culpæ non sunt ob-
inadvertentiam. 4. Ut etiam speciem pec-
cati venialis declines, statimq; deplores &
aboleas. 5. Ut multas, variâsq; peccato-
rum venialium species non admittas. Pau-
lus Cicortus noster Coadjutor cum fama
sanctitatis Romæ mortuus, ajebat annuam
Confessionem suam non differre ab heb-
domadaria, nisi numero peccatorum. 6.
Ut etiam contra paucas venialium species
non sæpe delinquas sed rarissimè, & quo-
dammodo impeccabilis evadas, id est, ut
agrè & difficulter labaris in ea peccata,

quæ ob humanam fragilitatem etiam à perfectis & sanctis nonnunquam committuntur. *Omnis, qui natus est ex Deo, peccatum non facit, & non potest peccare.* 1. Joan. 3.

Affectus III. Mortificationes heroica passionum. Constitui te, ut non tantum evellas, sed & destruas. Jerem. c. 1. Peccata radicatus evellenda sunt; passiones evelli nequeunt, sed destrui, quemadmodum herbas noxias conculcando destruimus: Apathiam enim Stoicorum obtinere, impossibile esse docet S. Hieronymus, S. Augustinus, Tertullianus & alii. Studendum itaque PP. TT. ut passiones destruant, omnium ferè peccatorum radices. Quid enim juvat rivulos emanantes exhaurire, & fontem ipsum ebullientem non obstruere? Quid juvat saniem effluentem abstergere, & de ulcere aut apostemate curando non laborare? Passiones autem, quas Græci πάθη, Cicero perturbationes dixit, ut explicat S. Joannes Damascenus & Doctor Angelicus, sunt motus sensibiles, seu sensitivi potentiæ appetitivæ, ob imaginationem boni, vel mali provenientes. In

In appetitu concupiscibili senas reperiēs.
 1. Amorem. 2. Odium. 3. Desiderium seu concupiscentiam. 4. Fugam seu abominationem. 5. Delectationem seu gaudium. 6. Tristitiam seu dolorem. In appetitu irascibili quinas deprehendes. 1. Spem. 2. Desperationem. 3. Audaciam. 4. Timorem. 5. Iram. Omnium verò Dux & Princeps est amor proprius, sive inordinatus. Hi itaque hostes destruendi & debellandi ita ut 1. licet vehementer infestent, nunquam tamen te ad peccatum pertrahant. 2. Ita hebetentur, ut ne quidem in periculum propinquum peccati te conijciant. 3. Ut earum motus non sint vehementes, nec admodum perturbent. 4. Ut insultus earum mox generosè comprimantur. 5. Ut rarò contra rationem insurgant, & quidem non nisi lenissimè. 6. Ut iis aliàs ad malum inclinantibus nunc tantùm utaris in bonum. Exemplo S. P. N. Ignatii, qui assiduâ pugnâ victoriam & dominium passionum obtinuit.

Affectus IV. Abnegationis & destructionis omnimoda pravorum habituum, ex repetitis crebrò pravis actibus prognatorum;

rum; in quos, passionum motus non reprimendo, nec tentationibus resistendo lapsi sumus. De his dici potest PP. TT. *Constitui te* in tertio anno, ut *disperdas* per acquisitionem contrariorum habituum bonorum. Verum hosce domesticos hostes & animæ proditores, uno impetu disperdere nequimus, sed paulatim atq; per partes, exemplo S. Dorothei, qui Discipulum suum Dositheum, in sæculo vix sex libtis panis in prandio uno contentum, exiguam partem detrahendo, paulatim & sensim sine sensu famis & gulæ reduxit ad octo uncias.

Quare PP. TT. cum Davide statuant; *Persequar inimicos meos, comprehendam illos & non convertar, donec deficiant;* & 1. tam strenuè in contrariis actibus eliciendis sese exercent, ut inclinatio ad peccatum per actus pravos acquisita, indies notabiliter minuatur, & quasi lima ferrum abradatur, & major facilitas tentationibus resistendi sentiatur. 2. Eò pertingere allaborent, frequenti actuum contrariorum exercitio, ut quodammodo difficultatem & nauseam ad actus pravos sentiant

tiant & desiderium, affectumq; efficacem ad executionem boni, habitibus pravis contrarii. 3. Deniq; eò cum gratia divina eluctandum est, ut moralem quandam impossibilitatem ad omnes actus pravos sentiant, cum Joseph dicentes Gen. 39. *Quomodo possum hoc malum facere? & cum Apostolo Rom. 8. Certus sum, quia neq; mors, neq; vita, poterit me separare à charitate Christi.*

Affectus V. Resistentia generosa, & victoria tentationum. Constitui te ut dissipes tentationes. Militia est vita nostra, quod si hactenus non sat strenuè militavimus, nunc saltem in tertio anno, generosè inchoemus, ne post in missionibus, aliisque periculosioribus officiis turpiter succumbamus. Tentationes aliæ à naturali complexione, aliæ à pravis habitibus, aut passionibus, aliæ à Diabolo ortum ducunt. Easque, ut ait Cassianus Coll. 6. c. 11. Deus plerumq; evenire permittit ob probationem, nonnunquam ob emundationem, interdum ob merita delictorum. *P. Cornel. Vischavens Belga apud Sacchinum To. 2. Hist. Soc. L. 3. n. 58, ait Dæmonem*

nobiscum pugnare hastâ, gladio, seipso. Hastâ, cum quasi eminus externarum rerum specie objectâ sollicitat: gladio, cum per corpus nostrum nos cominus aggreditur: seipso cum phantasiâ ipsam invadit, eamq; variè movet, & hoc tertium certamen est gravissimum & maximè viros pietati deditos oppugnat. Contra omnes PP. TT. generosè dimicent 1. Ut eos nunquam in peccatum inducant. Ne nos inducas in tentationem. 2. Ut eos nec in peccati pericula conjiciant. 3. Ut nec eos vehementer perturbent & inquietent. 4. Ut non oriantur sæpe ex propria culpa, vel incuriâ, vel negligenti sensuum custodia. 5. Ut invadere solitas, faciliè superent, & minùs sentiant. 6. Ut veteres tentationes ita minuantur, ut vix sentiantur, vel etiam omnino cessent.

Affectus VI. Abnegationis strenua sensuum. quam S. Pat. Nost. valde inculcat Const. c. 1. §. 4. ubi jubet portas sensuum diligentissimè custodire. Noverat S. Pater utriusq; militiæ gnarus, quanta belli tempore ex negligenti portarum custodia pericula oriantur. Hinc tanta Gubernatorum

rum vigilantia, & intrantium examen. Et
sanè quid nobis prodest hostes, id est, pec-
cata expulisse, si portæ relinquantur aper-
tæ, per quas denuo intrare valeant? *A-*
scendit mors per fenestras. Jerem. c. 9. Tunc
autem, ait S. Gregorius L. 21. Moral. c.
2. Mors intrat per fenestras, & domum
ingreditur, cum per sensus corporis, con-
cupiscentia veniens, habitaculum intrat
mentis. Omnium verò diligentissime
custodiendus Tactus, periculosissimus
omnium. Deinde visus, ita ut oculi nun-
quam defigantur in vultus alienos, præser-
tim sequioris sexûs. *Averte faciem tuam à*
muliere compta. Eccli. 9. *Pepigi fœdus*
cum oculis meis. Job. 31. Noluit enim
aspicere, ne prius incautè aspiceret, quod
postmodum invitus amaret, ait S. Hiero-
nymus. Et S. Macarius ep. ad Monast. in-
quit. Facies mulieris, sagitta est truculenta,
infligit vulnus in animam. Et S. Chrysoft.
L. 6. de Sacerd. c. 8. Animam ferit &
commovet, non impudicæ tantum, sed
pudicæ quoque mulieris oculus. Hinc P.
Lud. de Ponte, P. Realinus, Alphonsus
Rodriquez 40. annis Janitor, nullam de
fa-

facie noverant. Non es Adamo innocen-
tior, Samfone fortior, Lotho Castior, Da-
vide sanctior, Salomone sapientior; si igi-
tur per horum portas malè custoditas
mors intravit, quid tibi, nec innocenti, nec
forti, ne sancto eveniet?

*Affectus VII. Assidua mortificationis
lingua.* Si quis putat se religiosum esse, non
refrænans linguam suam, hujus vana est
religio, ait S. Jacobus c. 3. Omissis autem
mundanorum vitiis, adhærent nonnun-
quam Religiosis quædam contentio, ja-
stantia, secreti revelatio, mendacium, otio-
sitas, loquacitas, imprudentia, importu-
nitas irreverentia, scurrilitas, contemptus
aliorum & detractio. Verùm nihil ita ca-
vendum atq; detractio, alterius famæ &
existimationis denigratio, alienorum defe-
ctuum præterquam Superiori, relatio &
revelatio. Nihil enim magis detestabile.
Abominatio est hominum, detractor Prov.
24. S. Chrysostomus Detractores Dæmo-
nibus pares & fortè peiores asse asserit;
nullus enim Diabolus alteri detrahit. *De-
tractores Deo odibiles.* Rom. 1. S. Bernar-
dus Serm. 3. de Dedic. Proditores nomi-
nat,

nat, eorum linguam ait esse viperam & lanceam, tres uno ictu vulnerantem. D. Thomas 2.2. q. 73. docet paucos esse vel nullos, qui non sint detractionibus dicendis obnoxii. Confirmat id P. Lancicius asserens non esse ullum vitium in quod religiosi frequentius labantur, & audivisse se Romæ in exhortatione domestica P. Claudiū Aquavivam asseverantem; Consultos à se doctissimos in Societate nostra Theologos, respondisse, nulla alia in re, in Societate, facilius posse Deum peccato lethali offendi, quàm sermonibus, quibus aliorum fama patiatur. Nec ex sententia D. Thomæ & Theologorum omnium, gravitas læsionis famæ tantum ex gravitate rei, quæ dicitur, sed etiam ex personę dignitate & damnis illatis, desumitur, caveant ergò sibi PP. TT. quàm diligentissimè.

Affectus VIII. Intensissimi odii & abnegationis amoris proprii. Quod unicè à PP. TT. postulat S. P. N. abnegationem scilicet, universi amoris sensualis. 5. p. Const. c. 2. Quia hic amor, ut docet D. Thomas 1. 2. q. 77. à 4. est origo omnium peccatorum. Cur enim superbus ambit honores,

res, nisi quia se inordinatè amat & æstimat. Cur quærit illicitas voluptates? Nisi quia se inordinatè amat &c. Similiter, ut docet S. Augustinus L. 14. de Civitate. Hic amor est motor omnium passionum. Amor, inquit, inhians habere, quod amatur, cupiditas est; id autem habens, lætitia est, fugiens, quod ei adversatur, tristitia est. Amor igitur cardo est, in quo tota respublica interna vertitur; & si bonus, fons omnium bonorum: si malus omnium malorum scaturigo est. Hic autem Amor proprius inftar Draconis rufi Apoc. 12. Septena numerat coronata capita, longè latèque dominantia *im* est. Contra paupertatem, reculis quibusdam curiosis, aut non necessariis animum affigere. 2. Superfluas, & non necessarias voluptates & recreatiunculas captare. 3. Dona naturæ & gratiæ supra meritum magna & omni æstimatione digna reputare, in nullo sibi displicere, complacere in omnibus, atq; ex rectè factis vanam gloriam concupiscere. 4. Nimiâ curâ polire & perficere ea opera, quæ visuri sunt homines, ut conciones disputationes; magnâ verò incuriâ peragere ea, quæ

quæ videt Deus, ut meditationes, orationes, examina. 5. Desiderare alios laude & honore transcendere, loca & officia honoratiora appetere, viliora detrectare. 6. Contemptum & vilipensionem immodicè reformidare, & si hæc accendant tristitiâ nimiam obrui. 7. Ex metu displicendi aliis & respectu humano, quæ Deo placent, omittere. Hæc septena capita PP. TT. strenuè gladio spiritûs amputent.

Affectus IX. Abnegationis proprii iudicii. Hinc requirit S. P. N. à PP. TT. 5. p. Const. c. 2. ubi ait eos exercendos esse in abnegatione proprii iudicii. S. Hieronymus ad Rust. ep. 4. Credas salutare, quidquid præpositus præceperit, nec de maiorum sententia iudices. S. Gregorius L. 2. c. 4. in Reg. 1. Nescit iudicare qui perfectè didicerit obedire. *Ut jumentum factus sum apud te* psal. 72. Stultum te secundum Apostoli sententiam facias in hoc mundo, ut sis sapiens, nihil discernens, nihil de iudicans, sed cum omni simplicitate, ac fide obedientiam semper exhibens, ait Cassianus L. 4. Inst. c. 4. Nunquam igitur PP. TT. suo iudicio firmitus insistant, sed
il-

illud Superioris iudicio subijciant, & velut in rebus fidei, intellectum captivent, inviolabiliter statuentes, ea sibi convenientissima, optima ac debita, quæ Superiores, quoad gradum, locum, officium & omnia alia ordinabunt. Nec mutationē unquam per se vel alios procurent, sed totos se Providentiæ divinæ & Superiorum Ordinationi committant, & sibi à Superiore dictum putent, quod dictum S. Josepho, ab Angelo Dei locum tenente. *Esto ibi, usq; dum dicam tibi.*

Affectus X. Omnimoda renunciationis propriae voluntatis. Hanc S. P. N. jam in Novitiatu à Scholasticis nostris acquisitam supponebat. Ideoq; cum P. Hieronymus Natalis Visitator in Hispaniam missus Anno 1553. à variis rogatus, Scholasticis præter ordinariam orationis horam, aliam semihoram adjecisset, molestissimè id culit S. Ignatius, acriterque reprehendit Natalem præsentem P. Consalvo, à quo hoc annotatum in Diario, asserens homini verè mortificato sufficere unum quadrantem orationis; eò quòd mortificatio propriae voluntatis plus uno quadrante conferat utili.

utilitatis, quàm immortificato duæ horæ orationis: Eapropter hanc adeo PP. TT. inculcavit 5. p. Const. c. 2. siquidem eam in Tirocinio non perfectè acquisierint, nunc saltem in ultima probatione obtinere laborent. Nihil appetendo, nihil refugiendo, sed plenam resignationem & indifferentiam, in omnibus, locis, occupationibus, gradibus, personis, præseferendo. P. Balthasaris Alvarez consilium sequentes, qui c. 5. vitæ, sub obedientia constitutum nolebat cogitare, quid esset cras de se futurum: responsio enim in promptu est: faciam quod jubebor, erit quod voluerit Deus, & hoc totū meum lucrum est, ut Deo satisfaciam. Quod docuit idem ipse quoq; præstitit: nam à Rectoratu Salmanticensi missus Villigartiam, ad oppidū parvum, libentissimè eò se contulit, optans illic, si Deo placeret, vitam finire. Nemo enim, inquiebat, potest alium vel altiore locum prætere, quàm in quo ab ipso Deo collocatur.

Affectus XI. Abnegationis & extinctionis universi amoris & spiritûs naturalis. Hanc abnegationem vehementer inculcavit

vit S. P. N. in constitutionibus. Hic enim Spiritus sub specie pietatis in patriam & populares, malignatur, & veræ charitati prorsus repugnat, utpote Spiritus non unionis, sed divisionis; Spiritus mundi, non Christi, Spiritus Dæmonis, non Societatis. In hoc enim cognoscent omnes, quod Discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem. Joan. 13. Discipuli Philosophorum veterum cognoscuntur ex sententiis, Discipuli Phariseorum ex operibus in speciem bonis & hypocriticis, Discipuli S. Joannis ex asperitatibus & jejuniis; at Discipuli Christi ex sincera charitate. Non discernuntur Filii Dei à Filiis Diaboli, nisi solâ charitate, ait S. Augustinus in Joannem.

Quid est Societas, nisi Exercitus sub crucis Labaro, Christo militans, contra Mundum, Carnem, Dæmonem? Tolle unionem, tolle charitatem, quid nisi confusa turma & turba erit? quas animas lucrabitur? quas victorias reportabit? Sit ergo Societas velut Exercitus Machabæorum. 1. Reg. 11. Qui licet constaret trecentis millibus, tamen egressus est, quasi
vir

vir unus. Sic erit, ut castrorum acies bene ordinata, omnibus hostibus visibilibus & invisibilibus terribilis. Et sanè quid refert in prælio contra Turcas, num miles Germanus sit, an Hispanus, modò strenuè dimicet? Quid interest, in acie contra Dæmones, cujus miles sit patriæ, modò generosè pugnet? Est Societas nostra Domus bene fundata; tolle charitatis calcem, & in acervum resolvetur. Est Societas navis arctè compacta, in cælum tendens onusta spoliis animarum; tolle clavos, & naufragium patietur.

Est Societas Horologium toto orbe clarè resonans, tolle rotarum juncturas, & nullus erit usus. Maxima primævæ Societatis gloria fuit unitas, habita pro miraculo inter nationes adeò diversas. S. Ignatius erat Cantaber; S. Xaverius Navarrus; P. Faber Allobrox; P. Codurius, Gallus; P. Rodericus, Lusitanus &c. & tamen quanta inter eos unio charitatis, licet Galliæ & Hispaniæ Reges bello internecino flagrarent? Quanta tunc concordia & unio animorum, quando cuique, sine reflexione ad patriam, nemine reclamante, pro

pro usu, pro necessitate locus & munus assignabatur? Quando jubente S. Ignatio, cunctis probantibus Rector primus Collegio Romano Gallus imponebatur, Hispanus Parisiensi, Perusino Belga, Patavino Gallus? Erat, enimverò (scribit P. Ribadeneira de Collegio Panormitano in Soliloquiis suis) res propria tuæ manûs, & imago quædam primitivæ Ecclesiæ, videre Flandros, Italos, Hispanos & Gallos, tempore tantorum bellorum inter Hispaniam & Galliam, vivere nihilominus inter se, cum tanto amore ac si non haberemus nisi unum cor. Et verè erat nobis una anima in Christo. Discant hoc PP. TT. in schola affectûs & charitatis ut juxta Reg. 42. Summarii, unio & conformitas diligentissimè curetur. Et juxta Reg. 43. sit universalis amor. Omnes Fratres sumus in Christo, omnes Christi membra, æternum cum eo, ut speramus, regnaturi in cœlis; nullus proinde sinistrè de alio loquatur, nullus aversionem foveat, sed omnem cogitationem charitati contrariam, velut pestem fugiat, vel ut cogitationem impuram aut blasphemam, quamprimum repellat atque eliminet.

✠ (163) ✠
CAPUT II.

De affectibus viæ illuminativæ.

Altera pars finis tertie probationis est, studium virtutum, secundæ & tertie Exercitiorum hebdomadi, seu viæ illuminativæ respondens : ita enim loquuntur Ordinationes Generalium n. 2. Finis est, cum Divina gratia ad virtutes Religioso dignas incumbere. Constitui te, non tantum, ut evellas & destruas ; sed & ut adifices & plantes , in animo tuo præstantissimos virtutum flores : præcipue verò sequentes.

Affectus I. Amor, desiderium, & studiū virtutum verarum, solidarū & perfectarū.
In quas S.P.N. nos vult incumbere p. 10. Const. §. 2. Conari oportet, ut simus, quod de Simone Sacerdote dicit Ecclesiast. c. 5. *Vas auri, solidū, omni lapide pretioso exornatum.* 1. Simus vas aureū, non orichalcinū, non exterius deauratum, sed verè aureum, virtutibus veris, non fictis conspicuum. Quæ non sint tantum externæ, hypocriticæ, simulatæ, speculativæ ; sed internæ, sinceræ, practicæ. Separandum ergo pretiosum

H sum

sum à vili. 2. *Simus vas auri solidum.* Ut instructi simus virtutibus bene fundatis, & constantibus. Homo Sanctus, inquit Ecclesiasticus c. 27. Permanet in sapientia ut sol, stultus ut luna mutatur. Sintque inviolabiles, qui non flectantur, non imbibant mundanorum mores, non cedant. Non sit similis ceræ molli, ait Cassianus, quæ facilè quavis figurâ signatur: sed sit velut signatorium adamantinum, quod omnia signat & transformat. Tales requirebat S. P. N. in epistola 1553. ad quemdam è nostris data: Meminerit R^{va} Deum requirere à nobis virtutes solidas, qualis est patientia, humilitas, obedientia, prompta Deo serviendi voluntas. Solidæ sunt, ait Suarez, quæ in vera humilitate, & contemptu rerum omnium temporalium, puròque Dei amore fundantur. L. 8. c. 9. 3. *Simus vas omni lapide pretioso exornatum:* possideantque virtutes perfectas. 1. In extensione, ut ad plurima objecta ardua se extendant. 2. In intensione, ut intensi actus eliciantur, qui quævis obstacula perumpant. 3. In conjunctione, ut omnium virtutum gemmæ in corona fulgeant illustrius.

Affectus II. Desiderium & exercitium viva fidei: Fides ex mente Doctoris melliflui triplex est, mortua, ficta, viva. 1. Fides sine operibus mortua est. Jacobi. 2. Quia charitate destituta est. Lampas sine oleo, bombardas sine globo, navis sine velo, corpus sine anima. 2. Fides ficta est, quam ut declarat S. Bernardus Serm. 2. in Cant. tanquam vas fictile, fragilis est, & minime durans, & in tempore tentationis recedens. 3. Fides viva & optima, ut docet D. Thomas 2. 2. q. 5. a. 4. habet ex parte intellectus magnam certitudinem & firmitatem; ex parte verò voluntatis magnam promptitudinem seu devotionem, vel confidentiam. Atque hæc viva fides fundamentum est totius vitæ spiritualis. Est lucerna lucens in caliginoso loco, est stella splendida & coruscans, quæ ex mente Henrici Harphii L. 1. p. 2. c. 87. Theologiæ mysticæ, quinos in anima producit effectus 1. Velut fax accensa illuminat & dirigit; credenda, amplectenda, fugienda demonstrat. 2. Excitat, vegetat, vivificat. Justus ex fide vivit Rom. 1. 3. Purificat. Fide purificans corda eorum Act. 15. 4.

Nobilitat & Dei Filios constituit. Dedit eis potestatem Filios Dei fieri, his qui credunt. Joan. 1. 5. Roborat, confortat & quodammodo invincibilem reddit. Unde suadet Apostolus: In omnibus sumentes scutum fidei, quæ omnia ardua vincit. Hanc igitur fidem PP. TT. in schola affectus acquirere studeant, quæ in anima velut sol in cælo tenebras imperfectionum depellet, motum, vitam, decorem, calorem & delectationem tribuet; ut coram Deo in iustitia & sanctitate ambulent, sancta sanctè tractent, omnia adversa tanquam telas aranearum dissipent, & omnium virtutum actiones cum gaudio exercent.

Affectus III. Amor, desiderium, affectus crucis & adversitatis. Hæc est brevissima & altissima lectio in scholâ affectus addiscenda, pati & contemni: quod pro symbolo in hac palæstra tertix probationis assumendum est. Hæc enim sunt Christi insignia, quæ Dux noster nos vult totis viribus concupiscere c. 4. Exam. I. 44. Hæc est nota germanorum Discipulorum Christi: *Qui enim non bajulat crucem suam, non potest meus esse discipulus* Lucæ 14. Hæc

Hæc est arrha prædestinationis æternæ.
*Quos præscivit & prædestinavit conformes
feri imaginis Filii sui.* Rom. 8. Hæc est
tessera genuinorum Dei Filiorum. Si fla-
gellat, ait S. Chrysostomus hom. 29. in
Ep. Hebr. *Omnem Filium, quem recipit;*
qui non flagellatur, sine dubio non est in
numero Filiorum. Hæc deniq; est via ad
perfectionem & sanctitatem tutissima:
Rogatus S. P. N. teste Ribadeneira L. 5.
c. 10. quænam compendiosissima ad per-
fectionem esset via: Respondit, si multa
ac magna aduersa, pro Christi amore pa-
tiâre: pete hanc gratiam à Deo; nam cui
Dominus hoc tribuit, multum tribuit, hoc
enim uno beneficio multa ac magna be-
neficia continentur. Hic jam fides viva
oculos aperiat, ut videat thesauros in cruce
latentes, & pretium ejus æstimare nôrit,
cum S. Paulo, S. Andrea, S. Laurentio,
S. Stephano S. Ignatio M. S. Theresia, Paz-
zia, aliisque SS. innumeris. Et in hos, &
vel maximè in authorem fidei Jesum aspi-
ciat, qui proposito sibi gaudio sustinuit
crucem. Et Christo in carne passo, eadem
cogitatione armetur. Ideo ad Societatem

venimus, ajebat P. Balthasar Alvarez, ut discamus artem faciendi crucifixos.

Affectus IV. Amor, affectus & desiderium contemptus. Hæc est altera pars Christi insignium, quæ S. P. N. vult nos ardentè concupiscere & quærere: ex motivis prædictis: eò quod exoptant assimilari & imitari aliquo modo Dominum nostrum Jesum Christum, ejusque vestibus & insignibus indui, tanquam famuli, amici, filii. B. Joannes à Cruce vir raræ sanctimonie & cum S. Theresia familiæ Carmelitaneæ reformator, preces fundens ante Crucifixi effigiem, ex eo audivit: Joannes quid petis pro laboribus? Cui ille respondit: Domine pati & contemni pro te. Affectus hujus basis est, sui cognitio, ac propriæ vilitatis, ignorantie, ac malitiæ intima penetratio. P. Balthasar Alvarez P. Ludovico de Ponte sub finem tertii anni rationem conscientie reddenti, dixit: Hoc est habere virtutem infantilem, & nondum adultam, oportet eam roborare. Quæ verba Ludovici cor ita pupugerunt, ut ex eo tempore huic contemptus desiderio insistere statuerit, animatus quoq; exemplo
P.

P. Christophori Gonzalvi in tertia probatione Collegæ: qui in scientia & Philosophia, tacendo & perperam respondendo, contemptū & ignorantis nomen quærens, excellentis orationis & familiaritatis cum Deo donū obtinuerat. c. 47. vitæ P. Balth. Hunc affectum PP. TT. oratione & mortificatione assiduâ obtinere allaborent, à Duce suo contemptu & opprobriis saturato, & à minimis incipiant, ac primum Alphabeti Spiritualis gramma addiscere studeant: Ama nesciri & pro nihilo reputari. Quod si nondū didicerint, omnem suam perfectionem infantilem, non adultam æstiment, basi solidâ carentem, nam teste S. Cypriano: Fundamentum Sanctitatis semper fuit humilitas. Et ut Cassianus: Tantum quisq; habet virtutis, quantum humilitatis. Similes affectus paupertatis, obedientiæ, resignationis, aliarumq; virtutum solidarum in hac affectûs scholâ imbibendi sunt, ut paulatim fiat discipulus, sicut est magister ejus.

CAPUT III.

Affectus via unitivæ.

Tertia pars finis assignata & præfixa
PP.

PP. TT. in Ordinationibus Generalium est, ut fiat homo in vita spiritali perfectus. Ea verò perfectio, integraliter quidem in collectione virtutum, sed essentialiter in charitate Dei & proximi consistit: quæ est vinculum perfectionis. Quam ut assequantur, S. P. N. p. 5. Const. c. 1. §. 2. commendat, ut Patres in hac tertia probatione insistant iis, quæ ad maiorem cognitionem & amorem Dei conferunt. Ut scilicet tot annis speculativis intenti, nunc non solum illustretur intellectus, verum etiam inflammetur affectus, & practicè amor Dei exerceatur: nemo enim veram Dei cognitionem assequetur, nisi cognitionem cum praxi jungat: & in affectibus sequentibus assidue, fervidèq; se exercent.

Affectus I. Intimum desiderium, studiūq; indefessum magis, magisq; cognoscendi Deum & Dominum nostrum Iesum Christum. Hæc cognitio illustris Divinitatis & Christi est origo amoris, fons omnis boni & virtutis. radix perfectionis & immortalitatis. Nosse enim Te, consummata iustitia est, & scire iustitiam & virtutem tuam, radix immortalitatis. Sap. 15. Quia

Quia ex hac cognitione sublimi & eximia, velut ex luce calor, ex vita motus, ex visione pulchri, amor nascitur, & mundi, contemptus, omnis iustitia & perfectio consummata exoritur. Quemadmodum è contra ex ignorantia Dei, omnis corruptio, impietas & tepiditas profluit. Ignoti nulla cupido. Et nihil volitum, nihil amatum, quin præcognitum. Hinc tanta subito Apostolorum perfectio, quia festo Pentecostes mirè illuminati sunt circa Divinitatem & Humanitatem Christi. Et B. Virgo initio conceptionis, & S. Patriarcha noster Manresæ. Quid verò nos in imperfectionibus detinet, tot annis, nisi cognitionis huius illustrioris defectus? Ob hoc enim, ait S. Augustinus, in soliloq; c. 1. Non te diligit anima mea, Domine, si te non diligit, quia te non cognoscit. Hęc autem cognitio fit primò per fidem vivam, deinde modo excellentiori per donum Sapientię, quod ex illustratione divina provenit, & oratione & vitę puritate assidue procurandum est, tamen ordinariè quoq; studio nostro & meditatione opus est, quæ non merè speculativa, sed activa,

efficax & practica sit, tendens ad amorem, eumq; efficiens.

Itaq; pro hac illustratione, sapientiae dono, & scientia Sanctorum PP. TT. haec media servient. 1. Orationes & suspiria crebra & ardentia: Noverim me, noverim te! 2. Meditentur attentè & profundè attributa & magnalia Dei, quae praclare exponit P. de Ponte in med. p. 6. 3. Legant Libros de his tractantes & praxi servientes, quales sunt S. Dionysius de divinis nominibus. Lessius prolixè in tractatu de attributis divinis, succinctè in libello praeclarissimo de 50. nominibus Dei. P. Jacobus Alvarez & alii. 4. Crebrò colloctione verè spirituali se excitent. 5. Puram, mundamq; contentur habere mentem, quae velut nitidum speculum excipiendis radiis coelestibus apta est. *Beati mundo corde quoniam ipsi Deum videbunt.*

Affectus II. Desiderium & exercitium memoriae assiduae Dei, & divinae praesentiae. Deus te semper in memoria gerit, ab aeterno de te cogitavit, & nunquam tui memoriam deponit: Tu semper in illo es, tanquam avis in aëre, tanquam piscis in aqua, imò

imò tanquam spongia in vasto mari, intra te & extra te Deus, Deus semper in te tanquam in templo suo habitat : in corde tuo velut in throno residet, semper tui curam gerens, te conservans, custodiens, illuminans, veluti caput in membra influens, spiritualibus solatiis te paternè amplexans, omnibûsque vitæ momentis innumeris te beneficiis cumulans. Et tu de illo rarò aut vix cogites ? Præclare S. Augustinus in soliloq. sicut nulla hora vel punctum est in omni vita mea, quo beneficio tuo nō utar, sic nullum debet esse momentum, quo te non habeam in memoria mea, & te non diligam in omni fortitudine mea. Hæc vis amoris est, ut amans de amato semper cogitet. Et anima ibi plus sit, ubi amat, quàm ubi animat : hinc amicus amicum, sponsa sponsum, Mater filium identidem mente revolvit. Hæc memoria vitia reprimat, imperfectiones arcet, orationem perficit, virtutes excitat, amorem accendit : & tanquam sinceræ dilectionis tessera cor & cogitationes amantis in amatum transfert & absorbet. Et hunc affectum PP. TT. imbibant assiduo exercitio : memoria

juvat amorem, & amor memoriam, & velut pondus ad amatum, velut centrum inclinatur. Illò feror quocúmque feror. Hoc ergo sit exercitium: alias *Omne tempus, in quo de Deo non cogitas, hoc te computes perdidisse*, ait S. Bernardus medit. c. 6.

Affectus III. Amor Dei affectivus. Pone me ut signaculum super cor tuum. Cant. 8. & me affectui tuo imprime: præclare Guilielmus Parisiensis, id exponit: Imprimere mihi quasi signaculo, per amorem mihi fortiter adhærendo, ut à me quasi signaculo formam accipias, ut mea subtili expressione similitudinem trahas; quanta fuerit expressio amoris, tanta & erit expressio similitudinis: quantò mihi firmitus per amorem inhæseris, tanto mihi similior eris: quanto te mihi impresseris fortius, tantò ego Christus formabor in te expressius, & tanto tu in me reformaberis, transformaberisque insignius. Ita ille: Sit ergo cor alieno amori clausum, Sponsi unius dilectione signatum: ut quemadmodum ille semper de commodis tuis cogitat, omne bonum tibi desiderat amat, favet, gaudet, sic tu vicissim omne bonum laudem, gloriam,

riam, honorem, cultum eidem velis. Amor enim est unio amantis cum amato, ait S. Dionysius, unio voluntatis, unio affectus. Vel, ut inquit Lessius, amor est occupatio amantis cum amato. Ut quantum possibile est, mens & cor à creatis abstrahatur & circa dilectum occupetur. Assuescant huic affectui PP. TT. occupando se frequentissime cum Deo per aspirationes & preces jaculatorias: Jam cum S. Augustino suspirando: Amo te Deus meus, & magis atq; magis amare te desidero. Vel: serò te amavi pulchritudo tam antiqua! pulchritudo tam nova serò te amavi! Jam cum D. Bernardo: desidero te millies, mi Jesu quando venies? Jam cum Davide: Lauda anima mea Dominum &c. Jam cum S. Ignatio petendo: Amorem tui solum cum gratia tua mihi dona, & dives sum satis. Vel deniq; gaudendo, complacendo, optando, admirando, intentionem renovando, uniendo &c. Hoc enim est beatitudinem inchoare in valle lacrymarum, & ritu Angelorum vivere.

*Affectus IV Desiderium lingua ignea,
seu loquela amorosa cum Deo & cum proximo.*

ximo. Amor claudinescit, si in corde sit, mox se prodit: Ex abundantia cordis os loquitur. Matth. 12. Hoc quisque ructat quod bibit. Vis scire num Deum diligas? loquere, & videbis. Loquere, & mox num sit vox Esau, an vox Jacob, patebit. Sonus campanę materiam, qua constat, manifestat. Horologii index internam constitutionem prodit. Sic lingua cor patefacit. De amatis dulce loqui. Navita de ventis, studiosus de literis, mercator de mercimoniis, mechanicus de artificiis, repente & sine tædio sermocinatur. Pari ratione, si cor cœlo sit immersum, & Dei amore fauciatum, lingua non nisi cœlum, & dilectum loquitur. De hoc cogitare audire, sermocinari voluptas maxima.

Et hic ardor divinus PP. TT. suscitandus in schola affectuum. Si loquendum cum Deo in oratione, lingua ardeat in psalmis, hymnis, precibus, meditationibus affectibus, colloquiis. Si loquendum cum proximo privatim, lingua ardeat amore divino, & loquatur de regno Dei, de regno gratiæ, gloriæ, amoris, perfectionis. Si loquendum in concione cum populo
lin-

lingua sit ardens non in sublimibus humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione spiritûs & virtutis. Verum unde hic linguæ ignis & ardor suscitabitur? Ardeat cor, & mox lingua quoq; ignea erit. At unde cordis ardor? In meditatione exardescet ignis. Itaq; in meditatione, in oratione, lectione, colloquio spirituali, in sacrificio, examine suspiriis anagogicis, ignis ille succenditur: ut vox velut facula ardeat. Sic fiet quod optabat P. Balthasar Alvarez, ut ii, quibuscum loquimur, discedant à nobis percutientes pectora & dicentes: verè Filii Dei sunt isti, habentes spiritum cœlestem.

Affectus V. Amor effectivus, seu actuosus. De quo Sponsus ad sponsam: *Pone me ut signaculum super brachium tuum,* Cant 8. Non sistendum in affectibus, non in verbis, ad opus procedendum est. *Lucernæ ardentes in manibus vestris.* Lucæ 12. & S. Gregorius ait: *Probatio dilectionis exhibitio est operis.* Tunc verè diligis (ait S. Bernardus de modo bene viv.) Si pro amore eius, bona, quæ potes, operaris & si verè Deum diligis, nullâ horâ otiosus eris; sed in omnibus magnis & parvis, facilibus &

*Et arduis, promptè, hilariter constanter pro
nominis ejus gloria labores aggredi deside-
rabis.* Amans ergo 1. Applicat manum
operi, mandata ejus servando: *Si quis dili-
git me sermonem meum servabit.* Joan. 14.
Imò & consilia, in quibus resplendet vo-
luntas Dei perfectà & beneplacens. 2. A-
mans applicat manum operi, omnia opera
etiam minima perfectè obeundo secundū
illud Eccli. 23. *In omnibus operibus tuis
præcellens esto.* 3. Amans applicat manum
operi, ut agat & patiatur magna pro Dile-
cto. S. Gregor. hom. 50. in Evang. Nun-
quam, ait, est amor Dei otiosus, operatur
magna si est: Si verò operari renuit, amor
non est. Et S. Thomas opusc. 61. *Amor
operatur magna & reputat parva, operatur
multa, & reputat pauca, operatur diu & re-
putat breve.* Idque exemplo sponsi, tanta
amore sponsæ facientis & patientis, quin
& morientis. Contentur itaq; PP. TT. dili-
gere, non tantū corde, ore & lingua, sed
opere & veritate, manum applicando ope-
ribus charitatis, præcepta, consilia & re-
gulas exactè servando, opera quotidiana
accuratè obeundo, magna & multa pro
Dei

Dei honore & amore faciendo & patiendo : hac ratione sponsus ut signaculum obsignabit brachium eorum ; & ipsi in eum per amoris similitudinem transformabuntur.

Affectus VI. Desiderium & amor omnimoda perfectionis. Qui tanquam finis PP. TT. proponitur, scilicet, *ut fiat homo perfectus*. In quo tamen dantur gradus : nam

I. Perfectus erit, quisquis præcedentia consecutus fuerit, nimirum ut 1. Peccata, vitia, passiones, habitus pravos debellaverit. 2. Virtutes prædictas obtinuerit. 3. Cogitatione & amore Dei eximio flagrârit.

II. Perfectus erit, quisquis in se deprehenderit, quæ sequuntur. 1. Rarissimus in peccata venialia lapsus 2. Horror peccatorum maximus. 3. Minimæ imperfectiones vitandi magnus conatus. 4. Fervor in ordinariis actionibus diligentissimè peragendis perpetuus. 5. Exacta patientia in adversitatibus, carens etiam primis motibus. 6. Assidua & ingens fames, sitis studium proficiendi in virtutibus. 7. Oratio carens distractionibus. 8. Pax animi & tranquillitas in tribulationibus. 9. Paratissima

suma animi dispositio ad arbitrium Dei & Superiorum, sine exceptionibus. 10. Sensibilis dolor in gravibus Dei offensis. 11. Ardens amor Numinis 12. Zelus animarum infatigabilis.

III. Perfectus erit quisquis habuerit, ex mente D. Thomæ. 1. 2. q. 61. a. 5. virtutes purgatorias, ut vocat, transeuntium & in divinam similitudinem tendentium; ita scilicet 1. Ut Prudentia omnia mundana, divinorum contemplatione despiciat, omnemq; animæ cogitationem in divina sola dirigat. 2. Temperantia vero relinquat, in quantum natura patitur, quæ corporis usus requirit. 3. Fortitudinis est efficere, ut anima non terreatur propter excessum à corpore & accessum ad superna. 4. Iustitiæ verò est, ut tota anima consentiat ad huiusmodi propositi viam.

IV. Perfectior, erit; quisquis ex sententia D. Thomæ l. c. possederit virtutes jam assequentium Divinam similitudinem, quæ vocantur virtutes jam purgati animi. Ita scilicet ut 1. Prudentia sola divina intueatur. 2. Temperantia terrenas cupiditates nesciat. 3. Fortitudo passiones igno-

ignoret. 4. Justitia cum divina mente perpetuo foedere societur, eam scilicet imitando. Quas quidem virtutes dicimus esse Beatorum, vel aliquorum in hac vita perfectissimorum. Ita Doctor Angelicus.

V. Perfectissimus & Sanctus erit, his ornatus conditionibus & perfectionibus. *Ima* est vitæ puritas, ita ut non tantum à peccatis mortalibus liber sit verum etiam à venialibus deliberatis, & indeliberatis multis, gravibus, & periculosis. Ut enim scribit S. Dionysius Areop. de Div. nom. c. 12. Sanctitas est ab omni scelere libera, & omnino perfecta, & omni ex parte immaculata puritas. 2. Ad perfectam & eximiâ sanctitatem requiritur, ut quis habeat virtutes infusas & acquisitas, omnes statui suo convenientes in valde excelso gradu. Ita S. Chrysostomus hom. 17. in ep. Hebr. ait: Sanctum non solum mundatio peccatorum facit, sed quædam eminentia & excellentia magna virtutum, præsentia Spiritus S. & bonorum operum opulentia. Hæc verò virtutum excellentia qualis esse debeat, ex vitis Sanctorum Francisci, Domini, Ignatii, Xaverii, Theresiæ, &c. colligitur.

gitur. 3. Conditio ad sanctitatem necessaria est præsentia Spiritus Sancti, inhabitantis, vivificantis & præservantis animam, cum etiam Sancti, ut David, graviter cadant. 4. Conditio ad sanctitatem necessaria, ut virtutes eximie non sint otiosæ, sed perpetuò fructus bonorum operum excellentium producant. *Gratia ejus in me vacua non fuit*, ait Apostolus I. Cor. 15.

VI. Patres Tertiani prædictos perfectionis & sanctitatis actus partim mirentur, partim assequi conentur; & videant, quantis spatiis à vera perfectione & sanctitate distent, non ut animum despondeant sed ut ad alacrius decurrendam perfectionis semitam excitentur, & saltem ad hæc perfectæ virtutis signa totis viribus colliment. 1. Ut perfectè operari conentur, juxta lumen & dictamen rectæ rationis, Doctrinam S. Scripturæ, Ecclesiæ, Superiorum, Regularum, inspirationum. 2. In omnibus occasionibus bene operandi, conentur eligere, quod perfectius est. 3. Inter æquè perfectæ eligere studeant id, à quo magis abhorret amor proprius, & quod Christo Crucifixo est conformius.

4. Conentur adversa omnia non tantum tolerare patienter, verum etiam libenter, cum exultatione saltem partis superioris. 5. Excitent in se ingens desiderium quam plurima bona faciendi, & quam plurima mala patiendi pro Deo. 6. Allaborent exterius vivere irreprehensibiliter. 7. Contendant perpetuo in virtutibus proficere. 8. Et omne temporis particulas in rebus meritoriis traducere. 9. omnia purissimam intentione peragere absq; desiderio pramii & in hac & in altera vita. 10. In omnibus prosperis & adversis voluntatem suam cum divina conformare.

CAPUT V.

De conversatione cum proximis ad quam PP. in tertio anno disponendi.

Instrumenta idonea ad animas Christi lucrifaciendas, exerunt vires suas 1. in conversatione. 2. In missione. 3. In excipienda confessione. 4. In concione. Hic agendum primo de conversatione, postea de requis.

§. I.

De fine & intentione conversationis.

Conversatio Apostolica cum proximis non est instituenda ad tempus fallendum, multò minùs ad recreatiunculam quandam, humanumve favorem apud Primates captandum; sed finis illius est, ut S. P.N. toties in Constitutionibus inculcat: pura intentio divini obsequii, majoris gloriæ divinæ & salutis animarum. Hæc enim intentio, ut idem docet 10. p. Const. §. 2. Est unū è mediis, quod hominem *cum Deo conjungit tanquam instrumentum*, ut à divina manu gubernetur, & assequatur finem auxilii animarum. Ejusmodi pura intentio illustres parit in cœlo coronas; & respectus personarum excludit, pauperum æquè, imò magis, quàm divitum obsequiis intenta; atq; ita implet illud S. Hieronymi dictum ep. 14. ad Celant. 1. *Nescit religio nostra personas accipere, nec conditiones hominum, sed animos inspicere singulorū.*

§. II.

Qualis esse debeat conversatio.

- I. **C**onversatio sit innocua, & ad animas Deo lucrandas unicè directæ. II.

II. Sit prudens, ut unicuiq; statui sermonem prudenter attemperet, nec etiam de rebus sacris ad nauseam tractet; sed ut suadebat S. Ignatius, sermonis initia aliis concedat, sibi reservet extrema. R. P. Fredericus Spe, in discessu pium & præmeditatum cordi infigebat aculeum, si aliàs occasio negaretur.

III. Sit amabilis & grata, quæ animas sibi devinciat, atq; ad fructum spiritualem disponat. Simul tamen seria & gravitate religiosa non careat. Mirè in hac excelluit Indiarum Apostolus S. Franc. Xaverius.

IV. Sit angelica, ut volebat S. Ignatius Angelos Cultodes imitans, qui, 1. Homi-
nibus invigilantes nihil de fervore charita-
tis & visione beatifica deperdunt. 2. Al-
terius Angeli officio se non ingerunt. 3.
Libentius juvant magis opis indigos. 4. O-
mnes homines ad cœlum perducere zelo-
se cupiunt. 5. Eâdem alacritate per scalam
Jacob ascendunt atque descendunt, ad
Deum laudandum, & ad homines juvan-
dos. 6. Quocûq; eventu, fructuosâ & in-
fructuosâ custodiâ imperturbabiles. 7. De-
nique clientes usq; ad mortem non dese-
ren-

*Quales esse debeat conversatio-
tentes. Hæc imitetur Operarius Apo-
stolicus.*

V. Sit patiens & fortis, impedimenta
zelum retardantia generosè vincens, Ejus-
modi impedimenta sunt. 1. Nimius amor
quietis, solitudinis, orationis. Cogitat sibi
dici: *Petre amas me, pasce oves meas.* Joan.
21. 2. Horror difficultatis, & laboris. Cogi-
tet gustum Dei & magnitudinem præmii;
*Unusquisq; propriam, mercedem accipiet
secundum suum laborem, Dei enim adjuto-
res sumus.* 1. Cor. 3. 3. Diffidentia. Deus
operatur velle & perficere. ad Phil. 2. *Omnia
possum in eo, qui me confortat.* ad Phil. 4.
4. Metus morbi & mortis periculi corpo-
ralis & spiritualis. Expendat dictum
Christi: *Bonus Pastor animam suam dat
pro ovibus suis.* Joan. 10. Novit te Deus
protegere in periculis, ut Abraham in
Chaldæa, Lothum in Sodoma. 5. Laboris
sterilitas. Reddet Deus mercedem secun-
dum laborem, non secundum proventum.
*Planta, inquit S. Bernardus ad Eugenium,
riga, fer curam & tuas explevisti partes, sa-
ne incrementum, ubi voluerit, dabit Deus, ubi
forte noluerit; tibi deperibit nihil.*

Praxis Conversationis.

I. **E**Xiturus à Christo Domino Eucharistico auxilium roga ; & gratiam copiosam, absq; animæ propriæ detrimento, magnum fructum referendi flagita.

II. Si amore DEI & animarum zelo æstuaveris: nunquam deerit discursus mensis & materia: nam ex abundantia cordis os loquetur ; & cujusque, cum quo agis, spiritualis necessitas opportunitatem dabit utilia proferendi, instruendi, consolandi, corrigendi, animandi &c.

III. Eum in finem, domo exiturus, præsertim, si artem conversandi nondum probè calles, require à te, causam exeundi ; & quid boni in proximo efficere cogites. Præmeditare etiam, quâ viâ & ratione, ad hoc, quod intendis inculcare, discursum dextre dirigere & deflectere valeas.

IV Si instructurus sis parentes, Juvenes, pueros singulis apta Documenta suggeres : parentibus quidem de mutua charitate, pace, patientia, domesticorum cura, amotione scandalorum &c. Pueris verò

de myſteriis fidei, timore Dei, parentum honore, fuga pravæ Societatis &c.

V. Si conſolaturus ſis pauperes & afflictoſ vel ob damna temporalia, vel ob mortem charorum, pro conſolatione propones. 1. Nihil ſine Dei voluntate evenire, omnia à Deo Patre optimo in bonum noſtrum ordinari. 2. Deum daturum robur, nec paſſurum noſ tentari aut affligi, ſupra vires. 3. Exemplum Chriſti patientis & Sanctorum, v. g. Jobi, Tobix, Apoſtolorum, Martyrum. Hæc magnam vim habent. 4. Præmium æternum pro momentanea tribulatione. 5. Omnia leviora eſſe poenis inferni & purgatorii toties promeritis.

VI. Si exeas curatum morbos ſpirituales, vitia, peccata, paſſiones, neceſſe eſt
1. Ut more medicorum morbum ab infirmo ſe aperiente cognoſcas. 2. More S. Ignatii hoſtem propriis armis jugules, technis & fraudibus in ipſum converſis. 3. Ipſam morborum ſpiritualium radicem evellere ſtudeas 4. Inſtar medici morbum è pluribus infeſtiorẽ aggrediariſ primò, deinde minùs infeſtoſ, ſed paulatim, obſer-

servando tempus opportunum; & nisi necessitas urgeat suaviora potius, quàm acerbiora medicamenta adhibendo. Cujusmodi sunt oratio fervens, utrumque examen, lectio librorum piorum, de virtutibus, vitiis, novissimis &c. Fiducia in Deum, Passionem Christi, B. V. crebrior usus Sacramentorum. Abstinencia à peccato primò per unum diem, deinde per duos, deinde plures ad honorem SS. Triados, B. V. propositio poenarum peccatis debitarum, exemplorum &c. Tandem si suavia minùs prosint, adhibeantur acerbiora, jejunia, cilicia, flagella &c.

VII. Visitaturus captivos excita te, cogitando id præstari Christo, dicenti: *In carcere eram & visitastis me.* Matth. 25. Deinde incarceratos 1. Peramanter saluta, & benevolentiam ac compassionem ostende. 2. Hortare, ut agnoscant providentiam divinam circa se, eiq; se submittant. 3. Labora ut sint in statu gratiæ, ad meritum è carceris squalore referendum. 4. Cura ut captivus semper sit occupatus, ne diaboli tentationibus irretiatur; proinde vel laboret, si potest, vel libros spirituales

legat v. g. Drexelii Heliotropium, de passione Domini, de tormentis Martyrum, de Novissimis; vel oret rosarium, varia officiola, litanias, psalmos, vel piis etiam cantibus se soletur & erigat. 4. Muniatur contra tentationes molestas, exemplo SS. Martyrum & Christi Domini, recordatione scætoris infernalis, infamiae Christi, orantis pro inimicis & morientis. 5. Frequenter visitetur ante & post latam sententiam, muniatur SS. Pœnitentiæ & Eucharistiæ Sacramentis, etiam exomologesi de tota vita, ut moriatur securius: lucretur indulgentias, verbis exquisitis confortetur ad ultimam luctam, omnibus, etiam accusatoribus ignoscat, actus fidei, spei, charitatis, resignationis eliciat Crucifixo osculum amorosè pangat, pectori crebrò apprimat, orare, & pios affectus ac suspiria elicere in itinere ad supplicium non desinat, oculos in Crucifixum, non in circumstantes, assidue defigat; in loco supplicii postremò absolvatur; & inter ingeminationem sacrorum nominum gladii ictum, glandem aut laqueum suscipiat. 6. Post mortem à circumstantibus preces petantur pro defuncto,

do, flexis genibus peragenda. Pro successu felici gratia Deo agantur, & Cognatis pro solatio mors pia & Christiana recensatur, precésque ab iisdem quoque pro defuncti refrigerio postulentur.

VIII. Visitaturus infirmos, cogita te Christum Dominum invisere, dicentem: *infirmus eram & visitastis me.* Matth. 25. Ex visitatione hac saepe dependet aeterna salus, & ex ejus neglectu damnatio sempiterna, quare libenter ac diligenter visita, & sequentia observa. 1. In promptu habe dicta & exempla Sanctorum, qualia sacre literae affatim suppeditabunt, quibus aeger recreetur & excitetur. 2. Ad manum sit liber spiritualis, ex quo subinde aliquid praelegas, aut qui praelegendus legendusve relinquatur infirmo: Adsit quoque libellus precum & affectuum, ex quo preces & documenta depromantur. 3. Adsit effigies Crucifixi, numisma indulgentiarum, reliquiae Sanctorum, quae subinde venerandae vel osculandae porrigantur. Aqua benedicta, quae aspergatur. Sanitatis etiam propriae curam gere, ne jejulus facile accedas, aut saltem antidotis te munias, nec

ori decumbentis nimium appropinques, aut halitum malignum haurias, potius ad caput quam ad pedes infirmi stes aut confideas, ne tibi halitum infectum insufflet, verbò, curam moderatam & ordinatam tuam sanitatem, quæ Societati magni stetit, conserves, ut pluribus ad Dei gloriam prosis. Hujus enim incuria, præclarissima nobis subiecta ante tempus sustulit. 5. Regulam de Socio diligentissime observes, præsertim apud feminas infirmas. 6. Domum ægroti ingressus, aut in via more R. P. Petri Fabri Angelum Custodem infirmi, ac B. V. roga, pro fructu visitationis referendo. Deinde infirmum & astantes humaniter saluta, aquam lustrali ægrum asperge, nonnulla de morbo interroga, compassionem ostende, loquentem patienter audi, solare, ac instrue ut officio suo satisfaciat: Erga Deum per reconciliationem, resignationem, fiduciam: erga medicum & infirmarium per obedientiam: erga visitantes per ædificationem: erga seipsum per patientiam &c. 7. Si pauper sit, elemosynam procura; jusculem vel olusculum vel domi nonnunquam, vel ab externis deteriori-

tioribus & benevolentioribus, cum venia Superiorum pete, atq; ipse sub pallio defer, exemplo plurium etiam in hac Provincia nostra virorum insignium, qui hac charitate & humilitate, magnum sibi apud Deum meritum, magnum apud cives ac milites amorem & æstimationem sui & Societatis pepererunt. 8. Ne otiosis & melancholicis cogitationibus infirmus occupetur; subinde suaviter recreetur & occupetur cogitationibus de passione Domini, de cœlesti gloria, de ingenti præmio patientiæ, variisque precibus, affectibus, suspiriis, lectionibus, alloquiis. In abitu super infirmum ora; recitant nonnulli orationem: *Visita quæsumus Domine habitationem istam.* Deinde benedictionem sacerdotalem impertire, & aqua lustrali asperge. 9. Notato, vel à medicis intellecto mortis periculo, extremis Sacramentis æger muniatur, atq; ad ea disponatur: & omnino monendus infirmus de periculo, qui hoc non præstant parentibus & amicis, *sub prætextu pietatis crudeles sunt,* ait P. Vincentius Carrafa, in Itinerario: præstat enim, ægrum paulò citiùs mori ob

aliquam turbationem & salvari, quàm tardiùs mori & damnari. Monendus autem est, dum adhuc mentis compos est, ut ad felicem obitum se disponere possit, non autem expectandum ad privationem rationis. Monitio autē hęc facienda resolutè non faciendo spem convalescentiæ, ægri enim & Rei, quando affulget spes, tori ad eam convertuntur; potest autem monitio fieri per conscientię arbitrũ, aut bonũ amicum. 10. Infirmus accepto mortis nuntio recurat mox ad Deum: *Pater venit hora, clarifica filium tuum, ut filius tuus clarificet te.* Deinde corde prompto acceptet: *paratum cor meum Deus.* Et post hæc mittat nuntium cunctis negotiis mundi, & clauso ostio cordis & etiam cubiculi solum invigilet negotiis animæ, nullum deinceps locum dando visitationibus, neque amicis, neq; permittendo, ut adsit uxor, liberi, & si niles, qui eo tempore reddere possunt inquietum, & ab unionem cum Deo abstrahere. 11. Acceptis Sacramentis si circumstantiæ patiantur, valedicere poterit suis agendo gratias pro beneficiis, petendo veniam pro offensis, proles conjugii com-

men-

mendando, uti Christus Joannem Matri :
easdem ad timorem Dei, obedientiam Ec-
clesiæ, honorem matris, concordiam mu-
tuam, & curam salutis hortando, animam
suam eorum precibus commendando, be-
nedictionem eis dando, ac deniq; omnibus
valedicendo. 12. Lucretur infirmus indul-
gentias vel habentibus numisma, vel so-
dalibus diversis sacra nomina pronuntian-
tibus concessas. Ostendatur Crucifixus
tanquam clypeus contra hostes & impati-
entiam. Tradatur in manus cereus bene-
dictus, quo æger protestetur se mori velle
in fide Catholica, & sperare lumen æter-
num, per merita Christi, qui est lux vera.
Denique ostendat se esse paratum, & in-
star virginis prudentis lampade ardente
instructum ad cœlesti Sponso occuren-
dum. 13. Inchoante agone recitetur : *Pro-
ficiscere anima Christiana*; aliæq; preces,
donec infirmus expiret. Post mortem
mox oretur pro defuncto; Cognati aut
liberi solatio animentur; revoceturq; illis
in memoriam mundi vanitas, vitæ brevitās,
bene morientium felicitas. Deniq; preces
& sacrificia promitti possunt & cognati

ad orationes & eleemosynas pro defuncto faciendas excitari. Pro his aliisque melius peragendis juverit confecisse & in Libellum retulisse praxes, affectus, orationes, exempla, motiva patientię &c. aut uti libet Libris impressis. P. Nakateni, Vogleri, & aliorum.

CAPUT VI.

De virtutibus ad fructuosè conversandum requisitis, & omnibus Missionariis, Confessariis & Concionatoribus necessariis, in tertio anno addiscendis.

§. I.

De zelo animarum.

Zelus non est quaecunque desiderium, sed est effectus vehementis amoris, ut ait S. Chrysostomus, generatur enim ab amoris fervore, eoque movetur contra omne id, quod repugnat bono amici, illudque pro viribus repellit.

Motivum I. Quo flaccescentem zelum quandoque excites, est consideratio æternorum. Ac i. gloria Dei maxima & gaudium æternum ex conversione animarum Deo,
San-

Sanctis, & Angelis enascens : Unica enim anima in cœlo per totam æternitatem, plus gloriæ confert Deo, quàm omnes homines simul præcisè in hac vita : illa enim infinita seu æterna est, hæc finita. 2. Taceo æternas blasphemias & maledicta infinita, quæ aliàs anima illa in perennibus inferni tormentis in Deum evomitura fuisset.

Motivum II. Est pretiosissimus Christi sanguis pro qualibet anima copiosè profusus.

Motivum III. Pulchritudo animæ, de qua dicere solita S. Catharina Senensis, si quis eam videret, centies pro ea, si posset, in die mortem oppeteret. E contrà animæ gratiâ destitutæ deformitas.

Motivum IV. Quanta in te redundabit, ex conversione animarum, in cœlo totâ æternitate, lætitia, gloria, exultatio ? Quas illæ gratias agent Deo, & tibi velut Dei instrumento ? Hæc & alia motiva allegat, S. Carolomus Borromæus nostræ Societatis spiritu plenissimus p. 5. Actorum Ecclesiæ Mediol. L. 3. c. 2. ubi addit.

Motivum V. Considerent terribilem animarum stragem, quam generis humani

ho-

hostis Sathanas facit, quantam illis perdendis sollicitudinem adhibeat: & turpissimum judicent Ministri Christi, se à Sathana, ejusq; ministris diligentiam vinci.

Motivum VI. Quantum laborarunt pro animabus Deo lucrandis SS. Apostoli, Martyres, Episcopi, Sacerdotes & in primis è Societate nostra S. Xaverius, Barzæus, Personius, Campianus, Canisius &c. alique innumeri? Dei adjutores sumus. Omnium divinorum divinissimum est cooperari in salutem animarum ait S. Dionysius c. 3. coel. Hierarch. Et nullum omnipotenti Deo tale est sacrificium, quale est zelus animarum, inquit S. Gregorius M. hom. 12. in c. 4. Ezech. S. Brigittæ L. 1. Rev. c. 1. & 30. dixit Dominus: *Adhuc libenter ex charitate iterum morerer pro homine, si esset possibile.* Et L. 7. c. 19. Si esset possibile, ut toties morerer, quot sunt animæ in inferno, adhuc corpus meum paratum esset subire hæc omnia cum libenti voluntate, & perfectissima charitate.

§. II.

De oratione necessaria Missionariis & operariis Apostolicis.

IDonea instrumenta ad animas Christo lucrificiendas potissimum nostri operarii evadunt, meditatione, oratione & familiaritate cum Deo, ex mente S. P. N. hinc Apostoli, ante prædicationem sederunt in civitate, donec induerentur virtute ex alto & Actuum 6. Nos, ajunt Apostoli, orationi & ministerio verbi instantes erimus; ubi notandum quòd prius meminerint orationis, quàm prædicationis. Itaq;.

I. Patres nostri missionarii, accuratissimè horam meditationis matutinam debito tempore impleant & examina peragant ut præscribit P. Claud. Instr. 18. pro Mission. n. 2. si verò contingat, totos dies exomologesibus, & concionibus transigi; affectibus suspiriisq; compensare nitantur, pro quibus amantem nunquam tempus deficit.

II. In itinere, meditatione & oratione se inflamment, pro felici animarum piscatione. Sic faciebant primi nostri Patres,

te-

teste Orlandino L. 1. Hist. n. 110. & Ribadeneira L. 3. c. 5. Et in Reg Peregrinorum praescribitur, ut studeant frequentiori oratione comitem itineris sibi Christum facere. In omnibus viis tuis cogita illum, & ipse diriget gressus tuos. Proverb 3.

III. In hospitiiis, diversoriis, aut apud bonos amicos, ad quos diverterint, tum exemplo vitæ, tum colloquio, tum oratione piâ ædificent; horas suas canonicas devotè recitent, ad exemplum, non pietatis ostentationem. P. Paschasius Broët unus è decem Patribus primis, teste Sacchino p. 2. Hist. Soc. L. 6. n. 96. tanto ardore in hospitio horas persolvebat, ut ipse vultus ardere & caput fumare videretur.

IV. Invocato priùs Angelo Tutelari loci, & Patroni, tum Angelorum loci incolarū, templum adeant, & animas sibi commissas, suâq; omnia Deo commendent, more R. P. Petri Fabri S. Ignatii Socii charissimi, & per intercessionem Patronorum loci & SS. Angelorum Custodum gratiam fructificandi postulent. Oratio mirè fructum animarum promovet. Nunc, ait S Bernardus epist. 201. Manent tria, verbum, exem-

exemplum, oratio; major autem horū oratio; ea nāmq; operi & voci gratiam & efficaciam promeretur. Hinc S. Franciscus Xaverius, per diem impeditus, noctu preces fundebat coram S. Sacramento, pro animarū conversione. S. Theresia noctes integras consumebat orando & flendo pro conversione animarum, præsertim hæresi infectarum, & dedisset mille vitas, si posset vel unam tantum convertere. *Jepesius in vita L. 3. c. 25.*

§. III.

*De temperantia PP. Missionariorum
& aliorum Operariorum.*

I. **A**Nte omnia Viri Apostolici, gulam edomitam habeant necesse est, ob varias occasiones excessus, ob scandala vitanda & ad exemplum aliorum; tum ne in quantitate cibi potusque temperantiæ limites excedant, tum ne in qualitate peccent singularia sectantes; sed ut communibus cibis contenti, delicias non solum non quærant, sed tanquam volucrum, ferarumque cadavera aspernentur. Tunc (ut ante annos aliquot Colonia mihi retulit

lit Pater quidam Missionarius Vicinæ Provincie, tantum non opinione sanctitatis celebris, cujus adhuc viventis nomini parco) sumus apud externos Domini cordium, aperiuntque se nobis & admirantur.

II. In prandio igitur & cœna juxta Reg. 9. Peregrinorum sobrietatis & modestiæ ratio habenda: Sæculares enim, ut monet S. Basilus, criminantur quandoq; , etiam si necessario cibo Religiosi utantur. Hinc S. Dominicus pedes iter faciens, nec ulli cappam portandam dare volens, antequam civitatem intraret, aquæ potu sitim exstinguebat, ne si à sæcularibus in diversoriis cerneretur copiosius aquam bibere, scandalizarentur. Ut refert Ferdinandus de Castillo.

III. In mensa decorum servant, & modestiam singularem; quæ valde ædificat, cum sobrietate præsertim conjuncta: utriusque præclarum exemplum præbuit S. P. N. Ignatius, (teste oculato P. Ludovico Consalvo Domûs Professæ Romanæ Ministro, p. 9. Diarii, in quo ad instantiam Regis Lusitanie, dicta factaq; S. P. N. indies adnotabat) in eo enim refert San-

Aum

atque Ignatium traxisse ad Societatem nostram primarios Patres, Natalem, Madridum, aliosque multos, sine aliis persuasionibus, tantum eo modo, quem tenebat ad mensam in comedendo & loquendo.

IV. Si quando invitentur ad convivia, quæ declinare non possunt (Si eis à Superiore non sint prohibita, sed concessa) & in illis quoque fructum colligere & animas lucrari ne negligent, tam sobrietate & modestia, quam data captatâve occasione divinis Colloquiis. Ipse S. Fundator noster interdum invitatus, minimè recusabat, ut pro epulis carnalibus, spirituales rependeret, ut refert Massæus L. 1. c. 8. S. Franciscus Xaverius, apud externos pransus, Concubinas ab eis suaviter expulit. Sint igitur convivia occasiones convertendarum animarum, peccatorum & Hæreticorum. Ideo enim P. Laynez alter Societatis nostræ Generalis Anno 1560. Patrem Bustamantium in Hispania Provincialem reprehendit, quod prohibuisset nostris convivia cum aliis, præterquam Episcopis & Religiosis; addiditque hoc esse in Societate novum, ex quo multæ occasiones divini servitii perire possent.

V.

V. Adeant ergò mensas PP. Missionarii, juxta Superiorum ordinationem, quas sine nota vel offensa declinare nequeunt, sed semper sobrietatis, ut dictum, memores ut fructum spiritualem referant; & ad validius contra hostes stygios & peccata pugnandum magis idonei & robustiores reddantur. Aliquot ab hinc annis Pater diu in missionibus cū laude versatus, ut ex ore ejus accepi, à Domino quodam Ecclesiastico in templi Dedicatione ad convivium invitatus, sequenti die ad obseſsum horæ spatio inde distantem exorcismi gratiā se contulit; verū is ludibundus & tripudians cum Patre ad solitum exorcismi locum concessit, cum hoc epiphonemate: hodie actum ages, frustra es, nihil omnino efficies: causam rogatus, reposuit: Heri fuisti in convivio, ubi vitra strenuè mensam obambulabant. Abi, & prius lavare (scilicet fonte pœnitentię) ac tunc demum revertere.

VI. Si PP. Missionarii mensam separatam habeant, externos ad mensam nunquam invitent, ut ordinavit P. Cladius in Ordinat. Generalium num. 18. Fortè ne come-

comedendo cum hospitibus plus temporis consumant, & humaniter tractando, excessus occasionem præbeant. Cum quidam, etiam in missionibus versatus, Nobiles quosdam ad prandium invitasset, eosque ad bibendum largius invitando, temperantiæ leges transgressisset, noctu proximè insequente, ei in somno species objecta est R. P. Joannis Panhauser, viri admodum sobrietati dediti, & Anno 1666. finito rectoratu in Novitiatu Trevirensi defuncti, qui eum torvis oculis respiciens perterritus, & verbis hisce acriter perstrinxit: *sic sequeris instructionem meam?* scilicet in Tyrocinio tibi traditam.

VII. Maxima itaque hinc cautela adhibenda est. Medicos, ac Missionarios animarumq; curatores semper reperiri oportet sobrios, cum omni horâ ad ægros accersiri possint; illi ut corpora curent, hi ut animas ad iter æternitatis ineundum disponant, quorum neglectus sæpe admodum periculosus. Divina res est temperantia, tam animæ quàm corpori commodissima atque utilissima, à SS. PP. tot encomiis de prædicata, quibus, brevitatis gratia, su-

206 *De bono exemplo PP. Missionariorum*
superfedeo. Et tamen, ut ait S. Vincentius
Ferrerius Tract. de vita spirituali c. 8. Ad
gulæ dominium pauci pertingunt, qui
non excedant, vel plùs vel minùs edendo,
vel debitas circumstantias non servando.
Quis est Domine, exclamat S. Augusti-
nus L. 10. Confess. c. 31. Qui non rapia-
tur aliquantulùm extra metas necessitatis?
Quisquis est, magnus est, magnificet no-
men tuum, ego autem non sum, quia ho-
mo peccator sum.

§. IV.

*De bono exemplo à PP. Missionariis
dando, variisq; eorum virtutibus.*

S. Indiarum Apostolus Xaverius, cen-
sebat ad hoc apostolicum munus non
esse deligendos nisi viros, egregiâ diùque
spectatâ fide, virtute constantiâ & sancti-
tate conspicuos: experienciâ enim didice-
rat, eam provinciam gravissimis Sathanæ
tentationibus, molestiis & ærumnis expo-
sitam. Ac proinde ipse, ut refert Turfelli-
nus L. 6. c. ult. Socios Ethnicis conver-
tendis, Neophytisque erudiendis operam
daturus, lectissimos & primarios præficie-
bat:

bat; authoritatem lequens Apostolorum, qui cum recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum & Joannem Apostolorum Principes. In iis verò quos mittebat ad hoc munus prudentiam magis & sanctitatem, quàm doctrinam expetebat.

I. Itaq; viri hi Apostolici, in missionibus, omnibus, quibuscum agent, bono exemplo præluceant, ita facilius animas convertent. S. Chrysost. hom. 15. in Matth. scribit: multò fidelior & certior est doctrina operum, quàm sermonum. Christus Dominus suos Missionarios instruens ait Matth. 15. *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona. Vos estis sal terra.* Si sal sumus, ait S. Gregorius hom. 17. in Lucam, condire mentes fidelium debemus, ut quisquis Sacerdoti jungitur, quasi è salis tactu, æternæ vitæ sapore condiaur. Exempla plus movent, & meliùs docent, quàm verba. Non enim regnum Dei est in sermone, sed in virtute.

II. Dent exemplum humilitatis, non quærant speciosam aut honorificam occupationem, & conversationem, sed potiùs minus speciosam, ac magis utilem:

qua-

208 *De bono exemplo à PP. Missionariis dando*
qualis est, visitatio pauperum, instructio
rudium, explicatio doctrinæ Christianæ, à
S. Patre N. tantopere commendatæ, novis
Rectoribus, Professis, Coadjutoribus :
quam ipse quoq; post professionem 46.
diebus tradidit, oculato teste Ribadeneira
L. 3. c. 2. licet linguam Italicam non per-
fectè calleret, & à Ribadeneira tunc ado-
lescentulo corrigeretur in verbis Italicis
perperam expressis, quod grato animo
S. P. excipiebat, nec tamen à sancto hoc
opere desistebat: sed multos ad lacrymas,
& confessiones bonas excitabat. S. Xave-
rius dans monita P. Gaspari Barzæo Ar-
muziam ituro aliisque Patribus in Indias
destinatis, voluit ut catechizandi munus
ipsi obirent, non alteri committerent.

III. Dent exemplum paupertatis &
contemptus opum, imò vel minimæ su-
spicionis sinistræ occasionem in hoc puncto
declinent. Ordinationes Generalium præ-
scribunt c. 1. n. 18. Pecuniam quoad fieri
potest, non accipiant. S. Ignatius, apud
Orlandinum L. 3. c. 43. P. Salmeroni
cum Sociis in Hiberniam discessuro hoc
monitum dedit: Quod ad rem numma-
riam

riam attinet, nolebat eam ipsorum manu
contingi; ne eam quidem, quam multæ
nomine, tanquam Nuntii Apostolici, pro
dispensationibus, impetrassent; sed pecu-
niam omnem, quacunq; ratione collectam
per alios potius pauperibus dividendam
atq; tractandam: ut jurejurando affirmare
possent, si usus esset, se ex ea muneris pro-
curatione, ne assem quidem aut obolum
attigisse. Ejusdem spiritûs fuit S. Francis-
cus Xaverius, qui pecuniam neq; restitu-
tionis, neque eleemosynæ nomine divi-
dendam, Confessarios accipere volebat.
Tursellinus L. 6. c. 17. Similiter S. Phi-
lippus Neriis suis Confessariis, tanquam
rem præcipuam commendabat; si vellent
fructum facere in animabus, à crumenis
aliorum abstinere, nec se in testamenta
ingererent, etiam bonâ intentione, quip-
pe præbentia suspicionum materiam; nec
posse quem simul lucrari animas & res
eorum. Experientia nimis est certa. Cùm
Fulco Presbiter Parisiensis Diœcesis con-
cionando in Gallia & Germania conver-
siones admirabiles fecisset, tunc cœpit
perdere opinionem sanctitatis, cùm pecu-
niam

210 *De bono exemplo à PP. Missionariis dando*
niam accumulare cœpit, pauperibus cruce
signatis erogandam, ut scribit Jacobus de
Vitriaco in Hist. Occid. c. 5. Eadē de cau-
sa munera non acceptent, nisi sint exigua,
quorum repudiatio contemptū præferret,
ut suadebat S. Xaverius: nam ut ait Pu-
blius Syrus in sententiis: Beneficium acci-
pere est libertatem vendere. Acceptio
munerum est causa pervertendi judicii, ut
inquit S. Gregorius L. 4. c. 4. Maxime
verò à feminis non sunt accipienda, ut pro-
bat Nigronius in Reg. 9. commun. 17.

IV. PP. Missionarii dent exemplum
patientiæ & mansuetudinis 1. In laboribus
magnis, in concionibus, in confessionibus
indefessè excipiendis: *In laboribus plurimis*
ait Apostolus. 2. Cor. 11. 2. Patientia
eluceat in rerum penuria, si ita occasio fe-
rat, & in defectu commodę sustentationis,
habitationis, aliisque adversis. *Scio abun-*
dare, & penuriam pati, ait rursus Apосто-
lus ad Philip. 4. Egregiè id præstitit Pro-
vinciæ nostræ lumen R. P. Joes Zween-
bruggen, primus in Civitate Bremensi
sectæ suæ tenacissima missionarius; dum
non solum habitatione angusta, pane arcto
&

& casei fructo ordinariè contentus, sed & à scurris in platea lapidibus appetitus, & à Nautis è ponte in Visurgim præcipitandus, nisi Providentia divina ad Provinciæ regimen eum reservasset, perstitit tamen constans, successoribusque suis in missione istâ feliciter glaciem fregit. 3. Patientia quoque necessaria est nonnunquam in tolerandis adversariis, in contradictionibus, in calumniis sive per Sathanam, sive per homines malevolos, aut hæreticos excitatis; ut silentio & patientiæ clypeo eas reprimendo, ac Deo offerendo, non desistant, sed pergant in spirituali messe, quemadmodum perrexit S. Paulus 1. Cor. 16. *Ostium mihi apertum est magnum, & adversarii multi*: Si magnū, quomodo adversarii? quærit S. Chrysostomus & respondet: Quod multi adeo reluctentur, indicium est Evangelicæ victoriæ, si enim fructus sit exiguus, adversarius nihil movetur. Expertus quoque est id P. Henricus Dünwaldt Theologiæ Doctor Anno 1664. Treviris in Collegio piè defunctus, vir in corpore parvo, doctrinâ & spiritu magnus, quem vel maximè demon-

221. *De bono exemplo PP. Missionariorum*
itravit, quando, ut ex ore ejus accepi, sub
Ferdinando Archiepiscopo Colonienſi &
Monasterienſi Episcopo, Bucholdiæ cun-
ctis Acatholicis, niſi ſectæ ſuæ abjurarent
errores, indicta emigratio, bimeſtri ſolùm
deliberatione indultâ; quâ occasione ze-
loſus Pater animas facilè ſexcentas ad
Chriſti ovile feliciter reduxit; hæreſi rin-
gente, ac poſt ejus abitum malevolè ſpar-
gente, virum zeloſiſſimum, magiæ reum, in
rogo conflagraſſe. At ipſe poſtmodum re-
dux, conſcenſâ pro concione cathedrâ,
impactam falſò calumniam cum Catholico-
rum plaufu, & confuſione Acatholicorum,
facilè etiam ſilendo, abſterſit. 4. Imò
& in perſecutionibus, & cum Apoſtolo,
in carceribus abundantius, patientiam ani-
mùmque generoſum demonſtrent; ſiqui-
dem ita Providentia divina ordinârit.
Nec deſunt in Provincia noſtra qui fa-
cem prætulerint. Eminent inter cæteros P.
Henricus Schachius, qui in Sueciam pe-
netravit, utque latens Catholicos juvaret
ſecuriùs, artificem muſcipularum ſimula-
vit, apud Zachariam Anthelium Conſu-
lem Upſaliæ divertit, & ibi cunas agitavit,
geru-

gerulæque vices identidem subivit. Demū à Regis musico, qui cū esset apostata, Catholicum se simulabat, proditus, è lecto in tetrum carcerem abreptus, planè nudatus, frigore, pædore, catenis, ter equuleo acerbissimè cruciatus, jámq; gladii supplicio in fidei odium inferendo vicinus, tamen quia hospes non item civis erat, vivere permissus at Regno proscriptus est. Anthelio Consule & Gregorio Ursino Secretario in odium fidei securi percussis, Adolescente verò sub gladii ictu fidem negante, & tamen cæso. Quæ omnia per quietem, paucis antequam caperetur diebus, videbat P. Henricus, collocari scilicet duorum capita in altari, tertium verò caput projectum, volutari in terra, sibi verò dictum audierat à staturæ procera viro; Tibi tanquam peregrino parco. Laboravit in hac Provincia annis 24. & in Missione Hamburgensi mortem obivit Anno 1654. 2. Jan. ætatis 71.

V. Dent exemplum charitatis inter se & dilectionis mutæ, præscribit id P. Claud. Instructione 13. pro Missionibus his verbis: omni studio enitantur, ut continuum

214 *De bono exemplo PP. Missionariorum*
tinuam veramque inter se unionem habeant cum patiendi desiderio, quandoquidem hæc sunt necessaria fundamenta ad finem propositum consequendū & ad bonam ædificationem apud omnes conciliandam. Quanta miseria, cum duo Missionarii dissident, & loco solatii mutui aversionem, loco fiduciæ dissidentiam, loco unionis discordiam foveant. Studeant igitur, alter alterius onera portare, sese accommodare, maximè Juniores Senioribus, diutiùs in missione versatis & experientiam majorem habentibus.

V. Dent vel maximè exemplum castitatis & integritatis, præsertim in conversatione cum sexu sequiore; & sequentia observent. 1. Non protrahant longos sermones sive ad portam, sive alibi, cum faminis, absque gravi causa, teste aut Socio, tum ne tempus minùs fructuosè perdant, tum ob varia alia incommoda. 2. Ita se, dum colloquuntur, collocent, ut non consistant è regione, sed ad latus, quo mutuum aspectum commodiùs devitent. 3. Qui in Missionibus sunt, feminas ne visitent, nec eas ad se domum venire

nire sinant, quacunque de causa, sed in templo, si necesse sit, audiantur. Ita habet Ordinatio septimæ Congregationis auctoritate contracta. S. Fundator noster, teste Ribadeneira L. 5. c. 11. Omnium mulierum familiaritatem, etiam quæ spirituales sunt, aut videri volunt, vitandam esse dicebat: sed earum maximè, quæ ætate, conditione, statu periculosiores sunt. Quarum ex consuetudine plerumq; aut fumus aut flamma sequitur. *De vestimentis procedit tinea, & à muliere, iniquitas viri.* Eccli. 42. v. 13. P. Balthasar Alvarez amorem spiritualem, aiebat, transgredi solere limites, & optimum vinum converti in fortissimum acetum, ideoq; majore dicebat cautela opus esse cum feminis spiritualibus. c. 5. vite. S. Xaverius, ut refert Tursellinus, monebat P. Gasparem Vicarium suum, cum mulieribus ut non nisi luce, palàm, & in publico colloqueretur, & non nisi in gravi casu, v. g. morbo domi inviseret, confessionis gratiâ, & hoc marito præsentem; si verò Virginem, aut Viduam adiret, viri spectabiles comitarentur. 4. Non est tamen damnum spirituale timendum ex

hac conversatione, si adsit voluntas superiorum jubentium, si pura habeatur intentio, absq; omni humano solatiolo, & omnis animi levitas, libertas & nimia confidentia absit. Asserebat enim prædictus P. Balthasar, si ex obedientia fiat, mundissimas habiturum cogitationes, instar Angeli etiam apud leviculas; at si ex propria voluntate maneat in cubiculo, foedis urendum cogitationibus.

§. V.

Alia monita, pro Missionariis, Confessariis, & Operariis Societatis PP. TT. inculcanda.

I. **O**perarius Apostolicus & Missionarius ante omnia sit sibi ipsi & mundo mortuus; aliàs exiguum fructum spiritualem referet. P. Balthasar Alvarez in Epist. ad Religiosum Ordinis S. Augustini scribit: *Ideo qui profitemur servire Christo, exiguum aut nullum fructum percipimus ex laboribus nostris, quia nec mundo, nec nobis ipsis mortui sumus. Mihi mundus crucifixus est, & ego mundo ait Apostolus ad Gal. 6. v. 14.*

II. Societatis operarius cum S. Paulo, *omnibus omnia fiat, ut omnes faciat salvos.* 1. Cor. 9. nam non uno modo agendum est cum omnibus. *Aliter*, ait S. Ambrosius, in c. 4. ad Col. *Cum potentibus mundi, aliter cum mediocribus, aliter cum humilibus agendum est.* Aliter iterum cum mansuetis, aliter cum iracundis, quibus cedere oportet. Excelluit in hoc S. Fundator noster, qui teste Maffeo L. 3. c. 11. miræ fuit solertiæ in sollicitandis mortalibus, & à servitute Diaboli ad Christi Domini obsequiū traducendis. Naturas eorum odorabatur, ambitiosis splendida, avaris utilia, voluptuosis jucunda proponebat, ac suâ quemque escâ piscabatur. Eodem dono præditus fuit P. Jacobus Laynez, ut de eo recenset Ribadeneira L. 3. vitæ c. 16. Omnium ingeniis se prudenter attemperabat, cum pietati deditis; de rebus sacris, cum eruditis Doctor colloquia miscere, cum milite de re militari; cum fabris de re fabrilis agere noverat: ut mox tandem de DEO sermo subjiceretur.

III. Sit affabilis & humanus. Difficile dictum est, quantopere animos hominum

conciliet comitas, affabilitasque sermonis, ait Cicero L. 2. offic. S. Bernardus L. 4. de Confid. describens quales Eugenius Papa pro missionibus apostolicis viros eligere debeat, ait, *oportere tales esse, qui se amabiles praebeant; non verbo sed opere reverendos.* Cavenda igitur in conversatione nimia gravitas; ut suadebat S. Franc. Xaverius apud Turfellinum L. 6. c. 13. ipseque observabat, salubres enim sermones ne satietatem afferrent magnam solertiâ condire, miramque varietate miscere consueverat. Ibidem c. 11. Quod & S. Ignatio in more positum fuisse Massæus testatur L. 3. c. 11.

IV. Sit industrius & in procuranda salute aliena vigilans. De P. Petro Fabro scribit Orlandinus L. 3. n. 29. Eum miram fuisse solertiâ in animabus Deo lucrandis, nullas enim prætermittebat occasiones serendæ pietatis, indagabat omnes vias omnibus consulendi; ita attraxit P. Petrum Canisium piis super mensam Colloquiis. Industria hæc Societatis operario, sedulo imitanda, omnia consilia, opera, sermones eò dirigat, ut aliis inde spiritualis utilitas pro-

proveniat, & saltem semina pietatis in animis relinquat. More S. Antonii, de quo S. Athanasius in vita: Consolabatur mœstos, docebat inscios, concordabat iratos, omnibus suadebat, nihil amoris Christi esse anteponendum.

V. Societatis operario magna ubique opus est consideratio & circumspectio.

1. In agendo & loquendo ne sit præceps, neque ex impetu naturæ sermones & actiones procedant, sed omnia consideratè & circumspectè, ad rectæ rationis amussim peragantur. Qui moderatur labia sua prudentissimus est. Proverb. 10. Quidquid agis prudenter agas, & respice finem.
2. Cautus sit in revelandis secretis suis, vel Societatis, quod S. Xaverius summè necessarium dicebat, etiam in arctissima familiaritate, asserens: *ita te geras ac si aliquando futuri essent inimici*, hoc enim te & licentiam omnem refrenabit. Tursellinus L. 6. c. 12. Rectè idipsum monet Spiritus S. Proverb. 25. *Secretum extraneo ne reveles, ne fortè insultet tibi, & exprobrare non cesset.*
3. Nihil quoque de Principum moribus aut gestis referat, quod illis nollet in-

dicatum. Ecclesiast. 10. ab eo Spiritus S. dehortatur: *In cogitatione tua Regi ne detrahas, & in secreto cubiculi tui ne maledixeris diviti, quia & aves cæli portabunt vocem tuam.*

VI. Dexteritatem acquirat, Missionarius in impediendis suaviter & ingeniosè aliò divertendis secularium discursibus, indecentibus, iracundis, vel detractoriis; ne prætermisæ correptionis fraternæ rei evadant: hoc enim peccatum Patrem Jacobum Laynez secundum Societatis nostræ Generalem tanti fecisse scribit Sachinus p. 2. Hist. Soc. L. 8. n. 125: Ut omissionem correptionis & impudicitiam, duo esse vitia diceret, ob quæ quamplurimi mortales æternùm perirent. De quodam amico suo narrat P. Lancicius, eum apud Principes & Episcopos sæpe cum fructu & gustu convivarũ, aliquo inchoante detractionem, aut dicta iracunda solitum hilari vultu dicere: Illustrissime Domine, rogamus Illustrissimam Dominationem vestram, ut læti simus, læti enim in tam nobili confesso esse volumus, relinquamus istos melancholicos sermones. Et tunc propinan-

pinando illi potum jucundè & suaviter, detractiōi finem imponere, coëgisse.

VII. Cùm operarium in vinea Domini, mille circumdant pericula, attentus semper sit ad seipsum. *Recupera proximum secundum virtutem tuam, & attende tibi, ne incidas* Eccli. 29. Ac proinde triplici potissimum medio se communiat. 1. Magnâ diligentia Examen conscientia instituat; in quo veluti speculo maculas contractas aspiciat & expungat. 2. Ferventi oratione & profundâ rerum cœlestium & æternarum meditatione se roboret, ne vel Dæmonis vel hominum malitiâ à via justitiæ & veritatis defleat. Assuescat exercitio assiduæ præsentiæ Dei, & precibus jaculatoriis, quibus se Deo jungat, gratiam animas lucrificandi petat, & præcavendi, ne secularium conversatio spiritui suo obsit, & dum alios lucrari parat, seipsum perdat. 3. Si socium habeat, suadebat S. Patriarcha noster, ut si quis defectus notaretur, ab illo liberè & placidè, ex fraterna charitate moneretur, & vicissim idem præstaretur ab altero. Quod & Laynio & Salmeroni ad Concilium Tridentinum

tinum missis præcepit. Ejusmodi Monitorum fidelem & sincerum ex Indiis petiit à S. Ignatio Roma sibi mittendum S. Xaverius. L. 2. ep. 4. Sic S. Petrus à S. Paulo monitus ad Gal. 2. Et S. Paulus Philemone consiliario usus: *sine consilio autem tuo* (inquit) *nihil volui facere* ad Philem. v. 14. Sic S. Laurentius Justinianus Madiū, S. Bonifacius Ecbertum, S. Damasus Hieronymum, S. Fulgentius quendam Abbatem, S. Philippus Neriū nostrū P. Peruscum & postea C. Baronium, S. F. Borgias Fratrem Marcum admonitorem habuit. Imitentur Operarii & Missionarii nostri: nam in defectibus alienis Argi & Lynces, in propriis ordinariè talpæ sumus.

CAPUT VI.

Documentum pro Confessariis & Concionatoribus, PP. Tertianis observanda.

§. I.

De Confessionibus audiendis.

I. **O**perarii Apostolici libenter confessionibus excipiendis dent operam, & in iis assidui sint, maxime rudium,
pau-

pauperum & magnorum peccatorum. Incitamenta offert vita R. P. Ludovici de Ponte manuscripta. Nam 1. Sic officio sacerdotali à Deo sibi commissio & instituto Societatis satisfaciunt. 2. In hoc munere homo se vincit, multasque carnis repugnantias superat & minor applausus sequitur, quàm conciones, adeoque majores in cœlo sperandæ coronæ. 3. Quia confessorius exercet varia simul misericordiæ opera spiritualia, & spiritualiter corporalia: nam docet ignorantes, corrigit errantes, condonat injurias Deo illatas, tristes consolatur, redimit captivos, & solvit è carcere incarceratos, nudos veste gratiæ contegit, cibum potumq; præbet esurientibus. Atque ita, hæc fideliter præstando, Confessorius bonus utique misericordiam inveniet, *Beati enim misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.* Matth. 5. Neque enim reperitur eleemosyna & misericordia, quæ hanc adæquet.

II. In confessionibus etiam gravissimorum peccatorum, magnam Confitentibus comitatem ostendant ac benevolentiam; absque ulla acrimonia & asperitate ver-

verborum, ac cum magna significatione sinceræ charitatis. Docuit id S. Laurentius Justitianus serm. de Christi corpore: *Sit erga proximorum errata compassione compunctus*. Idem quoque suavit apud Turcellinum L. 6. c. 17. S. Xaverius: *Sint lenes instar medicorum. Nec dissentit S. Vincentius Tract. de vita spir. c. 10. In Confessionibus, ait, sive blandè consoleris pusillanimes, sive durius terreas induratos, semper viscera charitatis ostendas, ut semper peccator sentiat, verba tua ex pura charitate descendere.*

Hoc pacto animæ magis juvabantur, & sincerius sese aperient, ac vulnera, morbosque detegent. Observavêre id constanter S. Philippus Neri, S. Franciscus Xaverius, P. Julius Mancinellus, P. Bernardinus Realinus, aliique viri illustres Societatis nostræ, ad quos ordinariè omnium maximi peccatores accurrebant; verum adeò benignè ab eis in Confessione tractabantur, ut qui semel eis noxas exposuisset, alium deinceps nullum, præter ipsos, requireret. Atque hic est Spiritus Christi peccatores blandè susipientis: hic est spiritus

ritus Apostolicus, spiritus Ignatianus, & unice Deo acceptus, ducere scilicet homines per viam amoris ad Deum. S. Maria Magdalena de Pazzis Anno 1599. 26. Decembris in raptu conspexit Deum ita sibi complacere in anima S. Joannis Evangelistæ, ac si alii Sancti in cœlo non repirentur. Similiter in anima S. Ignatii Lojola: unde in raptu exclamabat: *Spiritus Joannis & Ignatii est idem*; quia totus est amare, & conducere animas ad amorem.

III. Cum pœnitentibus sub confessione circumspectè loquendum. Hoc est monitum. S. Ignatii Anno 1545. Laynio & Salmeroni datum, dum tanquam Theologi pontificii à Paulo III. ad Concilium Tridentinum mitterentur, ut refert Orlandinus L. 5. Hist. Soc. n. 25. In auscultandis, rite peccatis, sic habetote, quidquid in aurem confitentis dixeritis, prædicandum super tecta, ac proinde eâ semper animi provisione accedetis, ac si dicta vestra omnia enuntianda essent in vulgus.

IV. Servanda quoque Conscientiæ arbitrio monita à S. Xaverio data, L. 6. c. 17. 1. Si inter conjuges dissidium componendum,

dum, caveat, ne coram uxore, culpam in maritum conferat, sed potius ad debitam mariti observantiam hortetur. 2. Nec facile conjugis alterius de altero querelis fideat, nec inaudito altero quidquam statuatur. 3. Ad confessarium accedentibus, non tam ad peccata expianda quam ad paupertatis remedium petendum ostendat usum sacramenti poenitentiae, & ad curam animorum traducat, demonstrando, quanto graviora sint animarum incommoda quam corporum. 4. Confitentibus non festinatum, sed diligentem navandam operam censebat idem Indiarum Apostolus, monens, ut praoptarent confessiones paucas rite factas audire quam multas temere praeparatas: Quis enim, Confitentes interiorius excuti? Quis debite instrui? Quis eorum odiis, fraudibus, aliisque vitiis adhiberi remedia possent, nisi per otium curarentur? An verò dubium esse cuiquam possit, quin confessio una recte instituta, multis cursim peractis sit praefenda, cum praesertim confessio aditum aperiat ad ad sanctissimum Eucharistiae Sacramentum? 5. Idem Sanctus P. Gaspari Barzæo monitum dedit

dit, si quando incertorum Dominorum pecunia restituenda sit, potius per sodales misericordie vel alios id faciat: sæpe enim mendicantium fraus aut infamia hoc negotium inquinare solet. 6. Denique monebat, ut sumpto spatio, examen instituerent de confessionibus exceptis, & quæ in alienis deliquissent, expiarent in suis. Alia pro ipsa praxi, ante, in, & post confessiones exceptas præstāda. *Vide in Horologio Sacerdotali pag. 428.*

§. II.

*Documenta pro Concionatoribus PP.
Tertianis proposita.*

Documentum I. Præbet Salvator; qui cæpit facere & docere. Act. 1. Ut instrueret ita alios docere, ait S. Bernardus, epist. 107. ut etiam teipsum doceas, & prius facem Evangelicæ veritatis, manu, quàm ore præferas: plenius enim docetur opere, quàm sermone. Aliàs Concionatoribus oggeretur illud, quod Phariseis? Dicunt & non faciunt & c.

Documentum II. Tradit S. Franciscus Borgias in Libello de ratione concionandi

di c. 5. sic Ecclesiasten instruens. 1. Concionator ut spirituales escam populo commodè præbeat, prius ipse cibum mandat, & sic instar matris in os infantis ingerat. Quare sacrificet, piè oret, jejundet, vigilet, lacrymetur, flagellis se verberet, corpúsq; pœnitentiâ subigat spiritui & domet: sic fiet, ut peccata, quibus tanquam à Dæmonibus multi occupantur citiùs expellat: nam ut Christus ait: *Hoc genus Dæmoniorum non ejicitur nisi per orationem & jejunium.* Matth. 17. 2. Angelorum quoque subsidium imploret; à Seraphinis quidem amorem postulet, à Cherubinis scientiam & lumen, à cæteris quoq; Hierarchiis dona flagitet, præcipuè verò ab Angelis Custodibus Auditorum potestatem sibi exoret docendi eos, qui illorum Custodię commissi sunt, & quæ in ipso desiderantur roget, ut Angeli inspirando suppleant. 3. Cùm virtutem quempiam Ecclesiastes populo persuadere desiderat; Sancti in ea virtute excellentis auxilium imploret: v. g. pro Castitate Josephum, pro charitate Joannem Evangelistam, pro pœnitentiâ Magdalenam.

4. Triduo ante concionem , primo die Deo Patri commendet memoriam , altero die Filio intellectum, tertio die Spiritui sancto offerat voluntatem. Et si quid forte memoriâ exciderit Patrem cœlestem appellet, si arcanum quid Scripturæ investiget, ad Filium confugiat ; si se aridum & sine devotione reperiatur, Spiritum sanctum roget , ut amoris divini ignem in corde accendat. Hęc S. Franciscus Borgias l. c.

Documentum III. Virtutes aliis inculcandas , ipse Ecclesiastes antè possideat. Nemo enim dat , quod non habet ; ut tanquam Angelus superior inferiores illustret, lumen ipse prius à Deo in meditationibus ac precibus excipiat, & ut inflammet, ardorem. Celebris concionator ex ordine D. Francisci rogatus, cur ipse tantis populum flammis amoris non succenderet, atque S. Bernardinus, licet hic esset eloquentiâ inferior. Reposuit se carboni nonnihil tantum calido similem, qui carbones alios succendere nequeat, cum ipse non ardeat, Bernardinum verò carbonem esse prorsus ignitum & candentem, qui quidquid tetigerit mox inflammet.

Ar-

ardeat itaque Orator, ut ait Oratorum Princeps Tullius, qui alios vult accendere.

Alia 12. Documenta Lege in Horologio Sacerdotali.

§. III.

Praxis formandæ Concionis.

DE ratione formandæ concionis, præclara extat scripta instructio Roberti Bellarmini, postea S. R. E. Cardinalis, quam ob eximia, quæ continet, Documenta, hisce infero. Sic verò habet.

I. Finis Christiani Concionatoris esse debet, docere fideliter, quæ populum oporteat vel deceat scire ex divina doctrina, & simul movere ad virtutes consequendas & vitia fugienda. Quare necesse est, ut qui utiliter concionari desiderat, primum omnium, sibi præfigat scopum, quo dirigat totam concionem suam & singulas ejus partes: ut exempli gratiâ dicere debet apud se: Evangelium hodiernum hortatur ad pœnitentiam; volo igitur Deo juvante operam dare, ut in animis auditorum, ingenerem desiderium veræ pœnitentiæ, ac propterea colligam rationes, testimonio-

stimonia, exempla, & alia quæ ad hunc finem juvabunt. Pari ratione examinare deberet singulas partes suæ concionis, & videre, an ad finem propositum faciant. Hinc enim multi non modò non utiliter, sed cum periculo animarum suarum concionantur, qui nullum sibi finem proponunt, nisi consumendi unam horam dicendo, aut certè argutis sententiis & varietate rerum ac verborum detinendi Auditores. Isti ut finem verum non habent propositum, ita etiam non assequuntur, licet multùm fatigentur & sudent.

II. Ad docendum, qui est unus ex finibus Concionatoris, non satis est de singulis Evangelii vocibus aliquid dicere, vel ex singulis conceptus, ut vocant, elicere, ut quidam faciunt, qui non verbum Dei, sed verba prædicant: sed necesse est verum, germanum & literalem sensum eruerere, & inde dogmata fidei confirmare vel præcepta vivendi tradere, ac breviter, id docere, quod Spiritus S. per illa verba doceri voluit; id enim verè est populum pascere, & instruere verbo Dei,

III.

III. Ad movendum ad studium virtutum, qui est alter finis Concionatoris, non satis est irasci in peccatores & vociferari: inanes enim clamores terrent aliquando simplices, sed ridentur à Sapientioribus, & certè in neutris solidum fructum operantur. Itaque oporteret veris rationibus, quæ ducuntur à testimoniis divinis, à causis, & effectis rerum, de quibus agitur, ab exemplis & appositis similitudinibus convincere primùm mentes Auditorum, ut fateri cogantur ita esse vivendum, ut Concionator dicit; ac tum demum verborum copiâ & efficaciam sententiarum, & variis exclamationibus impellendū sunt, ut velint seriò id, quod vellet se debere cognoverunt.

IV. Tria sunt necessaria ad fines prædictos consequendos, Zelus Dei sive fervoris ac spiritûs vehementia, Sapientia, & Eloquentia. Quæ tria significata sunt linguis igneis, quæ super Apostolos apparuerunt, cum à Deo creati sunt primi Evangelici Prædicatores. Ardor ignis zelum, splendor sapientiam, forma linguæ eloquentiam designabat. Eloquentia sine
cha-

charitate & sapientia est cymbalum tinniens & inanis garrulitas : Sapientia & eloquentia sine charitate res est planè humana, & mortua : charitas sine sapientia & eloquentia est instar viri fortis sed inermis.

V. Ad zelum seu spiritum hauriendum, cui potissimum studere debet Christianus Orator, nihil prodest magis, quàm oratio ad DEUM assidua, rerum cœlestium continua & seria cogitatio & librorum spiritualium, ac eorum potissimum, qui vitas Sanctorum continent, pervolutatio.

VI. Ad sapientiam Concionatori necessariam tria requiruntur. 1. Cognitio Scripturarum, & ideo deberet Ecclesiastes quotidie aliquid legere ex Divina Scriptura, ut eam sibi faceret familiarem valde, & simul adhibere commentaria Patrum. Qui autem sint optimi Scripturæ Interpretes, ex meo catalogo peti possunt. Ex recentioribus Cornelius Jansenius & Adamus Salsbout excellere mihi videntur. 2. Requiritur notitia dogmatum Ecclesiasticorum, in quo genere tutissima

tissima est doctrina S. Theologiæ & Catechismi Tridentini. Neq; rectè faciunt, qui populo opiniones Doctorum de dogmatibus proponunt; neque enim parum esset, si populus, quæ certa sunt, planè intelligere & retinere posset. 3. Exigitur vera eruditio, ut habeat concionator exemplorum, similitudinum, testimoniorum & rationum copiam, ad quam rem valde conducunt, Digressiones S. Joannis Chrysostomi in Epist. B. Pauli. Et sermones ejusdem ad populum Antiochenum Sermones S. Basilii de jejuniis & seq. Tractatus S. Augustini in psalmos & sermones ejusdem de verbis Domini & de verbis Apostoli: Dialogi S. Gregorii; Historiæ Ecclesiasticæ & vitæ Sanctorum fideliter scriptæ ab Athanasio, Hieronymo, Sulpitio, Palladio Theodoro, Beda & aliis.

VII. Ad eloquentiam Christianam, imò ad omnem veram eloquentiam, requiritur, ut emendet ac poliat, sed non destruat aut corrumpat naturam. Atque in hac re peccari potissimum solet. Debet ars emendare naturam, quia nonnulli inter-

terdum vel educatione, vel pravâ consuetudine, vitiosè loquuntur & agunt; ut cùm verbis utuntur impropriis, vel minùs honestis, vel phrasibus nimis levibus aut obscuris: & cùm caput indecorè movent, aut solâ sinistrâ manu gestum faciunt, aut aliter peccant in agendo; quæ vitia facile observatione notari & caveri possunt & debent. Sed rursus ut dixi, debet ars non destruere naturam; & si peccata aliqua toleranda sint, minus malum est non emendari, quàm corrumpi naturam. Destruunt naturam, qui dum concionantur, vel sono vocis utuntur insolito, ut non tam loqui, quàm librum aliquem legere, aut etiam canere videantur: aut verbis utuntur poëticis, aut jam antiquatis, aut nimium affectatis, vel certè phrasibus ita concinnis, ut omnes intelligant eum multum laborasse in componenda oratione. Ista enim detrahunt Concionatori omnem penè authoritatem, cùm animi vani & secularis manifesta signa sint.

VIII. Si quis autem hoc vitium fugere velit, cogitare debet se (licet ex superiore loco ad multos) tamen cum homini-

L

bus

bus locuturum, & cum eis ita acturum, ac si seorsum cum singulis ageret. Qui enim cum uno aliquo loquitur, ut ei aliquid persuadeat, certè non utitur initio multis concisis, aut congerie epithetorum, aut phrasi poëticâ, nec magnâ corporis commotione, nec voce inusitatâ; sed planè more humano, primùm quieto corpore, voce moderata & verbis simplicibus. Deinde si opus sit contendere, vel hortari, vel reprehendere, paulatim assurgit, vocem attollit, multiplicat verba, agit corpus, exclamat, ut mutationes vocis & verborum congeriem, ac totius commotionem corporis pariat affectus, non affectatio vel artificium. Hoc solum interesse deberet, inter orationem Concionatoris ad populum, & familiarem colloquutionem unius ad alterum, quòd Concionatori ut commodè exaudiatur, est altiùs loquendum, etiam graviùs & magis consideratè: quia gravius malum est, coram multis peccare, quàm coram uno, & quia ut quidam ait multitudo honorabilis. Hæc Belarminus.

*Cuius præclaram concionandi metho-
dum utinam nonnulli moderni temporis
Ecclesiastæ exactius observarent, præser-
tim quoad zelum, orationem, & rerum cæ-
lestium atq; æternarum contemplationem,
profectò alia foret Ecclesia facies.*

§. IV.

*Cur ex tot Concionibus, tam exiguus
referatur fructus?*

LAudatus antè Bellarminus de ascen-
sione mentis in Deum gradu 6. Cau-
sam exigui fructûs tot Concionatorum, in
defectum zeli; charitatis & ignis refun-
dit.

Per quadragesimam, inquit, in magnis
urbibus quotidie, viginti, triginta, aut
quadraginta Oratores declamant, & ta-
men peractâ quadragesimâ, nulla ferè
mutatio in moribus civitatis apparet;
eadem vitia, eadem peccata, eadem fri-
giditas, eadem dissolutio cernitur. Ego
nullam invenio causam, nisi quia ut
plurimum conciones eruditæ, & elegan-
tes & floridæ funduntur; sed deest anima,
deest vita, deest ignis, breviter, magna

illa charitas deest, quæ sola potest dicentium verba animare, & corda audientium inflammare & commutare. Neque hoc dico, quod desit multis Prædicatoribus contentio vocis, & motus totius corporis; nam etiam bombardæ sine pila ferrea magnum sonitum edunt, sed absque fructu; quod desideratur, hoc est, ut præferant magnum affectum erga Deum & animarum salutem, eumque non simulatum, sed verum, non extortum, sed quasi naturaliter ex fonte cordis manantem.

S. Petrus artem dicendi non noverat, solius naviculæ regendæ, retiûmque reficiendorum & jaciendorum peritus erat: sed ubi Spiritus S. in linguis igneis super eum descendit, & charitate ardentissimâ eum replevit, cœpit continuò in media Urbe Hierosolyma, ita potenter, ita ardentè loqui, ut uno sermone multa hominum millia ad pœnitentiam fidemque converteret. Act. 2. Neque tamen legitur in concionibus suis magna vociferatione usus, aut totius corporis commotione fatigatus.

De S. Francisco refert S. Bonaventura, eum nec valde eruditum fuisse, neque Rhetoricæ operam dedisse, & tamen cum ad populum conciones haberet, audiri solitum ut Angelum de cælo c. 2. vitæ. Verbum ejus erat velut ignis ardens penetrans intima cordis & ut narratur in Chronicis ordinis Minorum c. 30. Cum aliquando post prandium ex improvviso paucis verbis ad populum locutus esset, tanta facta est in toto populo commotio ad pœnitentiam, ut videretur illa ipsa dies, feria sexta parasceves Domini fuisse. Unde ex paucis verbis tanta commotio? tantus fructus? ex eo videlicet, quòd Sanctus ille Concionator esset, quasi carbo ignitus & verbum ejus ut facula ardens, ut de Elia scriptum reliquit Ecclesiasticus c. 48.

Habemus scriptos sermones S. Vincentii, S. Bernardini & aliorum quorundam Sanctorum, quos vix dignantur aliqui legere ob nimiam simplicitatem verborum; & tamen scimus ab illorum concionibus multa hominum millia ad Deum conversa, & ipsos incredibili concursu & attentione semper fuisse auditos, quia vi-

delicet verba ipsa simplicia à pectoribus
ignitis & scintillantibus prodibant. Ha-
ctenus Bellarminus. Hæc igitur causa est,
cur ex innumeris concionibus etiam mo-
derno tempore tam exiguus fructus re-
portetur. Deest enim 1. virtus, deest
perfectio, deest sanctitas, deest zelus &
charitas concionum vita & anima primo-
rum Patrum nostrorum. Deest 2. oratio
consideratio & meditatio, quâ zelus &
charitas, ac fructus à DEO obtineatur.
P. Benedictus Palmius celeberrimus è So-
cietate nostra in Italia & Sicilia Concio-
nator, nunquam nisi præmissâ multarum
horarum oratione & non rarò tam copio-
sa lacrymarum profusione, ut pavimen-
tum, ubi oraverat, ad faceret, cathedram
conscendebat; unde oriebatur, (quem-
admodum Bibliotheca Scriptorum Socie-
tatis refert) ut concionandi modum, quem
à P. Laynio, primisque Societatis Patri-
bus didicerat, è Sacris Scripturis & sancto-
rum Patrum solida doctrina ad extirpanda
vitia, inferendas virtutes, morumq; emen-
dationem, retinens, tantâ energiâ, pietate,
zelo, ardore animi, Romæ, Mediolani,
Ve-

Venetiis, Genuæ, ad populum dixerit, ut omnes in admirationem raperet, & quocunque vellet impelleret. Imo cum summa efficacia & animorum commotione dicenti, aliquando acclamatum fuerit: Beatus venter qui te portavit! Et in hac Provincia nostra P. Rosenthal, quanto ardore, & fructu Coloniam in templo nostro peroravit? non verborum phaleris aut rebus exquisitè raris & variis, conciones faciens, sed sacræ Scripturæ & SS. Patrum sententiis corda movens; (ut conciones impressæ testantur, quas vix aliqui dignantur inspicere). Ignem verò illum & zeli fervorem unde hausit, nisi ex diuturna oratione & quatuor horarum, dictionem præcedentium, ante Venerabile Sacramentum, flexis genibus peractâ meditatione?

Concionandum igitur, ex spiritu, ex spiritu, ex spiritu, ut ajebat S. Theresia: Jussit Christus Apostolos suos prædicare non curiosa, non inutilia, sed regnum Dei, & poenitentiam, non in sapientia verbi & sublimitate sermonis, ut non evacuetur crux Christi; non enim (ait Apostolus)

nosmetipsos prædicamus sed Jesum Christum Dominum nostrum 2. ad Cor. 4. c. Scilicet ex Spiritu zeli, & charitatis Dei & proximi. Deinde plus temporis impendendum orationi & meditationi, pro hoc Spiritu obtinendo, quàm comparandis flosculis, & rebus raris, quibus conciones farciendo delectemur potiùs quam moveamus. Ita fiet ut peccatores ex concionibus, revertantur percutientes pectora sua, ac mores distortos corrigant.

§. V.

De defectibus Concionatori in concione vitandis.

PRæter assignatos duodenos in Horologio sacerdotali defectus, sequentes ex P. Lancicio suggestos, Orator cavere studeat.

1. Clamor statim in exordio vitandus,
2. Longa nimis exordia cavenda.
3. Manibus quaterere pulpitum, cordatis Auditoribus molestum est.
4. Manus complodendo sonum cicare, ingratum est.
5. Citare pro confirmatione Neotericos,

cos, ut Drexelium, de Ponte, Authoritatem apud populum sufficientem non habet.

6. Spuere in suggestu, excreare versus illam partem, quâ asservatur Venerabile, irreverens est.

7. Ante inchoatam concionem in suggestu, strophio nares emungere, indecorum est.

8. Ordinariè in citatione Patrum, exprimere tomum, librum, caput, paragraphum, versum, rem affectatam sapit & memoriæ ostentationem, nisi fiat ad fidem confirmandam in re, quæ difficulter creditur. In citanda Scriptura satis est Librum & caput citare omisso versu.

9. Excedere horæ spatium, vitium est; non explere semihoram, noxium, quia populus assuescit.

10. Ita proferenda verba singula, ut etiam extreme syllabæ intelligantur, nullæ absorbeantur. Atque ut melius percipiantur, crebrò facies vertenda ad Auditorium frequentius, subinde tamen etiam ad latus ubi pauciores existunt, & non tam diu.

11. Propositio concionis certa sit & determinata non universalis. v.g. non de temperantia in genere, sed de jejuniis servando, ebrietate fugiendâ.

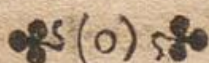
12. Denique dictio, gestus manuum, motus membrorum, faciei & pilei compositio sit talis, in qua etiam hostis Concionatoris non possit notare superbiam, vel animi elationem, aulicisimum vel affectationem, aut quidquam jure reprehendere. Sed de his modò satis.

F I N I S.

* * * * *

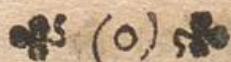
Elenchus Instructionum.

I. Pro Candidatis Societatis JESU	1
II. Pro Novitiis Societatis JESU	25
III. Pro Scholasticis Societatis studia recolentibus	52.
IV. Pro Magistris Docentibus	71.
V. Pro Theologia Auditoribus	93.
VI. Pro Patribus Tertianis	113.
	IN-

INDEX HOROLOGII EXCITATORII.

- Abnegatio sui.* pag. 152.
Affectus via purgativa. 145.
Illuminativa. 163. *Unitiva.* 170.
Bonorum Temporalium Renuntiatio. 64
Christus docens & patiens. 138.
Consilia Spiritualia pro Candidatis. 18.
Conversatio cum proximis. p. 183.
Cura Minimorum. 37.
Devotio. 38.
Dictamina prava cavenda. p. 60.
Discipulis Inculcanda. 73. & seq.
Doctio præstans & utilis. 71.
Exemplum Bonum. 213 & c.
Exercitia Mensura PP. TT. 122.
Eorum Ordo. 126.
Fines amplectendæ Religionis. 1. 2. & c.
Fines proprii Societatis JESU. 5.
Gubernandi modus Asper. 89.
Remissus. 91.
Hebdomades quatuor Exercitiorum Spirituorum. 131. & seq.
Magistri docentes. 71.
P. Mauritius de Büren. 8.

*Methodus conjungendi Virtutem cum Scien-
tia. 53.*

*Monita pro Missionariis, Confessariis &
Operariis Apostolicis. 215. & seq.*

Modestia. 85

Mortificatio passionum. 148.

Novitii. 25. Objectiones Sacularium. 13

Praxis formandae Concionis. 208.

*Probatio prima. 25. Secunda. 29. Ter-
tia fines & media 114.*

Repetentes studia. 52. & seq.

Regula non violanda. 42.

Scholasticus. 42.

*Societatis 7 ESU duodecim singulares gra-
tia. p. 7.*

Signa profectus Spiritualis. 46.

Statu Religiosi novem prerogativa. p. 5.

Theologia Auditores. 95.

Virtus discipulis inculcanda. 76.

Visitatio Captivorum. 189.

Infirmorum. 191.

***** (1) *****

APPENDIX HOROLOGII SCHOLASTICORUM,

Varias praxes, annuas, semestres, menstruas, & hebdomadarias, Societatis Jesu Scholasticis per- utiles continens.

PRAXIS I.

Sese preparandi ad festa Christi Domini, omnibus ejus festis communis.

Suppono tanquam certum, dona spiritualia ac favores cœlestes eò liberaliùs à Divina Majestate conferri, quò majore diligentia anima religiosa se ad ea recipienda disponit; festivis præsertim diebus, & è contrà: nam, ut ait Apostolus 2. Cor. 9. *Qui parce seminat, parce & metet.* Unde & ipsa Ecclesia præcipuis festis jejunium & vigiliam præmittit, ut jejunando, vigilando & orando nos ad festum majori devotione celebrandū præparemus. Omni-
a bus

bus itaque festis Christi Domini, sequentia servient, quæ & festis Sanctorum facile accommodarit queunt.

I. Singulari curâ puritati conscientiæ attende, ne fortè labes aliqua, gratiis in festo dandis obicem ponat.

II. Omnia opera, præsertim spiritualia majore diligentia, fervore, & perfectione obi.

III. Plus solito, orationi, lectioni spirituali, ac precibus jaculatoriis festo convenientibus, insiste.

IV. Variarum virtutum actibus, fidei, spei, charitatis, humilitatis, aliisque velut floribus cor adorna, ad recipiendum sanctius Dominum.

V. Memoriam festi instantis, & gratiarum festo die petendarum, sæpius refrica: & opera humilitatis eleemosynæ corporalis vel spiritualis, ac poenitentiae exerce.

VI. Meditationem de mysterio festi institue.

VII. Per diei decursum exercitia pietatis, in præsentia Christi, prout festo incidente proponitur, perage, cordis cubiculum

Praxis II.

lum ei offer, consilia ab eo pete, benedi-
ctionem posce, orationem festi recita.

VIII. Octo obsequia ipsi debita offer.

1. Sublimem de ipso & Deitate ejus aesti-
mationem. 2. Summum honorem & ado-
rationem. 3. Magnam fiduciam, ob ejus
potentiam, sapientiam, charitatem, &
promissionem. 4. Ardentem amorem, de-
siderando & petendo ut ab omnibus ame-
tur, debite colatur, & hic amor re ipsa ex-
hibeatur. 6. Imitationem perfectam pro
viribus. 7. Meritorum ejus applicatio-
nem. 8. Oblationem sui omnimodam, in
filium, servum, ac mancipium.

P R A X I S I I .

*Præparandi se ad festum Nativitatis
Domini, tempore Adventûs.*

I. **C**ONSIDERA seu meditare in singulis
titulis infra positis, quâ ratione
Christus incarnatus & natus, fuerit Lux,
via, Pastor &c. & in singulis duplicem fac
reflexionem. Imo Quomodo singulis istis
titulis Dominus Jesus tibi & aliis præsti-
terit, & præstet singulare beneficium, re-
docendo, illuminando, pascendo, regendo,

redimendo &c. 2. Quomodo tu non, ut decet, respondeas ejus doctrinæ, illuminationi, pabulo, &c. Eo fine ut te humilies, doleas, emendationem proponas, gratiam emendandi roges: deniq; intimè compatiaris, quod multi alii & ferè omnes mortales his ejus beneficiis non corresponsdeant. Quemadmodum Christus Dominus S. Mariam Magdalenam de Pazzis docuit: ut gemeret instar turturis & compateretur, quod ipse tam parùm sit cognitus & amatus à Creaturis p. 4. vitæ c. 29.

II. Tituli autem sunt hujusmodi. 1. Christus incarnatus aut natus, est exemplar omnis sanctitatis. 2. Lux mundi hac nocte illuminans Pastores. 3. Frater noster, per Humanitatem. 4. Veritas per impletionem prophetiarum. 5. Parvulus Filius Virginis, Puer de Bethlehem. 6. Agnus tollens peccata mundi. 7. Dux. 8. Justus noster, fons omnis justitiæ. 9. Princeps Pacis annuntiata ab Angelis. 10. Non habens, ubi caput reclinet. 11. Magister noster docens humilitatem, mansuetudinem. 12. Legislator, Pastor, Admirabilis, Redemptor, Salvator, Mediator Advocatus, Sacerdos, Pater futuri sæculi. III.

III. Circa hos titulos, exerce sequen-
tes virtutes. 1. Elice actum fidei & cor-
de ac ore pronuntia : *Credo firmiter &*
sanguine meo confirmare paratus sum, te
esse verum Deum & hominem, exemplar
sanctitatis, atque ita de aliis titulis. 2.
Adora profundissimè. 3. Gratias age illi,
quòd homo factus sit, & hac ratione vo-
luerit esse exemplar, Lux, Frater &c. 4.
Dole, quòd non corresponderis exempla-
ri &c. 5. Offer ei munusculum aliquod,
ut fieri amat Principibus & Hospitibus
magnis. v. g. Voluntatem nunquam pec-
candi, vota &c. 6. Adjungendo te Pasto-
ribus, pete instar mendici, primò remissio-
nem peccatorum quoad culpam & pœ-
nam. *Deinde* vitæ sanctimoniam. *Tertiò*
perpetuū progressum in virtutibus. *Quar-
tò* gratiam reddendi alios meliores. *Quintò*
pete gratiam vel auxilium, pro Ecclesia,
Societate, Principibus, mortuis, vivis.
&c. 7. Gratias age humillimas Patri, Fi-
lio, Spiritui Sancto pro beneficio Incarna-
tionis admirabili. Item B. Virgini, quòd
Christum pepererit, lactaverit, educaverit,
S. Josepho quod servierit. Angelis quod

cecinerint : Gloria in excelsis : & Pastores
 advocaverint. Pastoribus quòd adorârint :
 Regibus quòd munera obtulerint. *Octavo*
 cogita , quales cogitationes & affectus eli-
 cuerit Puer de Bethlehem in præsepio, er-
 ga Patrem , Spiritum Sanctum , B. Virgi-
 nem, S. Josephum, Angelos, Pastores, Re-
 ges. *Nonò* offer SS. Trinitati hunc puel-
 lum pro tuis & mundi universi peccatis.
Decimò compatere Christo , pauperiem,
 frigus & alia sustinenti *Undecimò* osculare
 in spiritu sacratissimos ejus pedes , manus,
 fascias , præsepe , stabulum. *Duodecimò*
 redama te sic amantem, & reipsâ amorem
 demonstra , imitando Dominum & Re-
 gem tuum potissimum in quinis hisce vir-
 tutibus, paupertate , humilitate , mansue-
 tudine , sensuum omnium mortificatione
 & charitate.

PRAXIS III.

Piè transigendi dies antecinerales.

Cùm homines mundani, hisce diebus
 plus libertatis assumant, & mundo,
 carni ac Diabolo serviant ; Religiosus So-
 cietatis fervens ac sincerè Deum diligens,
 observare poterit sequentia.

I. Abstine à peccato, in quod sæpius labi soles.

II. Auge tempus orationis, saltem horâ dimidiâ.

III. Lege Librum spiritualem paulò diutiùs.

IV. Novâ aliquâ pœnitentiâ corpus afflige vel antiquâ longiore.

V. Visita frequentius Sanctissimum Sacramentum, & affectum compassionis erga Christum demonstra, quòd hoc tempore adeò malè tractetur: solent enim amici solatii causâ sese invisere.

VI. Qualibet horâ elice affectum doloris de peccatis hujus temporis.

VII. Saltem ter in die profundissimâ genuflexione adora Divinam Majestatem versus quatuor mundi partes: & hac amorosâ adoratione quodammodo compensare stude, peccata Mundanorum, quæ in istis partibus accidunt: dole, veniam & conversionem pete, atque ad hanc obtinendam Jesu merita & sanguinem offer. Hac ratione S. Maria Magdalena de Pazzis multorum peccatorum conversionem obtinuit. c. I OR. vitæ.

VIII. Opera bona ordinaria obi diligentius, perfectius & ferventius: cum servi Diaboli ferventius Deum offendant.

IX. Adjunge extraordinariam communionem ad placandum Deum tot modis offensum.

X. Solito magis mortifica gulam, sive in quantitate, sive in qualitate, quâ toties hoc tempore Deus offenditur.

XI. Sermones & colloquia de rebus divinis cum amico institue; cum toties Deus offendatur impuris sermonibus.

XII. Cum mundani otio indulgeant, tempus utiliter transige; & præter honestam, & religiosam recreationem, culpâ vacantem, saltem partem aliquam temporis utili occupationi tribue.

PRAXIS IV.

*Affectuum & devotionum, tempore
Quadragesimæ.*

Beatissima Virgo S. Birgittæ dixit L. 2. rev. c. 21. In sepulchro Filii mei, semper cogitatio & cor meum versabatur; idemque illi Sanctæ imitandum suavit. L. 2. c. 26. Et tu id imitare hoc sacro tempore,

pore. S. Ignatius Minoritæ inter alia in exhortationibus populo commendabat, ut omni tempore cogitarent de passione Christi : quia hæc erat vera consolatio. Hæc erat ordinaria Patris Balthasaris Alvarez meditationis materia, & exhortationis ; hinc sæpe inculcabat : *Non æstimemus nos aliquid fecisse, donec eò perveniamus, ut semper Christum ipsum Crucifixum in corde nostro gestemus.* c. 3. vitæ. S. Albertus. M. ausus est asserere, simplicem passionis Christi memoriam & meditationem plus utilitatis homini adferre, quàm si anno integro in pane & aqua jejunaret, ac flagellis se quotidie usque ad sanguinem caderet, & psalterium totum quotidie recitaret. Rationem hujus reddit P. de Ponte : quia prædicta opera, etsi bona, & valde utilia ; si nudè exerceantur, non habent tantam vim ad purificandum cor à vitiis, illudque virtutibus, & veritatibus illustrandum, & inflammatis divini amoris affectibus perficiendū, atq; attenta & profunda passionis Christi meditatio ; quæ omnia hæc efficit, atq; ipsis etiam poenitentiis vitam & spiritum addit. *Itaq;*

I. Cole passionem Domini & mortem ejus, simplici recordatione, sed piâ & affectuosâ, nec sine amorosa commiseratione.

II. Excita in corde tuo intimum dolorem, ob passionem & mortem Domini tui. Hoc fuit exercitium Beatissimæ Virginis, ut S. Gertrudi revelatum. L. 5. c. 2. infin. div. piet. Et S. Franciscus, teste S. Bonaventura, nemora replebat gemitibus, & deplorabat altâ voce, quasi coram se positam Dominicam passionem.

III. Gratias age pro immenso passionis beneficio.

IV. Offer Christi sanguinem & merita Patri æterno, pro peccatis hominum, & pro acceptis beneficiis, vel pro novis impetrandis.

V. Meditare passionis Dominicæ mysteria. *Sit tibi Jesus in corde, & nunquam imago Crucifixi ab animo tuo recedat*, ait S. Bernardus. Hæc fuit occupatio S. Magdalænæ per S. Michaëlem edoctæ 32. annis in eremo, cruce pulcherrimâ ad antri ostiū positâ. *Silv. in ros. aurea.*

VI. Devotâ mente & oculis aspice
cum

cum mora aliqua effigiem Crucifixi. Hoc Christus docuit S. Gertrudem L. 4. c. 25. in sin. div. piet.

VII. Imitare virtutes heroicas Christi patientis & morientis: resignationem perfectam, amorem crucis, afflictionis, confusionis, contemptus, dilectionis inimicorum, accusationis injustæ, poenitentiarum non promeritarum.

VIII. Morere spiritualiter in Christo, iis modis, qui in cadavere apparent. 1. Noli cogitare aut loqui de rebus ad te non spectantibus. 2. Noli esse sollicitus de te, quoad officium, gradum, habitationem & alia. 3. Noli appetere speciosas functiones, loca, personas. 4. Esto contentus si te omnes fugiant, si excludaris à conversatione magnorum, ut cadaver. 5. Sine te tractari & occupari à Superioribus tuis in hoc vel illo loco, officio, gradu, opere, instar cadaveris. 6. Non videas vel audias alienos defectus, sed instar cadaveris oculos clausos teneas. 7. Pro beneficio reputa, si absque ullo respectu tracteris, etiam ab Inferioribus; quia cadaveri hac re non fit injuria, sed convenit illi sub terra abs-

con-

condi, procul ab hominum conspectu. Eadem usurpari possunt ante sepulchrum Christi.

PRAXIS V.

Devotionis ante Sepulchrum Domini.

Considera I. Qualis fuerit Christus Dominus in sepulchro nobis representatus; fuit ornatus omnibus virtutibus sibi possibilibus; præcipuè his septenis: puritate, humilitate, patientiâ, obedienciâ, amore proximorum, amore Dei & devotione. Et propone imitari.

Considera II. Statum animæ Christi, quem habuit corpore in sepulchro jacente: erat enim tunc in limbo Patrum 1. Dans illis lumen gloriæ & visionem beatificam. 2. Reali præsentia eos consolans. 3. Benignissimè cum illis colloquens, & ea quæ passus, manifestans. 4. Adducens animam boni Latronis, eamque prædam Lupo infernali in cruce ereptam ostendens. 5. Alia quoque illis prædicans ut ait S. Petrus. 6. Infernum spolians, animasq; è limbo educens. Gaude, gratulare, lauda, adora, gratias age.

Con-

Considera III. Omnia membra Christi in sepulchro jacentis, tanquam objectū gratissimum Patri æterno, & hinc rursū
1. gaude. 2. adora. 3. gratias age. 4. offer te illi ad patiendum similia. Dole de peccatis, ob quæ tam indignè tractatus est. 6. Pete remissionem peccatorum, pro quibus tantum Patri æterno pretium obtulit. 7. Promitte morum emendationem. Deinde aspice & perlustra singula membra illa & considera, quid & quanta passa sint à stabulo ad crucem; osculare in spiritu singula & prædictos actus septenos elice.

Considera IV. Quinque sacratissima Christi vulnera & 1. singula adora. 2. Gratias age pro dolore in illis tolerato & pro sanguine pretioso ex iis profuso. 3. Pete tuorum & alienorum peccatorum remissionem. 4. Propone emendationem. 5. Sed potissimū in unione meritorum Christi offer manui ejus dexteræ desiderium libenter patiendi accusationes iniquas, si Deo his te exercere placeret. Manui sinistræ malam opinionem de te, etiam Superiorum. Pedi dextero desiderium contemptus interni ex sinistra opinione orti.

Pe-

Pedi sinistro contemptum externum, neglectum, degradationem. Lateri Christi imminutionem famæ verbis & calamis factam; absque peccato tamen aliorum.

Considera V. Caput Christi spinis coronatum & arundine percussum; & supra dictos affectus elice, & si cor habes, & animos, offer te ad patiendum humilitationes, mortificationes, persecutiones Superiorum, æqualium, inferiorum, in quantum non præjudicant gloriæ divinæ & bono communi.

Considera VI. In animâ Christi à corpore separata admirabile desiderium nostræ salutis; pro qua, si opus esset, iterum, iterumq; pro singulis nostrum pateretur, velut antea pro omnibus; ut revelavit S. Birgitte L. I. revel. c. I. Admirare, adora, lauda abyssum istam divinæ charitatis, gratias age pro illa; resigna te & offer ad omnia quæ agere & pati vales, descendendo ad particularia amoris proprio injucunda.

Considera VII. Solitudinem Christi in sepulchro jacentis, quomodo derelictus ab omnibus, nullus ei assistat, omnes deserant, cum tamen Herodes & Pilatus magno

gno servorum & aliorum comitatu stipentur. Compatere Christo, visita eum in spiritu, assiste ei semper, veniam pete, gratias age, esto contentus, si te deserere & nesciri contingat: ac nominatim tibi, tuisque mortem felicem flagita. 1. Ut moriaris in gratia Dei. 2. Ut moriaris cum magnis meritis, quò possis Deum quàm maximè in cœlo glorificare. 3. Ut moriaris facto magno fructu in quàm plurimis animabus pro quibus Christus mortuus est. 4. Ut moriaris inglorius & infamis (citra tamen præjudicium gloriæ divinæ, boni communis & offensæ Dei.) Sicut & Christus infami morte inter latrones tanquam latro mortuus est. 5. Ut moriaris sine ulla obligatione poenæ in purgatorio luendæ. 6. Ut moriaris relicto ingenti thesauro satisfactionum tibi non necessariarum pro indulgentiis à Pontifice dispensandis. 7. Ut etiam post mortem Deum glorifices per memoriam bonorum exemplorum in vita relictorum, uti & per doctrinam aliis relictam, per scripta, impressa, merita.

Considera VIII. Pietatem Josephi ab Arimathæa & Nicodemi, qui impetratum à Pilato corpus JESU, & ligatum linteis cum aromatibus, mixtura myrrhæ & aloës sepelivêre in monumento novo. Gaude repertos esse aliquos de Christi sepultura sollicitos, contemptisq; respectibus humanis erga eum liberales, comparatis centum libris aromatum. Gratias illis refer pro his obsequiis, eos pro hac pietate & observantia laudibus effer; & imitari propone, absq; respectibus humanis Christum tracta, ejus gloriam pro viribus, in te aliisque promove.

PRAXIS VI.

*Devotionis & affectûs erga Christum
Dominum resurgentem.*

A *Efectus I.* Adorationis. Adora Christum resuscitatum 1. In divinitate ejus, tanquam Deum & creatorem: adora ejus naturam divinam, attributa divina, æternitatem, potentiam, sapientiam &c. 2. Adora Personam Christi ut distinctam à Patre & Spiritu S. 3. Adora eandem ut hypostaticè unitam Humanitati. 4. Adora Chri-

Christum tam multa pro te aliisque passum. 5. Adora corpus ejus gloriosum, vulneribus quinque insignitum.

Affectus II. Gratiarum actionis. Gratiarum age 1. pro tui redemptione feliciter peracta & liberatione à servitute Diaboli, peccati, & pœnis inferni. 2. Pro liberatione tot animarum è limbo & eorum visione beatifica. 3. Pro tot apparitionibus B. V. & Discipulis, factis, ut testes essent resurrectionis, & nos quoq; in fide stabiliremur. 4. Pro doctrinis post resurrectionem, pro instructione Ecclesiæ relictis. Pro institutione sacramenti pœnitentiæ, eo tempore in tuum & aliorum bonum peracta.

Affectus III. Gratulationis. Gratulare Christo Regi tuo triumphanti 1. de gloria corporis & quaternis dotibus gloriosis. 2. De promeritis, obtentisque morte suâ variis prærogativis, resurrectione & gloria corporis, impassibilitate animæ, dignitate regiâ, Dominio Universi, exaltatione nominis, summo Sacerdotio, encomiis Prophetarum, Autoritate Supremi Ecclesiæ Capitis, denique potestate judiciaria. 3. Gratulare ei de multiplici fructu in Creaturas,

18 *Praxis VI. devotionis erga Christum resurg.*
turas, mediante ejus passione & morte derivato, ut sunt liberatio à peccatis, dona gratiæ & gloriæ. 4. De adoratione Angelorum & animarum Sanctarum. 5. De honore patriæ per totum orbem exhibito, per sacrificia, templa, vota, preces, bona opera &c.

Affectus IV. Oblationis & gratitudinis. Offer Christo resuscitato in signum grati animi & amoris pro beneficio redemptionis 1. Voluntatem nunquam deliberatè peccandi. 2. Nunquam regulam transgrediendi. 3. Semper de spiritualibus loquendi. 4. Opera quotidiana perfectè obeundi. 5. Vota, proposita, cruces.

Affectus V. Spei & orationis. Ab hoc Rege liberalissimo pro te aliisq; varia pete. 1. Emendationem hujus vel illius defectûs. 2. Victoriâ tentationis. 3. Aceptionem certæ virtutis. 4. Conversionem certorum peccatorum aut heterodoxorum. 5. Liberationem certarum animarum è purgatorio.

P R A X I S V I I .

*Præparandi se ad festum Pentecostes
seu ad Spiritum Sanctum.*

I. **P**rima & optima præparatio est animæ purgatio & puritas ; quæ quò major erit, eò majora Spiritus Sanctus dona infundet. Minue ergò peccata præsertim magis deliberata.

II. Præparatio altera est accurata linguæ custodia, ne eâ Spiritus S. qui in forma linguæ apparuit , offendatur. Cave ergo à detractione , contemptu aliorum, contentione, jactantia.

III. Decem dies inter festum Ascensionis & Pentecostes cum Apostolis te recollige, aut exercitiis spiritualibus vaca, si per tempus licet : aut saltem attentius & diutius insiste meditationi rerum coelestium , præsertim beneficiorum divinorum, exemplo Apostolorum & B. V.

IV. Majus & frequentius exercitium virtutum præcipuarum, quibus oblectatur Spiritus Sanctus, valde bona est dispositio ad Spiritum S. S. Gertrudis à Deo intellexit L. 4. c. 38. Quatuor virtutibus animam
præ-

20 *Praxis VIII. Præparandi se ad festum*
præparari ad Spiritus Sancti susceptio-
nem, puritate, humilitate, tranquillitate &
concordiâ, si in his proficere studeret. S.
Bernardus Castitate, longanimitate, sua-
vitate, charitate non fictâ. *Tract. de vita*
solit.

V. Solito ferventior oratio, recitatio
horarum, psalmorum, officii aut Litania-
rum de Spiritu S. petitio 7. donorum, &
12. fructuum Spiritûs S. *Vide Horolog.*
Sacerd. pag. 291. & 294.

VI. Major conatus assequendi perfe-
ctionem.

VII. Maximi denique momenti est
ardenter & frequenter per diem, v. g. ad
horæ sonum, invitare Spiritum S. *Veni san-*
cte Spiritus, vel: *Veni creator Spiritus*, eri-
genda quoque spes, & desideranda magna
dona, atque ut efficacius ea obtineantur;
addendæ corporis afflictiones, flagellatio-
nes, cilicia, jejunia, & lectus durior.

PRAXIS VIII.

Devotionis per octavam Corporis
Christi.

I. **Q**Uolibet die meditare de S. Sacra-
mento. II.

II. Sæpius in die & ferventius solito illud invise.

III. Diligentius solito refræna linguam tuam ab omni peccato, in honorem S. Sacramenti toties linguam tuam tangentis.

IV. Sæpius intra octavam & majore fervore sacram mensam adi.

V. Indies afflictionem aliquam, aut castigationem corporis adhibe, v. g. disciplinam, ad placandam summam Numinis Majestatem, ob tot irreverentias SS. Eucharistiæ toto mundo illatas.

VI. Saltem ter in die, manè, meridie, & vesperi quinquies genu flecte versus quatuor mundi partes, breviter & affectuosè ob tres causas. 1. Ut petas remissionem peccatorum, quæ in ista mundi parte contra S. Sacramentum perpetrantur. 2. Ut gratias agas Divinæ Majestati pro beneficiis collatis mediante Sanctissimo Sacramento, & missæ sacrificio, tam vivis, quàm defunctis. 3. Ut commendes Christo Domino in Eucharistia esistenti in ea mundi parte, omnes necessitates spirituales & temporales vivorum & defunctorum.

VII.

VII. Sæpius communica spiritualiter per octavam, exactiùs observa silentium, minùs loquere de indifferentibus, ac solito devotiùs sacram hostiam aspice, flectendo eo loco, quo commodè videri queat. S. Gertrudi revelatum divinitus, toties augeri meritum, quoties cum devotione ac desiderio sacram hostiam aspexeris. L. 4. infia. c. 25.

PRAXIS IX.

Colendi B. V. Deiparam & ad ejus festa sese preparandi.

Cùm B. V. singularis sit Advocata & Patrona nostræ Societatis, eamque sub cœlestis pallii sui umbra protegat, ut vidit P. Gutierrez in vita P. Balthasaris Alvarez, idque quivis de Societate experiatur, par est, eam quoque à quolibet singulari devotione coli.

I. Praxis est, si non vacet quotidie recitare rosarium in templo flexis genibus, per horam more P. Antonii Velasquez, aut si non liceat cum P. Bernardino Realino duodenas interdium, & totidem noctu coronas persolvere, saltem indies; piè & constanter unam recita.

et ad ejus festa sese præparandi. 23

II. Praxis, recitare piè & ferventer parvum B. V. officium, more P. Jacobi Miron, à cujus obitu omnibus afflatus suavissimus odor, à B. V. quam in agone conspexerat, relictus.

III. Recitare officium de immaculata conceptione B. V. exemplo nostri Fratris Alphonsi Rodriguez 40. annis illud constantissimè recitantis, & ejusdem B. V. apparitione frequenter recreati.

IV. P. Alexandri Gottifredi Generalis S. J. recitare stellarium B. V. quotidie, id est duodecies duodecim salutationes angelicas.

V. Recitare indies orationem: Ave candidissimum lilium: quam devotè indies recitanti. B. V. promisit se apparituram in exitu animæ. S. Gertrudis L. 3. cap. 29. infin. Aut recitare ternas oratiunculas ad Patrem, Filium, & Spiritum S. quas B. V. S. Mechtildem docuit L. 1. c. 55. recitantibusq; adfuturam se in horâ mortis spondit. Vide eas in anno Coelesti P. Nadas.

VI. S. Thomæ Cantuariensis Episcopi; qui cum indies 7. salutationibus angelicis
ho-

honoraret 7. B. V. gaudia in terris habita,
B. Virgo jussit totidem salutationibus coli
7. gaudia cœlestia.

VII. B. Jordani in generalatu successō-
ris S. Dominici quinos psalmos recitare,
initialibus literis Mariæ nomen exprimen-
tes. Scil. M. Magnificat A. Ad te levavi. R.
Retribue servo tuo. I. In convertendo. A.
Ad te Domine levavi animam. Singulis au-
tem subiciebat salutationem angelicam.

VIII. P. Caroli Spinolæ Japoniæ Mar-
tyris, recitare novem salutationes Ange-
licas & in singulis meditari unum ejus pri-
vilegium.

IX. S. Philippi Nerii: sumptâ in ma-
nus coronâ precatoriâ, singulos globulos
tactu percurrere, & ad singulos affectum
aliquem elicere, B. Virginem laudare, aut
ejus opem implorare. v. g. Mater Dei ora
Jesum pro me.

X. B. Stanislai Kostkæ. Habere altissi-
mam æstimationem de B. V. eâmq; variis
laudibus ac titulis honorare, aut cum eo-
dem & cum Bergmanno & P. Salmerone
crebro & magno gustu de B. V. colloquia
cum aliis instituere. Aut cum P. Josepho.

An-

et ad ejus festa sese præparandi. 25

Anchieta ad honorem B. V. rhythmos ac versus componere: obtinuit is ea re, donum integerrimæ castitatis inter nudas barbaras gentes & salvus inter tot pericula evasit.

XI. Ne prolixior sim, imitare sequentes. P. Suarez in omnibus difficultatibus & dubiis ad B. V. recurrebat. Bergmannus, si quid impetratum vellet, syngrapham promissionem certorum operum continentem imagini B. V. affigebat. P. Franciscus Costerus nullam B. V. iconem absque salutatione angelica præteribat. P. Sebastianus Barradius nullam iconem B. V. neglectam aut loco minùs honesto asservari patiebatur. Andronicus Imperator & P. Balthasar Alvarez parvam B. V. statuam collo appensam gestabat. Idem præstitit, & omnibus Diocesis suæ incolis suasit S. Carolus Borromæus. Franciscus Toletus Cardinalis templa B. V. dicata frequentabat & itidem celebrabat. P. Alphonsus Vera sibi commissos B. V. commendabat, & quidquid apud eos effectum vellet, à B. V. impetravit. Bergmannus tenerimum erga B. V. affectum flagitabat.

P. Franciscus Enzinas novendialem pietatem instituebat. P. Franciscus Costerus in pervigiliis B. V. se in publica cœnatione sociorum accusabat, pœnámq; aliquam de se repetebat. S. Carolus Borromæus, P. Eusebius Nierenbergius, P. Carrafa & alii jejunabant sabbato & in pervigiliis in pane & aqua. Alii in triclinio flagris se cœdebant, alii Sanctos de familia B. V. impensè colebant, S. Josephum, S. Annam, S. Joachimum, alii Discipulis singularem erga B. V. amorem & devotionem instillabant. Nullum erat in Hungaria, Boemia, Carinthia, Stiria, Carniola Sodalitium B. V. in cujus album Ferdinandus II. Imperator nomen suum non referret. Vitæ cap. 7.

XII. Ultima & omnium optima praxis & B. V. gratissima est, imitari ejus virtutes, puritatem, humilitatem, obedientiam, vitam exemplarem, in omnibus dictis, factis, motibus circumspeditionem. Tunc enim veraciter Sanctos colimus; si eorum vitam conversando imitamur S. Laurent. Justin. in festo SS. Omnium.

PRA.

PRAXIS X.

*Colendi Patronum anni, mensis,
nominis.*

Quemadmodum Tobias junior, ita & quilibet Religiosus, qui ad hæreditatem paternam capiendam, & iter in cœlum dirigendum mittitur; indiget viæ comite fidelissimo, qui cum in hac peregrinatione ducat, doceat, defendat. Quis verò erit ille? *Ad aliquem Sanctorum convertere*, ait Job. c. 5. ut igitur hujus Sancti patroni tutelam obtineas.

I. Ultimo die anni vel mensis, Deum roga, ut talem tibi Patronum destinet, ob cujus intercessionem vult profectū tuum augere & suas tibi miserationes elargiri.

II. Sanctum tibi in tutelam designatum cum debita gratiarum actione, tanquam à Deo deputatum devotè & reverenter suscipe. Et primâ occasione necessitates tuas ei expone & commenda, & instar Jacob, cum eo non brachiis, sed precibus luctare, nec desine, donec benedictionem consequaris.

III. Sanctum tuum tutelarem quotidie

die minimum bis manè scilicet & vesperi
ora, ut protectione sua tibi assistat & 1.
Ad meditationem rerum cœlestium lu-
men impetret. 2. Desideria & preces tuas
Domino, cui semper adstat repræsentet.
3. In necessitatibus, tentationibus & pe-
riculis succurrat.

IV. Obsequia, quæ in honorem cœle-
stis Advocati præstari possunt, sunt sequen-
tia. 1. Diem festum ejus jejuniis vel absti-
nentia peculiari præveni. 2. Vitam ejus
aut saltem partem lege. 3. Si possis, sacram
synaxin frequenta, aut saltem desiderium
concipe. 4. Meditationem de Sancto insti-
tue. 5. Selige peccatum aliquod, à quo, illo
die, aut per octavam abstineas. 6. Virtu-
tem, quâ Sanctus Protector tuus maximè
Deo placuit, per ejus intercessionem &
Christi merita pete. Tempora autem pe-
tendi sunt, in colloquio meditationis, in
fine examinis, post communionem. 7. Vir-
tutis illius tot actus elice in festo aut per
octavam, quot Sanctus vixit annos. 8.
Gratias age Deo pro beneficiis naturæ,
gratiæ, gloriæ, Sancto illi, & per illum aliis,
collatis. 9. Singulis diebus aliquid quod
cor-

corpus domet, aut voluntatem frangat, suscipe. 10. Non tantum proprias, sed & communes Ecclesiæ necessitates, aut ordinis, Patriæ, Domûs Sancto commenda: & quod inter omnia præcipuum est, Sancti virtutes imitare. Hac ratione Patrono tuo cliens perquam gratus, dilectus & protectus eris.

PRAXIS XI.

Diem vocationis, vel ingressûs in Societatem piè celebrandi.

SI antiqui natales suos, quibus ad miseria & mortem nati, non sine lætitiæ signis celebrabant, quod de Pharaone legitur Gen. 40. De Antiocho 2. Machab. 6. De Herode. Marci 4. Quanto magis Religiosus diem nativitatis cum jucunditate celebrabit, qua non ad vitam cum muscis communem, sed sanctam & immaculatam ingressus est. Cum ablactatus est Isaac, Abraham Pater ejus fecit grande convivium Gen. 21. Matthæus die vocationis suæ fecit Domino convivium magnum in domo suâ Lucæ 5. Quid ni & nos die vocationis vel ingressûs, tanquam in die ab-

30 *Praxis Diem vocationis, vel ingressus.*
lactationis à mundi uberibus, lætitiæ signa
edamus, & spirituale convivium adorne-
mus? At quo pacto?

I. In vigilia illius diei, jejunio, aut absti-
nentiâ aliquâ, deinde corporis maceratio-
ne & publica aliquâ humilitatis & mortifi-
cationis ostensione te dispone.

II. Ipso autem die meditationis tem-
pus in consideratione tanti beneficii & in
ferventissima gratiarum actione, atque in
laudibus divinis insume. Nolim tamen ut
in hac meditatione aspicias religionis in-
gressum, ut obsequium Deo factum; sed
potius ut ingens beneficium de benignissi-
mi Domini manu susceptum. Reliquisti
modica, recepisti maxima; pro uno Pa-
rente, multos Patres, & pro paucis pro-
pinquis Fratres plurimos invenisti: deli-
cias exiguas & umbratiles pro ineffabilibus
& stabilibus, & voluntatem tuam præpo-
steram, pro Dei voluntate rectissima com-
mutâsti. A tumultu ad serenitatem, ab
Ægypto ad paradisum translatus es, & à
duris operibus luti & lateris, ad statum
Filii, ad occupationes honorificentissimas
& ad divinam familiaritatem evocatus.

Hec

Hæc & alia similia mente volvens, ad laudes Domini Liberatoris tui assiduè canendas te tota devotione converte, dicque illi: *Laudabo nomen tuum assiduè & collaudabo illud in confessione, quia exaudita est oratio mea: quia liberasti me de perditione & eripuisti me de tempore iniquo, propterea confitebor & laudem dicam tibi & benedicam nomini Domini.* Eccl. 51.

III. Exomologesin institues, atq; in ea de ingratitude erga tantum vocationis beneficium, & de annis tepidè in religione transactis accusa.

IV. In grati animi signum, aut celebra, aut communionem sacrâ te refice, si sacerdos non sis, & cum pauper sis, aliudque non habeas, quod pro dono vocationis offeras, unigenitum Filium Patri præsentâ. Et cum hoc donum, beneficium vocationis longè superet, propter illud nova beneficia confidenter pete, ut scilicet Deus qui cœpit, in te opus sanctitatis, illud perficiat, & perseverantiam donet.

V. Cum verò tu penitus insufficiens sis ad reddendas pro tanto beneficio debitas gratias, B. Virginem & Sanctos Patro-

nos tuos roga, ut pro te Deum laudent, & gratias agant. Idem rogabis à Fratribus tuis. Nec desint festiva colloquia, quæ gratitudinem & vocationis amorem sonent. Sic Sanctum, purumque ac Deo gratum celebrabis convivium, diemque hunc celeberrimum atq; sanctissimum sanctè transiges & gratias novas reportabis.

PRA XIS XII.

Iuvandi animas in purgatorio.

I. **S**I sacerdos sis, missæ sacrificium pro defunctis offer, præsertim si privilegio gaudes animam quovis sacro liberandi; quale S. P. noster Ignatius à Julio III. Pontifice obtinuerat. Vel saltem lege ad altare privilegiatum. Quando ad alios fines legendum est, saltem secundaria intentio applicetur defunctis, & addatur efficax Memento, S. Augustinus petit, ut ad altare meminerint Monicae Matris suæ. L. 9. Conf. c. 13. Si nondum sacerdotio initiatus es, sacrum, cui interes, pro defunctis offer. Vel etiam sacra ab aliis tibi oblata, aut ad intentionem tuâ facienda, defunctis applica. R. P. Franciscus Piccolomineus Soci-

cie.

cietatis nostræ Generalis omnia sacra, quæ quot hebdomadibus ad ejus intentionem celebrabantur, offerebat pro defunctis, ut ipsæ expedirent feliciter negotia, pro quibus illa destinari ab eo possent.

II. Offer pro anima quapiam communionem præsertim die communionis generalis; pro qua Bullam Societati dedit Urbanus VIII. Anno 1634. quæ pietas Romæ cæpta, inde in Hispaniam, Galliam, Germaniam, Poloniam, Belgium propagata est: Conceditur autem in Bulla communicanti, si more consueto oret pro concordia principum &c. plenaria indulgentia, quæ defunctis applicari possit.

III. Ora pro defunctis: sancta enim & salubris est cogitatio pro defunctis exorare. 2. Mach. 12. Recita itaque Horas Canonicas, officium B. V. Officium vel officium defunctorum, rosarium, psalmos poenitentiales, quos S. Bernardus pro Matre sua Aleida recitabat: vel psalmum Misere, vel de profundis, quem tempore mensæ cum suis orabat Thomas Morus Angliæ Cancellarius; inter exeundum è triclinio, vel inter lavandum manus eun-

dem recitabat P. Joannes Cornelii Martyr in Anglia. Transiens cœmeterium, precare defunctis requiem dicendo : da requiem eunctis Deus hîc & ubique sepultis : Ut sint in requie propter tua vulnera quinque. S. Aubertus Episcopus Cameraensis, requiem defunctis apprecans, vocem, audivit seu geniorum seu manium respondentium : *Amen.*

IV. Omnia bona opera vel partem satisfactoriam applica defunctis, exemplo SS Christinæ, Gertrudis Lydwine, Theresiæ, Alexandri VII. Nostri Joannis Ximenez, P. Monroy, P. Munfort, & aliorum.

V. Eleemosynam da vel procura dandam pro solatio defunctorum. *Eleemosyna à morte liberat, & ipsa est qua purgat peccata & facit invenire misericordiam.* Tob. 12. Hinc innumere foundationes &c.

VI. Jejunia, cilicia, flagellationes offer. S. Tetta soror Regis Angliæ jejunabat pro solatio defunctorum : cilicio se incingebat P. noster Christophorus Mendoza Martyr in Paraquaria. Quot noctibus acriter se flagellabat P. Petrus Arriaga. Forti animo dolores & adversitates tolerabat P.

An-

Antonius Daniel S. J. Martyr in Nova Francia, & Martyrio suo plurimas animas è purgatorio liberavit. Ad preces, jejunia, eleemosynas pro animabus, alios privatim & publicè pro concione excitabat P. Joannes Rebellus S. J. Alii libros de misericordia defunctis exhibenda tractantes & imagines, quæ animas purgantes repræsentant, distribuebant. Imitare, juva pro viribus, tum quia tormenta sunt acerbissima, tum quia diuturna. M. Antonius Rudolphinus quatuor, & Celsus Finettus Societatis Scholasticus duobus annis fuit in purgatorio teste P. Lancicio, licet nullam in iis imperfectionem Romæ illis cohabitans notârit. Ludovicus Imperator cognomento pius 33. aâis. Carolus M. Imperator tot Ecclesiarû fundator ab Anno 814. usq; ad Annum 824. in purgatorio cruciatus fuit. De Innocentio III. Summo Pontifice S. Ludgardi revelatum, eum in purgatorio cruciandum usq; ad diem Judicii. Esto ergò misericors: nam *Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequuntur.*

PRAXIS XIII.

Obeundi Exercitia octiduana.

Exercitia S. Ignatii, Deo revelante, & B. V. docente ab eo adhuc literarum ignaro conscripta, si debite insituantur admirandam vim & energiam continent, exeruntq; tum in animis excolendis & excitandis, tum ad omnem perfectionem & sanctitatem renovandis. Expertus est id omnium primus ipse Ignatius in secessu Manresano; ubi exercitia hæc Deo aspirante tantum in eo valuerunt, ut e milite mundi in Athletam Christi admiranda metamorphosi transmutarent: Iisdem exercitiis S. Xaverium P. Petrum Fabrum, & reliquos primos socios à mundo abstractos Societati peperit: eosq; genuino Societatis Jesu spiritu imbuit, & Instituti ideam, ante constitutiones scriptas, instillavit, quæ in Exercitiis velut fructus in semine latet. Solidus horum exercitiorum usus S. Carolum Borromæum in virum alium & sanctum reformavit; viris illustribus cœnobîa refarsit, religiosos labantes stabilivit; solutos severioris disciplinae vinculis astrinxit deniq; innumeros quæ seculares, quæ Ecclesiasticos ubiq; terrarum ad virtutem

Nonnulla exercitiis præmittenda. 37
tem & perfectionis culmen evexit. Si igitur Scholastici nostri solidè exercitia obierint, tanquam paulò post morituri, vim admirandam sentient fiéntq; exercitia hæc illis, fons aquæ perenniter toto anno tum in Deû sursum salientis, tum in corde proprio bullientis, tum in proximos longè latèq; promanantis.

S. I.

Nonnulla Exercitiis præmittenda.

I. **R**emovenda omnia obstacula quæ distrahere & impedire possunt exercitiorû tempore: negotia si quæ sint, ante expedienda, aliâq; omnia ordinanda sunt, ut animus à curis sit liberior & pacatior.

II. Animus bene sit dispositus, uti & corpus; corpus quidem ne sit infirmum, adeoque minùs aptum his mentis laboribus, corpus enim quod corrumpitur, aggravat animam. Animi vero dispositio in eo sita est, ut intellectus & voluntas ad spirituales functiones sit expedita.

III. Intellectus sit limpidus, non obtusus, adeoque non indiscretè intendendus, ejus officiû est discurrere & ratiocinari, & quis est, qui de rebus suis, pro modulo suo cogitare, cõsiderare & deliberare nequeat?

IV.

IV. Voluntas, quæ lectione, directione, & cœlesti potissimum luminis influxu, quod nunquam deest, juvatur, excitanda est: & pro ejus dispositione S. Ignatius requirit 1. Ut animus sit generosus ad superandas difficultates occurrentes, vel ex ariditate ac desolatione mentis, vel ex anxietate conscientiae vel ex perturbatione Dæmonis. 2. Sincerus cum Deo & direttore sincerè agens. 3. Liberalis non tantum Dei gloriam, sed majorem etiam ejus gloriam quærens, totam se offerens, absq; dilatione, restrictione, mora. 4. Confidens, seque totam in amplexum & sinum paternæ providentiæ creaturam suam ad se venientem benignè excipientis, conjiciens. 5. Sollicitus, ut in omnibus præscriptis, additionibus, annotationibus, horis, sit exactus. 6. Solitarius non tantum à communi conversatione liber, sed etiam libenter omnia externa abdicans, ut solo Deo fruatur, nec etiam interna cum creaturis colloquia admittat. Ad quæ sensuum mortificatio confert plurimum.

V. Pridie exercitiorum, meditationem, vel considerationem nonnullam, de exercitiis

Quædam tempore exercitiorum observanda 39
citiis bene obeundis, de eorundem necessitate, dignitate, utilitate, ac jucunditate, institue. Servire potest 1. Meditatio Exercitiorum P. Pawlowski. Deinde præstat antè legere additiones & annotationes ex Libello Exercitiorum.

§. II.

*Quædam tempore Exercitiorum
Observanda*

I. **F**inis hujus secessûs spiritualis ex mente S. P. N. omnibus communis est præparatio & dispositio animæ ad tollendas affectiones omnes malè ordinatas, ut iis sublatis inveniatur voluntas Dei. P. Lancicius ait: Exercitiorum Finis pro Religioso Societatis est, plena sui renovatio. P. Joannes Wisse Collegii Monasteri- & Padibornensis Rector & Doctor Theologiæ in scripto quodam, quod suis, spiritum exercituris præfigebat finem statuit, Imperfectiones nostras videre, & corrigere novumque robur comparare ad melius Deo serviendû, juxta vocationem nostrâ.

II. Scholasticus Societatis in specie studeat per exercitia annua altiùs animo suo
in-

inculcare, quaterna puncta suprà pro Novitiis assignata & quaterne exercitiorum hebdomadæ respondentia. 1. Odium vehemens omnis peccati etiam minimi. 2. Ardens studium imitandi Christum in virtutibus & omnigena perfectione. 3. Amorem crucis, seu rerum amoris proprio adversantium. 4. Perfectam resignationem proprię voluntatis & rerum omnium aliarum. Amor enim ex mente S. P. N. consistit in mutua communicatione.

III. Tempore exercitiorum requiritur singularis devotio. 1. In adeundo sæpius V. Sacramento. 2. In seria detestatione vitæ tepidæ transactæ. 3. In confessione & communione, sive sacrificiis missæ accuratius instituendis. 4. In corporis afflictionibus per jejunia, abstinentias, disciplinas, cilicia, aliasque mortificationes sensuum & gulæ.

IV. Meditationes suaderem ordinariè sumendas ex Libello Exercitiorum; Tutius ex ipso fonte bibuntur aquę; hæ enim antequam alii fusiores darent, ingentes fecere animarum fructus & miracula morū pro illuminatione majore. Juvat tamen
etiam

etiam alias, ante meditationem legere maximè, si, S. Patris meditationes sint breviores. Si quis enim aliorum ascetarum meditationibus prolixis utatur, potius erit modus secundus orandi, quàm meditandi. Meditatio firmitus & fructuosius insistit paucis quàm cursim multis.

V. Consideratio circa actiones ordinarias eò tendit, ut si quæ in perfecta earum executione desiderantur, deinceps adhibeantur; & non tantùm bene, sed perfectè & optimè, juxta regulas electionis peragantur, cùm in iis nostra potissimùm consistat perfectio. Vide igitur, quid desit tibi, què emendare possis ac velis.

VI. In consideratione regularum, observandum 1. quis sensus regulæ, seu quid præscribat. 2. Què id hætenus servaveris, què verò debeas, possis aut velis in posterum, juxta exemplum Christi prælucentis.

VII. Liber spiritualis, qui manè dimidiâ horâ & à prandio dimidiâ legitur, debet esse conveniens meditationibus diei, & non de materiis disparatis, ut si de judicio vel morte mediteris, legenda non sunt latitiam parientia. Lectio verò attenta, cū
ap-

42 *Temporis distributio in Exercitiis*
applicatione ad profectum & meditationem proximè instituendam. Thomas de Kempis legi potest inambulando, cum interposita consideratione clauso libello.

VIII. Aspirationes præscriptæ vel similes interdum corde vel ore repetitæ, ad conservandum ignem in meditatione collectum, fovendumque plurimum conducunt.

IX. Ultimo die bona proposita colliguntur, & ex iis, atque ex observatis crebrioribus defectibus statuitur materia examinis particularis pro singulis totius anni mensibus. Præscribitur exactus ordo diei & functionum, qui in examine, vel recollectione hebdomadaria menstruave subinde examinatur.

§. III.

Temporis distributio in Exercitiis.

Hora IV. Surgitur in puncto. Visitatur Ven. Sacramentum. revidentur puncta meditationis.

Medio V. Inchoatur meditatio exactè, servatis additionibus ex Libello Exercitiorum. *Medio VI.* per quadrantem recol-

le-

lectio, annotatio propositorum, luminum &c.

Hora VI. Sacrum cum debita præparatione & gratiarum actione.

Hora VII. Preces consuetæ. Lectio Libri spiritualis.

Hora VIII. Consideratio regularum, vel eorum quæ legenda assignantur è Libello exercitiorum & Thoma de Kempis. 3tio quadrante præparatio ad meditationem.

Hora IX. Meditatio.

Hora X. Recollectio. Et examen conscientia.

Medio XI. Prandium.

Hora XI. Opus aliquod humile in culina aut refectorio, Visitatio Ven. Sacramenti, Recitatio rosarii, pia consideratio.

Hora XII. Litanæ B.V. scriptio. Examen particulare. Lectio Scripture assignatæ.

Hora I. Exercitium aliquod corporale mediâ horâ.

Hora II. Consideratio de operibus quotidianis exactè obeundis, vel de regulis.

Ho-

Hora III. Vespere ; visitatio V. Sacramenti, Lectio Libri Spiritualis per mediam horam.

Hora IV. Horæ canonicæ, vel officium B. V. præparatio meditationis.

Hora V. Meditatio.

Hora VI. Examen successûs meditationis : Visitatio Ven.

Medio VII. Cœna.

Hora VII. Pia consideratio interambulandum, rosarium.

Hora VIII. Litanix omnium Sanctorum. Præparatio ad meditationem diei insequentis , examen particulare. Examen generale. Somnus.

DIES I. Exercitiorum

SS. Trinitati consecranda.

Aspiratio interdiu usurpanda ex S. Augustino. Fecisti nos Domine ad te & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te. Vel : noverim me, noverim te.

Scopus hujus diei

est tota intellectûs attentione clarè & intimè penetrare ; quis ille sit finis, propter quem

quem sumus, id quod sumus, ut eo bene apprehenso voluntatem ad efficacem ejus intensionem permoveamus.

Meditatio I. De fundamento ex Libello Exercitiorum S. P. N. Legi etiam ante vel post meditationem posset aliquis ex sequentibus ut P. Palma, P. Gaudier P. Barry, P. Mayer in industriis. P. Lancicius, P. Vatie, P. Santjue. P. Haynovius. P. Lohner, P. Masenius. P. Pawlowski P. Keppler, P. Elffen, P. Noü & P. Ignatius Dierting, & alii.

Meditatio II. Eadem vel ejus pars si manere non sit absoluta, repetitur, finis enim ante omnia bene considerandus, ut suadet P. Gaudier & P. Lancicius, tanquam fundamentum & principium, cui omnia innituntur. Vel sumatur de fine Societatis Jesu, qui est propria & aliena perfectio. Vide P. Palma.

Meditatio III. De mediis ad finem, vel repetitio utriusque.

Consideratio à 2. ad. 3. De modo surgendi. Qui requirit 1. promptitudinem. 2. Decentiam. 3. Gratiarum actionem. 4. Intensionem. 5. Gratiae petitionem. Vide Ho-

Horologium Schol. pag. 33. Vel confideratio regularū Summarii 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. Vide P. Gaudier.

Lectio ex Scriptura ante & post prandium Eccles. c. 1. 2. S. Matth. c. 16. v. 24. 25. 26. Ex Libello Exercitiorum annotationes 10, si pridie lectæ non fuerint. *Ex P. Rodericio p. 1. T. 5. c. 25. 26. 27. Ex Thoma de Kempis L. 3. c. 9. & 10.*

DIES II.

Consecranda Verbo Incarnato.

Aspiratio ex psal. 50. Davidis: Cor mundum crea in me Deus.

Scopus hujus diei

est concipere odium & horrorem peccati, quo à fine deviat.

Meditatio I. De triplici peccato ex Libello Exercitiorum S. P. N.

Meditatio II. De peccatis propriis. Ex eodem Libello. Legatur antè P. Palma med. de pecc.

Meditatio III. Repetitio utriusque cum 3. Colloquiis ex eodem Libello.

Consideratio de methodo perfectæ meditandi, quæ requirit 1. Præparationem

2. Præludia duo vel tria. 3. Puncta duo vel tria. 4. Discursus intellectus. 5. Maxime affectus voluntatis congruentes. 6. Colloquium saltem in fine. 7. Bona proposita. 8. Defectuum animadversionem. *Vide supra pag.* Vel consideratio regularum, 9. 10. 11. 12. nisi id malis aliâ diei horâ facere, quod præstat.

Lectio ex Scriptura Isaïæ c. 1. Psal. 50. Epist. ad Rom. c. 6. Ex Libello Exercitiorum S. P. N. Additiones ad Exercitia, nisi pridie sint lectæ. Primus orandi modus. *Ex P. Rodericio p. 1. T. 7. c. 8. & 9. T. 5. c. 28. Ex Thoma de Kempis. L. 1. c. 24. Et L. 3. c. 52.*

DIES III.

Consecranda pretiosissimæ Dei Parenti.

Aspiratio : Ex c. 15. Lucæ Pater peccavi in cælum & coram te : jam non dignus vocari filius tuus. Vel : dum veneris judicare, noli me condemnare.

Scopus hujus diei

Consideratis terribilibus pœnis peccatorum quibus à Deo fine nostro defleximus
in

in odio & averfione peccati fe magis firmare & ad dignos poenitentiae fructus faciendos animum excitare.

Meditatio I De morte ex P. Mayer vel P. Barry, vel P. Saintjure, vel P. Haynovio. P. Pawlowski.

Meditatio II. De Judicio ex P. Mayer. P. Pawlowski. Vel de fructibus verae poenitentiae ex P. Barry.

Meditatio III. De inferno ex Libell. Exercit. Vel de purgatorio ex P. Mayer. Vel de Filio prodigo ad Patrem revertente. Ex medit. impressis in foliis separatis vel de motivis ad fervorem & prosequendam perfectionem ex P. Mayer.

Consideratio de Sacro, quod requirit debitam praeparationem, attentionem, reverentiam magnam, modestiam, intentionem, gratiarum actionem. De sacro legendo. *Vide Hor. Schol. p. 107. De audiendo p. 67.* Consideratio Reg. 13. usq; ad 18. Lectio Scripturae. Job. c. 10. & 14. Luca 13. & 15. Ex Libello S. P. N. Regulae ad vitium temperandum & de scrupulis. Ex P. Rodericio p. 1. T. 1. c. 2. 5. 6. & T. 2. c. 8. Ex *Thoma de Kempis* L. 1. c. 23.

pretiosissimæ Dei Parenti.

49

24. & 25. *Vide etiam dissertationem P. Barry de spiritu fervoris tertio die, si placet.*

NB. post secundam vel tertiam meditationem confessio generalis.

DIES IV.

S. Angelo Custodi Consecranda.

Aspiratio ex Sapiente : Gloria magna
sequi Dominum. (Jesum)

Scopus hebdomadæ secunda est

Agnito fine & multiplici nostrâ deviatione, quâ ab eo aberravimus, & pœnis perspectis, quas propterea promeruimus, exutis etiam affectionibus actualibus ad peccatum, per pœnitentiam & confessionem, habitualibus verò per desideria & proposita ; redire ad finem & dirigere pedes nostros in viam pacis ; imitando Christum Ducem nostrum, & per illum tanquam per viam veritatis ad vitam currendo.

Scopus hujus diei est

Imitari virtutes in Christi Domini infantia & vita occulta relucentes, ut exuto homine veteri, novum induamus.

Meditatio I. De incarnatione vel Nativitate Christi ex Libello S. P. N.

c

Me-

*Meditatio II. De Vita Christi occulta
ab Anno 12. ad 30. Ex Libello S. P. N. &
P. Barry. aliisve.*

*Meditatio III. De regno Christi ex
Libello S. P. N. & P. Barry die 5. med. 1.
aliisve.*

Consideratio de utrôq; examine, quod
requirit actionem gratiarum pro benefi-
ciis, petitionem luminis, considerationem
peccatorû, cordis, oris, operis, dolorem &
propositum emendationis. *De examine ge-
nerali vide Hor. Sch. p. 142. De particulari
p. 178. Consideratio de Reg. 19. usq; ad 31.*

Lectio ex Scriptura Isaïæ c. 7. & 11.
Matth. 1. Lucæ 2. *Ex Libello S. P. N.
regulae posteriores ad pleniorum spirituum
discretionem, 2. & 3. orandi modus. Ex
P. Rodericio p. 2. T. 2. c. 1. & 4. & p. 3.
T. 1. c. 8. Thoma de Kempis L. 3. c. 13.
L. 2. c. 1. Vide etiam si placet P. Barry dis-
sertationem de felicitate vitæ occultæ, quin-
to die Hagiophila.*

DIES V.

S. Iosepho B. V. sponso consecranda.

Aspiratio ex P. Barry, sola salus servi-
re Deo sunt cætera fraudes. Sco-

Scopus hujus diei est

Christi exemplo, tum propriæ tum alienæ salutis & perfectioni vacare, & quàm proximè possumus ad Christi imitationem accedere.

Meditatio I. De duobus vexillis ex Lib. S. P. N.

Meditatio II. De tentatione Christi ex eodem, Lib. quæ docet quomodo resistendum cupiditati & vanæ gloriæ. Vide medit. P. Avancini fol. 270. Dom. 4 post pent. Vel P. Gaudier in introductione ad solid. perfect. pag 345.

Meditatio III. De zelo Christi, ex P. Barry vel de tribus modis humilitatis ex Lib. S. P. N.

Consideratio de Refectione corporis, quæ exigit sobrietatem, attentionem ad lectionem, modestiam interiorem & exteriorem omnium partium corporis, & in primis oculorum custodiam, silentium, benedictionem & gratiarum actionem devotam. *De qua vide Hor. Schol. p. 151.*

Consideratio de Reg. 32. ad 42.

Lectio ex Scriptura Isaia c. 42. 60. 61. Matth. 4. 10. Lucæ 10. *Ex Lib. S. P. N.*

Regula priores ad motus animi discernendos. Ex P. Rodericio p. 2. T. 4. c. 9. 10. 19. p. 2. T. 3. 4. c. 3. & p. 3. T. 1. c. 1. 2. Ex Thoma de Kempis L. 1. c. 4. 8. 13. L. 3. c. 32.

DIES VI.

S. P. Ignatio Consecranda.

Aspiratio, ex S. Paulo ad Phil. 1. *Mihi vivere Christus est & mori lucrum.*
Vcl ex S. Ignatio Martyre in Epist. ad Rom. *Amor meus Crucifixus est.*

Scopus huius diei

Ex meditatione passionis Dominicæ, animum excitare ad heroica facinora aggredienda & ardua patienda, præsertim in paupertate labore, dolore, contemptu.

Meditatio I. De Christo patiente in horto. Matth. 26. Ex Libello S. P. N. P. Mayer P. Avancino.

Meditatio II. De bajulatione crucis & crucifixione. Luc. 23. Ex Libello S. P. N.

Meditatio III. De virtutibus in Christi passione & morte imitandis. Ex P. Barry. P. Pawlowski die 7.

Consideratio de studiis, quæ requirunt puram & rectam ad Deum intentionem,
tem-

tempus classium postulat modestiam & attentionem, si alios doces, curam diligentem tuorum, patientiam, clamores nimii vitentur etiam inter disputandum, indigni enim sunt religioso. *Vide Hor. Sch. p. 138. Consideratio Reg. 42. usq. ad finem.*

Lectio ex Scriptura Itaiæ c. 53. Zachariæ 13. Psal. 21. Matth. 26. 27. Marci 14. 15. Luca 22. 23. Joan. 18. 19. *Ex Libello S. P. N. De pœnitentia seu afflictione corporis Ex P. Rodericio p. 2. T. 7. c. 2. 3. 8: 9. Ex Thoma de Kempis L. 2. c. 11. 12. Lib 3. c. 19. 37. 56.*

DIES VII.

S. Francisco Xaverio Consecranda.

Aspiratio ex B. Victoria: O Jesu mi dulcis amor, nil diligo præ te!

Scopus hujus diei

Ex consideratione resurrectionis Domini & amoris ac beneficiorum Dei, ad spirituales resurrectionem, ad gaudia coelestia amorem & unionem cum Deo se excitare.

Meditatio I. De gloriosa Christi resurrectione ex Lib. S. P. N. 1. Gloriosè resurgit. 2. Apparet primùm Matri, dein-

ceps Apostolis ipsum quærentibus. *P. de Ponte. p. 5. med 2.*

Meditatio II. De spirituali resurrectione, cujus signa sunt 4. dotes gloriosæ. Agilitas ad quævis iussa Dei & Superiorum. Subtilitas ad quærendam & sectandam Dei voluntatem. Impassibilitas, ne vincaris adversitatibus. Claritas ut luceat lux tua coram hominibus.

Meditatio III. De amore spirituali ex Lib. S. P. N.

Consideratio de Relaxatione animi post mensam. Quæ requirit puram intentionem, colloquium de rebus piis & utilibus, cavendo disputationes, contentiones, distractiones &c. *Vide Hor. Sch p. 170. Consideratio de regulis communibus.*

Lectio Eccl. 1. & 2. Joan. 20. 21. ad Coloss. c. 1. & 3. *Ex P. Rodericio p. 2. T. 7. c. 1. 5. 6. Ex Thoma de Kempis L. 2. c. 7. 8. L. 3. c. 6. & 31. Vide P. Barry dissert. De desiderio sanctitatis.*

DIES VIII.

Consécranda Patrono Nominis, anni, mensis.

Aspiratio. Mihi adhærere Deo bonum est

de
io-
gi-
m.
am
ca-
tua
i ex
ost
io-
us,
de-
on-
ad
o. 2.
s L.
arry
nni,
num
est

Consecranda Patrono Nominis, anni, mensis. ss
est vel aliæ similes meditationibus cuiusq;
diei congruentes.

Scopus huius diei est

In perfecta votorum observatione, resi-
gnatione & bene cœptis perseverare.

Meditatio I. De perfecta observatione
voti paupertatis. Et P. Mayer. Vide infra
pag. 97.

Meditatio II. De resignatione ex P.
Mayer, vel de voto castitatis ex eodem. Vi-
de infra p. 71.

Meditatio III. De perseverantia in
bene cœptis 1. quàm necessaria. 2. Quæ
incitamenta. 3. Quæ media. Vel de voto
obedientiæ ex P. Mayer. Vide etiam de obe-
dientia infra p. 75.

Consideratio de horis canonicis, aliisq;
precibus, quæ requirunt religiosam animi
attentionem & devotionem. Vide Hor.
Schol. de horis pag. 79. de oratione vocali.
De reverentia, devotione ibid.

Consideratio de Reg. modestiæ & offi-
cii Lectio ex Scriptura Deut. c. 10. Eccles.
33. 35. ad Ephes. c. 1. 2. 4. ad Gal. c. 5. 6.
Ex Lib. S. P. N. Reg. ut cum Ecclesia
sentiamus. Ex P. Rodericio p. 3. T. 2. c. 1. 6.

56 *Causa ob quas in multis non apparet*
T. 3. c. 7. 8. T. 4. c. 2. T. 5. c. 11. Ex
Thoma de Kempis L. 3. c. 10. 22. 19. Vi-
de P. Barry dissert. 25. de felicitate voca-
tionis religiosa. Die 9.

Denique finitur ascesis visitatione Ve-
nerabilis Sacramenti, obtinentur indulgen-
tiæ plenariæ ab Alexandro VII. concessæ,
oratur psalmus Miserere pro defectibus, &
hymnus Ambrosianus in gratiarum actio-
nem pro beneficiis, offeruntur Deo bona
proposita, pro executione postulatur gra-
tia, ut homo interior & exterior in hac as-
cesi octiduana renovatus, totius anni de-
cursu perseveret, ad propriæ perfectionis
incrementum & meritum, proximi ædifi-
cationem & exemplum, Dei majorem
laudem & gloriam.

§. IV.

*Causa ob quas in multis non apparet,
vel non diu durat fructus Ex-
ercitiorum.*

CAUSA 1. est: Si meditationes tempore
Exercitiorum non fiant cum tota
applicatione animi ad eas bene faciendas.
2. Malus usus temporis medii inter medi-
tationes

vel non diu durat fructus Exercitiorum. 57
tationes, ut si quis studiis vacet. 3. Occu-
patio in rebus bonis quidem, sed dispa-
ratis & non congruentibus materiæ præ-
sentium meditationum, ut si quis quædam
bona quidem, sed disparata describeret
vel legeret. 4. Inversio ordinis Exercitio-
rum. 5. Neglectus bonorum proposito-
rum ipso tempore exercitorum. 6. Si post
exercitia non removeantur impedimenta,
ob quæ antea non perfectè vivebas: Ut
sunt conversationes cum personis non spi-
ritualibus. 7. Si ob humanum respectum,
pudorem vel metum irrisionis statim post
exercitia non vites transgressiones regula-
rum, aliàsve levitates. 8. Si post exercitia,
meditationes negligenter instituas, & con-
ceptum ignem non foveas novis lignis in-
dies adjectis, ut faciendum monebat S.
Macarius. 9. Lectio Librorum spiritualiū
non magnopere affectui movendo servien-
tium. 10. Neglectus conversationis cum
viris magis spiritualibus. 11. Indevotus SS.
Eucharistiæ usus. 12. Neglecta renovatio
propositorum in exercitiis factorum. Hæc
si vitaveris, in concepto fervore diu perse-
veraveris, quod aliàs est impossibile.

PRAXIS XIV.

*Recollektionis triduana ante votorum
renovationem tempore hyemali.*

In hac recollectione pictorem age, qui in
immagine vetusta, prius pulveres & fuligi-
nem detergit, ac deinde coloribus imagi-
nem renovat & illustrat. *Sua quisq. vita
pictor est*, ait S. Gregorius, S. Basilii Frater
ep. 1. de perf. *Artifex huius operis est vo-
luntas, colores sunt virtutes, exemplar Chri-
stus.* Vetustas autem abstergenda, Autho-
re D. Bernardo triplex est sicut & novitas,
cordis, oris, operis. Serm. 30. parv.

Dies I. Recollectionis semestris.

Renovatio cordis.

Si non esset vetustas in corde, ait S. Ber-
nardus, non diceret Apostolus: *Renova-
mini spiritu mentis vestrae, & induite novum
hominem, qui secundum Deum creatus est in
sanctitate & iustitia veritatis.* Renovatio
autem spiritus, includit renovationem in-
tellectus & voluntatis.

I. Vetustas intellectus triplex est. 1.
Oblivio Dei; unde oritur distractio & va-
ga libertas inutilia cogitandi. Atque hinc
tot

tot evagationes in oratione & meditatione. Aspice Christum velut prototypon, vide quid cogitet, quàm cum Patre conjunctus. Et ejus exemplo renova intellectum per exercitium assiduæ Dei præsentia, instituendo examen particulare, ut assuescas, & habitum contrahas. Sic purè Deum adorabis, tota orabis mente, & per diem Deum præsentem circumferes, sanctis desideriis animum pascas, lætitia ejus infinità exultabis, in omnipotentia ejus confides, cum sapientia ejus conversaberis, Bonitatem summam in te existentem diliges, meditationem, sacrum, examen perfectè institues. Hæc ergò renovatio necessaria est ad spiritum & devotionem conservandam, ex cujus negligentia omnes propè culpæ & imperfectiones ac tota animi dissolutio, originem ducit. 2. Altera vetustas consistit in falsa rerum opinione, id est, in æstimatione bonorum sæculi; unde maximè spiritûs vigor debilitatur. Hæc autem falsa opinio per veram opinionem & æstimationem profectûs nostri rerumq; omnium spiritualium renovatur. Inspice ideam nobilissimam, Chri-

Christum in stabulo Bethlemitico tibi monstratum, & vide quomodo honorem, æstimationem, plausum, laudem, divitias, delicias velut stercora æstimet ac repudiet, omniâq; contraria eligat & amplectatur. Et solùm æstimet æterna, atq; ad hoc prototypon renova intellectum. 3. Vetustas consistit in sinistro de alienis rebus iudicio atq; hæc reformanda est per simplicem & bonam Fratrum nostrorum æstimationem: Intuere Christum, quomodo æstimet & diligat Apostolos, Discipulos & omnes homines, quàm mitis, benignus, patiens &c.

II. Vetustas voluntatis seu affectûs triplex est. 1. Cor vetus instar maris desideriorum sæcularium fluctibus agitur, movetur, turbatur. Ut tranquilletur ac renovetur interiore mortificatione appetitûs tam concupiscibilis, quàm irascibilis hac enim cor redditur mansuetum, pacatum, secundum cor Dei. Scilicet abnegando sæcularia desideria & omnia, quæ mundus amat. Juxta Reg. 11. Summarii. Inspice ergò Jesum in stabulo prototypon excellentissimum & vide quid desideret, quid

quid amet, quid eligat. Et imitare. 1. Ab-
nega appetitū concupiscibilem, qui amat
superflua, jucunda, sensibus grata. Ex quo
sequetur paupertas, castitas, obedientia,
pax, tranquillitas. 2. Abnega appetitum
irascibilem ferendo patienter adversa, pro-
priae voluntati repugnantia, ardua superio-
rum iussa, delationes, humiliationes, poe-
nitentias publicas. Quarum rerum impa-
tientia spiritūs fervori plurimum nocet.
Patientia è contra opus perfectum habet.
Cor vetus, cor curvum est, instar mulieris
Evangelicæ, ad terram terrenaque inclina-
tum, & ad se ipsum reflexum, ita ut vix
queat surlum respicere. Ut renoves, & spi-
ritum rectum obtineas, renova intentio-
nem, quæ ex mortificatione interna quasi
sponte oritur: qui enim de mundo nihil
desiderat, facile desideria sua ad Deum
convertit: & qui Deum verè concupiscit;
in omnibus rebus nil nisi Deum quærit, in
quo intentionis puritas & rectitudo con-
sistit. Inspice rursus Christum incarna-
tum & natum, & vide, quid in tanta humi-
litate quærat, nisi gloriam Patris. Et imi-
tare: Quæcunque facitis in verbo & in
ope-

opere, omnia in nomine D. N. J. C. facite ad Coloss. 3. & Rom. 1. *Vide de intentione in Instructione pravia pag. 15.* 3. *Vetustas est cor tepidum aut frigidum in amore Dei, in sui autem amore fervens & ardens instar Æthnæ, semper concupiscen-
tiarum flammam evomens. Renova ardenti amore Dei, exemplo Christi. Quid mihi est in cœlo, & à te quid volui super terram? Ps. 72.* *Dies II. Recollectionis.*

Renovatio oris & loquela.

S*I non esset vetustas in ore, ait S. Bernardus, non diceret Scriptura: Recedant vetera de ore vestro. 1. Reg. 2. Et Apostolus ad Ephes. 4. Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat; sed si quis bonus ad edificationem fidei, ut det gratiam audientibus. Neque erit difficile renovare linguam, modò antè cor sit renovatum; quemadmodum Horologii rotis bene ordinatis index sequitur & ex abundantia cordis os loquitur.*

I. Remedium generale & compendiosissimū ad renovationem linguæ est silentium: Taciturnitas bene loquendi principium

pium est, ait S. Laurentius Justinianus. Qui verò nescit tacere, nescit loqui. Bis ad limam antequam ad linguam verba veniant, & considerandū. An, quis, quid, ubi? coram quibus, quomodo verba proferenda; in multiloquio autem, non datur locus & tempus considerandi; hinc præcipientia & innumerorū defectuum colluvies oritur: Aspice prototypon Jesum, in infantia & adolescentia silentē, licet admiranda proferre potuisset. Imitare, quia ut dixit S. Diadochus: Præclara res est silentium, & nihil aliud nisi mater sapientissimarum cogitationum. Religa ergò linguam tuam, ait S. Bernardus, si vis esse religiosus, quia sine linguæ religatione, religio vana est.

II. Si loquendum sit pro honore Dei & utilitate proximi: Recedant vetera de ore tuo. 1. Reg. 2. Vetera enim loquitur, ut exponit S. Gregorius, qui postpositis sanctæ Scripturæ eloquiis, sæcularibus verbis occupatur. Verè quidem, nam qui cœlestia loquuntur, linguis loquuntur novis. Ideo addit idem Gregorius, cū tot nova habeamus, quæ loqui possumus, vetera loqui sine culpa nullatenus valemus. Recedat
ita-

itaque duplex oris vetustas, ut ait S. Bernardus, Arrogantia & Derogatio. Ad arrogantiam spectat jactantia de naturalibus donis, scientiis, laboribus, meritis. Laudet te os alienum non tuum: Proverb. 27. Quid habes quod non accepisti? Ad derogationem pertinet detractio, contumelia, insurreptio, revelatio secreti, contemptus aliorum, mordacitas, dicacitas, contentio, murmuraciones, querelę. Recedant vetera hæc de ore tuo: & imitare Christum, loquentem de regno Dei. Act. 1. Non de regno mundi & sæcularibus.

Dies III. Recollectionis.

Renovatio operis.

DE vetustate operis, seu corporis ait S. Bernardus mentionem fieri ab Apostolo Rom. 6. *Sicut exhibuistis membra vestra servire immunditię & iniquitati ad iniquitatem: & de ejus renovatione: Ita nunc exhibete membra vestra servire iustitię in sanctificationem.* Notanda, ait S. Anselmus comparatio, *sicut, ita.* Consistens in quatuor.

I. Ope-

I. Opera bona faciendâ promptè & hilariter. Ut ſicut jucundè ſerviviſti iniquitati; ſic nunc alacriter ſervito juſtitia. Quid eſt, ait S. Anſelmus ſicut illud, ita & hoc? niſi quemadmodum ad peccandum nullus vos cogeſſet timor, ſed ipſius libido voluptasq; peccati; ſic ad juſtè vivendum non vos ſupplicii metus urgeat, ſed delectatio ducat, charitasq; juſtitia. Hilarem enim da orem diligit Deus.

II. Bona opera fortiter exequenda. Si, inquit Anſelmus, nequaquam amplius poteſtis, ſaltem tales eſtote in fructu bonorum operum, quales fuiſtis dudum in actione vitiorum: ne debiliores vos habeat ſancta libertas, quos in carne validos habuit uſus terrenæ voluptatis. Pudor eſt ſerviviſſe majore fortitudine Dæmoni & propriæ voluntati, quàm nunc Chriſto. Quid non agit laſcivus adoleſcens? quid Mercatores? quid aulici? quid milites? pro mundo? quid verò tu pro Deo & cælo?

III. Bona opera faciendâ bene exactè.

Vide ſupra Inſtructionem præviam pag. 3.

IV. Cupidiſſimè Deo placere debemus bonis operibus. Sicut exhibuiſtis membra

ve-

vestra iniquitati ad iniquitatem, ita exhibete ea Deo ad sanctificationem.

Renovetur ergo cor nostrum, ait Mellifluus Doctor l. c. à carnalibus & secularibus desideriis & exclusis illis introducatur amor Dei, & amor patriæ cœlestis. Recedant ab ore nostro arrogantia & derogatio: & succedant pro iis vera peccatorum nostrorum confessio & bona de proximis aestimatio. Pro flagitiis & facinoribus quæ vetustas est corporis, assumatur continentia & innocentia; ut scilicet contrariis virtutibus contraria vitia depellantur. Hanc supradictam renovationem facit Christus habitans in nobis per fidem, sicut ipse ait: Ecce nova facit omnia. Isaia 43. Habitans igitur in corde, est sapientia, habitans in ore veritas, habitans in corpore iustitia. Ita S. Bernardus.

PRAXIS XV.

Recollectionis triduanæ ante renovationem votorum in æstate.

Cœpimus pictorem agere, fuliginem pulveresque ab imagine cordis, oris, & operis abstergendo, nunc colores vivi

vir.

virtutum applicandi : colores enim virtutes sunt , ut ait S. Gregorius , artifex seu pictor voluntas , exemplar Christus. Quatuor verò colores potissimum necessarii sunt, in vestitu Sacerdotali expressi, scilicet Hyacinthinus, byssinus seu candidus, purpureus & coccineus.

*Dias I. Recollectionis.**Renovatio voti paupertatis.*

Color primus hyacinthinus seu caruleus , color cœlestis est & paupertatem terrena conculcantem amore cœlestium designat. Hic color si fuligine obductus ; ad Christi exemplar sic renovabis.

I. Dominio rerum temporalium, quàm primùm licet propter Christum renuntia, eoque abdicato, nihil unquam des vel accipias, etiam mutuo sine necessitate & expressa facultate, etiamsi sit unum filum aut acicula. Hoc valde S. Ignatius nostris inculcavit : atq; hinc pia consuetudo manavit in primitiva Societate, à S. P. nostro commendata, ut nostri in Confessione primo loco dicerent, num accepissent aliquid necne absque facultate.

II.

II. Res, quarum usus omnino necessarius, habeas quàm potes viliores & in substantia & in modo: v. g. vestem è panno viliore, breviarium non deauratum, rosarium ligneum, reliquiarium non argenteum. P. B. Alvarez nunquam vestem novam induit, nec calceos nisi aliquamdiu portatos. Idem ille uti & Salmeron ac Bobadilla conciones tanti momenti scribebant in operculis literarum.

III. Superflua nec petas, nec ultro oblata admittas: proinde in supellectile tua nihil sit superfluum: melius est enim minùs egere, quàm plus habere juxta S. Augustinum: Itaque non habeas duos cultros, non duas clepsydras æquales, non vestes non chirothecas duplices, non duo brevioria, pileos, pectines, tibialia, candelabra, umbracula, sedilia, pulvinaria, scamna: non speculum, non cingulum bis contra morem antiquorū circumductum; verbo nihil non necessarium, nihil duplicatum retineas in cubiculo, sed vel ad P. Ministrum, vel Vestiarium referas.

IV. Libros non plures habeas, quàm pro usu ordinario opus sit. S. Ignatius
Con-

Constitutiones scribens, præter novum Testamentum & Thomam de Kempis nihil in cubiculo habuit.

V. Iter facturus, nunquam compares ea, quæ ne quidem sæculares debiles nisi rarissimi comparare solent, v. g. vinum, condimenta, mala citrea. In Hospitio autem non pluribus & melioribus cibis mensam instruas, quàm domi faceres, exemplo S. Xaverii.

VI. Ita utaris rebus omnibus, ut ipso earum usu appareat non tuas esse sed Christi. Hinc vestes mundas serves, libros bene claudas, nihil perdas, omnia bene custodias.

VII. Etiam res viles non nimio affectu retineas sed si auferantur, maculentur destruantur, non plus turberis, quàm si alteri id accidisset.

VIII. In usu rerum quàm paucissimis contentus esto, & multas ne consumas. Medicinas sine necessitate non adhibeas, nec pretiosiores, quàm paupertas religiosa permittat. Candelam, dum exis ad longiusculam mansionem extra cubiculum, ardentē ne relinquas, nec eo tempore quo

eâ carere posses, utaris, v.g. tempore meditationis vel examinis.

IX. Si necessaria petenda sint, more pauperum, non tanquam debita, sed velut eleëmofynam humiliter pete.

X. Res, quibus cum licentia usus es, si tales sint, quibus etiam alii indigeant, restitue, vel repone sine mora.

XI. Non habeas pecuniam depositam vel apud alium, penes quem ejus dominium remaneat: vel apud te, ita ut dominium spectet ad alium, ac tu deinde obtentâ Superioris facultate eâ utaris: hanc enim facultatem irritam esse declaravit P. Vincentius Carrafa Generalis, & Congregatio 12. confirmavit. Imò non facîle habeas depositum apud ipsum Domûs Superiorem, ne fiduciam aliquam in pecunia habeas: nam id rarò tantùm, justâsque ob causas junioribus præsertim permitendum censuit Congregatio 12. Dec. 42.

XII. Necessariis quoque rebus te indignum reputes: & si hæ quandoq; defuerint, patienter & libenter feras, sine querelis & murmurationibus: nec de vilitate queraris, imò si optio detur, semper viliora
ra

ra elige, ut cubiculum, lectum, vestem &c. juxta regulas bonæ electionis à S. P. N. traditas. P. Balthasar Alvarez dicere solitus est: *Nemo sibi illustrationibus & consolationibus blandiatur, nisi hilari vultu bolum sanctæ paupertatis Evangelicæ deglutiat, ejusq; comites amet, famem, sitim, frigus, penuriam, contemptum.* Hæc si in praxin deduxeris: optimè votum paupertatis renovabis, & hyacinthinum colorem contemptûs rerum mundanarum animæ tuæ illines, non sine amœno, coram Christo rege tuo paupere, decore & gratiâ.

*Dies II. Recollectionis.**Renovatio voti castitatis.*

Alter color, animam Religiosi mirè exornans est byssinus seu candidus, castitatis angelicæ symbolum; qualis in Christo resplenduit, absque ullo culpæ aut imperfectionis vestigio aut ardore: ad hanc angelicam castitatem, corporis & animæ munditiem, eniti nos cupit S. Ignatius 6. p. Const. c. I.

I. Itaque da operam, ut nunquam veniale peccatum contra castitatem delibere
ratè

ratè committas. Quod cum divina gratia & diligenti custodia cogitationum & sensuum assequèris. *Serva legem meam ut pupillam oculi.* Prov. 7. Maximè in materia castitatis, quæ est pupilla Societatis nostræ.

II. Cave etiam ea, quæ ex sensuali amore proficiscuntur ut loqui, agere, conversari libentiùs cum adolescentibus divitibus, comptulis & speciosis, quàm cum aliis. Reprimenda hæc propensio & aviditas.

III. Nunquam, quantum fieri potest, etiam in necessitate tangas immediatè eas corporis, partes quas pudor tegit. *Grata est Deo honestas, & Angelorum amica,* ait S. Bernardus. *Omnia vestra honestè fiant.* Monet Apostolus 1. Cor. 4. Hinc in secretissimis etiam locis, sit tibi tui ipsius reverentia: nam ut dixit Cato Censorius: *Unusquisq; se maximè revereri debet, quia nunquam est sine seipso.* Tactum etiam alterius, licet nihil indecentiæ habeat, si valde necessarius non sit, vites, & ab omni effeminato vocis sono, incessu, gestu, intuitu, abhorreas. Examina quoque, num
ma-

maorem devotionem & affectum erga Virgines sanctas, quàm alios Sanctos, erga imagines elegantes, quàm invenustas habeas: solet enim & hinc se miscere amor naturalis & sensualis.

IV. Attende, ut conversatio tua cum feminis devotis, & poenitentibus, licet sanctis, quarum consuetudine proficere te sentis, aut quas instruis, sit purissima, ne quid humanum, etsi non omnino foedum, se misceat. Præsentia corporalis Christi obstabat Apostolis, ne acciperent Spiritum S. quantò magis &c. *Cuilibet mulieri suspectus sit quilibet vir, licet sanctus habeatur: & cuilibet viro quævis mulier, licet sancta & perfecta reputetur*, ait P. Jacobus Alvarez c. 9. de virt.

V. Omni custodia custodi os tuum, ne de rebus foedis etiam naturalibus loquatur; etiam indirectè, rectè & metaphoricè. Multò minus inhonestum verbū unquam proferas; aut patienter audias.

VI. Dum ad dormiendum te componis, nulla pars corporis nuda compareat, quæ interdum vestitur; *Ne* ut ait Cassianus coll. 12. c. 8. *tale aliquid inevitabilis ille*

oculus deprehendat, quod ab humanis aspectibus velit esse celatum. B. Virgo Romæ noctu liquore cœlesti asperfit PP. Prædicatores comitantibus S. Catharina & S. Cæcilia: unum verò malè tectum præterit. In Chronico illorum.

VII. Indusium ita corpori applies, ut si casu operimentum aufereretur, nihil indecens appareret. R. P. Henricus Garnettus, Martyr in Anglia suspensus longiusculum indusium antè sic aptaverat corpori, ut exutus in ultimo supplicio vestibus, decenter comparuerit.

VIII. Ita te exuas & induas, quomodo id faceres præsentem viro magnæ authoritatis. Situs quoq; jacentis in lecto talis sit, qualem in præsentia virorum gravium non erubesceres. R. P. de Ponte, ungues præfecturus, ita pedem reliquum contegebat, ut soli paterent pedis digiti.

IX. Ad perfectionem honestatis & puritatis pertinet quoque exterior munditia, tum in vestibus externis, tum internis, tum in membris corporis tui, ut talem te exhibeas, qualem Christus in humanitate sua. Cavendę itaque sordes & squalor, & ne cor-

corpus, aut cubiculum aut vestimenta ingratum odorem diffundant. Cavendum quoque à nimio & calidiore vino, à nimis aromatibus, aliisque flatulentis libidinem irritantibus; sed ut monet S. Albertus M. in paradiso c. 6. adhibenda victus parcitas, cultus vilitas, corporis incommoditas, & fugienda locus & tempus castitatis periculo opportunum. Atque ita candidissimus & nitidissimus castitatis Angelicæ color illibatus in anima resplendeat.

*Dies III. Recollectionis**Renovatio voti obedientiæ.*

Tertius color imagini anime in renovatione illinendus est color purpureus five sanguineus, symbolum obedientiæ ad labores, cruces & ipsam mortem pro Christo obeundam anhelantis. Hic si detritus aut obfuscatus sit, renova.

I. Examina, num proprietates veræ obedientiæ, quas in Tirocinio didicisti, & S. P. N. in aurea epistolâ expressit, etiamnum in te reperiantur. Et quidem I. num sic obedientia exacta, ita, ut omnia injuncta expleas, nullam circumstantiam aut partem omittas.

II.

II. Dispice num obedientia tua sit simplex: ita ut simpliciter ad literam obedias, voluntatem Superioris ad tuam non flexas, nec verba ejus ad gustum tuum interpreteris. Superior errare potest jubendo, non tu obediendo, quia semper facis quod vult Deus, qui est sapientia infinita.

III. Attende, utrùm obedientia tua sit prompta & celeris, ita ut mandata non differas: sed ad sonum, ad literam imperfectam obedias, non tergiverferis, cuncteris &c. P. Bernardus Colnago Panormo Sortinum missus, intra medię horę spatium itineri se accinxit L. 2. vitę c. 16.

IV. Considera, num obedientia tua sit humilis, ita ut etiam subordinatis officialibus, etiam te indoctioribus & junioribus æquē ac ipsi Provinciali obedias, sicut S. Borgias Fratri Marco.

V. Expende, num obedientia tua sit indifferens, æquē prompta ad vilia & abjecta, quàm ad speciosa & honorata, æquē ad pagum, ac ad nobile oppidum.

VI. Vide, utrùm sit fortis, parata & prompta ad ardua, ad pericula, ad missiones longinquas, ad Indias.

VII.

VII. Deniq; an sit cœca. Nihil exami-
nans sicut in articulis fidei intellectum pe-
nitus submittens. Regi te sinas ut cadaver,
ut baculus senis : ut jumentum factus sum
apud te : Si Seraphinus de cœlo tibi ali-
quid mandaret, examinare deberes, num
fortè fraus lateret : at Superiore mandan-
te certus & securus es. Est enim dome-
sticum oraculum, & securum, non secus
ac si à Spiritu S. ederetur.

VIII. Non tantum actu Superiores, ve-
rùm etiam officio functos peculiari affe-
ctu & honore prosequere, exemplo S. Bor-
gie, ob reverentiam Jesu Christi cujus lo-
co præerant servis Dei. Dum sedes, acce-
dente Superiore, assurge, nec stantem se-
dens alloquere, Dei enim personam gerit.
Etiam circa alios ordinata, licet tibi mi-
nus benè ordinata videantur, approba.
Petiturus exeundi licentiam ne venias
pallio indutus. S. Ignatius, quendam de-
posito pallio, redire jussit. Nec per Socium
minoris conditionis veniam exeundi pete;
id enim non decet.

IX. Conare deniq; perfectè obedire in
omnibus, magnis & parvis, facilibus & ar-

duis, abjectis & honoratis. In domo Dei nullum est officium vile, aiebat P. Balthasar Alvarez. Et in hoc ego pono felicitatem meam, quod Deus velit operâ meâ uti? & quomodo id ego sum promeritus, ut ipse velit uti obsequio meo? Et quam excellentiam habet concionandi munus, si Deus id nolit? aut quam vilitatem habet ollas scutellâsve lavare, si id Deus à nobis desiderat? Hæc in corde tuo pingere, & purpurâ præstantissimâ, omni regiâ, præstantiore illud exornaveris.

Dies IV. seu dies ipsa.

Renovationis votorum.

Quartus color, quo cordis tui effigies renovanda est, est coccineus, qui est color accensus, tanquam ignis, symbolum charitatis, & si bis tinctus fuerit, dilectionem Dei & proximi repræsentabit. Hoc igitur die, quo te per vota quasi de novo in amoris holocaustum consecrasti, amorem renova hac methodo.

I. Renova amorem erga Deum; considerando infinitam ejus excellentiam, Bonitatem, beneficia maxima, innumera
com-

communia, propria; naturalia, supernaturalia, præterita, præsentia & futura.

II. Renova amorem erga Superiores, considerando eos esse locum tenentes Dei, Vicarios Christi, medicos animarum, tanquam Parentes spirituales.

III. Renova amorem erga Religionem, quam tanto fervore initio ambivisti, quæ est schola perfectionis, tessera prædestinationis, arrha salutis &c.

IV. Renova amorem erga Domesticos & æquales, tanquam Domesticos Dei, & Filios Charissimos, Fratres & membra Christi; Cohæredes regni cœlestis, amicos & sponsas Spiritus Sancti; Jesu sanguine redemptos &c.

V. Renova amorem erga animam tuam, tanquam res omnes sublunares excellentiâ superantem, tot Spiritûs S. donis & gratiis ornatam, tot mediis instructam, sic à Deo dilectam, à Christo quæsitam: & vide utrùm tanto animam prosecutus sis amore, quanto corpus? & nōne anima longè plus est? Renovare quoq; licet amorem erga inimicos, vel potiùs amicos, quia præbent tot ansas meritorum. Similiter reno-

vare poteris amorem erga Regulas, tanquam gradus totidem Scale Jacob ad perfectionis apicem & cœlum deducentes.

VI. Hac ratione imaginem Christo Domino simillimam exprimes, in quo mirificè tota vita, à cunis ad crucem eluxit Hyacinthus paupertatis, Byssus retorta, ideóque infracta & inviolata castitatis; Purpura obedientiæ & patientiæ in summis laboribus & doloribus usque ad mortem. Denique coccus bis tinctus ardentissimæ charitatis erga Deum & proximum. Quæ omnia, ut pulchriora redderet aureo divinitatis colore, valorem infinitum addeunte illustravit.

PRAXIS XVI.

Reddendi rationem Conscientiæ.

Nota I. Rationem conscientiæ à S. P. N. præscriptam esse unum ex substantialibus & præstantissimis, & maxime necessariis mediis ad bonum Regimen & conservationem Societatis.

Nota II. Discrimen inter confessionem generalem & rationem conscientiæ est, primò in fine diverso, illa enim tendit ad
cla-

clariorem cognitionem & expiationem peccatorū; hæc aperit defectus, propensiones, tentationes, virtutes ad meliorem directionem. Deinde discrimen est in modo, quòd in confessione peccata & etiam peccatorum circumstantiæ aperiendæ: in manifestatione autem hac satis est dicere, quæ integrè profectum seu defectum animæ & statum interioris hominis manifestant.

Nota III. Licet S. Fundator liberum reliquerit sub sigillo confessionis vel extra illud conscientiam manifestare; laudabile tamen est extra confessionem reddere, ut Superiores liberiùs & utiliùs dirigant & gubernent ad majus Dei obsequium.

Nota IV. Modum manifestandi esse in examine cap. 4. §. 4. à S. P. N. præscriptum, ut cum magna humilitate, puritate & charitate fiat. Tria enim impediunt hanc manifestationem, Superbia, profunditas, seu defectus candoris & charitatis; inanis timor incommodi secuturi. De quibus P. Claudius in Industria. c. 9. quibus opponuntur humilitas, puritas, charitas. Neque enim Judici, sed Patri datur ratio à quo consilium, auxilium & solatium

Puncta, de quibus redditur
 tium redditur : & sine quo Diabolus, qui
 est spiritus tenebrarū, ostium apertum re-
 perit, animam suis persuasionibus irre-
 tiendi, & in tentationes gravissimas indu-
 cendi, à quibus periculis sincera manife-
 statio præservat, & liberat.

Nota V. Tempus, quo ratio conscien-
 tiæ reddi solet, est. 1. Initio ingressus So-
 cietatis de tota vita. 2. Sexto quoq; mense
 ab ultima inchoando. Reg. 4. Summ. 3.
 Absolutis studiis initio tertii anni ab eo
 tempore, quo missi ad studia, vel de tota
 vita. c. 4. Exam. §. 39. 4. Circiter 30.
 dies ante professionem & ultima vota l. c.
 §. 38. 5. Professi & formati singulis annis
 c. 4 §. 40. Et quoties præterea Superio-
 ri visum fuerit. 6. p. Const. c. 1. §. 2.

PUNCTA

De quibus reddenda ratio conscientia.

Sen eorum explicatio ex P.

Lancicio.

AD I. Punctum, aperi, an sis contene-
 tus vocatione, officio, loco, gradu,
 vel an aliquid aliud sit, quod te malè con-
 tentum reddat.

Ad

Ad II. Dicendum 1. quæ servata vota;
& lapsus indicandi. P. Mutius Anno 1629.
rescripsit etiam cogitationes mortales sal-
tem in genere aperiendas. 2. An & qualem
molestiam in eorum observatione sentias,
vel facilitatem in iis, quæ præscripta sunt,
vel per regulas, vel per ordinationes Supe-
riorum, circa scholas, disputationes, con-
ciones, catechismos, confessiones audien-
das & similia. 3. Quibus potissimum vir-
tutibus intentus sis, & quibus modis: qua
in re duo dicenda: Primum, an verè in-
cumbamus virtutibus solidis, quinque præ-
sertim, puritati conscientie, humilitati,
patientie, obedientie, charitati erga pro-
ximos. Quod cognoscitur ex occasionibus
ultra oblati: si dum contemnimur, non
agrè ferimus, si dum aliquid patimur, non
irascimur. Si dum imperatur aliquid amanti
proprio ingratum, exequimur sine amari-
tudine; si dum Frater aliquid à nobis pe-
tit, quod possimus præstare sine violatione
divinæ vel humanæ Legis, libenter facimus:
si peccata cavemus. Secundo id cognosci
potest ex occasionibus quæsitis, si datâ
opera quærimus materiam & occasionem

ex-

exercendi actus harum virtutum. Secundum quod manifestandum est, an in his virtutibus profecerimus, hoc est, an peccata pauciora committamus quàm antè sex menses vel annum; an simus magis humiles, magis patientes, magis obediētes & charitativi, quàm ante sex menses vel annum.

Ad III. Dicenda sunt quatuor 1. Perturbationes seu amaritudines, ut sunt diversę à tentationibus; multi enim inquietudinem sentiunt & non tentantur; ubi causę perturbationum aperiendę sunt, & quàm diu durent, & quàm sint vehementes. 2. Tentationes molestę aperiendę sunt, quę & vehementer concutiunt hominem & sunt periculosę, uti sunt contra fidem, contra obedientiam, in exequendis quę jussa sunt, contra vocationem, incitantes ad deferendam Societatem; contra modum gubernandi vel procedendi Superiorum, contra Constitutiones. 3. Quā facilitate vel difficultate resistat tentationibus & perturbationibus, & per quę media. 4. Ad quę peccata sit magis propensus, non quomocunque; sed cum quali in-

inclinatione & acri incitatione, sive ex natura sive ex pravis peccatorum habitibus contractis in sæculo, orta: quod potissimum manifestandum est, dum in occasionibus missionum, vel visitationibus sceminarum ad periculum incontinentiæ adducunt.

Nota hic non satis esse propensiones & tentationes aperire; sed ipsa etiam peccata explicanda esse (quod innuitur illis verbis, re nullâ, quâ Dominum offenderint, celatâ) intellige genera singulorum, id est, ut in genere tantum lapsus indicentur: v. g. succubui in hoc, illôve rarò, aut sæpe. P. Claudius & P. Mutius sæpe ita responderunt. Anno 1584. & 1606. Quod etiam casus reservatus sit aperiendus, licet quis sit ab eo absolutus, rescripsit P. Mutius Anno 1607. Sufficit autem hoc fieri Superiori mediato, ut idem Anno 1613. resolvit.

Ad IV. Punctum verba ad literam accipienda.

Ad V. Duo manifestanda. 1. Quomodo ejus judicio arrideat Societas, & media, quibus utitur. 2. Quem Zelum in se sentiat, quod cognoscet ex his. 1. Si sentia

tiat in se ardens desiderium abstrahendi homines à peccatis & domi & per missiones, desiderando audire multas confessiones, præsertim eorum, qui sunt maioribus peccatis onusti, ut sunt ordinariè viri maturi potius, quàm fæminæ aut pueri. 2. Si dum audit offensas Dei, sentit in se dolorem sensibilem de offenso Deo: ob quandam commiserationem, quod tanta Majestas tam indignè tractetur. 3. Si ardentè cupit, ne Deus etiam venialibus peccatis offendatur. 4. Si eo fine se sentit ad conversandum cum aliis impelli, ut per colloquia, eos à peccatis avellat, & in bono promoveat. 5. Si habeat magnum desiderium ad doctrinam christianam tradendam. 6. Si magis propendeat ad audiendas confessiones rudium, qui minùs divina nòrunt, & magis ope nostra egent.

In VI. & VII. puncto verba, sunt clara.

Ad VIII. Fructus ex rebus nominatis solent esse hi. Diminutio peccatorum; si non labamur in tam gravia, ut antea: item si in levia rariùs labamur: si sentiamus majorem peccati horrorem, quàm antea: si res præscriptas à Superioribus & regulis melius

lius faciamus, quàm antea: si minùs perturbemur adversitatibus, quàm antea: si eas nunc optemus magis quàm antea: si nunc magis placet vocatio ad religionem, quàm antea: si aversiones erga aliquos jam cessarint: si tentationibus acerbis minùs nunc infestemur, & sentiamus majorem vim ad iis resistendum: si dictamina aliqua malè contra Superiores vel Institutum fomentata, nunc cognitâ eorum fallaciâ, ejecta sint ex animo: si major indifferentia ad loca, officia, gradus, personas nunc habeatur: si major promptitudo & facilitas ad obediendum sine ulla exceptione sentiat: si in conversando nunc major modestia, gravitas & ædificatio, & verè sacerdotali statui & religioso conveniens agendi modus & cum domesticis & cum externis servetur: si magis sincerè & confidentiùs nunc agatur quàm antea cum Superioribus & Patribus spiritualibus: si majus desiderium nunc sit orandi diutiùs temporibus permissis ab obedientia: si major & faciliior devotio sentiat in rebus divini cultûs: si aliqua periculosa familiaritas cum aliquo murmuratore, vel aliter

in-

Explicantur dicta puncta,
inescane affectum nostrum, rescissa sit, vel
saltem imminuta.

Ad IX. Punctum. 1. non tam eadem
puncta repetenda sunt, quàm an in iis plus
profecerimus, quàm ante sex menses vel
annum. Hærent hic aliqui, dubitantq; num
profecerint, vel defecerint; at ex prædictis
ad punctum octavum facile patebit dubii
resolutio. Et si quis conetur opera quoti-
diana exactè obire, ordinariè proficit. 2. An
ardens desiderium sit perfectionis, & an
conjunctum cum adhibitione mediorum
& qualium & à quanto tempore.

Ad X. Dicendum quæ regulæ violen-
tur à te sæpius, & quâ occasione, ut ad
eam tollendam te Superior eam sciens, ad-
juvare queat: qualis est cohabitatio in eo-
dem cubiculo, comitari aliquem ad cate-
chismum &c.

Ad XI. Declaranda sunt 1. Mortifica-
tiones sensuum & passionum, habituúmque
pravorum. 2. Opera pœnosa, eorum nu-
merus & tempus. 3. Opera humilitatis. 4.
Præparatio ad injurias in eo sita est, si quis
eo fine meditetur passionem & injurias
Christi, ut imitetur & desideret eas: si in
mi-

minoribus patienter ferendis, se disponat ad graviores; si pressus aliquâ molestiâ, vel parvâ injuriâ, propter illam Deum non offendat: si de nulla adversitate coram aliis conqueratur: si nec internam propter talia admittat perturbationem: si non quærat levamen adversitatis, vel crucis: si gaudeat dum aliquid patitur; præsertim absq; culpa sua vel causa: si crucum auctores & cooperatores amare studeat, beneficiûque afficiat; ac deniq; si ad declinandum cruces, molestias, adversitates, non subterfugiat illa loca, personas, officia, ex quibus cruces oriuntur. Hæc sunt certissima signa profectus in an ore crucis, optin æque præparatio. Atque ex his, an & quantum tibi sit crucis Christi desiderium facile perspexeris.

Ad XII. Manifestanda sunt quinque.

1. An converseris cum aliquo, qui tibi sit occasio violandi regulas. 2. An converseris cum aliquo instillante tibi prava dictamina vel consilia contra vocationem, aut contra Superiores vel Magistros, aut contra charitatem vel perfectum vivendi modum, ad laxitatem inclinando. 3. An

videris aliquid scandalosum in socio aliquo, quod sit Superiori manifestandum, sive in missione, sive in itinere; sive domi, sive foris. 4. An audiveris aliquid, quod scire expediat Superiorem, ut bono communi provideat, aut periculo alicujus. 5. An amicitiam particularem foveas cum aliquo, & quam ob causam.

Ad XIII. Etsi licet, juxta declarationem P. Claudii Anno 1584. 25. Septembris scriptam, non indicare Superiorem, si ab eo aversus sis; sed dicere in genere: sum aversus à quibusdam Superioribus: longè tamen utiliùs, perfectiùsque est, sincerè & modestè aperire ea, ob quæ à Superiore ipso, cui reddis conscientie rationem, offensus es, & quæ tibi in eo displicent: ita enim faciliùs ab amaritudine animi liberaberis: nam vel ille ostendet se justè id fecisse, quod fecit; & unde tu concepisti aversionem, & sic eam abiget; vel condescendendo fragilitati tuæ amovebit causam, vel occasionem tuæ perturbationis, si amoveri queat, vel alio modo te contentum, quietumque reddet.

Ad XIV. Hoc ultimū caput non indiget explicatione, quia verba sunt clara. Pra-

✠ (91) ✠
PRAXIS XVII.

Instituendi recollectionem hebdomadariam & mensuram.

Nota I. Recollectio Hebdomadaria brevior est & institui potest, vel die Sabbatino, vel Dominico, in eaq; discutitur profectus examinis particularis, præsens hebdomas cum præterita confertur. Deinde examinatur, quæ te gesseris erga Deum in charitate & devotionis exercitiis; erga Superiores quoad charitatem & benevolentiam: erga teipsum quoad temperantiam, humilitatem, patientiam, resignationem, & operum ordinariorum perfectionem. Deniq; excitatur dolor de defectibus; cum emendationis proposito & petitione gratiæ.

Nota II. Recollectio Mensura paulò prolixior est, & plusculum temporis requirit: ideoq; institui potest ultimo aut primo die mensis, vel primo Dominico aut festivo die minùs impedito: atque hæc ante eam præmittuntur i. Pridie vel ipso die recollectionis assumenda materia aliqua recollectioni aut necessitati spirituali accommodata: v.g. de stimulis proficien-

di,

di, de brevitare & pretio temporis, de æternitate, de beneficiis divinis, de virtutibus & vitiis, de industriis cavendi peccata, & quævis alia meditatio facile huc trahi potest. 2. Lectio aliqua aut consideratio renovationi spiritûs apta, ut de modo ferventer progrediendi in via perfectionis, ejusque mediis efficacibus ac motivis. 3. Ante & post synaxin sacram ferventiùs institutam desideria Christo offerenda; gratiarumque & benedictio enixè petenda.

Nota III. Ut cum fructu majore hæc recollectio fiat; per modum meditationis vel considerationis, ejus finis seriò expendendus; qui est 1. Continuus progressus in triplici via perfectionis, securior migratio ex hac vita, & major gloria in altera. 2. Major proximorum ædificatio, incrementum gratiæ & gloriæ eorundem. 3. Major inde emergens Dei gloria. Expendi quoque potest recollectionis hujus dignitas ob fines adeò excellentes: necessitas ob fragilitatem nostram semper deorsum vergentem: utilitas & suavitas ob fructus copiosos serenitatis conscientiæ, gratiæ in vita, solatii in morte, lætitiæ & gloriæ in æter-

æternitate. Deniq; modus adeò facilis, qui sine temporis dispendio, & tanto spiritûs compendio instituitur: simulq; opus aliquod humilitatis, pœnitentiæ ac devotionis præmittitur.

Præstanda in ipsa recollectione.

I. **E**xpende quem mense elapso profectum facere debueris, tanto Dei amore, beneficiûsq; præventus; quem verò feceris, ac 1. Quî te gesseris erga Deum; utrûm magis eum diligas, quàm præterito mense, majore reverentia in ejus præsentia ambules, in omni actione, conversatione, recreatione. 2. Num majore pietate, devotione, accuratatione & fervore obiveris sacrum, meditationem, officium, preces, aliâque exercitia. 3. Quomodo creveris in profectûs desiderio, in fervore & resignatione. Si defectus fuerit, contritionem elice, meliorâq; propone.

II. Expende, quî te mense elapso gesseris cum proximo tuo, cum collegis & externis, etiam cum illis, à quibus aversionem sentis, vel offensus es; num eos sincero & dulci amore prosequaris, eûmque ore, vultu, signo & re ipsâ demonstrâris,
amice

amicè illos alloquendo, consolando, compatiendo, opera charitatis, velut ipsi Christo, exhibendo; bene semper de illis loquendo, defectus excusando, bona eorum laudando.

III. Expende, quâ ratione te habueris erga Superiores; num præstiteris iis 1. debitum amorem & honorem. 2. Promptam obedientiam absque excusatione. 3. Resignationem ad omnia instar baculi in manu senis.

IV. Expende, quomodò curam gesseris tibi commissorum, discipulorum, Sodalium poenitentium: exiget enim Deus à te rationem, quâ eos pietate & literis instruxeris, quâ ad observationem præceptorum divinorum & Ecclesiæ excitaveris, salutis impedimenta & peccandi occasiones removeris: omniâque meliùs mense præsentis, quàm elapso præstiteris.

V. Expende & inspice te ipsum, num melior sis in præsentis, quàm mense præterito. 1. Quoad diminutionem peccatorum in numero, & gravitate. Unico id intuitu videbis, si in tabella menses duodecim lineis totidem distinxeris, atque in ea lapsus

exa-

examinis particularis, aliosque notabiliores, vel indies, vel saltem in fine hebdomadis annotaveris. 2. Quoad passionum refrenationem. 3. Quoad modum beneficiendi opera ordinaria. 4. Quoad fervorem in bene operando. 5. Quoad minorem fugam adversitatum, & sensum earum. 6. Quoad magis proficendi desiderium. 7. Quoad observationem regularum. 8. Quoad modestiam exteriorem, in vultu, verbis, vestitu, conversatione. 9. Denique quoad curam corporis, & temperantiam in victu, vestitu, habitatione, ludo, studio, exercitio. Nec omitte dispicere, num proposita in exercitiis annuis, uti & in recollectione præcedente concepta, executioni data. Denique dolorem elice, denuò propone, gratiam pete; ac dispice utrum materia examinis particularis mutanda, & quænam mense sequenti assumenda.

PRAXIS XVIII.

Extirpandi vitia & peccata.

I. **E**Xcita vehemens desiderium & certum vitium extirpandi propositum, illudque crebrò renova.

II.

II. De vitii vel peccati illius fœditate, damnis, periculis, mediis emendandi, meditationes & considerationes institue.

III. A Christo ut causa exemplari, promerente & efficiente, omnis virtutis & puritatis gratiam flagita, per aspirationes manè, interdiu, vesperi, in sacro, examine, præsertim in periculo lapsus. Et Sanctorum virtute contrariâ præcellentium patrocinium implora.

IV. Juvat protestatio facta coram Deo, B. Virgine & S. Angelo Custode.

V. Vigilantia jugis & sollicita attentio ad seipsum præservandum, plurimum valet. *Attende tibi, ne incidas.* Eccli. 19.

VI. Viva memoria Dei præsentis, excitantis ad officium, intentantis supplicium, invitantis ad bravium.

VII. Post lapsum profunda sui coram Deo humilitatio, agnitio, deprecatio cum spe veniæ, contritione & zelo culpam eluendi, emendandi, compensandi.

VIII. Accurata peccatorum venialium examinatio, affectuosa confessio, rigida expiatio.

IX.

IX. Constans praxis recollectionis horarie, hebdomadariae, mensurae. Ususque diligens examinis particularis.

X. Fuga otii & occasionum relapsus.

XI. Assidua mortificatio.

XII. Fervor in spiritu proficiendi, & quodvis opus juxta industrias praescriptas bene peragendi.

Denique examinandus conatus, successusque bonus Christo offerendus, cum humiligratiarum actione, & propositi renovatione.

P R A X I S X I X .

Adipiscendi virtutes.

SI turrim perfectionis serio aedificare desideres, sequentia virtutis acquirendae media & instrumenta, necessaria sunt ad perficiendum.

I. Instrumentum est *cognitio virtutis*, cum enim vitia non raro larvam virtutum assumant; ne erretur: virtutis natura, proprietates, motiva, actus, gradus probe cognoscenda sunt. De quibus videatur P. Raynaudus, P. Jacobus Alvarez, P. Rosignolius, P. Rodericius.

II. Instrumentum assequendæ virtutis est summa ejus *æstimatio* & *appretiatio*, quæ ex consideratione ejus honestatis, utilitatis, jucunditatis, pulchritudinis, & necessitatis oritur.

III. Instrumentum est *postulatio seu petitio*. Quemadmodum Salomon petivit Sapientiam & obtinuit. 3. Reg. 3.

IV. Instrumentum est *Diffidentia sui* cum nota sit nobis fragilitas nostra & impotentia, atque virtutis sublimitas. Tota itaque spes in Deo collocanda est: Qui confidit in illo, non minorabitur. Eccli. 32.

V. *Desiderium ingens virtutis*: cum hæc sit gemma pretiosissima & thesaurus incomparabilis, ornamentum animæ, fons saliens in vitam æternam. Beati qui esuriunt, quoniam saturabuntur.

VI. *Intentio actualis operandi ex fine virtutis*. Cavendus omnis finis præposterus & hypocrisis. Sed si credis, crede ob auctoritatem Dei revelantis; si speras; spera ob Christi merita, si diligis Deum; dilige propter ipsum. Quamvis etiam pluriū virtutum motiva utilissimè conjungi queant.

VII. Robur mentis & *constantia* in quæ-

quærenda virtute. Cor enim hominis instabile est, quovis tentationis vento agitable; Adeoq; animus contra difficultates armandus est.

VIII. *Cura particularis* de vitio virtuti contrario extirpando, quod fit per examen particulare, & per antè dictam methodum extirpandi vitia.

IX. *Affidua exercitatio* virtutis. Virtus ubi est, non est otiosa, sed operatur: nulla occasio virtutis exercendæ omittenda. Belli Dux occasionem vincendi hostem negligens ab eo vincitur. Mercator occasionem lucri contemnens, detrimentum patitur. *Dum Tempus habemus, operemur bonum,* monet Apostolus.

X. *Vita regularis sequela & exacta Regularum custodia.* Hæc enim est expultrix vitiorum, genitrix virtutū & parens omnis perfectionis: quæ per totius diei decursum ad modestiam, humilitatem, obedientiam, patientiam, religionem, & charitatem manuducit. PRAXIS XX.

Peragendi Quadruplex.

Nobile pietatis exercitium, manè aut per diem, præsertim Dominicis ac festis, aut dum plus temporis suppetit. I.

I. EXERCITIUM Spirituale.
*Verè aureum sive methodus actiones
ordinarias elevandi ad altissimum
gradum meritorum.*

Clementissime Deus, Creator meus, quemadmodum totus sum tuus, ita tuum debet esse, quidquid procedit de me: per te me creasti; hinc multis titulis me ipsum tibi in totum debeo, cum omnibus actionibus meis, quæ nullius erunt valoris, si in te tanquam finem ultimum non fuerint directæ.

Ego igitur N Vilissima Creatura tua offero tibi Bono meo infinito, in omni momento me ipsum, & totam vitam meam, omnesq; actiones meas, particulariter autem illas, quas facturus sum præfenti die, tam bonas, quàm indifferentes, tam liberas, quàm naturales; & ut tibi Deo meo magis placeant, omnes illas unio actionibus Christi Domini nostri & sanctissimæ Virginis Matris sue, nec non cunctorum Spirituum beatorum & Sanctorum omnium, qui unquam fuerunt, sunt, & in omnem æternitatem erunt. Tibi etiam

con-

consecro omnes passus meos, locutiones & verba, obtutus & ictus oculorum meorum, motus corporis mei, omnem cogitatum & spirationem cordis mei; hoc solum fine & desiderio, quod vellem tibi per unamquamq; istarum actionum gloriam dare infinitam, & amare te infinito amore.

Intendo etiam cum omni operatione mea offerre tibi corda & affectus omnium Creaturarum, perfectionem & sanctitatem Angelorum omnium, Virtutem Patriarcharum, Prophetarum & Apostolorum, pœnas & dolores Martyrum, pœnitentiam Confessorum, puritatem & Castitatem Virginum, sanctitatem Beatorum omnium: finaliter Te ipsum, tibi ipsi, cum infinita perfectione & bonitate tua: hoc autem non ob obinendam rem aliquam à te; nec ut possideam propter hoc paradysum; sed ex puro amore amicitiae & benevolentiae atque ad dandum tibi majus placitum, gustum & gloriam.

Nec solum offero tibi cor meum, voluntatem meam, intellectum meum, me ipsum, eo modo, quo tibi magis placet (id quod in unaquaque actione meâ facere in-

tendo) sed etiam unà cum illis tibi offero, & ad te dirigo omnes illas actiones, quæ ab omnibus creaturis fient absque hac directione.

Ulteriùs intendo tibi offerre omnes illos actus amoris, quibus (uti spero) amabo te per totam æternitatem, & nunc liberè tibi idipsum præfento, quod postea erit absque libertate. Simile intendo de omnibus actibus aliarum virtutum, faciendis tam per me, quàm per alios quoscunque Beatos in Paradiso.

Et quia omnis res tantò est excellentior, tibiq; gratior, quantò est conformior voluntati tuæ; in omni actione non solùm desidero conformare voluntatem meam voluntati tuæ; sed intendo id solùm adimplere, quod tibi placet, volens, ut fiat tua sola voluntas, & non mea, dicendo semper ore, corde, labiis & vitâ: Fiat, Domine, voluntas tua.

Dignare solùm Domine mi, hanc dare gratiam, ut possim semper magis ardentè amare te, perfectiùs servire tibi, puriùs operari ad gloriam tuam, & taliter transforma me in te, ut in te solo vivam, & tibi
foli

foli, & hæc sit mea hîc in terris beatitudo,
id agere, quod tuæ est beneplacitum vo-
luntati. Amen.

EXERCITIUM II.

Ingentis meriti & efficacie, seu

PACTUM

*Cum Deo ineundum, manè
vel in sacro.*

HOmo Religiosus, modico labore,
plurimum mereri cupiens, hujus-
modi pactum cum Deo inire potest. Nem-
pe quòd ad certa quædam signa, v.g. soni-
tum campanæ, aspectum cœli, tensionem
pectoris, verba, gressus, motus &c. (nam
signa pro placito assumi & multiplicari
possunt) velit & ratum habeat, quodvis
opus bonum, & Deo gratum, quod un-
quam factum est, seu hodie fit, aut un-
quam deinceps futurum est, aut fieri pos-
set. Item quod toties velit seipsum offerre
Deo, dolere de peccatis, renovare propo-
sita, vota, Deum adorare, amare, lauda-
re &c.

Vim & valorem hujus actûs à contrario
colligere licet: Si quis statueret secum
quo-

quoties audit campanam, cœlum respicit &c. toties se velle ratum habere, quidquid unquam mali actum vel agendum est, optarétque se ejus esse participem; quantæ is se culpæ obstringeret? Hoc itaq; si in malo tam efficax est, quidni idem bono applicatum immensę virtutis & meriti erit? Sed en formulam hujusmodi pacti:

O benignissime Pater misericordiarum! Ego confusus de immensa bonitate tua, pro gloria nominis tui, & salute animæ meæ pactum quoddam tecum inire cupio in hunc modum.

Quoties cœlum suspexero, vel pectus percussero, vel piam imaginem aspexero, quoties horologium aut signum missæ vel elevationis hostiæ percepero, rosarium vel librum in manus accepero, quot literas scripsero, quot verba protulero, quot respirationes & arteriarum pulsus habuero, quoties membrum quodcunque movero, vel Dæmonem me in quacunque materia, fidei, spei, charitatis, castitatis, patientiæ, humilitatis &c. tentantem sensero, nunc pro tunc declaro, toties me facere & exercere velle, omni meliore, quo fieri potest,

mo-

modo & formâ, actus hosce sequentes, licet fortè tunc ad hoc mentem minùs adverterem.

Toties, inquam, gaudeo & gratulor tibi ex animo, mi Deus, ob infinitas perfectiones tuas, quòd sis, qui es, id est, Deus summè potens, sapiens, bonus, misericors, iustus, summum Creaturæ rationalis bonum &c. Quòd nullius egeas, utpote te ipso sat beatus & sufficiens tibi, nostra autem omnis sufficientia ex te sit.

Gaudeo etiam Domine propter opera bona quæ unquam facta sunt, fiunt indies, fièntque in posterum, propter amorem tui: aliâq; omnia, quæ fieri possent ab iis, quos creâsti, & creare potuisses, idque eâ, quâ possibile est, perfectione.

Gaudeo ob ea, quæ Dominus noster Jesus Christus, B. V. Maria, SS. Angeli, Patriarchæ, Prophetæ, Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines, omnesque Sancti & fideles omnes egerunt ad gloriam tuam, nec non ob amorem, quo te æternùm prosequuntur, & laudes quas tibi æternum dicent.

Offero tibi omnia missæ sacrificia, quæ

vel hæcenus in Ecclesia peracta, vel deinceps usq; ad consummationem seculi peragenda sunt, idque animo adorandi & laudandi te, uti Deum supremæ Majestatis potentia, sapientiæ, Bonitatis &c. Item gratias tibi agendi, nec non placandi te, & bona gratia & gloria impetrandi à te.

Doleo de peccatis meis omnibus & singulis ex animo, propter amorem tui : spero de infinita misericordia tua veniam, propono cum gratia tua non ampliùs offendere te in æternum.

Doleo quoq; de tot peccatis à mundi initio huc usq; à quocunq; homine commissis iisq; te tam graviter offensum. Opto ex animo, ut compensari aliquantenus meo sanguine possent : utinam vice cuiusque peccati singulis æternitatis momentis mille tibi obsequia à SS. Angelis & omnibus Beatis deferantur.

Dimitto ex animo, amore tui omnibus, qui me offenderunt, vel quomodocunque læserunt, & opto illis pro singulis offensis à te peculiarem aliquam gratiam seu beneficium. Et utinam nunquam ipsi tuam offensam incurrant.

In

In manus tuas committo me, & omnia mea, præsertim finem vitæ meæ, ut disponas de me, uti re maximè tua, in tempore & æternitate, quod tibi placuerit & visum fuerit, fore ad maiorem gloriam tuam.

Postremò offero tibi, quidquid possum melius & meliori modo, præcipuè verò vitam, passionem & sanguinem D.N. J. C. in gratiarū actionem pro beneficiis omnibus corporis & animæ, quæ hætenus à te accepi, & deinceps accipiam, præsertim pro charitate, quā ab æterno dilexisti me, & pro dono perseverantiæ obtinendo, ut tibi inseparabiliter adhæream.

Hunc ipsum actum quoad singula membra, aliæque his implicitè inclusa toties ratum esse volo, quoties aliquod è signis præstitutis vel præstituendis, edidero; imò tot vicibus, quot creature, à te producuntur, aut à te produci possunt, quoties spiritum duxero, deniq; quoties possibile vel imaginabile est, id ipsum iterari ac multiplicari; atque hoc purè ob amorem tui, omnesque bonos ac sanctos fines, quos habuit Christus Dominus, B. V. Omnes Sancti, aut qui ab ullo haberi possunt.

Si

Domine quod dixi, dictum, factum, gratum, ratumque volo, affectu, effectu, fructuque (quoad licet) maximo.

Si indies hoc pactum per tempus non liceat renovare, renova brevissime, ut sequitur.

Gaudeo, Summe Deus, doleo, commendo remitto:

Offero sacra, preces, pacta, cuncta probo.

EXERCITIUM III.

De pluribus finibus supernaturalibus subordinatis præstantissimo fini amoris divini, artificiosè coniugendis: sive Negotiatio spiritualis ac methodus, unius anni spatium tantum merendi ac lucrandi, atq; alias annis pluribus.

Domine Deus Sanctissime, & amantissime Pater mi, in unione meritum Domini mei Jesu Christi, Sanctissime Virginis & omnium Sanctorum, per eorundem & S. Angeli Custodis mei manum, & omnium Creaturarum nomine, non solum pro nunc, sed pro æternitate, quantum in me est, majori, quo possum, affectu & modo, quem scis meliorem, tibiq; acceptiorem esse, offero divine Majestati tuæ hoc opus (hanc molestiam, laborem, dolorem, crucem) cum intentione. I.

1. Placendi tibi soli, te oblectandi, tibi-
bique suavissimum gustum dandi; quia ob
infinitam tuam bonitatem & perfectio-
nem dignus es. *Charitas.*

2. Quia sic spero me per infinitam bo-
nitatem, amorem & fidelitatem tuam ob-
tenturum gratiam & gloriam. *Spes.*

3. Quia credo te hinc præsentem esse, pos-
se & velle me audire & exaudire. *Fides.*

4. Quia ista actione te honorare, tibiq;
servire cupio, velut meo principio primo
& fini ultimo. *Religio.*

5. Quia sic imitari intendo meum &
tuum Jesum, ô æterne Pater! sanctissi-
mâque Virginem & omnes Sanctos tuos.
Imitatio Sanctorum

6. Quia hoc modo refarcire desidero,
ingratitude & injurias, quibus ego
cum aliis peccatoribus te offendi. *Pœni-
tentia & zelus honoris Dei.*

7. Quia hoc requirit obligatio grati-
tudinis, pro tuo amore & beneficiis mihi
aliisq; præstitis. *Gratitudo.*

8. Quia bene operando evadere cupio
pœnas purgatorii, multoq; magis Inferni.
Timor Supernaturalis

9. Ut

9. Ut actiones meae justae, bonaeque exempla aedificent proximum, illique vel vivo vel mortuo prosint. *Charitas fraterna.*

10. Propter bonum, quod in Republicam Christianam aut Religionem, cujus membrum sum, inde resultat. *Pietas & Justitia legalis.*

11. Quia operibus virtutum mereri, volo à te Deo meo gratiam & gloriam. *Meritum.*

12. Ut impetrem à tua liberalissima manu auxilium & favorem in meam & aliorum utilitatem. *Impetratio.*

13. Quia tali modo pro poena peccatis meis debita, Justitiae tuae satisfacere desidero. *Satisfactio vel Justitia vindicativa.*

14. Quia sic obedio, mi Deus & Domine tibi sanctisq; praeceptis & regulis tuis. *Obedientia.*

15. Ut hac moneta operum virtuosorum solvam debita, ad quae vel justitia vel fidelitas aliis praestanda me obligat. *Justitia & fidelitas.*

16. Ut subjiciam me divinae tuae voluntati, velut indignissimum & egentissimum propter peccata mea. *Humilitas.* 17.

17. Quia sanctè operando reprimere & vincere volo inordinatarum passionum mearum difficultates. *Fortitudo, Mortificatio.*

18. Ut labore & exercitio corporis & animæ impediam ac vincam motus & cogitationes castitati contrarias. *Castitas.*

19. Quia hoc dicitur vera prudentia, ut quamdiu bona valetudo & tempus conceditur, bene operer, méque virtutum exercitio strenuè excolam. *Prudentia.*

20. Quia rationi, honestatque conforme est, ut virtutes exerceam. *Virtus in genere.*

Denique hæc ipsa præcedentia virtutum motiva, propter quæ, operationes meas, perficere intendo, omnia offero, ut tibi amabilissimo & summo Bono meo complaceam. Tu adjuva me, ut cum gratia tua incipiam, prosequar & finiam omnes operationes meas ad maiorem tuam gloriam. Amen.

*Vide Heliotropium P. Alphonsi
Gianotti.*

EXERCITIUM IV.

*Velut diadema è variis virtutum gem-
mis adornatum, continens*

ACTUS VIRTUTUM

IN quibus omnis actuum heroicorum & devotionum succus consistit, jussu Alexandri VII. Pontificis ab aliquo è Societate nostra compositos, eidemque familiares. Recita eos coram Venerabili Sacramento, vel Crucifixo. Sunt autem sequentes.

Adoro te sanctissima Trinitas, Pater & Filius & Spiritus Sanctus, tres Personæ unus & solus Deus.

Dejicio me in abyssu mei nihili sub conspectu Divinæ Majestatis tuæ.

Credo firmissimè, paratus mille vitas profundere, in contestationem omnium eorum, quæ nobis in Sacra Scriptura revelasti, & per Ecclesiam tuam credenda proposuisti.

Omniem spem meam in te colloco, & quidquid possum habere boni, sive spiritualis, sive corporalis, & in hac & in altera vita id totum desidero, spero, & volo solum

lum consequi de tua manu, Deus meus,
vita mea, & unica spes mea.

Consigno tibi hodie & in perpetuum
corpus & animam meam, omnes potentias
meas, memoriam, intellectum, voluntatem,
& omnes sensus meos.

Protestor me non consentire, neque
consensurum unquam, quantum in me
est, in ullam rem, quæ fiat, vel cum mini-
ma offensa tuæ Divinæ Majestatis.

Propono firmissimè impendere, omne
esse meum, facultates & vires meas ad ser-
vitium & gloriam tuam.

Paratus sum suspicere, quascunque ad-
versitates Paterna manus tua immiserit,
ad dandum gustum beatissimo cordi tuo.

Vellem me totum, quantus, quantus
sum impendere, & procurare, ut ab omni-
bus tibi serviatur; atq; omnes homines te
glorificent & ament Deum Creatorem
suum.

Gaudeo summè de tua æterna felicitate,
& exulto de tua magna gloria in cælo &
in terra.

Gratias tibi ago infinitas pro innume-
ris beneficiis, quæ mihi & toti mundo
col-

collata sunt, & in dies incessanter à benignissima tua providentia conferuntur.

Amo infinitam Bonitatem tuam propter seipsam, ex toto affectu cordis & animæ meæ & vellem, si possem, amare eo amore, quo te amant Angeli & Homines justī, cum quorum amore conjungo imperfectissimum amorem meum.

Offero Divinæ Majestati tuæ in unione meritorum, passionis, vitæ & mortis Christi, Beatissimæ semper Virginis & omnium Sanctorum, ex nunc, pro semper omnia opera mea, pretiosissimo sanguine Jesu Redemptoris mei lota & involuta.

Statuo omnino, quantum possibile est, participem me facere indulgentiarum, per actiones hujus diei, & illas applicare per modum suffragii, pro animabus purgatorii.

Volo etiam omne illud, quod possum offerre in poenitentiam & satisfactionem peccatorum meorum.

DEUS meus, cum tu sis infinitè dignus omni amore & servitio, siquidem tu es, qui es; doleo quantum possum maximè de omnibus peccatis meis, illaq; detestor
su.

supra omnia alia mala: peto humillimè veniam, faciòque firmissimum propositum nunquam offendendi tuam Bonitatem in æternum.

In vulnera tua me projicio, ô Jesu! ibi me absconde & defende, hodie & semper; donec largiaris gratiam videndi tui & amandi in æternum. Amen.

JESU, MARIA, JOSEPH,
Vobis, dono meum cor & animam meam.

PRAXIS XXI.

Preparandi se ad sanctam mortem.

QUemadmodum mundani iter longinquum ingressuri, pro feliciore progressu, itinerarium seu diarium conficiunt viæ ineundæ, difficultatèsque prævisas removeant, ut ad terminum securius perveniant. Æquiore jure Religiosus Societatis ex hoc mundo ad alium migraturus, & iter æternitatis ingressurus, impedimenta removebit, iterq; suum disponet, ut portum salutis æternæ certiùs attingere valeat: *Vide Itinerarium ad futuram vitam, R. P. Vincentii Carrafa.*

Iter I. seu I. Dies Itineris.

IN principio morbi, cum Christo initio passionis, recurre ad sanctam orationem & resignationem : *Pater si possibile est, transeat à me calix iste, veruntamen nō mea sed tua voluntas fiat.* Deinde exerce alias quoq; virtutes. 1. Fidem, spem, charitatem. 2. Præsentiam Dei. 3. Contritionem. 4. Patientiam. 5. Perseverantiam. Et cum S. Fulgentio crebrò repete: Domine modo patientiam, postea indulgentiam.

Itineris Dies II.

COnde testamentum : & reddatur cuique quod suum est, anima Deo, Cor B. Virgini, corpus terræ, &c. *Viae testamentum S. Caroli Borromæi, vel ex P. Nadasi.*

Dies III.

SI vel Superior, vel P. Spiritualis vel alius amicus, dum Medicus probabile mortis periculum adesse iudicat, mortem imminere tibi insinuet; nuntium hoc pacato, promptòque animo accepta, dicens; *Paratum cor meum Deus, paratum cor meum, cantabo & psalmum dicam. Pater venit*
ho-

Praxis XXI. præparandi se ad sanctam mort. 117
hora, clarifica filium tuum, ut filius clarifi-
cet te. Venit hora, finis temporis, initium
æternitatis. Atque exclusis omnibus aliis
negotiis, solum invigila negotiis animæ.
Et ut alacrius moriaris, considera motiva
sequentia. 1. Mors est sepultura vitiorum,
tentationum, tribulationum. 2. Spes pro-
pinqua videndi Deum, B. V. SS. 3. Vo-
luntas Dei.

Dies IV.

SI infirmitas in vitæ periculum te ducat
muniendum te cures supremis sacra-
mentis. 1. Exomologesin institue quàm
potes diligentissimè, a motis scrupulis &
anxietate, cum fiducia in Dei misericordia
& Christi meritis. 2. Viaticum accipe
cum vivacissima fide, certa spe, ardenti
charitate, profunda reverentia. 3. Deniq;
Suscipe Sacramentum extreme Unctionis.

Dies V.

Occurre strenuè tentationibus in mor-
te infestare solitis. 1. Tentationibus
contra fidem, occurre orando, aures oc-
cludendo, contrarios actus eliciendo, cum
Dæmone non disputando. 2. Tentationi-
bus contra spem, oppone Dei misericor-
diam

diam infinitam, Christi passionem, & veniæ promissionem. 3. Tentationibus contra Charitatem, *resiste* ut monet Apostolus, 1. Petri 5. *Fortis in fide*, constans in elicienda charitate.

Dies VI.

Circa finem vitæ hos protestationis actus elice.

I. Protestor, quòd mori velim, ut verus Christianus Catholicus, Societatis Jesu religiosus, & contritus de peccatis.

II. Protestor, quòd vivere & mori cupiam in vera fide, spe, charitate, cum invocatione SS. nominis Jesu & Mariæ.

III. Protestor me ob peccata multoties meruisse infernum sed tamen fateor, infinities majorem esse Dei misericordiam, iniquitate meâ, majora esse Christi merita, demeritis meis.

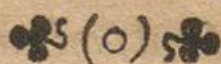
IV. Protestor, quod salutis meæ spem fundaverim potissimum in sanguine Christi efficacissimo, & B. V. Mariæ patrocinio potentissimo.

V. Protestor, quod nunquam consentire velim Dæmonis tentationibus & confirmo voluntatis Divinæ dispositionem tam circa animam, quàm circa corpus meū. *Dies*

DEnique varios devotionis actus tempore mortis exerce.

1. Abdica te aliis negotiis, & uni animæ salutis intende. 2. Frequenter signo crucis te muni. 3. Accende candelam benedictam, quæ significat, splendorem fidei & ardorem charitatis, & quòd moriaris tanquam servus fidelis, accensâ lucernâ expectans Dominum vocantem ad nuptias. 4. Gesta manibus palmam benedictam, in signum victoriæ de inimicis & secuturi triumphi in cœlis. 5. Statue ante oculos imaginem Christi Crucifixi & B. M. V. & S. Angeli Custodis. 6. Cura prælegi commendationem animæ, passionem Domini, vel alia isti tempori congrua. 7. Pete, ut si non possis mori velut Martyr fidei, saltem moriaris ut Martyr amoris, moriens ex amore & desiderio videndi & glorificandi Deum. Et in hoc actu exspira. Hæc est pretiosa mors Sanctorum; spirare amando & amare spirando, Repetendo ad extremum sæpius verba Christi morientis: In manus tuas commendo spiritum meum, & sanctissima Jesu & Mariæ nomina.

F I N I S.

INDEX IN APPENDICEM
HOROLOGII SCHOLASTICORUM.

Praxes sese præparandi &c.

I. Communis ad omnia festa Christi Domini.	p.1.
II. Specialis ad festum Nativ. Domini.	3
III. Pietatis transigendi dies Antecineriales.	6
IV. Affectuum tempore quadragesimæ.	8
V. Devotionis ante sepulchrum Domini.	12
VI. Erga Christum Dom. à morte resurgen-
tem.	16
VII. Præparandi se ad festum Pentecostes.	19
VIII. Devotionis per octavam Corporis Christi.	20
IX. Colendi Deiparam &c.	22
X. Patronum anni, mensis, nominis.	27
XI. Diem Vocationis seu ingressus in Societa-
tem	29
XII. Juvandæ animas in purgatorio.	32
XIII. Obeundi exercitia octiduanæ.	36
XIV. Recollectionis triduanæ in hieme.	58
XV. Ante renovationem votorum in æstate.	66
XVI. Reddendi rationem Conscientiæ.	80
XVII. Recolligendi se quot mensibus, aut hebdo-
madis.	91
XVIII. Extirpandi vitia.	95
XIX. Adipiscendi virtutes.	97
XX. Peragendi quadruplex pietatis Exercitium	99
XXI. Præparandi se ad Sanctam mortem.	115

OSNABRUGI, impress. G. Schorlemerus
Anno Christi 1696.

M.

2.1.

3

6

8

12

n-

16

19

fi.

20

22

27

a-

29

32

36

58

66

80

lo-

91

95

27

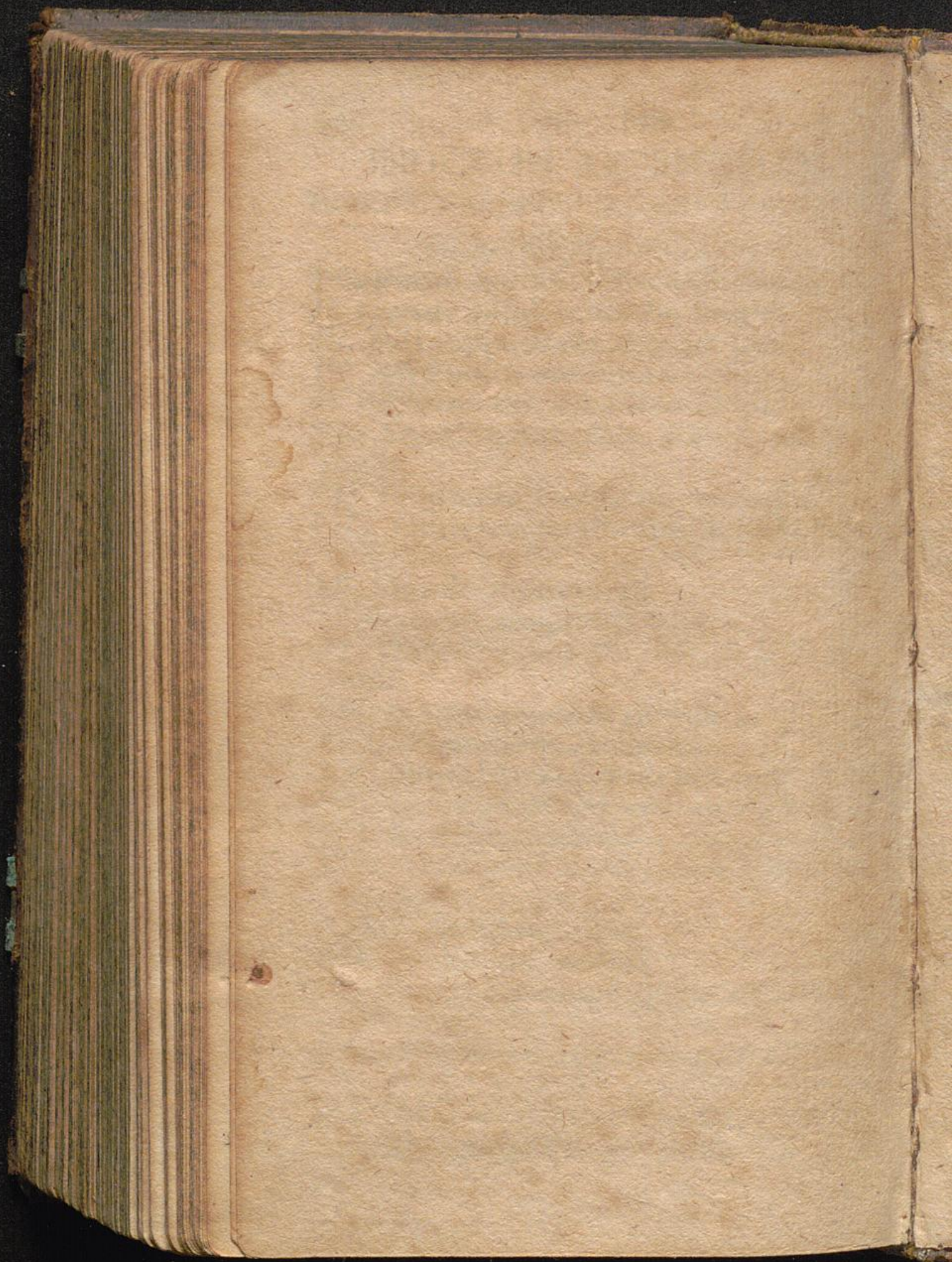
m

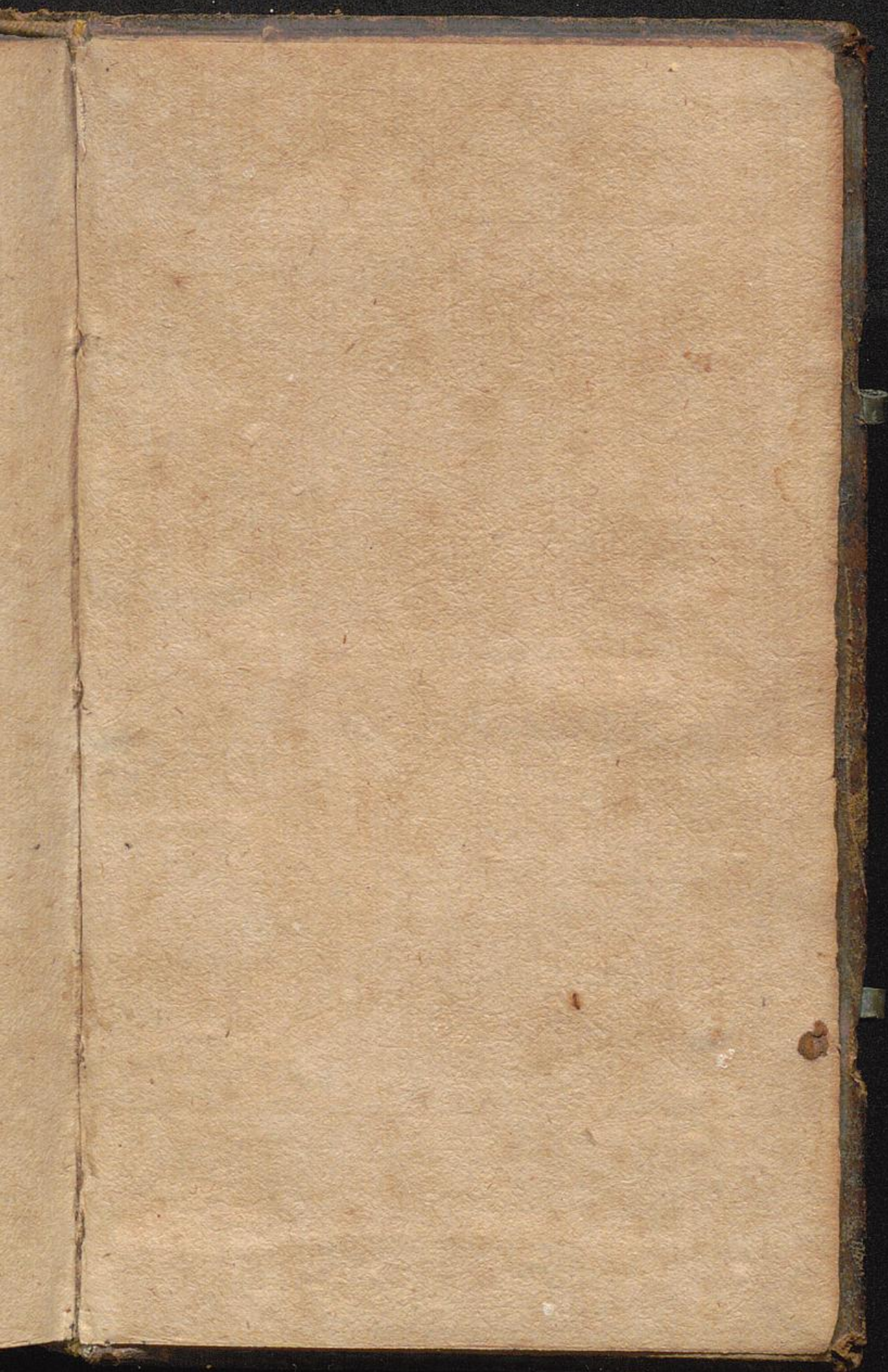
99

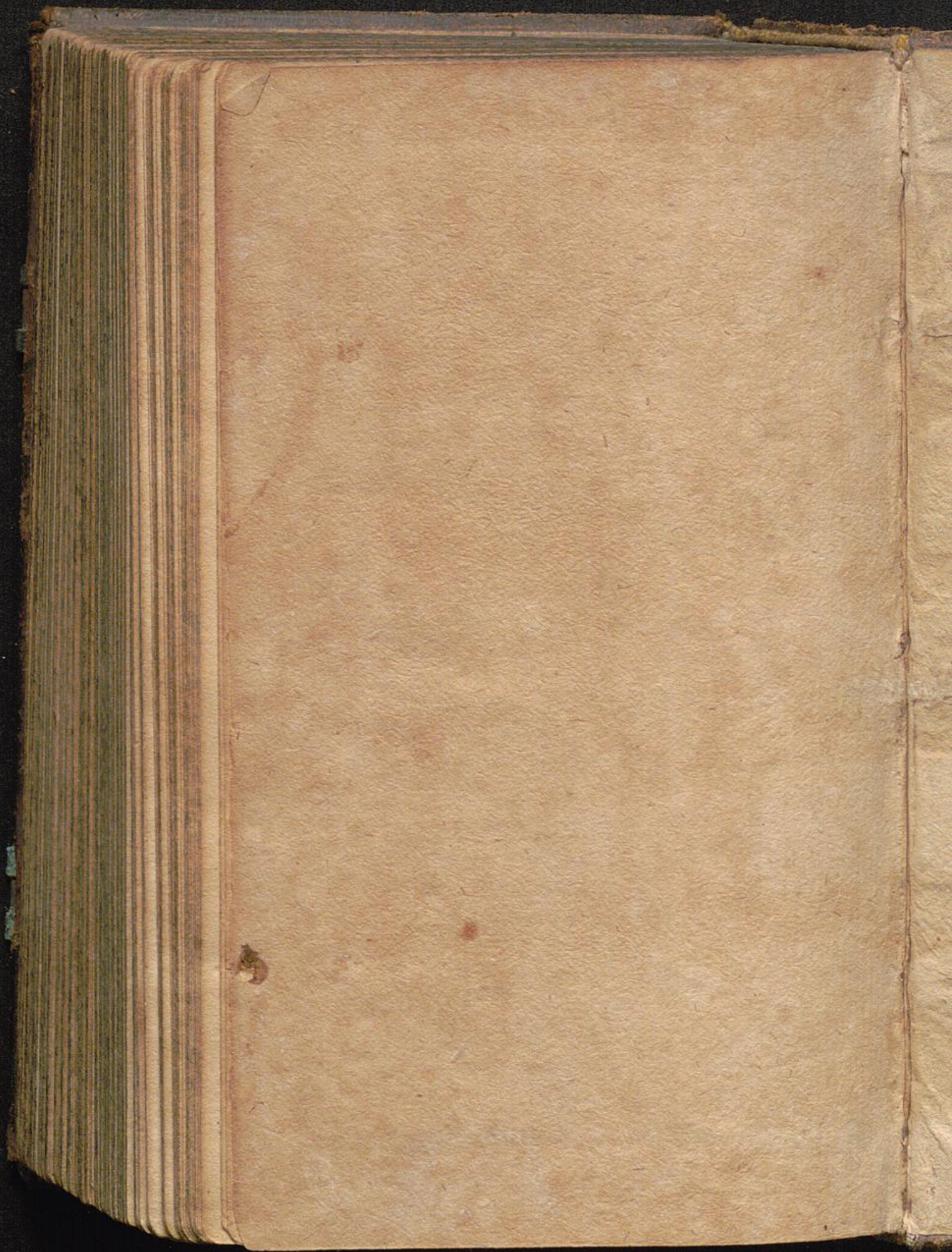
5

-

18

Th

3219